

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Malling, Mathilda.; [oversat af Johannes Marer]
Titel Title:	<u>Doña Ysabel : Roman</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : Det Nordiske Forlag, Bogforlaget Ernst Bojesen, 1898
Fysiske størrelse Physical extent:	x, 310 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

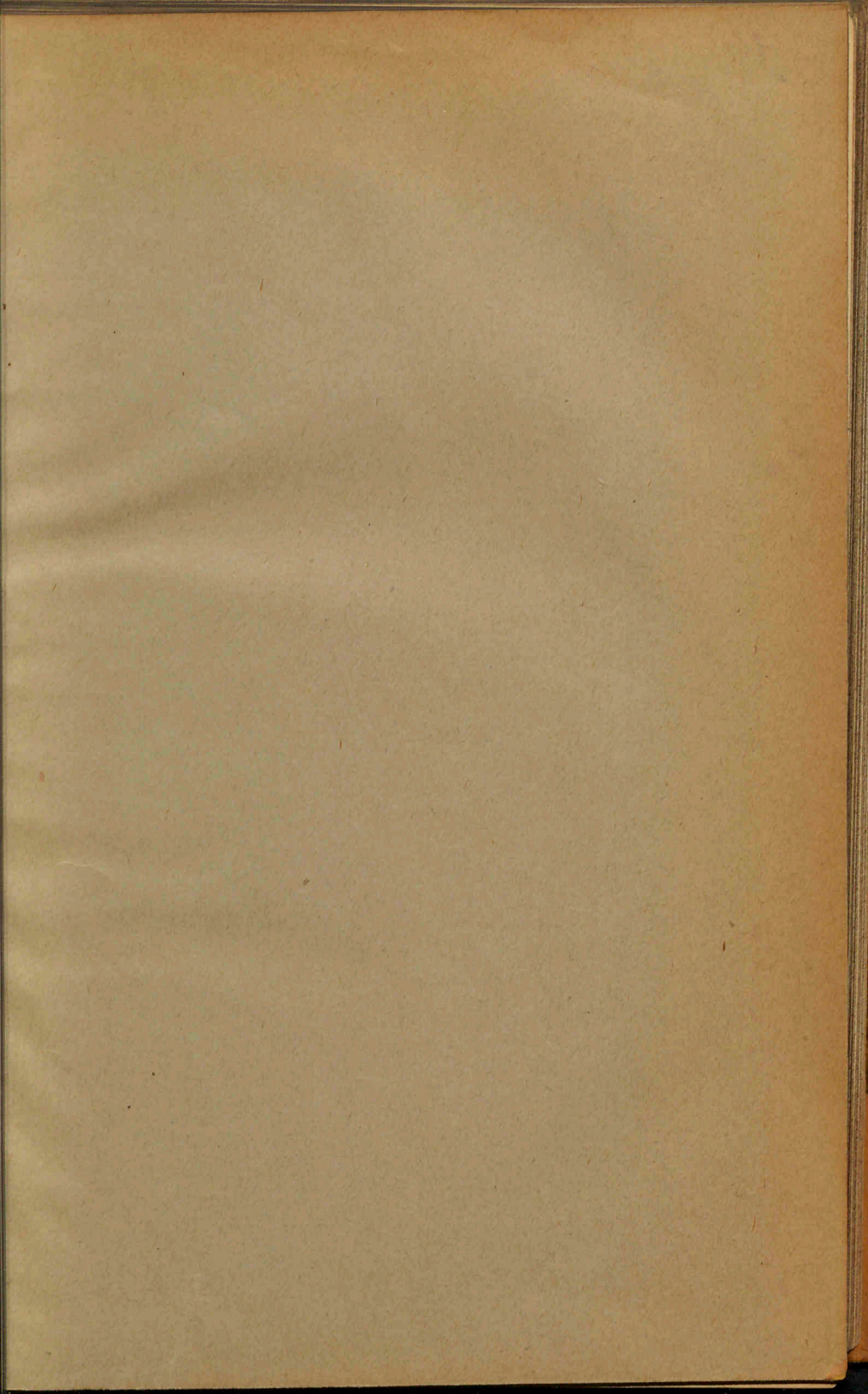
57.- 2/3.

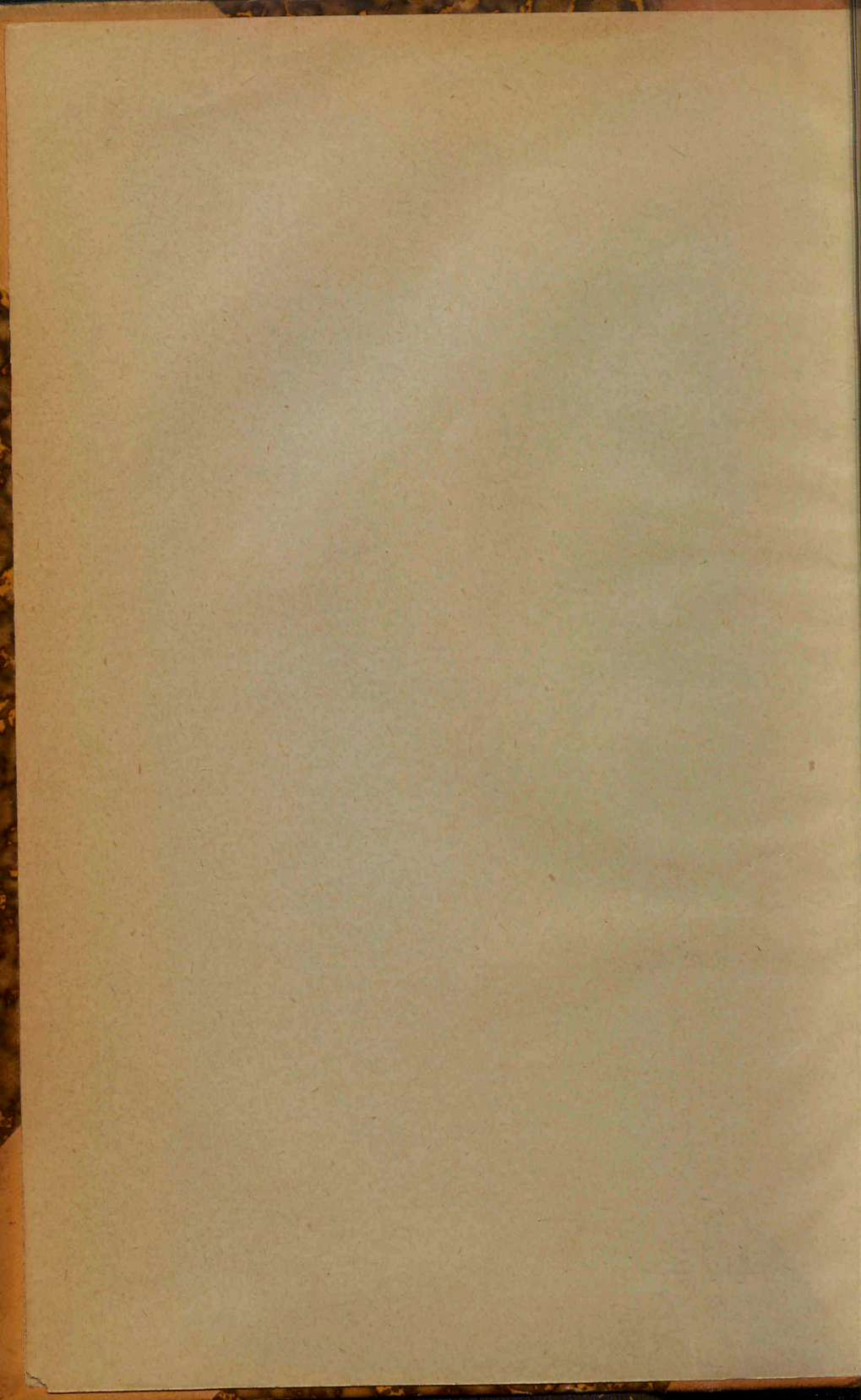
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130024225748

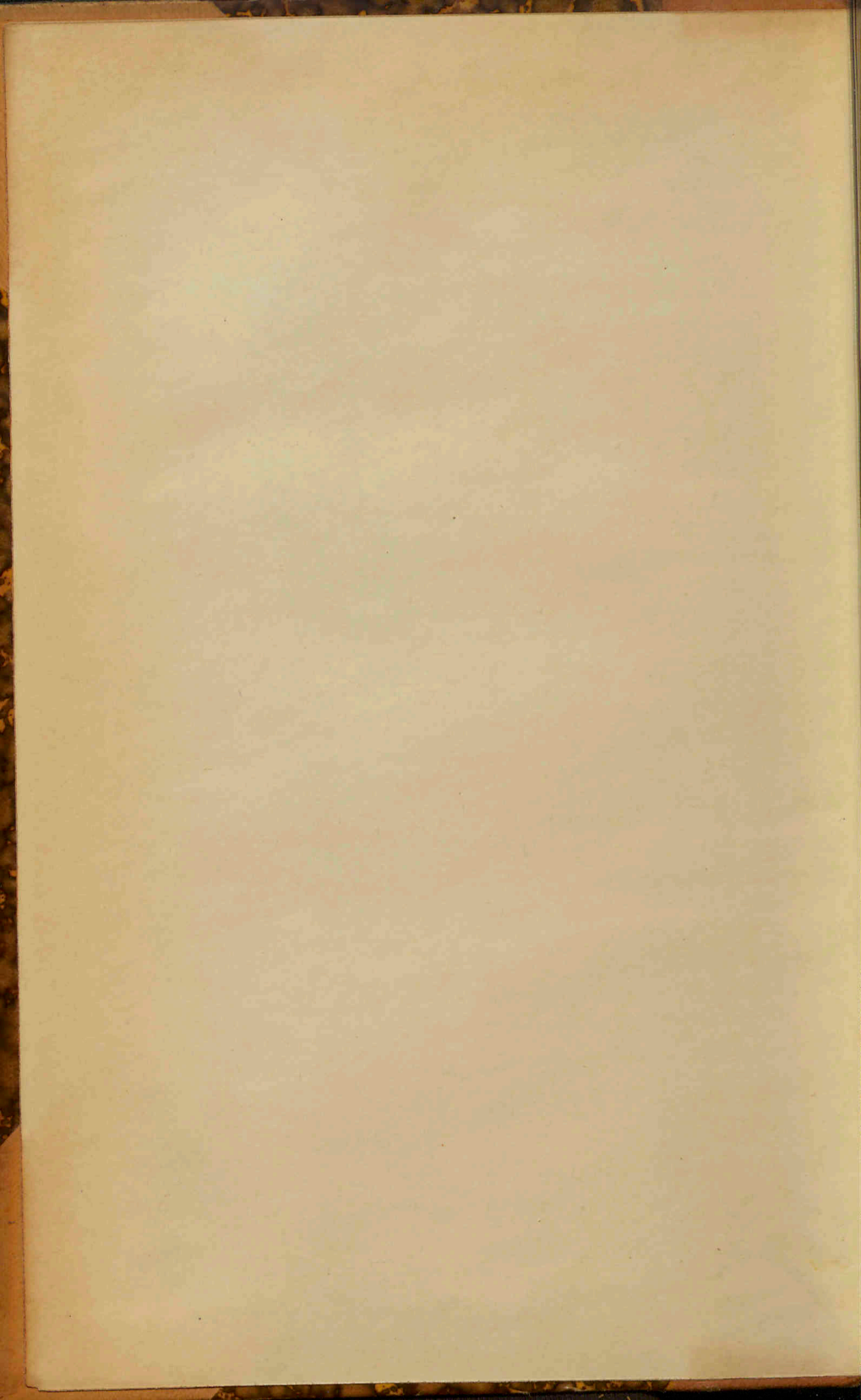

ALMA MATER
DONA
YSABEL

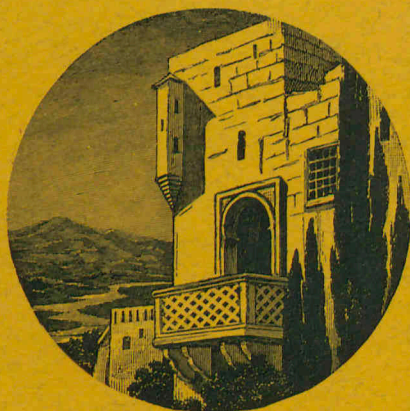
CLUBMAN
DONA YSABEL
CLUBMAN

MATHILDA MALLING

DOÑA YSABEL

ROMAN

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG

BOGFORLAGET: ERNST BOJESEN

1898

DOÑA YSABEL

Følgende autoriserede Oversættelser ere foretagne:
til engelsk af Hr. Kontorchef Steen A. Bille og J. W. Salter Esq.
til tysk af Frk. Pauline Klaiber (S. Fischers Forlag, Berlin).

MATHILDA MALLING

DOÑA YSABEL

ROMAN

«Vous voyez que l'espèce humaine,
son imagination, ses sentiments, ses vertus,
ses fautes, parcourent un cercle assez
étroit . . .»

Napoléon.

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG

BOGFORLAGET: ERNST BOJESEN

1898

Fra Madrids Kapitulation til Tilbagetoget fra Torres-Vedras.

Oplag 3000.

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

FORTALE.

Spanierne har næsten ikke skrevet Memoirer — *«la grandeur et l'éclat de l'histoire nationale ont absorbé les prétentions individuelles»* siger Philarète Chasles galant for at forklare dette beklagelsesværdige Faktum. De Breve fra det forrige Aarhundrede, som er blevne bevarede og er tilgængelige for os, er heller ikke mange. Men gennem de faa, jeg har haft Lejlighed til at læse, og gennem de Jagttagelser, samtidige Personer — hovedsagelig Franskmænd, der jo i Reglen anses for at være gode Jagttagere — har efterladt, er jeg kommen til den Overbevisning, at det attende Aarhundredes Spanien, det ved Utrechterfreden bundne, knuste og lemlæstede Spanien, efter alt hvad menneskelige Øjne kan se, var i høj Grad forskelligt fra Storhedstidens, Inkquisitionens og «Rodomontadernes». Ligeledes var det sikkert ogsaa ganske uligt det nuværende, der — i Følge Desdevises du Dezert — er *«une fille romanesque et aventureuse que sa mère (l'Espagne du siècle dernier) a souvent querellée, battue et maudite avant de lui céder la place dans la maison.»*

Naar vi i Almindelighed forestiller os Spanien, lader vi os gerne paavirke enten af Landets egne store Digtere i det syttende Aarhundrede eller af det attendes franske Filosofer,

som med saa stor Forkærlighed valgte det til Skive for deres tendentiøse Satirer, eller — maaske allermest — af Tredivernes romantiske og fantastiske Skildringer, der synes os saa tiltalende. Men det attende Aarhundredes stumme og borgerlige Spanien har derimod interesseret yderst faa. Og det er egentlig let at forstaa. *«Le XVIIIième siècle espagnol — un époque sans caractère propre, toute d'imitation et d'emprunt,»* siger en fransk Forfatter, som længe specielt har sysselsat sig med denne Periode. Oplysningsmanien, der grasserede her som alle andre Steder, virkede naturligvis stærkt nivellerende; hvad Tankesæt, Sæder og Sædvaner angaar, adskilte de højere Klasser i Karl III's og Karl IV's Spanien sig ikke stort fra det daværende herskende fornemme Selskab i det øvrige Europa. I de privilegerede Kredse i Madrid opfører man sig, taler og morer man sig omkring Aar 1800 ikke meget anderledes end i Paris. Aristokratiet havde jo allerede i over hundrede Aar — lige siden *«le mariage»* (d. v. s. Louis XIV's med Maria-Teresa), som forberedte den senere bourbonske Tronfølge, og særlig efter Familietraktaten 1761 — staaet i den intimeste Berøring med det franske, og Paris var i hele den Tid et meget yndet Opholdssted for Nabolandets Rigmænd og Diplomater, som senere altid opholdt sig der længere Tid for Sprogets Skyld. Spanierne rejste dengang meget. Det var i Slutningen af forrige Aarhundrede næsten nødvendigt for en spansk Adelsmand, dersom han vilde gaa for at være dannet, at gøre en længere Udenlandsrejse og se sig om i Verden: *«correr cortes»*. Ligesom Franskmændene, Tysskerne, Russerne og Skandinaverne besøgte man dengang, naar man fulgte med Tiden, gerne Ferney. Thi ligesom Frankrig havde sine Filosofer, havde Halvøen sine *«Illustrados»*, og ligesaa vel som Paris, Stockholm, Berlin og

VII

Petersburg havde Madrid — da det var paa Mode — sine encyklopædistiske Saloner. Og paa Puerta del Sol blandt Madrids Smaaborgere, Munke og uforfalsket nationale *manolos* dominerer som Løve omkring Aar 1800 «*el petimetre*», som hvad Toilet og Manerer angaar, meget godt kan maale sig med Tuileriehavens «*incroyables*» og «*petits-mâtres*». Hoffet var ganske vist stærkt naturaliseret, men fransk i sine Traditioner, og de bourbonske Familietræk gaar stadig usvækkede igen hos alle Philippe d'Anjous Efterkommere. Damerne lignede efter samtidige Franskmænds Mening de franske ikke saa lidt — kun var de mere uvidende, mere naive og, som det hedder i Memoirerne: mere «provincielle». Med Undtagelse af Mantillen, som Klimaet endnu den Dag i Dag ofte gør nødvendig, klædte man sig (efter 1760) efter Modejournaler fra Paris, læste franske Romaner eller sentimentale engelske — f. Ex. «*Clarissa Harlowe*», som en Tid blev uhyre beundret i «*las Novelas Picarescas*»'s og *Romancero*'ens Land. Desuden konverserede man gerne og førte sin Korrespondance paa daarligt fransk — aldeles som hjemme hos os paa samme Tid! Den én Gang saa stærke Nationalfølelse var ikke — og kunde vel ikke være — overdreven stor under de første fremmede Konger efter Rigets Splittelse og de enorme, ydmygende Tab 1713. Under Karl III synes den ligesom at vaagne paaany, men slukkes atter ved Godoys skandaløse Regimente. Dens Genfødselse falder i Spanien som i hele det øvrige Europa først sammen med Kampen mod Napoléon. Den franske Invasion vakte Spanien; det var Kejserens Soldater, som, hvor de drog frem, stampede op af Jorden disse Hærskarer af Bønder og Munke, der havde sovet fra det attende Aarhundrede, var blevne glemte og oversete af dem, som dengang befolkede Landets Overflade, og nu, fanatiske,

VIII

blodtørstige, hævngherrige, ægte Sønner af for længst svundne Aarhundreder rejste sig og forlangte Landet for sig. *La revolution d'Espagne* er nemlig, naar man betragter Sagen ret, en meget sammensat og kunstig Revolution. I det ydre ser det ud, som om den var rettet mod Udlændingene, men i Virkeligheden er den et Fænomen, der er ganske beslægtet med den foregaaende franske. Ferdinand VII's Navn er ikke andet end et malet Felttegn, et tomt Løsen — her som i Frankrig føres Kampen først og fremmest mod Absolutismen og Privilegieerne. Det viser sig tydeligt efter den med Længsel ventede Kong Ferdinands Tilbagekomst. Spaniernes Ulykke i hele dette Aarhundrede synes nærmest at have sin Rod i, at deres Revolution, som de saa inderligt trængte til, fra Begyndelsen af havde fejlagtig Adresse. Nu er den gennem uendelige Forviklinger bleven i den Grad forlænget, at Landet ikke paa langt nær synes at være færdig dermed endnu. Det var Napoléons Fejl, at han ved en for tidlig, utaalmelig Indgriben frelst Hoffet, irriterede Folket og drog dets blinde Raseri over paa sig selv. For at anvende en lidt raa, men betegnende Lignelse fra den spanske Arena: han mente at kunne optræde som *Matador* og ende Striden, inden Tyren helt havde udtømt sit retmæssige Raseri paa Pikadorerne og Chulerne.

Angaaende den Hovmod og den *morgue*, man i Almindelighed plejer at tilskrive Spanierne, saa forsikrer alle nærmere lagttagere af den spanske Adel i det forrige Aarhundrede — fra de mest celebre, som f. Ex. Bourgoing, til ganske almindelige fordringsløse Rejsende — at det ikke er saa farlig bevendt dermed. «Den spanske Adel» — hvilket Navn i og for sig er meningsløst — kan desuden aldrig bedømmes kollektivt. Disse *ricos-hombres*, Grander af

IX

alle Grader og Hidalgoer har jo i Virkeligheden aldrig nogen-
sinde dannet en Stand for sig, er aldrig blevne behandlede
og har aldrig ejet Repræsentation som saadan. I «Ara-
gonernes» uophørlige politiske Fejder med «Kastilianerne»
kan man tydeligt se, hvorledes Adelsmændene altid har ladet
sig paavirke betydeligt mere af lokalpatriotiske Fordomme
og fueristiske Hensyn end af egentlige Kasteinteresser. De
Repræsentanter for Landets fornemste Slægter i forrige
Aarhundrede, som man gør Bekendtskab med gennem Hi-
storien, synes En i Almindelighed godmodige, velvilligé og
ædelsindede; flere (saaledes Santa Cruz del Viso og andre),
er, uden Hensyn til egen Fordel, oprigtige, næsten naive
Oplysningsvenner.

Skønt nærværende Bog saa at sige kun geografisk
foregaar i Spanien — eftersom Handlingen næsten hele
Tiden er henlagt til den franske Lejr, har jeg alligevel her (efter-
som ingen før, saa vidt mig bekendt, har gjort et lignende
Arbejde paa det Grundlag jeg har benyttet) saa udførligt
villet forklare, hvorfor jeg med Vidende og Villie har for-
smaaet den traditionelle «spanske Kolorit», og hvorfor jeg
syntes, at jeg havde Ret til at skildre en kastiliansk Adels-
dame fra 1810 saa «europæisk», som jeg har gjort det.

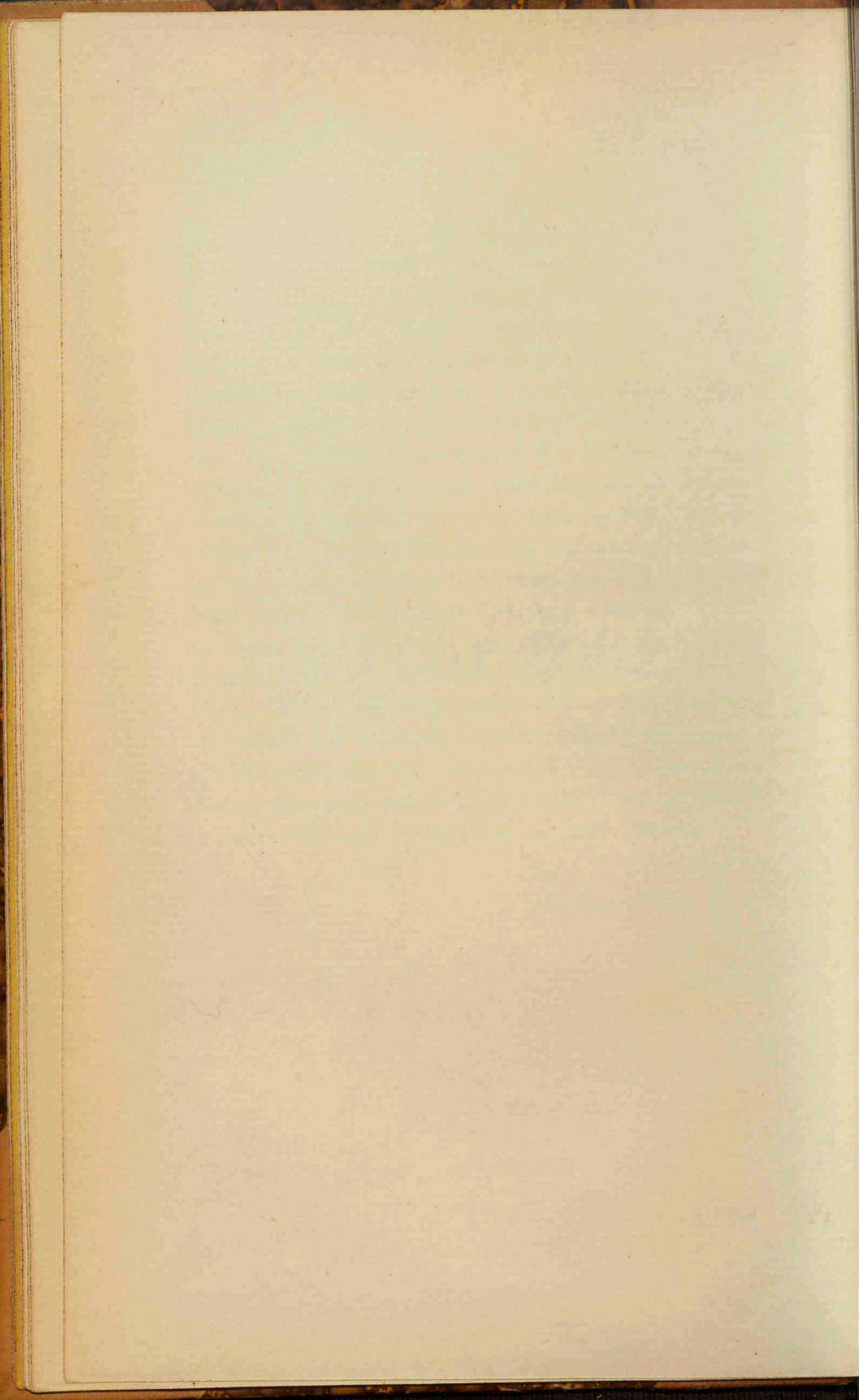
Angaaende Doña Ysabels for tidlige Giftermaal behøver
jeg vel knap at betone, at det har mange tilsvarende illustre
Exempler i Tidens Historie. «*L'usage des unions précoces était
encore assez répandu en Espagne à la fin du XVIIIième siècle*»,
paastaar blandt andet en saadan Autoritet som Desdevises
du Dezert.

Da jeg har valgt en om end kun lidet kendt historisk
Person til Helt i min Roman, finder jeg det rigtigst selv
at angive de faa og ubetydelige Anakronismer, i hvilke jeg

med Hensyn til hans militære Karriere har gjort mig skyldig. I Stedet for — saaledes som her — at følge Neys Korps gennem Kastilien under Vinterfelttoget 1808 kæmpede Sainte-Croix i Virkeligheden, efter at være falden i Unåde paa Grund af sin celebre Duel med Hr. de Marioles, i Italien under Masséna, som allerede her lærte at sætte stor Pris paa ham. Efter at han paa Lobau havde erhvervet sig et Navn og gjort sig bemærket, følger derimod min Fortælling trofast de faa ydre Træk af hans Bane, som Historien har kunnet opbevare angaaende en Officer, der døde saa ung. Det er særlig i Tidens mange Memoirer jeg har maattet søge de faa og tarvelige nærmere Oplysninger om ham, jeg har kunnet samle. Thiers nævner hans Navn i det hele knapt et Dusin Gange — ofte med traditionelt udmærkende Epiteton saasom *brave* og *intelligent*, men altid yderst kort og flygtigt. Med sin sædvanlige Forkærlighed for Masséna giver han saaledes i de vanskelige Dage paa Lobau denne næsten hele Æren, som dog efter andres Udsagn og Kejserens egen Mening, her ganske sikkert ligesaa meget — om ikke mere — tilkom den unge Adjutant som den gamle Marskal.

Mathilda Malling.

1808-1809.

I.

. . . La noble égalité qui naît en
Espagne du respect de soi-même et
d'autrui . . .

DESDE VISES du DESERT.

Novemberaftenen var saa mild og stille, som var det Sommer — alle Døre og Vinduer ud til Balkoner og Terrasser stod aabne, og i Maaneskinnet, som glitrede over Pisuergas Vande og vidt omkring klart belyste hele det golde, triste og stenede ægte kastilianske Landskab, saa' man tydeligt gennem den aabne Port nogle forsinkede Faarehyrder med de bløde Filthatte skudte tilbage i Nakken og med Kappelfigene skødesløst kastede over Skulderen drive deres store Hjorder forbi Gaarden.

Inde i den inderste brolagte Gaard oven for Stentrappen, der førte ned til Floden, sad den Aften — som hver Aften — Husets Tjenestefolk sammen: Karle og Piger, gamle og unge. Den gamle Antonio, der var en født Hidalgo — thi han var fra Guipuzcoa, og dér er alle Adelsmænd undtagen Jøder, Haandværkere og Udlændinge — og som, trods sin underordnede Stilling som Jæger paa Castillo Blanco, endnu

kunde føre sig som en født og baaren Herremand og havde en saadans Egenskaber, sang sagte til Guitaren nogle smægtende *coplas*, medens den andalusiske Staldkarl Pepe med Armene slyngede om de højt optrukne Knæ og med Hovedet bøjet saa dybt, at Silkenættet, der omsluttede hans tykke sorte Haar, hang tungt ned over Skulderen, stille ledsagede Sangen med drøje, paa én Gang realistiske og højtravende Komplimenter til de unge Piger, som henrykte og generte søgte at skjule deres Fnisen under Mantillerne, thi at le ansaas nu i denne Kreds for upassende og stridende mod Etiketten. Over alle hvilede der en — ikke just sørgmodig, men nærmest konventionelt elegisk Stemning, som naturligvis yderligere forøgedes derved, at den afdøde Slotherres Datter, den unge Doña Ysabe., og hendes lille Broder som sædvanlig paa denne Tid af Aftenen opholdt sig ude ved Trappen for at indaande Køligheden fra Floden. De sad stille og bedrøvede ved Siden af hinanden paa Stensoklen under den forfaldne, halvt nedrevne mauriske Buegang, som i sin Tid i Slottets Velmagtsdage fra den indre Gaard havde ført lige ud i Haven.

Saaledes havde de siddet Aften efter Aften hele Sommeren og Efteraaret igennem. Thi i Spanien staar Husets Folk i et fortroligt Forhold til hverandre. Herskab og Tjenerskab omgaas hinanden i patriarkalsk Jævnhed og Simpelt, og de Grander, som stolt nægter at sige du til Kongens nylig adlede Yndlinge, er aldeles ikke hovmodige i deres Væsen over for dem, som staar i deres Tjeneste og spiser deres Brød. Doña Ysabel og den lille Don Emilio fandt efter den lange triste Dag inden fire Vægge Adspredelse i Sangen og Musiken, og Folkenes ofte højt udtalte hjertelige og næsten beskyttende Deltagelse trøstede dem.

Men i den sidste Tid hændte det oftere og oftere, at Antonio lod Guitaren hvile, og at han og de andre Mænd indbyrdes begyndte — først dæmpet med smaa Sideblikke til den ubevægelige og sørgmodige Señorita — men efterhaanden mere og mere højroset at tale om Dagens Begivenheder, om Politik og Krig. De begyndte altid forsigtigt med lige-gyldige Anekdoter, især fra gamle Dage, da Spanien ogsaa laa i Krig med Frankrig, og derefter, men kun naar de var ganske sikre paa, at Doña Paquita — saaledes kaldtes i Almindelighed Slotsherrens franskfødte unge Enke — absolut ikke kunde høre dem, om «Krigen»: Folkets hellige Kamp for Kirke og Hjem, for den gode Prins af Asturien og hans nedarvede Ret til Spaniens Kroner, som de guds-forgaaende franske Usurpatorer nu med Vold og Magt vilde fratage ham. Men Doña Paquita holdt i den senere Tid kun sjældent sin Steddatter med Selskab under Buegangen; hun sad for det meste alene oppe paa sin egen Balkon, og for Señoritaen, som Doña Ysabel endnu altid hed, var der egentlig ingen, der generede sig; hun maatte gerne høre alt det onde, man vidste at fortælle om «disse forbandede *Gabachos*». Thi skønt hun næsten som Barn var bleven formælet med en Adelsmand fra Navarra — en af Stedmoderens Slægtninge — og derfor bar fransk Navn og rettelig var Kejser Napoléons Undersaat, faldt det dog ingen af Folkene ind ikke altid at betragte hende som en af «deres egne». Det faldt hende virkelig heller ikke selv ind; hun havde efter den højtidelige Vielse, da hun kun var tretten Aar, ikke genset sin Gemal en eneste Gang; Krigen og andre Forhold havde hidtil været en Hindring for Ægteskabets Fuldbyrkelse, og hun tænkte aldrig over, at hun nu gennem ham virkelig tilhørte Frankrig.

Her i Gammel-Kastilien, med den nye Konge ikke længere borte end i Vitoria, turde man naturligvis i sit Had til den paatvungne nye Styrelse ikke være fuldt saa højroestet som i de sejrende sydlige Provinser, men ogsaa her gjorde det spanske Overmod sig gældende. Fransk-mændenes Nederlag ved Baylen sidste Sommer var nu almindelig bekendt, og de gamle Tjenere paa Castillo Blanco, hvoraf flere havde været med Aar 1795, kunde ikke lade være med at triumfere derover. Med Stolthed og mange overdrevent heroiske Vendinger omtalte de som berømmelige Træk af Patriotisme de forfærdelige Misgerninger, som Insurgenterne tillod sig over for Kejserens og Kong Josephs Soldater, om Oprøret i Valladolid, som de selv havde set med egne Øjne, om Munken Calvos Regimente i Valencia og om Mordet paa Don Miguel Saavedra. Med den ene Haand i Siden og den anden knyttet, hævende sig paa Taa, spændstig som en Staalfjeder, med Hovedet kastet stolt tilbage, saa at Nættet — tungt af de lange Lokker — hang helt ned over Frynsen paa den korte Trøje, fortalte Pepe vel for tyvende Gang de beundrende Tilhørere om sine Bedrifter i Alcalá gaden den anden Maj. Hvorledes han alene — en fattig andalusisk Bonde — med sin gode Klinge havde jaget mindst tyve af den kejserlige Gardes Mameluker foran sig; hvorledes de — de Sataner! — huggede Hovederne af til højre og venstre (her svingede Pepe med vilde Blikke begge Arme som Vingerne paa en Vejrmølle), saa at Blodet flød ned i Rendestenene og farvede Gaderne røde. Ærligt kastiliansk Blod — og det i Hans Katolske Majestæts egen kronede Stad! Og skønt de allesammen vidste, at han løj, og at Antallet paa de fejge Mameluker steg, for hver Gang han fortalte om dem, saa vidste de ogsaa, at

Pepe fra Sevilla, hvor stor en Skryder han ogsaa var, dog var en modig Karl, og Historien undlod aldrig at vække den højeste Indignation og Henrykkelse. Kvinderne korsede og jamrede sig, de paakaldte den hellige Guds Moder af Atocha og alle Kalenderens Helgener, medens Mændene med knyttede Hænder, dirrende af Lidenskab og Had, svor at hævne Spaniens Ydmygelse. Og alt eftersom Aftenen led, og de efterhaanden fik deres lange *puros* tændte, blev Talen mer og mer højroset truende; de berusede sig i bloddrypende Anekdoter fra Maj-Opstanden og den senere Kamp i Syds Spanien, om Infanternes skændige Behandling i Frankrig og om Kong Joseph, der naturligvis — ligesom alle sine Landsmænd! — drak som en Svamp og var fuld mindst den halve Del af Dagen. Aa — de Grovædere fra den anden Side Bjergene! Nu troede de, at de kunde spille Herrer mellem Ebro og Duero. Lad dem blot hejse deres lasede Trikolorer over alle Leons og Kastiliens Byer — lad dem paradere med deres Ørne og deres forgyldte *N!* Gud slaar ikke Haanden af sit Spanien. Inden Don José Bonaparte véd et Ord af det, staar Castaños, Sejrherrn ved Baylen, og Zaragozas unge Helt — Himlen se i Naade til Navnet Palafox, som er ældre, ak, meget ældre end Slaget ved Roncevaux! — inden han véd et Ord af det, den Dranker og Pigejæger, staar de med halvtredsindstyve — nej, hundrede tusinde tapre Kastilianere, Helte som de selv, uden for Vitorias Porte.

Med saadan Snak fyldte nu Folkene Aften efter Aften Doña Ysabels og den lille Don Emilios Øre, medens Doña Francisca, Gaardens unge Frue, sad for sig selv alene i den anden Ende af Huset og tænkte paa helt andre Ting og bad for sine Landsmænds Fremgang. Thi Françoise des

Charentes havde ikke en Draabe spansk Blod i sine Aarer — hun var en Adelsdame fra Navarra, og i hendes Øjne var de franske Hære Spaniens Befriere og paa Grund af Overenskomsten i Bayonne — efter alt hvad hun kunde forstaa — Landets lovlige og retmæssige Herrer.

Men det var sandelig ikke paa Traktater mellem Riger og ikke paa politiske Forviklinger Doña Francisca mest tænkte, som hun sad dér drømmende paa sin Balkon denne sene Novemberaften, med det sorte Slør slaaet tilbage fra Panden og Hænderne ørkesløst foldede over Knæet, og stirrede ud paa det straalende Maaneskin. I det hele taget tænkte hun egentlig ikke paa noget som helst — hun bare længtes, længtes usigelig efter det, som hun i sin inderste Sjæl kaldte for «Livet». Thi Doña Francisca havde ligesaa lidt som sin syttenaarige Steddatter nogensinde «levet».

Som ganske ung, næsten et helt Barn endnu, havde hun hjemme paa sin Faders Ejendom i Pyrenæerne truffet Don Luis Fernandez de Velasco, da han fra en Rejse til det af Direktoret «genfødte» Paris vendte hjem til Spanien. Han var Enkemand, formuende, fremragende, af høj Byrd, belæst i fransk Literatur og begejstret for alt, hvad der var fransk; han blev strax heftig betagen af den smukke lille Françoise, og under de daværende usikre Forhold ansaa hendes Fader det naturligvis for en stor og uventet Guds Naade at faa sin Datter saa tidligt, solidt og godt gift i Nabolandet, der jo heldigvis ikke var udsat for saadanne Rystelser som det stakkels Frankrig. Fra begge Sider paa-skyndedes Giftermaalet af al Kraft, og efter kun et Par Ugers Bekendtskab fulgte den unge Frue sin Mand til hans Gods Castillo blanco.

I ti lange Aar var nu siden den Tid Uger fulgt paa

Uger, Maaneder paa Maaneder; hun havde set sin egen Skønhed voxe, blomstre og modnes, fundet sig selv udviklet fra Barn til Kvinde uden nogensinde — det syntes hun nu — at have nydt en Dags Frihed eller en Dags Glæde. Aar efter Aar havde hun, medens Don Luis levede, og andre Damer af hendes Stand dansede i Madrid og red med Kongen paa Jagt i Aranjuez, siddet herhjemme paa Castillo blanco, udenfor Valladolids Mure — netop saa langt fra Byen, at hun ikke uden største Besvær kunde deltage i Selskabslivet dér. Hendes Mand var meget misfornøjet med Regeringen, foragtede af hele sit Hjerter Hoffet og harmedes over Fredsfyrstens Almagt — tværtimod al Skik og Brug blandt Spaniens Adel blev han, efter frivilligt ved Arandas Fald at have opgivet sin diplomatiske Karriere, Sommer og Vinter paa sit Gods, anlagde Fabriker og Skoler, stiftede «patriotiske Selskaber» og studerede Encyklopædi og Faareavl.

Men Doña Francisca, der i sit femtende Aar var bleven Hustru og i sit sextende Moder, følte, da hun efterhaanden begyndte at udvikles og tænke over sin Skæbne, at hun ikke var skabt til kun at være en ældre «Filosofs» og Samfundsforbedrers villieløse Ægtefælle. I hendes Aarer flød provençalske Adelsdamers og uafhængige baskiske Høvdingers hede, blaa Blod — hun var skabt til at præsidere som Dronning ved et Kærlighedshof, at ride forrest ved kongelige Jagtpartier, at være Genstand for tapre Ridders Kamp og Tragten eller for store Digteres ømme og ildfulde Sange. Det trøede hun i det mindste selv, og hendes Spejl sagde hende hver Dag, at hun havde al Grund til at tro det.

Saaledes sad hun nu disse dejlige Aftener — thi denne Vinter var saa mild, at den næsten lignede et Foraar — og udmaalede sig sin egen Fremtid og drømte de Drømme,

hun som ung Pige knap havde faaet Tid til at drømme. Kun vovede hun i de Billeder, hendes Fantasi nu oprullede, en dristigere Tegning og hun anvendte varmere, grellere Farver, end en ung Pige vilde have gjort. Det var altid de samme Drømme om Kærlighed, Magt og verdslig Glans, hun drømte — Drømme, som undertiden overvældede hende i den Grad, at hun pludselig kunde rejse sig heftigt op, lænet mod Balkonens høje Brystværn og jublende strække Armene ud mod denne nye, rige Frihedens Verden, der nu var hendes — ubestemt, forventningsfuld betagen af Fremtiden, af selve den Fare, hun vidste, denne Fremtid bar i sig. Indtil hun tilsidst, ude af sig selv af Længsel, af Glæde og af Angst, brast i Graad og hulkede saa højt, at den unge Doña Ysabel, naar hun omsider var bleven ked af Folkenes Snak og Broderens Selskab, kunde høre det i Salen ligeved. Og — halvt nølende endnu i Døren — bleg, stolt resigneret i sin Sorg, bittert og ængstelig forundret over denne Dødens uhyggelige Gaade, som hun for første Gang i sit Liv stillede Ansigt til Ansigt med, traadte hun da stille, stumt deltagende ud til Stedmoderen. Da undertrykte Doña Francisca sin lidenskabelige Hulken, og de to unge Kvinder, Stedmoder og Steddatter, blev længe siddende tavse ved Siden af hinanden, ubevægelige i Maaneskinnet, og saa' ud over Terrassen, Floden og Sletten, over hvilken Vejen nu snoede sig hvid som et Sølvbaand — den Vej, hvorfra Skæbnen, Fremtiden, Befrielsen skulde komme til «det hvide Slot».

Saa i denne samme sene, maanelyse Novemberaften, medens den degraderede Hidalgo Antonio og det øvrige Tyende dernede i Borggaarden stadig ivrigere og mer og mer fanatisk ophidsede hverandres patriotiske Hovmod og

Had til Fjenden med fantastiske Historier om Palafox', Romanas og Castaños' Bedrifter og om de utallige og uovervindelige Guerillaer, som nu syd- og østfra drog mod Ebro, hørte de alle pludselig — først de tavse Kvinder paa Balkonen og derefter alle i hele Huset — Klokkerne i Valladolid ringe. Det var længe — flere Timer — siden man havde ringet *Angelus*; hvem vovede nu, saa sent, at sætte de indviede Klokker i Gang? Og dette var ikke nogen sædvanlig Ringning: klar, uregelmæssig, stærk og jublende steg Malmklangen mod Himlen i Nattens Stilhed. Først blev man rystet og indigneret, saa urolig, til Slutning tavs — ingen talte længere hverken om Palafox eller Castaños.

Kun Doña Paquita og Doña Ysabel blev ikke bange. Hvad skulde de vel ængstes for? Men de greb begge til deres Rosenkranse og bad ydmygt og længselsfuldt til Guds hellige Moder, som efter sin Naade giver Sorg og Glæde. Klokkerne ringede stadig.

Tidlig næste Morgen fortalte en Mulæseldriver fra Valladolid, at nogle ugudelige franske Soldater sent paa Aftenen var stormet ind i Kirkerne og havde givet sig til at ringe med Klokkerne i lutter overmodig, ubetvingelig Glæde over en Stafet, som samme Aften havde bragt Bud om, at Kejseren, Napoléon selv, med sin Garde var gaaet over Grænsen og allerede stod i Vitoria.

II.

«J'ai 200 millions dans mes caves: je les donnerai pour Ney!»

NAPOLÉON.

«Le hazard qui gouverne le monde . . .»

NAPOLÉON.

Det var om Aftenen Dagen før Juleaften, og det var et Herrens Vejr. Vinteren, som hidtil havde været saa mild, var pludselig bleven rigtig barsk, og de to sidste Dage havde der oven i Købet raset en stærk Snestorm. Paa Castilloblanco var alle Porte stængede og alle Vinduesskodder lukkede — ikke blot paa Grund af Kulden, men ogsaa af Frygt for alle de fremmede Soldater, Guerillaer og engelske Desertører, som oversvømmede Landet.

Inde i den gammeldags Sal i den nederste Etage — det eneste Værelse i Huset, som kunde opvarmes ordentligt i et saadant Vejr — sad begge de unge Damer sammen med Huskapellanen, Pater Felipe. Det var en stor, meget dyb Sal med nogle faa, smalle Buevinduer, der paa Afstand næsten saa' ud som Revner i den tykke hvidkalkede

Væg, og møbleret omtrent paa samme Maade, som den allerede havde været det i det syttende Aarhundrede. Op ad den ene Væg lige for Vinduerne stod endnu under et gammelt flandersk Tapet, der forestillede de tre vise Mænd i Bethlehem, en stor Paradeseng med tykke Silkeforhæng og de fire Sengestolper kronede med mølædte Fjerbuske. Salens ene Længde optoges af et Par mørke, kunstnerisk udskaarne Skabe, mellem hvilke der stod indkilet en ganske ny elegant Louis XVI-Kanapé, der paa denne Plads tog sig yderst fortrykt ud med sit spinkle Træværk og lyst perlefarvede Silkebetræk. Lige overfor flammede paa den anden Væg et Baal af Pindebrænde og tørre Vinranker i den kolosale aabne Kamin, der bares af Piller og indvendig var beklædt med Jernplader. Henne i Hjørnet stod en sjælden prægtig Klavicymbel fra Karl II's Tid i den dristigste Barokstil og med sirlige forgyldte Reliefer paa Laaget — over den hang et Mariabillede, klædt i Silke og smykket med Papirblomster. Ved det store Marmorbord midt i Værelset, som bar en massiv trearmet Lysestage, sad Pater Felipe og læste i en Avis.

Doña Francisca, som hidtil med adspredt og sørgmodig Mine havde moret sig med at spise tørrede Druer henne ved Kaminen, rejste sig pludselig op, spyttede en Skål ind i Ilden og løftede lyttende Haanden til Øret.

— Hører De, min Fader? . . .

Pateren saa adspredt op fra sin Avis: Nej . . .

— Jo, sagde Doña Francisca energisk. Aldeles bestemt hører jeg Hestetrampen.

Doña Ysabel rejste sig. Hun havde siddet og halvsovet i en lav Barnestol under det ene Vindue. Hun gned Øjnene og lyttede ogsaa.

— Jo, indrømmede baade hun og Pater Felipe, i samme Øjeblik som gamle Antonio aabnede Døren og — halvt vranten, halvt forskrækket — hurtigt meddelte, at en Afdeling franske Soldater holdt udenfor og bankede paa Slottets Port.

Doña Francisca kastede alle de Druer, hun endnu havde tilbage, i Ilden. Uden at tænke paa sin bare Hals og sine tynde Sko ilede hun hastigt ud i Forstuen og aabnede selv den tunge Dør ud til Borggaarden. Vinden strøg tudende ind i Huset, og Sneen, som laa i en stor Drive paa Tærskelen, foer ind imod hende.

— Doña Paquita, Doña Paquita! raabte Pater Felipe advarende — de tre Lysflammer bøjede sig osende for Trækvinden. Hun hørte ikke paa ham.

Da Porten endelig blev aabnet, og de fremmede Ryttere red ind i Gaarden, stod «det hvide Slot»s Herskerinde paa Tærskelen helt rød i Skæret fra Tjenernes Fakler; og paa sit gebrokne Fransk, dybt nejende, med overdreven spansk Høflighed, bød hun sine Landsmænd velkommen i sit Hus.

Den fornemste af Rytterne tog sin snebedækte trekantede Hat af og hilste ærbødigt. Officererne sprang strax hurtigt af Hestene: disse varme franske Ord med baskisk-spansk Akcent lød saa bedaarende hjertelige og hjemlige efter al den hadefulde Fjendtlighed, den køligt reserverede Høflighed, de ellers alle Vegne havde mødt paa deres Vej.

Det var Marskal Ney, Hertug af Elchingen, med sin Stab. Han havde paa sin Jagt efter Englænderne, som man sikkert ventede at træffe i Gammel-Kastilien, paa fire Dage ført Kejserens Avantgarde over Passene ved Guadarrama lige hertil og vilde nu, medens Snestormen rasede værst, gøre

Holdt her for Natten. Man vidste allerede i Hæren, at man hos Fruen paa Castillo Blanco, Françoise des Charentes, nok kunde gøre Regning paa at finde et oprigtigt fransk Sindelag.

Marskalen — Ney var endnu en ung Mand, knap fyrretyve Aar — bød høfligt Doña Francisca Haanden og førte hende ind i Salen, medens de andre Herrer fulgte efter. Rødmende af Glæde under den sorte Mantille, smilende, med straalende Øjne hilste hun paa enhver af dem, og først nu, i Skinnet fra Baalet og Voxlysene, kunde de allesammen vurdere, hvilken sød Landsmandinde de havde truffet. Og jo mere de saa' paa hende, des mere entusiastisk beundrede de hendes store og ejendommelige Skønhed — spansk i yppig Form og Skønhed, fransk i ildfuld Ynde og smægtende Varme. Ney — den stive og alvorlige Ney — bøjede sig endnu engang ned over hendes Haand og kyssede den paany.

Men hende ved det smalle Buevindue med Armen støttet mod Vindueskarmen og Hovedet kritisk hældet mod den let opskudte Skulder, slank, hvid og spinkel og med sine klare Øjne under Haarlokkerne paa Panden, stod Doña Ysabel og saa' paa de andre. Hun stod dér fjendtlig som et mistænksomt Barn, sky som en Hind paa Spring, og, dybt saaret i sin spanske Stolthed, tog hun, ved selve sin kølige Ugæstfrihed, tavst Parti imod sin Stedmoders franske Sympatier, reserverede sig, vilde ikke være med . . .

Da mødte Doña Francisca pludselig hendes Blik, og — uden med en Mine at tage Hensyn til den Uvillie, hun anede hos Steddatteren — præsenterede hun hende for de fremmede. For første Gang hørte Señoritaen — *la Chiquitina*,

med hvilket Kælenavn hun endnu ofte kaldtes. — sig ostentativt benævne med sin franske Titel: Fru Markise des Charentes.

Doña Francisca lod naturligvis saa hurtigt som muligt servere Souper for de sultne Ryttere. Til de skarpt krydrede spanske Kødretter — *chorizo*'en brændte Fransk mændene som Ild paa Tungen — drak Herrerne meget Vin. Doña Francisca præsiderede selv ved Bordet; aldrig i sit Liv havde hun været saa glad og saa stolt som i Aften. Endelig for første Gang i lang Tid var hun blandt Landsmænd — Mænd, som forstod hende, Mænd, som beundrede hende, som — Hjærtet jublede i hendes Bryst! — var rede til at elske hende. Hun smilede til dem alle, havde et Ord, en Høflighed til dem alle, men i Virkeligheden saa' hun, tænkte hun kun paa én. Strax hun hørte hans Navn nævne, gav det et Sæt i hende af Glæde: Ney, Marskal Ney, den tapreste af de tapre, Friedlands «røde Løve», den store Hærs store Soldat — han kom til hendes Hus, bad om Gæstfrihed ved hendes Dør. Det var den første, den eneste, af Tidens berømte Helte hun nogensinde havde set, og han forekom hende som en Halvgud, i samme Øjeblik hun mødte hans Blikke og rørte ved hans Haand. Rygtet om hans Storhed, tusind Sagn om hans fabelagtige Bedrifter og hans uforlignelige Tapperhed fløj gennem hendes Hoved, i samme Sekund hun hørte hans Navn nævne. Og da han paa sin Side strax saa villigt — med en smigret Følelse af det Indtryk, han gjorde paa hende — bøjede sig for hendes Skønhed, for den bedaarende Magt, som laa i hendes stolte, ildfulde, varmt frimodige Væsen, kom han hende endnu nærmere. De havde ikke vexlet hundrede Ord med hinanden, før hun henrykt sagde til sig selv, at han var den

første Mand, hun nogensinde havde set — den første Mand, hun havde set, som hun kunde elske.

Og han — den utilgængelige, uselskabelige og stive Ney — han syntes denne Aften som forvandlet. Aldrig, ikke i mange Aar, havde en Kvinde forekommet ham saa henrivende, saa dejlig og uimodstaaelig fængslende som denne Landsmandinde, han pludselig havde truffet. I to Dage havde han i Storm og Sne, ofte blændet af Uvejret, ført sine Soldater over Bjerge og Sletter, nu — en eneste Aften — nød han et kort Øjeblik den dybe, sorgløse Hvile mellem Strabadser og Farer, denne en tilfældig og pludselig Lidenskabs alt bedøvende Fortryllelse, som kun falder i Krigerens og Æventyrerens Lod. Han kunde ikke blive træt af at betragte den unge Slotsfrues Skønhed: hendes Profil som skaaren i Elfenben, hendes aflange sorte Øjne, som en Række store Perler tværs over den lave Pande gav forøget Glans — det lille Øre, rosenrødt og gennemsigtigt som en Konkylie imod Haarets blaasorte Mørke, Skyggen af et Smilehul i den blege Kind . . . Allerede inden de rejste sig fra Bordet, havde Ney — lidenskabeligt betagen ligefra det første Øjeblik han saa' hende — højt og dyrt svoret paa, at denne Kvinde, som saa mægtigt forstod at fængsle ham, ogsaa engang skulde blive hans.

Ved den modsatte Ende af Bordet sad Doña Ysabel uden at smage paa Retterne og uden at røre Vinen i sit Glas, stiv og stille. Til højre for sig havde hun Pater Felipe, som smilende — en beleven, berejst og verdenserfaren Italiener som han var — underholdt sig med de franske Herrer, og til venstre en ung, fransk Frivillig, hvem intet berettigede til denne Hædersplads uden muligvis hans høje Byrd og Saaret i hans Skulder. Det var Mon-

sieur de Sainte-Croix, en ung Diplomat, som for nylig uden at have gennemgaaet Krigsskolen havde faaet en Officerspost ved et af Napoléons nydannede Fremmedregimenter, men som, efter at have haft det Uheld i en Duel at skyde en af Kejserindens Fætttere, var faldet i dyb Unaade og havde skyndt sig med for en Tid at begrave sig selv og sit Navn i det spanske Kaos. I sit Ydre mindede han uendelig meget mere om en af det forrige Aarhundredes Hofmænd end om Kejserdømmets Krigertype, var smidig, elegant, usædvanlig blond, med store, graablaa Øjne under smalle, mørke Bryn og en fin, bevægelig Mund, hvis forbindtlige, meget sigende, indsmigrende Smil havde vundet ham flere Fjender end Venner. Han var af Middelhøjde, snarere lille end stor, men i Besiddelse af en Smidighed, en Udholdenhed og Jærnstyrke, som allerede under denne første korte besværlige Kampagne havde gjort ham navnkundig indenfor hans Korps, og den lille hvide Haand — smukt formet og plejet som en Kvindes — der nu hvilede paa Dugen, kunde føre en Klinge, ja, oven i Købet en Bajonet bedre end nogen barket Næve i Hæren.

I Modsætning til de fleste af de andre Herrer havde han, saa snart han sammen med Marskalen og Doña Francisca traadte ind i Salen, strax lagt Mærke til Doña Ysabel. Og i samme Øjeblik han saa' hende: den fine, skarpe Rynke i den barnlige Pande, de haardt tillukkede Læber, den knyttede Haand, begreb han, at hun trods sit franske Navn var den i Sjæl og Hjerter mest spanske lille Señora, han endnu havde truffet mellem Bidassoa og Manzanares. Derefter havde han prøvet paa, og det var lykkedes ham, at komme til at sidde ved Siden af hende.

Han havde, galant Selskabsmand som han var, gentagne

Gange gjort ihærdige Anstrængelser for at faa en Slags regelmæssig Samtale i Gang med hende, men hele Tiden blot opnaaet flygtige og ligegyldige Svar. Alligevel havde han ved diskrete og vel afpassede Spørgsmaal faaet at vide, at hendes Giftermaal var en af disse konventionelle Børneforbindelser, gennem hvilke det gamle Aristokrati ved at binde Hænderne paa sit næste Slægtled søgte at sikre det visse ydre Fordele. Han mindedes just højt å propos, at han engang i Paris flygtigt havde truffet hendes «Mand», medens denne gennemgik Militærskolen, og fik derefter en kølig Bekræftelse paa sin Formodning om, at den unge Markis for Øjeblikket gjorde Tjeneste under Marskal Bernadotte.

I Stedet for hang hendes Øjne med en vis sky Nysgerrighed, en anelsesfuld indigneret Angst ved Parret lige overfor: Doña Francisca og Marskal Ney. Det var, som om hendes vaagnende kvindelige Instinkt søgte at gennemtrænge og opfatte, hvad der nu — uset af de fleste af Gæsterne, der kun var optagne af at tale med hverandre og lade sig Retterne smage — gik for sig ved den anden Ende af Bordet lige for hendes Øjne. Og hun begyndte at forstaa, hvad det var. Denne mystiske Proces, gennem hvilken en Mand og en Kvinde, som ser hinanden for første Gang, efterhaanden, uden saa meget som at berøre hinanden med en Finger, kun gennem Ord, Betoning, Smil og Blikke, ligesom bemægtiger sig hinanden, fordyber sig i hinanden, bliver saa intimt og vidunderligt fortrolige, at de ikke længer husker, hvorledes Livet og Verden saa' ud for en Time siden, da de endnu ikke kendte hinanden — denne en pludselig, altbeherskende Lidenskabs mystiske Lieringsproces begyndte hun, mistænksomt, forskræmt, paa én Gang frastødt og tiltrukken, at ane. Thi Doña Ysabel, som

i Følge spansk Sædvane hele sit Liv igennem havde levet i sin Faders Hus i daglig intim Berøring med ham og Stedmoderen, med det talrige Tyende og Familiens mandlige og kvindelige Gæster, vidste med al sin naturlige Uskyldighed og overlegent ligegyldige, halvt barnlige Kulde meget god Besked om Sager og Ting, som en fransk Klosterfrøken i hendes Alder ofte aldrig havde hørt hviske et Ord om. Men denne Vanekundskab om Fakta var hidtil ligesom ikke trængt dybere ind i hendes Bevidsthed — det var aldrig faldet hende ind at tænke over Ting, hun vidste. — Først nu, i Aften . . .

Maaske var det fra Begyndelsen af Sainte-Croix' ihærdigt iagttagende, roligt, lidt kynisk afventende Interesse lige over for Udviklingen af denne «Episode», som smittede hende og vakte hendes egen slumrende iagttagelsesævne. Det, hun saa', oprørte og saarede hende; hun følte pludselig intensivt, at Doña Franciscas Ære var hendes og hendes Hus'. Og fra det Øjeblik af hun forstod, at den fremmede Herre ved Siden af hende — maaske den eneste af alle dem, der var til Stede — til Trods for den høflige Konversation med hende selv, havde sin Opmærksomhed henvendt paa Stedmoderen og Marskalen, følte hun en heftig, næsten hadefuld Uvillie mod ham, som for hvert Øjeblik tiltog i Styrke.

Efter Souperen skiltes Selskabet ad. Pater Felipe og Antonio anviste Heirerne deres Værelser, og Doña Ysabel sagde sin Stedmoder Godnat uden at se paa hende.

Men den unge Frue blev endnu længe siddende alene i Salen, medens Gløderne i Kaminen blev sorte, og Lysene stille brændte længer og længer ned i Stagerne. Hun vilde til det yderste fastholde de Indtryk, som denne Aften,

denne enestaaende store og festlige Aften havde skænket hende. Hun syntes, at det ligesom var Synd at gaa til Ro, at sove fra de Drømme, hun, endnu med Klangen af hans Ord i sine Øren, med sit Blik endnu blændet af den djærve Glans i hans, havde Ret til at drømme — at sove og vaagne til Ensomhedens og Vanens graa Hverdag. Alt i Huset var nu stille, Mennesker og Dyr sov; ogsaa Snestormen havde lagt sig, og gennem de smalle Buevinduer straaede Himlen lys med mange Stjerner.

Doña Francisca rejste sig og gik langsomt et Par Skridt frem og tilbage paa Gulvet. Hun følte sig saa underlig glad og urolig, fik pludselig Lyst til at synge og huskede saa paa én Gang, at det jo var midt om Natten, og at ingen andre, end hun var vaagen.

Da aabnedes sagte Døren fra det store Gemak, man her i Stueetagen havde anvist den fornemste af Gæsterne til Sovekammer, og — langsomt, meget bestemt, uden i første Øjeblik at give nogen som helst Forklaring eller gøre nogen Undskyldning, traadte Marskal Ney ind.

Doña Francisca blev ikke forbavset. Hun syntes pludselig, at det ligesom var det, hun havde ventet paa.

Ney satte sig i den store Lænestol ved Vinduet. Doña Francisca blev staaende ved Bordet midt i Værelset. Næsten mekanisk drog hun Mantillen op, som var faldet ned over hendes Skuldre.

Marskalen følte sig et Øjeblik ligesom ikke ganske sikker paa sig selv. Han mumlede hurtigt et Par Ord om, at Gløderne i *brasero*'en var gaaet ud og om Kulden i sit Sovekammer, om, at det havde været ham umuligt at sove . . . Derpaa tav han atter pludselig. Doña Francisca blev staaende ubevægelig i samme Stilling med Ansigtet

halvt skjult af Mantillen — Profilen som skaaren i Elfenben — over den lave Pande de store matglinsende Perler — og med begge Hænderne fast støttede mod Bordet. Hun tænkte ikke længer, Hjærtet stod ligesom stille i hendes Bryst, og Tavsheden forekom hende pludselig ganske naturlig.

Viserne paa Uret skred længere og længere frem — deres smaa korte, uregelmæssige Slag mod Skiven var den eneste Lyd, som hørtes i den halvmørke Sal. Da rejste Marskalen sig — halvt eftertænksomt, halvt utaalmodigt strøg han Haanden gennem sit rødbrune Haar og gik et Skridt frem mod den unge Kvinde, der blev staaende stille, lidt blegere end før og med nedslagne Øjne. Han bøjede sig ned over hende med Hænderne paa hendes Skuldre, hans store og djærve Øjne mødte hendes.

— Doña Francisca — Madame . . . Han tog pludselig hendes Hoved mellem sine to store, haarde Hænder. I Morgen rider jeg videre. Det er muligt, at vi aldrig ses mere; men lever jeg — her svor han — saa ser De mig igen. Og jeg kan ikke — saa sandt hjælpe mig Gud! — jeg kan ikke forlade Dem nu.

Doña Francisca saa' langsomt op. Hendes Øjne mødte et Sekund hans tryglende og befalende Blik.

— Saa bliv, hviskede hun.

III.

Napoleon, bien informado del buen nombre con que corría en España, cobró aliento para intentar su atrevida empresa posible y hacedera á haber sido conducida con tino y prudente cordura.

El CONDE de TORENO.

Næste Morgen ved Daggry brød Hertugen af Elchingen op med sin Stab. Kun Sainte-Croix, hvis Saar paa Grund af den forrige Dags forcerede Marsch havde forværret sig meget, blev efter Marskalens velvillige Raad paa Castillo-blanco. Det var Meningen, at han her skulde oppebie den øvrige Hær, der nu under Kejseregens egen Kommando var i Færd med at passere Guadarrama.

Den pludselige Kulde og Snestorm var nu ligesaa pludselig bleven afløst af Regnbyger og stærkt Tøvejr; Kørevejen op til Slottet, paa hvilken Snedriverne nu smeltede for Regnen, lignede mere et Morads end en Vej. Sainte-Croix indsaa, at han under disse Omstændigheder rimeligvis kom til at vente længere paa den øvrige Hærs Forbimarsch, end Kammeraterne fra Begyndelsen af havde forberedt ham paa.

Hele den første Dag var Smerterne i Saaret, som maatte rives op og forbindes paany, saa stærke, at Pater Felipe, som blandt meget andet ogsaa forstod sig lidt paa Feltskærerkunst, ikke paa nogen Maade vilde tillade den unge Officer at forlade Sengen. Damerne lod høfligt forespørge til hans Befindende og sendte Chokolade, Charpi og Lektüre op til ham, men ingen af dem viste sig i Sygeværelset.

Pater Felipe sad derimod troligt hos ham hele Dagen og passede og underholdt ham paa bedste Maade. Hans Livlighed og elskværdige Meddelksomhed opmuntrede ogsaa i høj Grad den unge Franskmand efter al den fjendtlige og kølige Reservation, som han ellers havde været vant til at møde overalt i Spanien. Desuden konverserede Pateren som en Verdensmand, uden Fanatisme og uden Fordomme, ræsonnerede klart og overlegent over alle Dagens Spørgsmaal, og skønt han ikke i mindste Maade tog Parti for Frankrig, lod det alligevel til, at han var af den Mening, at Spanien indtil videre gjorde bedst i at holde sig i Skindet og bøje sig for Overmagten. Han var en italiensk Jesuit (under det nærværende Regime mindedes man knapt, at Greven af Aranda for fyrretyve eller halvtredsindstyve Aar siden med saa megen Larm og Spræl havde jaget Loyolas Disciple ud af Landet!) og havde nu i flere Aar, som Børnenes Informator og — trods al Meningsforskel — intim Ungdomsven af Husets Herre, opholdt sig paa Castillo Blanco. Allerede for over tyve Aar siden havde han i Milano gjort Bekendtskab med den afdøde Don Luis, og hans Konversation drejede sig i Dagens Løb mest om ham.

Don Luis Fernandez de Velasco, Herre til Castillo Blanco, nedstammede — dette lagde Italieneren med en vis Høj-

tidelighed særlig Vægt paa — fra en af de yngre Grene af denne berømte Slægt, hvis Overhoveder i evindelige Tider havde været Konnetabler i Kastilien ligetil Filip V ophævede denne Værdighed. Fra den Tid af havde Slægten — i det mindste denne Gren af den, særlig fordi den efter spanske Forhold ikke var synderlig rig — mistet meget af sin tidligere Betydning. Men inden for dens egen Kreds — og den var fra gammel Tid af allieret med Landets fornemste Familier: Silva, Mendoza, Guzman og andre — havde den altid været højt anset, og Don Luis, der ikke var nogen synderlig fremragende Diplomat, og som fordringsløst havde ladet sig nøje med ved fremmede Hoffer at repræsentere en Grimaldis og en Florida Blancas Regering og senere, da det politiske System, som han havde været en Tilhænger af, faldt, havde levet en Landmands rolige og uafhængige Liv hjemme paa Castillo blanco, glemte aldrig, at han af Fødsel var en Fernandez de Velasco og kunde aldrig bekvemme sig til at modtage en simpel kastiliansk Titel uden «Hat». Til Trods for denne hos en Spanier næsten uundgaaelige Fødselsstolthed, var han, som de fleste af sine Standsfæller henimod Slutningen af Aarhundredet godmodig og simpel og jævn i sine Vaner. Han havde i sin Ungdom og — med sjælden Konsekvens — hele sit Liv igennem været en «*illustrado*» og under sin politiske Karriere en oprigtig «*golilla*» som altid, trods sin store personlige Beundring for Aranda, af hele sit Hjerte havde afskyet «Aragonerne» og *Camarilla*'en. Heller ikke var han — ubrødelig tro mod sine Principer og modigere end de, som i verdslig Henseende stod over ham — i hele den Tid Maria-Luisa og «Manolito» enevældigt herskede over Spaniens Rige, blot en eneste Gang taget til Hove «for at kysse Kongens Haand», og aldrig

havde han tilladt sin unge Frue at lade sig præsentere for Suverænerne.

Strax⁷ efter Revolutionen i Aranjuez havde han, ligesom de fleste Adelsmænd i Nordspanien — forbitret og led og ked af Fredsfyrstens Regimente, som i Europas Øjne nedværdigede Nationen, strax tiltraadt Traktaten i Bayonne og aabenlyst erklæret sig for den Bonaparteske Tronfølge. Men da Oprøret snart efter brød ud, og hans Slægtning Don Gregorio de la Cuesta, som af Pøbelen og Juntaen i Valladolid var bleven tvungen til at stille sig i Spidsen for Oprøret i denne Del af Landet, højtidelig forsikrede, at han, dersom Don Luis vedblev at indtage en upatriotisk Holdning, hverken kunde svare for Vennens Liv eller Gods, nødsagedes han til at forandre Politik. Pøbelen rasede den Gang om trent som den franske i de første Revolutionsdage i Paris, og for at frelse sines Liv, særlig sin Hustrus, som jo i Egenskab af fransk var særlig ilde set, sluttede altsaa Herren til Castillo Blanco sig, ligesom saa mange andre, nødtvungent til Insurgenterne og deltog uvillig og fortvivlet i det vanvittige Angreb paa Franskmændene ved Cabezonbroen den tolvte Juni. Han faldt, skudt gennem Hovedet, ved General Lasalles første Angreb. Pater Felipe forsikrede — idet han filosoferede en Smule over den Nemesis, som paa denne Maade havde ramt en saadan Mand — at Frankrig ikke i hele Spanien havde ejt en varmere Ven end denne gamle Diplomat, som, idet han forbandede sine Landsmænds fanatiske Blindhed, faldt for en fransk Kugle forrest i Spaniernes Rækker.

Doña Francisca, som ikke et Øjeblik havde fornægtet sit Fædreland skyndte sig imidlertid strax efter hans Død med definitivt og begejstret at erklære sig for Dynastiskiftet

i urokkelig Tillid til de franske Troppers Beskyttelse, som nu eskorterede Kong Joseph til Madrid. Og da Marskal Bessières' eklatante Sejr over General Cuesta ved Medina med et Slag drev Kastiliens og Asturiens Guerillaer tilbage i Bjærgene, viste det sig, at hun i Øjeblikket virkelig havde handlet politisk rigtigt.

Men Franskmændenes Nederlag i Sydspanien, de paa ny overalt sejrrikt fremtrængende Friskarer, Kongens Flugt fra Madrid og nervøst planløse Krigsførelse ved Ebro skræmmede og lammede atter Frankrigs Venner. Og der fandtes flere og betydeligere Mænd end gamle Antonio og hans Medtjenere paa Castillo blanco, som igen højt og truende begyndte at tale om de Fremmedes Fordrivelse og den gode Kong Fernandos Tilbagekomst.

Paa den Maade var Sommeren og Efteraaret Aar 1808 gaaet hen over det hvide Slot ved Pisuerga lige til den maaneklare Novemberaften, da Doña Ysabel saa uventet hørte Klokkerne ringe i Valladolid. Efter den Aften hendøde pludselig alle patriotiske Bravader, alle falske Rygter og alle overmodige Forhaabninger sloges med ét Slag til Jorden: med sin uovervindelige Garde stod Kejseren ved sin Broders Side, Spanierne kastedes tilbage fra Burgos, fra Espinosa, fra Tudela, og Madrid overgav sig paa Naade og Unaade til Sejrherren.

Da Sainte-Croix efter en god og styrkende Søvn, som havde varet i flere Timer, vaagnede henimod Aften, blev han ganske forbavset over i Stedet for Pater Felipe, som ellers havde siddet ved hans Seng hele Dagen, at finde Doña Ysabel installeret som Sygeplejerske i Lænestolen henne ved Vinduet. Den unge Dame mærkede ikke strax,

at han var vaagnet — hun blev ubevægelig siddende paa sin Plads med Hovedet bøjet tilbage mod Stolens Rygstød og Hænderne hvilende i Skødet. Havde hun ikke haft Øjnene saa vidt aabne, vilde han have troet, at hun sov.

Gennem Aabningen mellem de tunge Sengegardiner kunde Sainte-Croix fra det Sted, hvor han laa, uden at gøre en Bevægelse betragte hende, saa meget han vilde; fri for Smerter, som han nu følte sig, styrket og udhvilet af Søvnens og den dybe Stilhed omkring sig fandt han i denne lønlige og ihærdige Beskuelse af den unge Pige en saa vidunderlig Interesse og Nydelse, at han i dette Øjeblik syntes aldrig at have følt noget, der kunde maale sig dermed.

For at skaane den sovende havde man sat Lyset bag ved hans Hovedgjærde, og Skinnet faldt kun svagt over Doña Ysabels Skikkelse. Hun lignede næsten et Barn, som hun sad dér lænet tilbage i Stolen; den efter spansk Mode lidt korte Kjole viste de højvristede korslagte Fødder, der selv for en kastiliansk Adelsfrøken var sjælden smaa. Hendes Figur var spinkel, usædvanlig spæd og endnu en Smule kantet uudviklet med smalle, skraanende Skuldre under det nedringede Kjolelivs Pufærmer. Det fyldige brune Haar var — som det dengang almindelig brugtes, redt op fra Nakken og Ørerne og øverst oppe paa Hovedet samlet i en Slags kunstfærdig stærkt krøllet Frisur under en bred Kam. Ansigtets Oval var fin, noget vel spids ned imod Hagen, Øjnene brune, vendlende fra sort til graagrønt under de smalle mørke Øjenbryn, Næsen fin og lige, og Munden henrivende: alvorlig, næsten sørgmodig med fyldige halvtaabne Læber over blaa-hvide Tænder.

Det var særlig denne Mund og Udtrykket om den, som i Aften fængslede Sainte-Croix — i Gaar havde han været mest optagen af hendes sælsomme Øjne. Der laa i hendes Smil — som næsten ikke var noget Smil, men kun ligesom en svag uvilkaarlig Skælven — noget paa éngang saa bittert og mildt og — det syntes han — uskyldig grusomt, at det, kun det, gjorde hende vidt forskellig fra alle andre Kvinder, han før havde truffet.

Han mindedes, hvad Pater Felipe havde fortalt ham om hendes dybe, oprigtige Sorg over Faderens Død, som stod i saa stærk Modsætning til Stedmoderens egoistiske Følelse af, at hun nu var fri. Han tænkte paa, hvor forladt hun nu maatte føle sig, hvor bitter isoleret i sine nationale Sympatier og Forhaabninger, hvor tragisk magtesløs — bunden som hun var paa Hænder og Fødder ved sit for tidlige Giftermaal, ved det franske Navn, hun bar. Uvilkaarlig forsøgte han at genkalde sig den unge Markis des Charentes, som han kun flygtig havde set en eneste Gang: en smuk mørkladen Navarreser, hvis pralende Ødselhed og eklatante erotiske Excesser allerede havde gjort ham bekendt i Paris. Han mindedes, at den eneste Aften, han havde set ham, var i Tivoli sammen med en deklasseret udenlandsk Baronesse, hvis farveløst blonde Haar havde gjort hende næsten lige saa bekendt som hendes yderst brogede galante Æventyr. Det var ham pludselig en stor Pine, som han laa dér i Sengen, og stirrede paa hendes blege Ansigt og patetisk vemodige Mund, at tænke sig denne voldsomme og storpralende Sydlænding som Doña Ysabels Herre og Ægtemand.

Imidlertid blev den unge Pige lige over for ham — aldeles uanfægtet af den Fremmedes Opmærksomhed, som

hun ikke anede — siddende stille paa sin Plads og stirrede lige ud for sig. Derpaa bøjede hun sig endnu dybere tilbage, lagde Armene over Kors under Brystet, drog et Suk lukkede Øjnene.

Hun havde hele Dagen ikke kunnet glemme, hvor forandret Doña Francisca havde vist sig i Aftes i Selskab med Marskalen og de andre franske Herrer, og hvor ligegyldigt alt herhjemme allerede syntes at være blevet hende. Hun havde, siden de var rejst, næsten ikke talt et Ord med nogen — ikke engang med gamle Amparo, og sin egen Søn, den stakkels lille Don Emilio havde hun slet ikke spurgt efter. Hun havde bare ligget inde paa den store Seng i Salen og grædt, og naar man spurgte hende, hvorfor hun græd, svarede hun, at det var, fordi hun var saa langt fra sit Fædreland og ikke havde nogen, som forstod hende . . .

Doña Ysabel rettede sig hæftig op i Stolen og satte haardt begge Fødderne i Gulvet: hun slog Øjnene op, og omkring hendes bløde Læber bævede en Skygge af dette mystiske halvt bitre, halvt blide Smil, som Sainte-Croix allerede kendte saa godt. Aa, hun vidste — hun vidste — hun vidste jo saa godt, hvorfor Doña Francisca græd. Da hun sad dernede ved Siden af hende, havde hun haft Lyst til at slaa hende i Ansigtet for disse Taarer, som satte en Plet paa hendes Faders Minde, hans Navn og Ære . . .

Doña Ysabel følte sig pludselig greben af en dyb Følelse af Sorg og mismodig Lede — samme Fornemmelse, som saa ofte i den sidste Tid, da Nederlag, Skam og Vanære, Gang paa Gang i hele dette Efteraar ramte de spanske Vaaben, trængte sig ind paa hende, Hun følte sig saa fortvivlet, fortvivlet alene — ingen i hele Verden brød sig

om hende. Markis des Charentes tænkte hun aldrig paa, regnede hun aldrig med; han var saa langt borte, saa fremmed for hende, og desuden nærede hun en vis ubestemt Uvilje imod ham, fordi . . . Ja bare, fordi han eksisterede og havde Ret over hende.

Nej, ingen i hele den vide Verden brød sig om hende — det var ligegyldigt, om hun levede eller døde! . . . Atter sank Doña Ysabels Hoved tilbage mod Stoleryggen, og hun saa' ud for sig med sørgmodige haabløse Øjne, som efterhaanden fyldtes med Taarer. Bare hun i det mindste havde været fri, saa havde hun kunnet gaa i Kloster. Og — ligesom hun havde gjort det hundrede Gange før — begyndte hun nu her i den dybe Stilhed ved den saarede Franskmands Seng med ubevidst sentimental Nydelse at udmale for sig selv det fredelige og fromme Liv blandt de hellige Søstre, de stille og højtidelige Messer, Cellens hvidkalkede Ro, Trygheden i Madonnas Favn, den over al Forstand dejlige Tilfredsstillelse at være Kristi udvalgte Brud . . .

Her vakttes Señoritaen pludselig af sine Klosterdrømme, som i samme Øjeblik sporløst forflygtigedes! — ved en halvkvalt, undertrykt Hoste henne fra Sengen. Hun rejste sig og gik med stor Værdighed hen til den Fremmede.

— Ønsker De noget, spurgte hun køligt paa fransk med denne haarde kastilianske Akcent, han allerede Aftenen i Forvejen havde vænnet sit Øre til.

— Nej, Madame; han rejste sig halvt op paa Albuen.

— Jeg er her oppe, medens Pater Felipe et Øjeblik er optagen nedenunder, forklarede hun kort.

— Aa, Madame, De overvælder mig . . . mumlede han mekanisk og skammede sig over sin forslidte Frase, i samme

Øjeblik han udtalte den. Men var det da nødvendigt, at De, at De selv . . .

— Folkene her forstaar ikke Fransk, afbrød hun ham hurtigt.

I samme Øjeblik, kun af den Maade hvorpaa hun betonedede disse Ord, gik det op for ham, at hverken hun eller Pater Felipe vovede at betro den Fremmedes Pleje til til nogen af Tjenerne. Han vidste kun altfor godt, at den lavere Del af Spaniens Befolkning betragtede det som en stor Fortjeneste at myrde en Franskmand. Doña Ysabel vilde ikke have, at en saadan Plet skulde klæbe ved hendes Hus' Ære som den, at en værgeløs, saaret Fjende var omkommen under dets Tag.

Uden at sige mere rakte hun ham Glasset med Orangeblomstvand som stod ved Siden af Sengen. Deres Hænder kom flygtigt til at berøre hinanden, og han drak af Glasset uden at tage Øjnene fra hendes Ansigt.

Da Doña Ysabel nogle Minutter senere overlod sin Plads til Pater Felipe og atter gik ned ad den mørke Trappe til den store Vestibule, saa' hun endnu hans Øjne, som brændte i Feber. Og hun angrede, at hun ikke — blot et Øjeblik — havde lagt sin kølige Haand paa hans Pande.

IV.

... Et eussiez dict que c'estoient
des princes, tant ilz estoient rogues et
marchoient arrogamment et de belle grâce.

BRANTOME.

Næste Dag stod Sainte-Croix op. Han lod strax fore-spørge, om det maatte være ham tilladt at gøre Damerne sin Opvartning, og da han øjeblikkelig fik et meget venligt Svar fra Doña Francisca, præsenterede han sig i den store Salon, stadig med Armen i Bind, men frisk og rask.

Det var i Dag det herligste Solskin, og skønt man kun var i Slutningen af December, begyndte man allerede at ane Foraaret, der — ligesom et Rodskud fra den neppe døde Sommer — allerede spirede frem under den kun nattegamle smæltende Sne og aabenbarede sig i de unge Træers blanke, friske, sejt bøjelige Styrke og gennem den skarpt brunblonde Nuance, som alt fik i Solen. I selve Luften indaandede man allerede denne stærke, dejlig syrlige Duft, som bebuder Livets Tilbagekomst til Jorden, og i Fuglenes ihærdige klare Kvidren, som nu trængte ind gennem alle aabne Vinduer og Døre, jublede allerede Vaaren En i Møde.

Denne Følelse greb i det mindste Sainte-Croix, da han, efter at have ligget indespærret en hel Dag til Sengs, omsider gik ned ad den gamle uregelmæssige Trappe, hvoraf en Del — ligesom et Slags overbygget Galeri — hang uden paa Huset, smykket med Slynplanter, hvori Fuglene havde bygget Reder. Da han kom ned i Salonen, stod Dørene ud til Terrassen aabne, og hele det store, dybe Rum laa badet i stærkt gulligt Sollys.

Doña Francisca sad ved Siden af sin Steddatter i den lille Louis XVI's Sofa. Begge Damerne rejste sig strax, da den unge Franskmand ledsaget af Pater Felipe, traadte ind i Salen.

Doña Francisca gik, med Mantillen hængende løst ned over Hoved og Skuldre, forbindtlig Gæsten et Par Skridt i Møde, medens Señoritaen uden at gøre saa meget som en Bevægelse blev staaende stille, støttet mod det mørke udskaarne Skab ved Siden af Sofaen.

Doña Francisca spurgte høfligt, men adspredt og uden virkelig Deltagelse til den Fremmedes Befindende og gik derpaa strax, underlig hurtigt, over til at tale om Hærens Marsch og det smukke Vejr. Doña Ysabel stod stille paa samme Sted med sine store Øjne agtpaagivende, næsten truende fæstede paa sin Stedmoder.

To Mulæseldrivere var komne fra Tordesillas, fortalte Doña Francisca uden tilsyneladende at lægge Mærke til den unge Piges fjendtlige Holdning. Franske Tropper — havde de sagt — begyndte at vise sig paa Vejen fra Arevalo. Det var altsaa sandsynligt, at Kejseren med sin Hær trods Uvejret allerede havde passeret Guadarrama og nu saa hurtigt som muligt marscherede ad denne Kant til.

Sainte-Croix' Hjærte bankede voldsomt. Han følte i

samme Nu Luften omkring sig fyldt af den længe ventede Kamps Uro og Spænding. «Franske Tropper begynder at vise sig paa Vejen fra Arevalo» Ja, naturligvis — Vejene som sydfra slyngede sig over den kastilianske Slette, var vel netop i dette Øjeblik mørke af Soldater, Artillerikonvojer og uendelige Vogntog. Solen, som strømmede ned over Terrassen, skinnede i dette Øjeblik ogsaa paa de franske Regimenters Ørne, der bares højt; og midt imellem Gardens Bjørneskindshuer red Keiseren selv med Feltkikkerten for Øjet og den graa Frakke hængende løst over Skuldrene . . . «Franske Tropper begynder at vise sig paa Vejen fra Arevalo» — han fik en saadan Lyst til at komme ud, til at være med, at han strax uden at høre videre paa, hvad Doña Francisca meddelte, kort, ja, næsten uhøfligt afbrød hende og gav sig til at forhøre sig om, hvor man kunde faa en *coche de colleras* til Købs eller til Leje og opdrive et halvt Dusin Mulæsler. Han følte selv, at det ikke var tilraadeligt at ride, saa længe hans Arm var i denne Tilstand. Doña Francisca tog imidlertid ikke hans Ivrighed ilde op — tværtimod; det lod næsten til, at hun kun havde ventet paa hans Spørgsmaal for at fremkomme med et Projekt, som hun øjensynligt allerede havde forberedt. Hun foreslog nemlig strax paa staaende Fod Sainte-Croix, at de jo kunde rejse sammen: hun havde faaet en Meddelelse, som gjorde det nødvendigt, at hun saa hurtigt som muligt tog til Astorga. Og meget omstændeligt, med altfor mange Ord og vidtløftige Forklaringer begyndte hun at fortælle om sin Mands Slægtning og Husets nære Veninde, den gamle Hertuginde af Villahermosa, Doña Maria Manuela, som laa syg i sit Hus i Astorga og efter alt at dømme var Døden nær.

Monsieur de Sainte-Croix havde sikkert hørt Tale om

hende . . . Ikke? . . . Hun var jo en Datter af den forrige franske Gesandt, Greven af Fuentes og Søster til Markis de Mora. Naturligvis havde han som Franskmand hørt Tale om Markis de Mora, som Mademoiselle de Lespinasse var saa forelsket i? . . . Ak ja! Og nu laa hun paa sit Yderste, den stakkels kære Doña Maria Manuela, og hendes Smykker og andre Kostbarheder skulde hendes Guddatter Markise des Charentes have — det var Doña Franciscas Pligt at vaage over, at Steddatteren ikke blev bedraget for Arven. Hun talte hurtigt og forvirret og bestræbte sig øjensynligt for, at hendes Grunde til denne hovedkulds Rejse skulde tage sig vigtige og bestemmende ud, medens Doña Ysabel, der generede sig mere og mere for den Fremmede, stod med nedslagne Øjne og fast sammenknebne Læber og strøg Pegefingeren op og ned langs Kanten af sin Vifte. Doña Francisca sluttede sin lange Udvikling med det samme Forslag, som hun allerede én Gang var fremkommet med: naar de fulgtes ad, kunde Monsieur de Sainte-Croix benytte hendes Rejsevogn og Mulæselspand, og hun paa sin Side — her smilede hun affabelt, ængsteligt og overdreven hjerteligt — havde saa den i disse Dage enorme og ubetalelige Fordeel at rejse i en fransk Officers Selskab og under hans Beskyttelse. Den unge Mand gik henrykt ind paa dette Arrangement, som passede ham saa fortræffeligt. Han var selv saa ivrig efter at komme afsted, at han ikke strax tænkte over Doña Franciscas besynderlig nervøse Væsen eller over denne hendes hurtige og *mal à propos* bestemte Rejse fra sit Hjem, som just nu under Hærens Forbimarsch var meget udsat.

Han havde allerede vendt sig om for strax at gaa ud og gøre de nødvendige Forberedelser til Rejsen, da Doña

Ysabel, som hidtil ikke havde sagt et Ord, pludselig traadte hen ved Siden af Stedmoderen.

— Jeg haaber, Doña Francisca, sagde hun stift med slet dulgt lidenskabelig Sindsbevægelse, at der ogsaa findes en Plads i din Vogn til mig?

— «Til dig? udbrød den unge Frue ubehagelig overrasket. Hvad tænker du dog paa, kære Ysabel? ... Hun forsøgte paa at gøre sin Stemme afvisende, moderlig advarende. Sainte-Croix, der allerede stod i Døren, vendte sig uvilkaarligt om mod de to Damer.

— Jeg tænker paa, svarede Doña Ysabel roligt, at da jeg jo er en meget nærmere Slægtning til min Kusine af Villahermosa end du og desuden hendes kære Guddatter, saa er det først og fremmest min Pligt at se til hende i hendes sidste Timer og være til Stede, dersom ... dersom der skulde ske noget.

— Kære, lille Ysabel, indvendte Doña Francisca, fortvivlet over i sidste Øjeblik at møde denne uventede Hindring for sin saa behændigt lagte Plan. Kære, lille Ysabel, Du ... Ingen fordrer dette Offer af dig, en ung Pige ...

— Det er ikke noget Offer, svarede Doña Ysabel, mer og mer sikker paa sig selv, og Verden betragter ikke Markise des Charentes som nogen ung Pige. Det manglede blot, at man skulde sige, at jeg fejgt udsætter dig, min Moder, for en Fare, naar det gælder om at opfylde en Pligt mod min Slægt. Har jeg ikke Ret? Hun vendte sig pludselig heftigt om mod Sainte-Croix med et halvt befalende, halvt bønfoldende Blik.

— Jo, mumlede Sainte-Croix, fortvivlet over paa denne Maade at blive taget til Voldgiftsmand og paa én Gang uvillig og længselsfuld efter at faa hende med paa denne

Rejse. Men jeg kender jo ikke deres Forhold nok til at kunne bedømme dem . . . Og Faren . . .

— Faren, afbrød Doña Ysabel meget bestemt, er ikke større end at blive her tilbage alene — snarere mindre.

Han indrømmede i sit Inderste, at hun havde Ret, og dette bestemte ham. Dersom Doña Francisca absolut vilde rejse — og han troede, at han begyndte at forstaa, hvorfor hun lod til at være saa lidenskabelig og fast besluttet derpaa — burde hun tage sin Steddatter med. Først nu huskede han, at han den foregaaende Dag havde hørt Pater Felipe sige, at Tjenerne dernede, som altid var bedre underrettede end andre, hviskede om, at man havde set Englændere ikke længer borte end i Toro, Castro-Nuevo og i Mayorga. Desuden havde han en bestemt Anelse om, at Kejseren havde bestemt Gammel-Kastilien til Krigsskueplads: det havde nemlig, inden han fulgte Ney fra Madrid, været den almindelige Mening inden for Generalstaben, at Sir John Moore, efter at have forenet sig med La Romana, havde i Sinde at drage lige mod Valladolid. Den unge Pige havde altsaa Ret: Castillo Blanco var virkelig eller blev i det mindste efter al Sandsynlighed mere udsat for Fare end noget andet Sted. Jo længere man kom mod Nord, desto sikrere kunde man være, thi Soult's Hærkorps holdt Asturien og Kongeriget Leon besatte, i Burgos stod Junot med to stærke Divisioner, og Mortier beherskede Stillingen ved Ebro. Naar han nu klart tænkte over alt dette, forbavsedes han næsten over, at Doña Francisca ikke ganske simpelt motiverede sin Rejse som en Flugt — den havde da været mere tilgivelig. Men — saa havde hun jo naturligvis ikke kunnet tage afsted alene . . .

Fra dette Øjeblik af var han Doña Ysabels svorne

Forbundsfælle og fastholdt bestemt — idet han detailleret udviklede sine Grunde — at hun umuligt under disse Forhold kunde blive alene tilbage paa Castillo blanco. Doña Francisca maatte inderst inde fortvivlet indrømme, at han havde Ret, og saa' sig allerede tvungen til ogsaa at tage sin Søn med, hvad der i endnu højere Grad vilde have bundet hendes Hænder, da Pater Felipe med sin store Forkærlighed for Doña Paquita velvillig tilbød at bringe Drengen i Sikkerhed i et bekendt Kloster i Valladolid.

Doña Francisca havde fast besluttet, at hun for enhver Pris vilde følge Hertugen af Elchingens Korps. Da hun saa', at hun ikke kunde undgaa Steddatterens Selskab, gav hun endelig efter — af Frygt for, at hendes Hemmelighed skulde blive fuldstændig gennemskuet, dersom hun stadig gjorde Modstand.

— Det vil ganske sikkert røre og glæde den stakkels Hertuginde meget, kære Ysabel, sagde hun pludselig blidt, at du udviser et saadant Mod og en saadan Selvfornægtelse, for at være i hendes Nærhed.

Doña Ysabel svarede ikke. Hun vendte sig om og gik gennem Salen ud paa Terrassen. Der blev hun staaende stille med sænket Hoved og de foldede Hænder hængende slapt ned. Nu havde hun faaet Vished — aa Gud, nu havde hun faaet Vished! Maatte Han og Hans Helgener blot hjælpe hende med at afværge denne Vanære fra Velascos Æt, fra hendes Broders Navn . . .

Det gav et Sæt i hende, og hun vendte sig nervøst om — bag ved hende stod den unge Franskmand, barhovedet i Solskinnet med den saarede Arm inden for Vesten. Hun mødte i samme Nu hans Blik — dette intensivt gennemtrængende, lyse, blaa Blik, som hun allerede den første

Aften, hun saa' ham, instinktmæssigt havde lært at sky og frygte — og de følte begge bestemt, at de tænkte paa det samme. I første Øjeblik kunde ingen af dem faa et Ord over Læberne. De fulgtes forlegne ad et Par Skridt hen imod Floden, der som ved Foraarstide gik over sine Bredder.

— Madame, sagde han pludselig fast og ærbødigt. Jeg — jeg véd ikke, om De mener, at jeg gaar for vidt eller tager mig for stor en Frihed, men . . . men . . . Dersom De inden for den franske Hær vilde henvende Dem til nogen, dersom De skulde trænge til et Raad, en Ven, saa beder jeg Dem: disponer over mig.

Og da hun ikke svarede, men kun langsomt og alvorligt bøjede Hovedet, vedblev han med en Heftighed, han i Øjeblikket ikke selv mærkede eller tænkte over, idet han traadte et Skridt nærmere hen til hende:

— For Deres Navn, Doña Ysabel, vil jeg ansé det for en Ære at kæmpe.

Doña Ysabel forstod kun altfor godt, hvad han mente. Hun blev bleg og strax efter blodrød. Dette fremmede Menneske, som kendte Verden, han forudsaa altsaa Skammen — alt hvad man vilde sige om dem — og han tilbød hende sin Kaarde og sin Beskyttelse. Hun saa' op og uden at tænke paa, at der dog egentlig fandtes en anden, som var langt nærmere til at tage sig af denne Sag og kæmpe for hendes Navns Ære, sagde hun sagte, oprigtigt og varmt:

— Jeg takker Dem.

Lige før Midnat, samtidig med at Maanen stod op, holdt Familiens gamle rummelige Rejsevogn for Døren, forspændt med sex Mulæsler. Kusken og Postillonen havde hængt beskyttende Relikvier om Halsen paa sig og tre Gange

gjort Korsets Tegn, inden de under Bøn besteg deres Pladser. Alle Forsigtighedsregler maatte altsaa anses for at være trufne, og da Sainte-Croix, i sin Omhu for Damerne og uvant med den spanske Maade at rejse paa, lidt ængsteligt mønstrede Forspandet, der ved Hjælp af Reb kun løselig var fastgjort til Vognstangen, mødtes hans høflige Kritik af Tyendets stolte og overlegne Foragt. Paa denne Maade havde man nu i mange hundrede Aar — baade Konger og Grander — færdedes paa de spanske Landeveje, Udlændinge behøvede ikke at komme og gøre sig vigtige med ny-modens Kunster . . .

Damerne kom ned ad Stentrappen i lange kortlivede Kaaber, udskaarne under Boen, med mange smaa Kraver, den ene over den anden, og med broderede Fløjelstasker hængende i et Baand over HaandleDET; paa Hovedet bar de, i Stedet for den nationale Mantille, ganske moderne Pariserhatte med store Skygger frem for Ansigtet, bundne med Baand under Hagen. Begge havde de de lange rynkede Slør trukne ned for Ansigtet, saa at Sainte-Croix ikke kunde skælne deres Træk, da han med et ærbødigt Buk hjalp dem ind i Karossen og selv tog Plads paa Sædet lige overfor.

Doña Francisca og Doña Ysabel vexlede ikke et Ord med hinanden paa den første Del af Rejsen. Den unge Frue havde, da hun saa' Sainte-Croix, henvendt et Par flygtige og banale Fraser til ham, Doña Ysabel havde kun stiltiende hilst paa ham. Da han i Nattens Halvmørke hjalp hende ind i Vognen bag efter Stedmoderen, havde han — som Tegn paa sin ridderlige Sympati og en Slags Gentagelse af Morgenens Løfte — uset af alle vovet at trykke sine Læber mod hendes lille behandskede Haand. Han kunde siden ikke afgøre, om det var Indbildning, men han syntes, at han i

det Øjeblik følte, at hun let trykkede Haanden fastere op mod hans Læber — ligesom for at gøre Kysset længere og mere inderligt. I den stille, kølige Nat udbredte der sig en stærk Duft af Parfume berusende fra den lange, bløde Handske og gik ham næsten til Hovedet.

En halv Time efter mærkede han, at hun sov. I det nu næsten blændende stærke Maaneskin saa' han hende sidde sammenkrøben i sit Hjørne med det lille Hovede træt bøjet mod Skulderen og Hænderne stukne dybt ind i den altfor store Muffe. Sløret var halvt trukket bort og hang som et langt Gardin ned over den ene Side af Ansigtet; kun Munden var fuldstændig fri — hendes lille tragisk alvorlige Mund, som endnu i Søvn skælvede let, som om hun havde grædt.

Han glemte helt at tænke paa Doña Francisca, der ogsaa sad ubevægelig med Sløret trukket for; først henimod Morgen faldt han i Søvn, medens han sad og saa' paa Doña Ysabels blege, halvt skjulte Ansigt.

Det var en besværlig og trættende Rejse. Vejene var usle, opblødte af Regnen og de sidste Maaneders endeløse Militærkonvojer, ofte næsten helt spærrede af itubrudte Køretøjer, fornaglede Kanoner, døde Heste og Mulæsler og alt muligt Husgeraad, som Flygtninge i deres Panik havde kastet ud af Vognene. I Landevejsgrøfterne laa ofte saarede og dødtrætte Soldater eller Stakler, som var sakket bag ud og nu, i dødelig Angst for Guerillaer, engelske Spejdere og Marodører, saa godt de kunde, søgte at forbinde deres ophovnede og blødende Fødder. De fleste var Fransk-mænd, der hørte til Bagtroppen af Marskal Neys Hærafdeling; men de Rejsende traf heller ikke saa sjældent paa Fjender, thi hele Egnen vrimlede af Desertører fra Sir John Moores og La Romanas Hære. Alle disse Stakler, som de

kørte forbi, anraabte dem om Hjælp, om at faa Lov til at hænge bag paa en af Vognene eller ride paa et af Mulæslerne. Saalænge der fandtes Plads, og det overhovedet var muligt, forsøgte de at tage saa mange stakkels Fransk-mænd med, som de kunde; Doña Francisca og Sainte-Croix var utrættelige i at finde paa Raad, naar det gjaldt om at anbringe en af disse Ulykkelige paa et af Køretøjerne — endogsaa i deres egen Vogn sad der paa Bagsædet en lille, nylig udskreven, spinkel Pariser, som ikke havde kunnet gaa længere, men havde maattet finde sig i at blive lådet tilbage af sit Kompagni. Han saavel som de engelske Desertører, de før havde talt med, bekræftede Rygtet om, at Sir John Moore med hele sin Hær stod i Mayorga — eller maaske i Sahagun — og fortalte, at Hertugen af Elchingen, alt hvad Remmer og Tøj kunde holde, nu drog imod ham.

De havde, da Aftenen nærmede sig, haabet at finde Nattelogi i en *venta*, som Familien før paa sine Rejser var taget ind i. Naturligvis var et saadant Herberge ikke saa vel forsynet som de franske Værtshuse, sagde Doña Francisca forberedende og undskyldende. Sainte-Croix svarede leende, at han allerede havde gjort temmelig godt Bekendskab med Bekvemmelighederne i de spanske *ventas*, saa at han nu ikke længer blev forbavset over noget. De gjorde sig imidlertid unødige Bekymringer; da de endelig ved Nattens Frembrud kom til Stedet, var Bygningen saavelsom en smuk Træplantning, der havde ligget ikke langt derfra og var en Sjældenhed i dette skovfattige Land, brændt, og de Rejsende havde ikke noget Valg, men maatte tilbringe Natten i Vognen.

— Det er de forbandede engelske Lejetropper, sagde

Sainte-Croix — helt ulykkelig paa de unge Damers Vegne over dette Uheld. Naar de er drukne og har plyndret en Smule, stikker de Ild paa alt, hvad de ser.

Næste Morgen, da de tre Rejsekammerater — Sainte-Croix havde om Natten sovet i Pakvognen og overladt sin Plads til Kammerjomfruen — atter traf sammen og — inden Vognen paany satte sig i Bevægelse — i Fællesskab indtog nogle Forfriskninger, begyndte Doña Ysabel at klage over, at hun frøs om Fødderne og var aldeles stiv af det ubekvemme Natteleje og den lange Stillesiddende i Vognen den foregaaende Dag. Sainte-Croix spurgte strax, om hun ikke vilde gaa et Stykke af Vejen. Vognen kunde jo snart indhente dem . . .

Hun takkede uden at gøre nogen som helst Indvending, og de begyndte at gaa ved Siden af hinanden paa den smalle Gangsti ved Vejen.

Det var en dejlig Morgen — rolig og klar, men noget kold. Solen stod just nu op over den kastilianske Højslette bag ved dem, og saa langt Øjet naaede, stod Himmelhvælvingen i et eneste rosenrødt Flammehav.

Doña Ysabel gik lige frem uden at se op og stampede af og til i Jorden med sine smaa Fødder for at faa dem varme. Hun havde slaaet det lange Slør tilbage hen over Hatten — det gennemsigtige, blege Ansigt fik i Genskinnet af Solopgangen et fint rødtligt Skær — og hun holdt begge Hænder stukne dybt ind i Muffen. Sainte-Croix gik ved Siden af hende; ogsaa han tav.

De kom forbi et stakkels Mulæsel, der laa og skreg ynkeligt; da de var lige ud for det, saa' de, at begge dets Forben var afskaarne, som med en Kniv, ved Knæene. Uden at sige et Ord trak Sainte-Croix sin Pistol op af

Bæltet og skød Dyret en Kugle gennem Hovedet. Det væltede sig tungt om paa Ryggen.

Doña Ysabel vendte sig om imod ham — hun saa' tavs ind i hans Ansigt, som var mørkt af Harme og ubeskrivelig Væmmelse.

— Er dette Krigen, spurgte hun.

— Ja, svarede han bittert. Og lidt efter: Medaljens Revers.

— Sig mig — de vendte sig og begyndte atter langsomt at gaa videre — hvorfor vil De egentlig være Militær? spurgte hun tøvende. De var jo — ja, Pater Felipe siger det, tilføjede hun halvt genert over at have udspurgt Præsten om hans Anliggender — De var jo til at begynde med Diplomat? . . .

— Jeg havde Lyst til det, Madame, svarede han ganske ligefrem; jeg syntes, at det var den Bane, som passede bedst for mig.

— Ja naturligvis. Jeg forstaar det — naar man er af gammel Adel . . .

Han smilede over hendes naivt aristokratiske Fortolkning af hans Ord og lod Æmnet falde. Hun vilde dog ikke have forstaaet hans Grunde, om han ogsaa havde udviklet dem nok saa længe: hans Lyst til praktisk Virksomhed, hans beregnende Ærgerrighed, hans eminente matematisk-strategiske Begavelse, der tydelig nok — efter hvad han selv vidste — anviste ham dette Felt. Og endelig Fordelene, Tilfredsstillelsen ved at tjene direkte under Kejseren selv, det tillokkende i muligvis at blive udmærket af ham — at tilstaa, hvor meget dette betød for ham, vilde sikkert have nedsat ham i Doña Ysabels Øjne. For hende var det Grund nok til, at en Adelsmand blev Militær, at

han var født til at bære Vaaben — det var et Prærogativ, som han besad, og som han naturligvis maatte benytte sig af.

De havde begge i de sidste Minuter hørt Larm og Støj bag ved sig, og da Sainte-Croix nu vendte sig om, skimtede han allerede ved Vejens Omdrejning en hel Række Hestehoveder. I det samme viste ogsaa Rytterne sig; Sainte-Croix genkendte Gardens Kavalleriuniform — de hvide Veste, Bandolererne og Vaabnene, som blinkede i Solens Skin.

Doña Ysabel havde aldrig før set saa statelige Soldater; hun stod og stirrede, medens de red forbi — Geled efter Geled, hurtigt, i susende Galop.

Pludselig greb Sainte-Croix hende i Armen:

— Se! sagde han, og hans Øjne blev ligesom større; der kom en anden Klang i hans Stemme: Se . . . Kejseren!

En Rytter, der var helt indsvøbt i en lang graa Frakke, som naaede lige ned til Støvleskafterne og kun stod aaben over Brystet, paa hvilket man skimtede Æreslegionens store Stjerne, red i det samme forbi i Midten af Eskadronen, der her ligesom aabnede sig og dannede to Afdelinger. Den høje, prægtigt uniformerede Herre, han talte med, bøjede sig dybt og holdt Hatten i Haanden. Doña Ysabel saa' tydeligt Kejserens Ansigt — fast i Linierne, som hugget i Marmor, under den brede kokardesmykkede Hat, der sad dybt ned i Panden. I det samme de red forbi, saa' han ned paa hende, hun mødte hans Øjne — klare, mørkt jærnblaa med et flygtigt Smil i Blikket. Han gjorde en Slags skødesløs Antydning af Hilsen med Haanden, men drejede ikke Hovedet om. I næste Øjeblik var han forbi. Den kejserlige Garde stormede atter videre og ligesom lukkede

sig efter ham. Hun saa' nu atter kun de prægtige Heste, de hvide Bandolerer og Vaabnene, som skinnede med rødlig Glans i Solen. Halvt blændet vendte hun sig paany om mod sin Kavalier. Hun mødte hans Blik, som smilende, næsten triumferende var rettet paa hende.

— Saadan havde jeg altid tænkt mig, han maatte se ud, sagde hun langsomt, ligesom uvilkaarligt.

— Han ser altid ud, som man har tænkt sig, han maatte se ud, svarede Sainte-Croix. Fordi man slet ikke kan tænke sig, at han kan være anderledes, end han er, tilføjede han vagt som en Slags Forklaring.

— Hvem var den høje Herre, som talte med ham?

— Det var Bessières. Naa, Doña Ysabel, han lagde let sin Haand paa hendes Arm, forstaar De nu, hvorfor en Mand, som er født i Frankrig, som er ung og har en Smule Hoved, maa blive Soldat?

— Ja, svarede hun. Og lidt efter sagde hun langsomt:

— Tænk, om det var Dem, som nu red ved Siden af ham, og nogen spurgte, hvem det var — saadan som nu — og man svarede: «Det var Sainte-Croix!» Og at alle saa strax vidste, hvem Sainte-Croix var . . . Ligesom Bessières . . .

Hun saa' ham ind i Øjnene og lo — sagte, lidt genert.

— Aa, det er saa dumt, det, jeg nu siger. De kan maaske slet ikke forstaa det . . . Hvordan jeg tænker, mener jeg . . .

Det var første Gang, han havde hørt hende le. Han mødte hendes Øjne, og han undredes over, at han aldrig før havde hørt en ung Piges Latter klinge paa den Maade — saa blødt og saa indsmigrende muntert . . .

V.

Puis revenant à la guerre d'Espagne, l'Empereur a repris: «Cette combinaison m'a perdu. Toutes les circonstances de mes désastres viennent se rattacher à ce noeud fatal . . . C'est moi qui ai formé l'armée anglaise dans la Péninsule.»

Mém. de STÉ-HÉLÈNE.

Midt om Natten, selve Nytaarsnat, kom Doña Francisca og hendes Rejseselskab endelig til Astorga. Lige fra Benavente havde Vejene — der før var usle nok — været næsten ufarbare, og hele den sidste Dag havde Damerne maattet ride paa Mulæsler. Sainte-Croix, som fra Begyndelsen af saa ivrigt havde tilraadet denne Rejse af Hensyn til Doña Ysabels Sikkerhed, angrede nu bittert, at han nogensinde havde gjort det. Hans egen Erfaring med Hensyn til Krig var endnu ikke særlig stor, og hvad han her saa', overgik alt, hvad han nogensinde havde hørt omtale fra andre Kampagner. Hele Dagen strømmede Regnen ned, kold og skarp som Isstumper, Jorden var opblødt af den vedholdende Væde, og Terrænet var — nu da man mere og mere nærmede sig de asturiske Bjerge — i yderste

Grad ufremkommeligt og besværligt, hvert Øjeblik gennemskaaet af smaa stride Bække og Aaer. Englænderne havde naturligvis brudt alle Broer af bag ved sig, og Passagen over hvert af disse mange Vanddrag var en ny Vanskelighed, som hver Gang stillede nye Krav til de Rejsendes Opfindelsesævine og Raadsnarhed.

Efterhaanden havde alle de franske Tropper naaet og delvis passeret dem. Det var sammen med Trænet, «*les trainards*», Marketenderskerne, og alt det ubeskrivelige Påk, som plejer at følge en stor Hær, de gjorde den sidste Dagsrejse. Alt skulde nu gaa i den mest rasende Fart; med en irritabel Utaalmodighed, som grænsede til Haardhed, paaskyndede Kejseren trods alle Hindringer og Vanskeligheder Troppernes Marsch. Ingen vovede at sakke bagud — man vidste, at lige i Hælene paa Hæren kom hele Bander af spanske Bønder, som i Fortvivelse og Selvforsvar var forvandlede til Banditer og Guerillaer, desuden i Horder paa flere hundrede Mand den engelske Hærs værste Udskud, som i Stedet for at følge Anføreren paa det forcerede besværlige Tilbagetog, havde foretrukket at rotte sig sammen i Hobevis, og som ved Plyndring, Mordbrand, Drukkenskab, Kvinderov og Drab betegnede deres Vej gennem det ulykkelige Land, de var blevne kaldet til at hjælpe. For den Franskmand, som faldt i saadanne Hænder, var Døden — og som oftest en grusom Død — uundgaelig. Det vidste alle, og derfor slæbte selv de mest medtagne Stakler sig efter de andre, saa længe de kun formaaede at krybe eller gaa, forsøgte at følge med i Fortvivelse og Dødsens Angst, og først naar de ikke kunde længer — naar de af Træthed, Blodtab eller Overanstængelse bogstavelig talt ikke kunde hænge sammen længer — sank de,

sløve som Dyr, man har jaget til Døde, om ved Vejkanten, styrtede med halvbrustne Øjne som sprængte Heste, medens Hæren, ødelæggende alt det paa sin Vej, der endnu ikke var ødelagt, aandeløs hastede videre i Kejsersens og Gardens Spor. Thi hos hver Soldat, saavel hos Italiens og Ægyptens gamle barske Veteraner, som hos de alleryngste, nylig udskrevne skægløse Rekruter, hos Marskalerne og Generalerne saavel som hos den ringeste Trænkusk og den usleste Soldaterskøge fandtes en overtroisk, urokkelig Tro paa hans Almagt og Kraft til at forsvare dem; omkring ham trængte de sig, som Ørkenvandrere om Føreren, som de Kristne om Korset, han — han alene — kunde beskytte og hjælpe.

Under denne forfærdelige, forcerede Marsch, som nu i omtrent en Uge var bleven fortsat næsten uden Holdt lige fra Madrid, hændte det sjældent, at nogen Franskmand kastede Vaaben og svigtede Fanen eller paa egen Haand søgte Vej til Redning. Derimod saa' Sainte-Croix — og det gjorde et dybere Indtryk paa ham end noget af alt det, han hidtil havde set i disse Dage — at en af den gamle Gardes Grenaderer, som trods al Anstrængelse ikke mere formaaede at følge sit Kompagni, stille og uden at sige et Ord til nogen, pludselig trak sig ud af Geledet. Da Kammeraterne ved Vejens næste Omdrejning var forsvundne, greb han sin Bøsse og skød sig uden videre en Kugle for Panden. Sainte-Croix kom just forbi med Doña Ysabel, hvis Mulæsel han førte ved Tøjlen. Den unge Pige hørte Skuddet og saa' op. Uden at standse — thi det var der ikke Tid til — gjorde hun tre Gange andægtigt Korsets Tegn. Deres Øjne mødtes, og idet han alvorligt bøjede Hovedet, korsede han sig ogsaa.

Naar man tog alt i Betragtning havde baade Doña Francisca og Doña Ysabel beundringsværdigt udholdt Rejsens Strabadser. Over Bækkene havde Soldaterne for Penge eller en Slurk Vin baaret dem paa deres Arme; men Regnen, som ingen kunde beskytte sig imod, gennemblødte dem fra Top til Taa. Da de om Natten sammen med en af Bagtroppens Afdelinger omsider naaede frem til Astorga, var alle Huse, fra hvilke Beboerne allerede for længe siden rædselsslagne var flygtede, optagne af de Tropper, som var ankomne tidligere paa Dagen. Sainte-Croix, som allerede havde gjort et Par forgæves Forsøg paa at skaffe dem et passende Nattekvarter, begyndte næsten at opgive Haabet om, at det vilde lykkes, da han tilfældigvis traf en af sine nære Bekendte, der i Egenskab af Ordonnansofficer gjorde Tjeneste hos Marskal Lannes og nu galant tilbød at forsøge paa at skaffe de fremmede Damer et Værelse i et af Husene lige ved Bispegaarden, der var taget til Hovedkvarter. Huset var rigtignok allerede optaget af Gardens Officerer, men dersom Damerne vilde lade sig nøje med ét Værelse, saa ... Doña Francisca og hendes Steddatter tog efter en kort og hastig, men dog fuldstændig formel Præsentation begærligt imod Tilbudet, og med en ejendommelig sløv, tankeløs Tilfredshed i Følelsen af endelig at faa Tag over Hovedet, hvor det saa end var, fulgte de i Mørket alle tre deres Fører forbi de sparsomme Bivuakbaal paa Torvet og de mange udstillede Skildvagter.

Doña Franciscas Kammerjomfru og spanske Tjener tilligemed begge Vognene og hele Bagagen havde under det sidste Døgnns forcerede Rejse maatte lades tilbage. De to unge Kvinder var altsaa alene i Lejren, gennemblødte, uden andre Klæder end dem, de gik og stod i. Deres Tænder

klaprede af Kulde, da de, efter at have passeret den halvmørke Vagtstue og Trapperne, kom ind i den store paladsagtige, men kun svagt oplyste og ganske iskolde Salon, man af Høflighed havde overladt dem. Sainte-Croix og den fremmede Officer, der blev præsenteret som Kaptajn Duchâtel, fulgte dem. Doña Ysabel, som nu, da alt vel var overstaaet, var segnefærdig af Træthed, sank strax, da hun kom ind i Værelset, ned paa den store Seng lige inden for Døren.

— Pas paa, at Sengklæderne ikke bliver vaade! raabte Duchâtel ængstelig. Her findes saa godt som ingen Brænde i Byen, og Tæpper og Dyner er det eneste, vi har til at varme os med.

— Aa, Gud, hun besvimer! udbrød Sainte-Croix. Han havde hele Tiden holdt Øje med hende og var i samme Sekund ved hendes Side — fortvivlet over nogensinde at have foreslaaet denne Rejse, hvis Strabadser han ikke havde haft Erfaring nok til at forudse.

— Nej, mumlede Doña Ysabel svagt og anstrængt og greb efter hans Haand for at rejse sig. Nej, men jeg er saa træt — saa træt.

Hun vaklede, og med en Følelse af Ømhed, af Lyst til at beskytte og trøste, som han aldrig før havde kendt noget til, løftede han hende som et lille Barn op til sig.

Doña Francisca glemte et Øjeblik, hvor medtagen hun selv var; hun bøjede sig ømt over sin Steddatter, som halvt bevidstløs støttede sig til Sainte-Croix' Skulder, tog forsigtigt den regndryppende Hat af hende og forsøgte derpaa at løsne den gennemblødte Kaabe.

— Vi maa give hende noget varmt — Vin eller noget andet, sagde hun hurtigt og vendte sig næsten befalende til

Kaptajn Duchâtel. Aa, Gud, hvorfor skulde hun dog ogsaa med paa denne Rejse! Hun saa' bebrejdende paa Sainte-Croix, ligesom for at give ham Skylden. Et Kloster i Valladolid havde passet bedre for hende! Og jeg, som skal staa til Ansvar for hende over for min Fætter des Charentes . . .

Doña Francisca var meget urolig — hun rystede bekymret paa Hovedet, medens hun med Sainte-Croix' Bistand endelig fik Kaaben af den unge Pige. Kaptajn Duchâtel var strax forsvunden for at skaffe Vin.

Doña Francisca, hvis hele medfødte franske Snarraadighed og Virksomhedstrang syntes at vaagne paany under Rejsens Besværligheder og Farer, lod nu, efter at have hjulpet den unge Pige af med den af Vand dryppende Kaabe, Sainte-Croix tage sig af hende, medens hun selv vendte sig til Sengen for at gøre den i Orden. Tjenestefolk var der under disse Forhold naturligvis ikke Tale om at faa fat paa.

Sainte-Croix næsten bar Doña Ysabel hen til den store Lænestol ved Vinduet. I det svage Skær fra det eneste halvt nedbrændte Voxlys paa Bordet lige for dem saa' han ind i hendes lille blege Ansigt, som pludselig syntes ham magert.

— Kan De tilgive mig? hviskede han angergivent og lagde en Pude ind under hendes Fødder, idet han halvt bøjede Knæ. Deres Stedmoder har Ret — det havde været bedre for Dem at søge Beskyttelse i et Kloster.

Hun saa' ned paa ham, lige ind i hans Øjne.

— Nej — jeg vil heller være her, sagde hun bestemt med et Glimt af sin gamle, mistænksomt trodsige Egenraadighed.

Sainte-Croix havde endnu ikke rejst sig op fra sin knælende Stilling — han havde glemt det, saa urolig var han for hende. Hans ene Knæ hvilede paa samme Pude som hendes Fødder, og med Haanden lænede han sig mod Stolens Arm. Hans Øjne hang fast ved hendes.

— Doña Francisca har Ret, gentog han endnu en Gang og udtalte hvert Ord langsomt med en Slags bitter Lyst til at straffe og martre sig selv: Hvad maa dog Markien, Deres Mand, tro . . .

Blodet steg langsomt op i Doña Ysabels blege Ansigt — hendes Øjne slap ikke Sainte-Croix'. For første Gang saarede dette Ord hende: Deres Mand. Det efterlod en stikkende nagende Smerte — ligesom af en Fornærmelse eller en Ydmygelse.

— Jeg, mumlede hun og vidste pludselig ikke, hvad hun skulde sige, jeg har altid været vant til kun at tænke paa mig selv.

Duchâtel kom ind igen. Han standsede ved Bordet, og idet han løftede Flasken højt i Vejret, lod han den stærke, næsten sorte spanske Vin, der i Lysskæret ligesom fik Blodfarve, langsomt løbe ned i Glasset. Han rakte Doña Ysabel det med et Buk, idet han halvt smilende saa' ned paa den endnu knælende Sainte-Croix.

— Vi er nu allerede i Aar 1809, sagde han elskværdigt med et Forsøg paa at spøge. Maatte det Aar, De nu drikker ind, Fru Markise, blive godt og lykkeligt for Dem og Deres Venner!

— For mine Venner, gentog Doña Ysabel med ejendommeligt blid, dæmpet Stemme, idet hun begærligt førte

Glasset til sine Læber. Hendes Øjne var halvt nedslagne, men hendes Blik hvilede hele Tiden paa Sainte-Croix.

Da Doña Ysabel vaagnede Nytaarsdag 1809, skinnede Solen ind til hende i Sengen, som hun — da det var den eneste, de havde — delte med Doña Francisca. Hun følte sig først saa mat og tung i Hovedet, at hun ikke engang var i Stand til at rejse sig, men tankeløst, villieløst, med en underlig Følelse af Uro og dog Velbefindende laa og stirrede op paa Loftets forgyldte Rosetter, som skinnede røddigt i Solen. Doña Francisca vaagnede og rejste sig op paa Albuen — de laa begge for Varmens Skyld indsvøbte i hver sit Silketæppe som i en Pose.

— Gud véd, hvor man skal faa en Smule Mad fra! sagde Doña Francisca og gabede. Hun strakte sine smukke Arme i Vejret — varmt gulhvide som mejslede i parisk Marmor — og beundrede selv, halvt ubevidst, deres Skønhed, idet de atter slapt faldt ned mod Tæppets blegrøde Silke.

Doña Ysabel var ogsaa sulten; den foregaaende Dag havde de næsten ikke faaet noget at spise.

— Ja, Gud véd! . . . svarede hun adspredt, bekymret. Men hendes første, halvt uvilkaarlige Tanke i samme Øjeblik, hun slog Øjnene op, havde været, hvor og naar hun mon igen skulde se Sainte-Croix.

Doña Francisca var allerede staaet op. Hun undersøgte haabløst deres Klæder, som de om Aftenen havde ladet ligge gennemblødte paa Gulvet.

— Vi forkøler os til Døde, dersom vi bare saa meget som tager dem paa, udbrød hun bestemt, idet hun foragteligt vendte og drejede Klædningsstykkerne.

Endnu medens hun talte, fik hun en ny Idé. Hun fik pludselig Øje paa den store Dragkiste lige over for Sengen, hvis buede, broncebeslagne Skuffer endnu stod halvt aabne, saaledes som de flygtende Ejerinder havde forladt dem. Hun gik nærmere, og uden nogen som helst Skrupler begyndte hun, nysgjerrig og interesseret, at trække det ene Klædningsstykke frem efter det andet. Doña Ysabel laa og saa' til med Albuen støttet mod Hovedgærdet. De havde begge i disse Dage lært at forstaa, at Krigen ophævede alle Love — først og fremmest Ejendomsretten — og uden at ræsonnere videre derover, akcepterede de Situationen, saadan som den nu en Gang var.

Efter at have iført sig den Dragt, som Doña Francisca sammen med andre nødvendige Klædningsstykker tilkastede hende — en fodsid spansk Klædning med *basquina* og Mantille — følte den unge Pige sig betydeligt bedre tilpas end den foregaaende Aften med Undtagelse af, at hun var uhyggelig sulten og frøs forfærdeligt. Medens Doña Franciska, som pludselig var bleven umaadelig foretagsom, ude i Vagtstuen i egen Person parlamenterede med de franske Soldater angaaende en Smule Frokost, satte hendes Steddatter sig i Lænestolen ved Vinduet — den samme, som Sainte-Croix havde baaret hende hen til den foregaaende Aften — og begyndte med en vis Interesse at se sig om paa dette fremmede Sted, som Skæbnen nu — for kortere eller længere Tid, det vidste hun ikke — havde gjort til hendes Hjem.

Det var et stort Værelse, i hvilket de først ankomne Officerer, som havde taget Huset i Besiddelse, efter Godtbefindende havde kastet alt det Bohave ind, som paa en eller anden Maade havde staaet dem i Vejen eller havde fore-

kommet dem overflødigt. Midt paa Gulvet foran Sengen stod saaledes et prægtigt Spisebord med mørk Marmorplade og umiddelbart ved Siden af dette — aldeles som i en Møbelbutik — et højst moderne Natbord i Form af en trekantet Gravsten med en indlagt Nymfe paa Forsiden. Overhovedet fandtes der foruden et Par Stole og Sengen, de havde ligget i, ingen andre Møbler i Værelset end Borde, Skabe og Kommoder. — alt, hvad man kunde ligge paa, var taget i Brug. Det hele gjorde i Morgenens straalende Solskin et meget uryddeligt Indtryk, og med en uvilkaarlig Følelse af Uhygge og Hjemløshed vendte hun Ansigtet mod Vinduet og saa' — lænet mod Ruden — mismodigt ud paa det store Torv. Det Billede, som dér viste sig for hendes Blik, var imidlertid ikke stort mere opmuntrende og bidrog kun til at forøge det Indtryk af Uorden, Forfald, Brutalitet og Vilkaarlighed, hun allerede havde faaet, og som — uagtet hun i Øjeblikket ikke tænkte videre over det — saarede hendes patriotiske Følelser bittert.

Solen skinnede ubarmhæjrtig over Ødelæggelsen — over de smudsige Vandpytter paa Torvet, de ituslaaede Vinduesruder og ramponerede Døre i de smukt byggede Huse ligeoverfor, hvis skrigende mørkeblaa, gule og røde Farver under disse Forhold tog sig helt uhyggelige ud. Marketenderskerne med store, slemt medtagne og lasede Hatte gik med deres Kurve og Flasker fra Vagtild til Vagtild — alt det Træværk, man mente at kunne undvære, Møbler og Døre, var den foregaaende Dag taget til Brændsel. Paa den modsatte Side af Torvet lige over for hendes Vindue, i Læ af Husene, forsøgte to Marodører, der laa paa Knæ paa den vaade Jord, at tænde et nyt Baal for at stege den Høne, de nylig havde stjaalet. Adspredt beundrede

hun, hvor net og behændigt de — der formodentlig var ret drevne i den Slags Arbejde — forstod at bære sig ad dermed. Midt paa Pladsen, lænende sig til den store Stenfontæne, passiarede en Gruppe unge Officerer, blandt hvilke hun strax genkendte Kaptejn Duchâtel. De stod indsvøbte i deres Kapper med Schakoerne dybt ned i Panden og røg allesammen *Cigarrillos* — en Nydelse, de yngre Officerer var bleven aldeles forfaldne til her i Spanien! I den kolde klare Morgenluft kunde hun tydelig skælne de fine blaa Røgskyer. Ved den nærmeste Ild, falbød et Par omvandrende Jøder, omgivne af Marketendersker og Soldater, deres Varer — Mantiller, spraglede Skærf og katalanske Sjaler, Urkæder og uægte Smykker. Gennem det lukkede Vindue hørte hun utydeligt Larm og Summen af de mange Mennesker.

Doña Francsica kom nu ind igen. Hun saa' straalende ud i sin «laante» hvide Kjole af fransk Snit med Guldbroderier og lod aldeles ikke til at være trykket af Situationen. I meget godt Humør fortalte hun, at hun havde truffet Sainte-Croix, som havde tilbragt hele Morgenens med at søge Oplysninger om Hertuginde af Villahermosa — desværre var hun død, den stakkels kære Doña Maria Manuela! . . . Doña Francisca trak med en konventionel beklagende Bevægelse paa sine blottede Skuldre og gjorde flygtigt Korsets Tegn, idet hun yderst let berørte dette temmelig vigtige Faktum, som med ét Slag gjorde deres Rejse aldeles meningsløs. Imidlertid troede Sainte-Croix, at de nok, dersom de personlig eller gennem en af Marskalerne henvendte sig til Kejseren, kunde faa Lov til at flytte ind i Huset, skøndt dette naturligtvis allerede var taget i Besiddelse af Tropperne. Monsieur de Sainte-Croix, som virkelig var altfor galant — her saa' Doña Francisca pludselig skælsk

paa sin Steddatter, som irriteret og skamfuld, rødmede dybt — havde ogsaa, indtil deres egne Folk og Bagage arriverede, skaffet dem en fransk Pige, som var fulgt med Hæren, og som man mente var «nogenlunde anstændig». Men man maatte jo ikke stille for store Fordringer i disse Tider o. s. v., o. s. v. Doña Francisca saa' som sagt meget fornøjet ud.

Men hun meddelte ikke sin Steddatter, at hun paa sin Rekognosceringsudflugt ogsaa — tilfældigvis — havde hørt, at man i Løbet af Dagen ventede Marskal Ney i Spidsen for sine Tropper til Astorga.

VI.

«J'ai la main heureuse, Messieurs
— ceux sur qui je la pose sont propres
à tout.»

NAPOLÉON.

Da Sainte-Croix næste Aften indfandt sig hos Doña Francisca i det Hus, der havde tilhørt Hertuginde af Villahermosa, og ved Døren blev modtaget af gamle Antonio, syntes det ham saa hjemligt. Skøndt han kun havde tilbragt tre Dage paa Castilloblanco forekom nu et Ansigt, han havde set dér, ham allerede kært og kendt.

Inde i Salonen saa' der helt civiliseret og hyggelig ud — med Lys, nedrullede Gardiner og oven i Købet Ild i Kaminen. Damerne var nu ogsaa iført deres egne Klæder. Gamle Antonio, som ikke for ingenting var Hidalgo og lige-saa snu som uforfærdet, havde — om end under store Vanskeligheder og med betydelig Tidsspilde — ført Vognene med Bagagen uskadt til Astorga lige til den afdøde Hertuginde Dør.

— Madame — Sainte-Croix kyssede Doña Franciscas Haand — De fortjener mindst at være Paladspræfekt hos Kejseren!

Den unge Dame lo og saa' sig veltilfreds omkring i det gammeldags Værelse, som nu, trods den foregaaende Invasion, takket være hende og hendes Folks Anstrængelser saa' omtrent ud, som det altid havde gjort.

— De glemmer, at jeg er Deres Landsmandinde! svarede hun muntret og tilføjede derefter sententiøst, lidt unødvendig højtideligt:

— Vi Franskmænd lærer først i Nødens Stund vore Kræfter at kende!

Nøden havde imidlertid ikke været særlig stor, efter at hun og hendes Steddatter endelig lykkelig og vel var komne til Astorga. Da Kejseren hørte Tale om de to Damers Ankomst, deres Familieforhold, franske Forbindelser og franskvenlige Sindelag — og han fik jo altid næsten øjeblikkelig at vide alt, hvad der gik for sig i Lejren — befalede han, at Hertuginde af Villahermosas Hus øjeblikkelig skulde rømmes og overlades til den Afdødes Slægtninge. Kejserens Ordre adlød altid strax, og allerede samme Eftermiddag var Doña Francisca og hendes unge Steddatter lykkelig og vel indstallerede i et Hus, de indtil videre betragtede som deres eget. Sainte-Croix havde ikke hørt paa hendes sidste Ord, han bukkede kun distræt og hans Blik søgte Doña Ysabel.

Hun havde, saa snart hun flygtigt havde hilst paa Gæsten, atter sat sig ned med Ryggen halvt vendt mod Døren og sad nu og flyttede — lidt adspredt forlegent — paa Skakbrikkerne paa Bordet foran Ilden. Den unge Mand gik lige hen til hende.

— Doña Ysabel — han fandt det modbydeligt at benytte hendes franske Titel og gjorde det derfor aldrig — — det er — ja, undskyld at jeg siger det saadan rent ud!

— det er for Deres Skyld, kun for Deres Skyld, jeg kommer her i Aften.

Blodet skød som en Flamme op i den fine Kind, som hun vendte imod ham — selv Øret under det brune Haar blev mørkerødt. Men hun sagde ingenting og saa' heller ikke op. Sainte-Croix satte sig ned ved Siden af hende; han strøg halvt tøvende, halvt resolut sin Haand gennem det bløde, bølgende Haar.

— Doña Ysabel, sagde han endnu en Gang — med dvælende Ømhed udtalte han hendes Navn. Jeg — aa, bliv ikke saa bange, Madame! Han bøjede sig dybt ned imod hende, thi han mærkede pludselig, at hun rystede. De ved jo, De burde da kunne forstaa, at jeg ikke kunde forlade Spanien uden at sige Dem Farvel.

— Skal De rejse? Hun saa' op, hendes Øjne var næsten sorte under de buede, let optrukne Øjnbryn. Hvorhen? . . . Og i Gaar sagde De, at De troede, at De vilde komme til at blive her længe . . .

— Kejseren har i Dag faaet Depescher fra Frankrig, sagde han kort. Det forandrer alting.

— Men hvorfor — hvorfor skal netop De? . . . Hun saa' paa ham, og uden at hun vidste af det, laa der en hel Verden af Angst i hendes dybe Blik.

— Jeg har faaet Befaling til at bringe hans Svar til Udenrigsministeriet i Paris, svarede han kort. Og da hun intet ytrede, tilføjede han i en anden Tone: Jeg burde egentlig glæde mig over det — det er en Slags Udmærkelse, et Tegn paa, at han ikke længer er vred paa mig . . .

Hun sad stille et Par Sekunder og trak mekanisk, nervøst i sine smalle Fingre.

— Og saa kommer De vel aldrig igen? sagde hun stille, forknyt, halvt for sig selv.

— Nej, svarede han. Det kan godt være, at jeg aldrig kommer igen.

I samme Øjeblik han fra Hovedkvarteret havde faaet Underretning om, at det havde behaget Kejseren personlig at udse ham til at bringe Breve og Svar til Frankrig, havde han uvilkaarlig først tænkt paa hende. Han plejede ellers ikke at tænke stort paa Kvinder, og for blot en Uge siden vilde han have været ude af sig selv af Stolthed og Lykke over dette Tegn paa Napoléons tilbagevendende Naade. Men nu! . . . Han maatte tage hele sin mandige Ævne til at beherske sig til Hjælp, hele sin kølige Klogskab og store Ærgerrighed for ikke strax uden videre at frasige sig det uventede, hæderfulde Hverv. Han var kommen derhen i Aften med den faste Beslutning at nedbryde alle Skranker mellem dem og i klare og tydelige Ord tilstaa hende sine Følelser, og saa sad han nu dér som en rigtig Stakkel og fandt kun de allerfattigste og almindeligste Ord, som intet udtrykte og intet forklarede.

Doña Ysabel havde bøjet sig endnu dybere ned over Skakbrættet med begge Hænder for Ansigtet — han saa' nu, hvorledes Taarerne løb ned mellem de fine Fingre. Han havde ventet Modstand, Trods og Stolthed ved den første Antydning af det ejendommelige Forhold, hvori de begge vidste, at de stod til hinanden, og saa . . . Intet i Verden havde kunnet røre ham mer end denne stille, lidenskabelige og ukunstlede Graad.

Doña Francisca, der i Aften var ligesaa nervøs som sin Steddatter, havde under et eller andet Paaskud strax forladt dem efter at have hilst paa Sainte-Croix. Som altid,

naar hun var urolig eller utaalmelig, forsøgte hun paa at adsprede sig med Musik, og allerede længe havde de fra Kabinettet ved Siden af hørt enkelte famlende Harpeakkorder. Nu begyndte hun paa én Gang at synge — nynnende og adspredt; og midt under sin dybe Sindsbevægelse genkendte Doña Ysabel tydeligt den gamle, gamle Romance om Grev Claros og Claraniña:

*Quien no ama las mujeres
No se puede hombre llamar;
Mas la vida que yo tengo
Por ellas quiero gastar . . .*

Sainte-Croix blev ved at sidde stille ved Siden af Doña Ysabel — ubevægelig, med den ene Albue mod Knæet og Panden støttet mod Haanden. Hun sad endnu bestandig foroverbøjet med begge Hænderne for Ansigtet.

— Det er Synd, sagde han sagte. Og derpaa igen: Det er stor Synd.

Han var kommen med det faste Forsæt at tale ud med hende, at overtale hende — ikke til at flygte med ham, thi han var en forsigtig Mand og en ærgerrig Mand, og han havde svoret paa, at ingen Kvinde, saaledes som det saa ofte skete inden for Hæren, skulde ødelægge hans Karriere — men til for hans Skyld at gøre et Forsøg paa hos de gejstlige og verdslige Myndigheder at faa et Ægteskab, som aldrig var bleven fuldbyrdet, opløst. Hun var jo nu gennem sin Mand fransk Undersaat og hørte vel saaledes til den gallikanske Kirke. Han havde hele Dagen tænkt nøje over Sagen, og uagtet han naturligvis havde ventet, at hun fra et hyperkatolsk Spanierindestandpunkt vilde have en Del Samvittighedsskrupler, stolede han dog sikkert paa at

vinde Sejr. Og saa mødte hun ham strax med denne dybe, haabløse Smerte, der ligesom betog ham alt Mod, al Energi, alt Haab. Denne unge Pige, som næsten var et Barn og bunden, saaledes som kun en Kvinde kan bindes, var allerede i sig selv saa ejendommelig utilgængelig — den Fortvivlelsens Sorg, de ydmygt bitre Taarer, hvormed hun nu hilsede Kærligheden, som andre byder velkommen med Smil, Rødmen og Kys, gjorde hende i dette Øjeblik næsten utilnærmelig.

Sainte-Croix rejste sig og begyndte langsomt at gaa frem og tilbage paa Stengulvet. Inde i Værelset ved Siden af blev Doña Francisca ved med at synge.

Ilden i den store Kamin var allerede lige ved at gaa ud, Værelset var svagt oplyst af to enlige Lys paa Bordet, hvis Flammer sagte bøjede sig for Lufttrækket, hver Gang Sainte-Croix gik forbi. Trods sit klare og gode Hoved var han vel dog i en eller anden hemmelig Krog af sin Sjæl en lille Kende smittet af Tidens Overtro, thi medens han gik dér — frem og tilbage — i denne gamle spanske Sal, som han aldrig havde set før og aldrig mere skulde gense, havde han hele Tiden en underlig uvirkelig, fatalistisk Følelse af, at et eller andet Sted i det store Værelse — maaske ved Siden af den grædende Doña Ysabel — sad hans Skæbne, ubarmhjærtig og uundgaaelig, og spandt hans Livstraad sammen med hendes.

Han gik endnu langsomt et Par Gange op og ned og standsede saa atter ved Doña Ysabels Stol.

— Jeg beder Dem jo ikke om noget, han lagde let sin Haand paa hendes blottede Skulder, som skælvede under hans Berøring. Sig blot, at jeg ikke har gjort Dem ondt, at jeg — han søgte efter et Ord, som klart og bestemt

kunde udtrykke, hvad han mente — at jeg ikke har skræmt Dem bort fra Livet . . .

Hun tog Hænderne fra Ansigtet og vendte Hovedet halvt om imod ham. Blikket, som under de lange Øjenhaar mødte hans, var varmt, men stærkt sløret, og de fine, let nedtrukne Mundvige skælvede.

— Jeg véd ikke, sagde hun. Hvor kan jeg vide noget? Og med en instinktmæssig kærtegnende Bevægelse, som i Øjeblikket og senere — længe efter — henrykte ham, naar han tænkte derpaa, bøjede hun Hovedet og trykkede let sin endnu vaade Kind mod hans Haand paa hendes Skulder. Hun sagde alvorlig med sagte Stemme:

— Jeg havde aldrig troet, at jeg kunde komme til at føle det, jeg føler nu.

Hele Sainte-Croix' sentimentale og tungsindig triste Bitterhed for et Par Minuter siden var, i samme Sekund hun talte, og han saa' hendes Øjne, som bortvejret. Han var kun en Mand, og han var kun sex og tyve Aar: med sit Blik i hendes, følte han ikke længer Forholdenes Tryk, ikke en tragisk Skæbnes iskolde Pust — han følte blot, at han elskede hende, at hun var smuk som Dagen, at hun græd for hans Skyld, at de nu skulde skilles ad, og at han gerne vilde give alt i Verden for at eje hende. Han bøjede sig dybere ned over hende, og uden at han vidste af det, hvilede hans Haand tungere, mere befalende og bestemt paa hendes Skulder. Hun saa' atter op, og deres Øjne mødtes i uvilkaarlig gensidig Forstaaelse.

I det samme hørtes en fremmed Mandsstemme i For-salen, en høj, bydende Stemme, der talte fransk. Doña Francisca kom ind fra Kabinettet, hun smilede, da hun gik forbi dem — over hele hendes straalende dronningagtige

Skikkelse hvilede en triumferende Glans, en jublende, overmodig Festivitas, der virkede som Sol i Værelset.

Dørene sloges op ude fra, og i fuld Uniform, med den trekantede Hat i Haanden traadte Hertugen af Elchingen ind — alene.

Doña Ysabel havde rejst sig. Hun var blegere end Voxlysene paa Bordet, og i hendes Øjne var der pludselig kommet et Udtryk af Forfærdelse, Angst og Harme, som Sainte-Croix aldrig havde set Mage til.

Marskalen havde sikkert ventet at finde sin Veninde ene. Han rynkede Brynene og blev ligesom tvivlræddig staaende et Øjeblik inden for Døren. Med en Beherskelse, som virkelig imponerede Sainte-Croix, gik Doña Francisca smilende, varmt, men med rolig Høflighed ham i Møde.

— Hr. Marskal, hun rakte ham Haanden, naar De vidste, hvor det glæder mig! At være saa opmærksom, strax at opsøge os . . .

— Madame, han kyssede Haanden, som varmt, fast, lidenskabeligt sluttede sig om hans. Madame, jeg . . . naturligvis . . . han standsede, forvirret over denne uventede Situation og den unge Piges Blik, som han i samme Nu mødte. Jeg sér, at ogsaa Sainte-Croix ligesom jeg . . .

Det var aldrig — ikke før i dette Øjeblik, da hun hørte Stedmoderens Elsker udtale hans Navn, faldet Doña Ysabel ind at sammenligne sit eget Forhold til Sainte-Croix med Doña Franciscas til Hertugen af Elchingen. Nu — lynsnart — intuitivt — uden at behøve noget som helst yderligere Fingerpeg, begreb hun med Sydlænderindens hurtige Opfattelse i alt, hvad der gælder Kærlighed, at . . .

at . . . Hun forstod, hun følte ved sig selv, at ikke en Afgrund, som hun før havde tænkt, skilte hende fra Doña Francisca og hendes Synd — blot et Skridt, ét eneste Skridt.

Hun lukkede Øjnene. Blodet susede for hendes Øren; hele denne Aftens voldsomme Sindsbevægelse trængte sig i en anden Form atter ind paa hende.

Med pludselig Selvopholdelsesdrift forstod hun, at hun maatte forsøge paa at komme bort herfra. Med en kold og stiv Kompliment besvarede hun Marskalens Hilsen og gik ud af Værelset uden at se paa nogen og uden at vende sig om.

— Naa, Sainte-Croix — jeg gratulerer! raabte pludselig Ney støjende hjærteligt for at dække over sin Kejtethed. Jeg hører, at det er dig, som faar den Naade at ride med Hans Majestæts Breve under din Skjorte hjem til Paris.

— Ja, sagde Sainte-Croix adspredt. Hans Øjne hang endnu ved den Dør, som nylig havde lukket sig efter Doña Ysabel. Ja . . . Hans Majestæt har været meget naadig.

— Han kender sine Folk, svarede Ney tørt, og forstaar at vælge dem. Imidlertid er de dumme Depescher i Morges en Streg i Regningen. Han har besluttet at vende tilbage.

— Og holde inde med Forfølgelsen? udbrød Sainte-Croix, forbavset, indigneret; hans Soldaterinstinkt oprørtes heftigt ved Tanken om, at en allerede halvt slagen Fjende skulde undkomme paa denne Maade.

— Nej — ak nej! Hertugen af Elchingen smilede overlegent og gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden.

Vi andre fortsætter Jagten; det er kun ham selv, der . . . Han saa' lidt usikkert hen til Doña Francisca. Kejserens Generaler var ikke vant til at betro Hovedkvarterets Hemmeligheder til deres Elskerinder.

Den unge Frue bemærkede hans Tvivlraadighed, og med sin saa beundringsværdig sikre Takt, naar det gjaldt den Mand, hun tilbød, respekterede hun hans Skrupler uden at føle sig hverken nysgerrig eller fornærmet. Hun gik roligt hen til Kaminen i den anden Ende af Værelset. Sainte-Croix stod med Schakoen under Armen beredt til at tage Afsked.

— Ja, jeg kan gerne sige dig det, min Dreng, hviskede Ney beskyttende og venskabeligt. — Du faar det i alt Fald at vide, saa snart du sætter Foden paa fransk Grund. Det er naturligvis det Satans Østrig, som nu gør Vrøvl igen. Vi skulde have givet dem nogle flere Stryg efter Austerlitz.

Sainte-Croix gik et Skridt tilbage. Han gjorde en hurtig, halvt afværgende Bevægelse med Haanden og trak Øjenbrynene i Vejret. Hans Hjerte bankede heftigt. I dette Øjeblik tænkte han ikke længer paa Doña Ysabel.

Han tog høfligt og hjerteligt Afsked med Doña Francisca, men turde ikke spørge til hendes Steddatter. Da Sainte-Croix hørte Døren til den varme, halvmørke Salon blive lukket efter sig og atter stod ude i Forstuen, følte han, at der ud af alle de mange stærke, modstridende Indtryk, som havde fyldt ham denne Aften, voxede en hel ny Følelse: Misundelse mod Ney.

Han gik igennem den store, iskolde Forstue og vilde netop gennem Porten træde ud paa Gaden, da han pludselig fik Øje paa Doña Ysabel.

Hun stod oppe paa den brede halvmørke Trappe under den hvælvede Opgang til den øverste Etage, stille, aldeles ubevægelig, med den ene Haand støttet mod Rækværket. Over Skuldrene og Hovedet havde hun en tæt Mantille, trukket langt frem i Panden. Han saa' blot hendes store Øjne, sørgmodige, under det sorte Slør.

Uden at bryde sig om Lakajen, som allerede vilde til at aabne den tunge, jærnbetlaede Egetræsdør, gik Sainte-Croix hen til Trappen. Over det plumpt udskaarne Rækværk rakte hun ham sin Haand, som han førte til sine Læber. Ingen af dem sagde et Ord.

Pludselig bøjede hun sig dybt ned og gjorde Korsets Tegn paa hans Pande. Samtidig lod hun — hurtigt, behændigt — en fin Kæde glide ned om hans Hals.

— Dér, sagde hun blot med bævende Stemme. Bær den altid! Dag og Nat skal jeg bede den hellige Jomfru og Sankt Jakob . . . Ordene kvaltes i en Hulken.

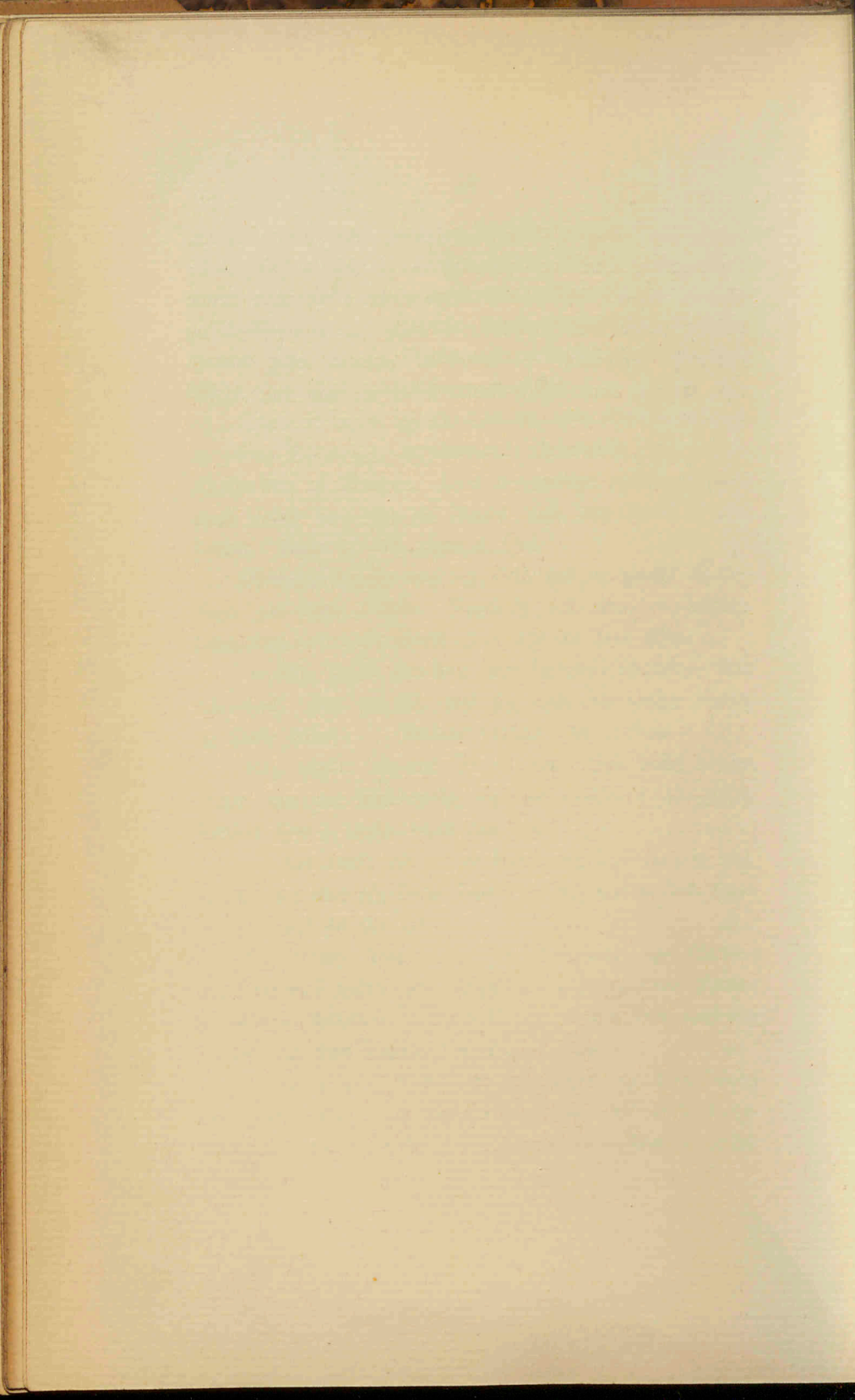
Hun vendte sig om for at gaa. Han holdt hendes Haand fast paa Rækværket, og med opadvendt Hoved og Blikket dybt i hendes sagde han fast:

— Saa sandt jeg er en Mand, og Gud hjælper mig, sværger jeg dem til, Doña Ysabel — jeg skal se Dem igen! Og han svor en dyr Ed.

Da Porten faldt i efter Sainte-Croix, stod Markise des Charentes endnu paa Trappen. Hun lukkede Øjnene og foldede Hænderne over sit Hjerte, medens hun vaklende støttede sig mod Væggen for ikke at falde.

I sin egen overvældende Lidenskab og bitre Sorg havde den unge Pige ikke længer Tanke for Doña Francisca, som nu — jublende, i den syvende Himmel, glem-

mende den Dag i Morgen, som maaske bragte Skam, Forhaanelse, Død og Nederlag — hvilede i sin stolte Elskers Arme. Var hun i dette Sekund kommen hende i Hu, havde hun maaske — trods sin store Dyd og oprigtige Fromhed — følt det samme eller næsten det samme, som Sainte-Croix følte, da han tog Afsked med Ney.

1810.

VII.

«Messieurs, c'est avec pareille étoffe
que je fais mes maréchaux!»

NAPOLÉON (de SAINTE-CROIX).

Avec la haute supériorité qui la
distingue et le plus honorable courage . . .

Mém. du BON de THIÉBAULT
(sur la DSSE d'ABRANTÈS).

Skjult bag Orkestret gav Danselærer Despréaux Signal, og «Partiet» begyndte. Højtidelige, ceremonielle, med stiv Gratie, gjorde de som ægyptiske Sfinxer kostumerede Brikker deres indstuderede Ballettrin paa det rødt- og blaatavlede Tæppe, der forestillede et Skakbrædt. Dronning Caroline af Neapel gjorde det første Trin.

Hendes Majestæt gav i Aften — Hvide-Tirsdag 1810 — Bal i sin gamle Residens Élysée. Kejseren havde udtrykkelig befaleet, at han, trods Skilsmissen og Savnet af en Herskerinde i Tuilerierne, ønskede Karnevalet i Aar «glad og straalende». Og følgelig var det glad og straalende.

Bag ved Dronning Caroline — alle, lige saa «ægyptiske» og afmaalte som hun, i lignende snævre, korte Kjoler

af stiv, hvid Silke, med Bryst og Hofter indsnævrede af brede, stribede Livbælter i blaat og Sølv, med Haaret lagt frem paa Siderne i «sfinxliggende» Fletninger og med nedslagne Øjne, stod de øvrige «Bønder»: Prinsesserne af Ponte-Corvo og Neuchâtel, Hertuginderne af Rovigo og Abrantes, Madame de Canisy, Madame Regnault de Saint-Jean-d'Angely og andre. Dirigerede af de to spillende Herrers Tryllestave figurerede de frem og tilbage som Automater, i passende Afstand beundrede af de øvrige Balgæster:

Amusez-vous, amusez-vous

Amusez-vous, belles . . .

Prinsesse Pauline sad i Salens Baggrund paa en lav purpurbetrukken Estrade, der var reserveret de tyrstelige Gæster. Bag ved hendes Stol af Elfenben og forgyldt Bronze, der lignede en Trone, stod en opvartende Kavalier; Hendes Kejserlige og Kongelige Højhed kunde nu, uagtet hun ikke var tyldt tredive Aar, knapt gaa over et Gulv uden Hjælp. Men hun var lige saa prægtig, vellystig skøn, som hun altid havde været, og da hun — saaledes som i dette Øjeblik — næsten kun klædt i Florsdraperier og Diamanter, fra sin Tronstol paa Estraden, straalende og ubevægelig som et Afgudsbillede fra sit Tempel, betragtede Festens Gang, bøjede alle sig — Kvinder saavel som Mænd — for denne Kejserdømmets uforlignelige Venus.

I Reglen var ved saadanne Lejligheder Prinsessens første Kammerherre ogsaa hendes tjenstgørende Ypperstepræst, men i Dag, da Kejseren endnu ikke var til Stede, og Etiketten ret ustraffet kunde omgaas, havde hun til Kavalier valgt den unge Markis des Charentes, hvem hele Paris ud-

pegede som den for Øjeblikket lykkeligste af alle dødelige og som den, der i højeste Grad var i Besiddelse af Gudindens Yndest. Saa vidt man kunde dømme efter hans Ydre, fortjente han det ogsaa. Der sagdes, at han gjorde sig til af, gennem uendelige Slægtled at nedstamme fra baskiske Krigshøvdinge; men af Udseende mindede han — naar undtages den høje og kraftige Skikkelse — ingenlunde om de blonde Basker. Hans Moder havde været en andalusisk Dame fra Cordoba — hun havde maurisk Blod i sine Aarer, og det var let at se, at han maatte ligne hende. Han var mørk som en Araber, næsten broncefarvet, slank og smidig som en ung Panter, med aflange, stærkt straalende sorte Øjne og brede blaa-hvide Tænder, som altid blinkede i et Smil. Denne iøjnefaldende Skønhed, hans pralende uhørte Letsindighed og fremfor alt Prinsesse Paulines Gunst havde i det sidste Aar gjort ham til Paris' Løve. Hans Dragt var en Slags straalende Mellemting mellem en fransk Officers og en afrikansk Høvding; Kongen af Neapels fantastiske Uniformer gjorde nu alt i den Retning muligt og tilgiveligt inden for Hæren. Den Aften bar han — og mer end én smilede meget betydningsfuldt til sin Sidemand, da de genkendte den — en enestaende prægtig Husardolman, foret med uvurderligt, sjældent Pelsværk og besat med store Diamantknapper. En Dolman, som General Bonaparte engang i Italien — det vidste man — havde foræret sin Yndlingssøster, Madame Leclerc.

Henne i den anden Ende af Salen, men saa nær ved Kvadrillen, at de kunde se den, stod en Gruppe yngre Officerer, der nylig var komne tilbage fra Felttoget i Østrig. Den af dem, der blev lagt mest Mærke til, var en slank, næsten spinkel ung Mand, der efter sit Udseende at

dømme meget godt kunde tages for en Sekondløjtnant, der som han ikke havde baaret en Brigadegenerals Uniform. Det var Grev Charles d'Escorches de Sainte-Croix, som for et Aar siden kun havde haft en underordnet, næsten nominel Ansættelse i et aristokratisk Fremmedregiment, men nu paa én Gang havde svunget sig op til Adjudant hos Masséna, og ved sin kloge og dristige Raadsnarhed, sin altid paa-passelige Aarvaagenhed under den vanskelige Okkupation af Wien og Lobau inden Slaget ved Wagram, ved «det strategiske og taktiske Geni» — dette var Kejserens egne Ord — han her havde lagt for Dagen, pludselig var bleven Napoléons og Hærens Yndling, den mest lovende af de unge Helte, som vel endnu stod i anden Række, men snart var rede til at rykke frem i Historiens Forgrund og danne den anden Generation af Kejserdømmets Marskaler.

Den unge General var først for ganske nylig kommen til Paris. Han havde været optagen af at hjælpe til med Organisation af de i Tyskland stationerede Tropper og samtidig ved Subtraktion fra ældre Hærafdelinger og nye Udskrivninger at danne den tredie portugisiske Hær, som nu — det var Kejserens Mening — under Kommando af hans dygtigste Generaler skulde give den oprørske pyrenæiske Halvø, der saa længe havde sat hans Taalmodighed paa Prøve, Naadestødet.

Kvadrillen nærmede sig sin Ende, og Sainte-Croix, som havde talt livligt med sine nys genfundne Kammerater, beredte sig allerede til at tage Afsked og forlade Ballet. Man beklagede ham spøgefuldt i Anledning af den Kavalerikommando, Kejseren havde anvist ham i Junots Korps, der allerede var paa Vej mod Grænsen. Endnu i Nat skulde den unge General tillige med sin Chef bryde op for at ind-

hente sin Afdeling i Bayonne, og der var ingen Ende paa de andres Beklagelser over, at han var saa ulykkelig stedt at maatte forlade Paris midt under Karnevalet. Den unge General svarede i samme Tone, men han syntes ikke særlig bedrøvet.

Pludselig fik han — just som han vendte sig om for at gaa — Øje paa Prinsesse Paulines straalende og iøjnefaldende Kavalier.

— Hvem er det? spurgte han pludselig. Jeg synes, jeg har set det Ansigt et eller andet Sted før . . .

— Du gode Gud, Sainte-Croix, hvor du maa være bleven provinsiel i Wien! Det er jo Tuileriernes største Løve — des Charentes . . .

— Des Charentes, gentog Sainte-Croix og saa' endnu en Gang paa ham. Saah . . . naa, det er altsaa des Charentes . . .

— Kender du ham? spurgte Vennen nysgerrigt, forbavset over den ejendommelige Tone, hvori han gentog Navnet.

— Nej, svarede Sainte-Croix kort. Men jeg interesserer mig lidt for ham.

Paa Vejen til Døren mødte Sainte-Croix Hans Majestæt, som ledsaget af Kongen af Neapel og sin Suite endelig ankom og nu gjorde en kort officiel Runde gennem Søsterens Saloner.

Han standsede, da han saa' Sainte-Croix, der med et dybt Buk traadte et Skridt til Side. Kejseren vendte sig strax mod ham.

— Er det dig? udbrød han forbavset. Jeg troede, at du allerede var paa Vej til Grænsen.

— Ikke før Midnat, Deres Majestæt. Jeg tager afsted samtidig med Guvernøren af Paris.

— Jeg havde naturligvis gerne beholdt dig en Tid i Paris — Napoléon talte saa højt, at alle kunde høre ham; han ønskede øjensynligt, at man skulde bemærke hans Forkærlighed for den unge Mand. Men du forstaar jo selv, tilføjede han med den smigrende Fortrolighed, han forstod at lægge i sin Stemme, at den bedste Belønning efter Wagram er Spanien. Ikke sandt?

Sainte-Croix bukkede tavs. Han havde ikke ansøgt om denne Kommando i den portugisiske Hær, som Kejseren nylig havde tildelt ham — heller ikke ønsket den. Men naturligvis kunde der ikke være Tale om med saa meget som et Ord at sætte sig op imod Napoléons Villie. Kejseren saa' et Øjeblik paa ham, bøjede sig frem og sagde sagtere, fortroligt, halvt spøgende, idet han kneb ham i Øret:

— Naa, min lille General — hvordan gaar det med vort Frieri? Hun er jo ikke saa ueffen, den Lille . . .

Det var hans Majestæts Taktik at bortgifte de unge Officerer, han vilde poussere, med Rigets største Arvtagersker. Det var et Led i hans «Sammenblandingssystem». Han manøvrerede i saadanne Tilfælde med en vis kynisk Aabenhjertighed, men havde i Reglen altid Held med sig, da kun faa turde eller havde Lyst til at sætte sig op mod hans Villie. I den sidste Tid havde han faaet den Idé, at Sainte-Croix, som ikke ejede synderlig andet end sit gamle Navn og sine Indtægter som *Comte de l'Empire*, burde gifte sig med en rig ung Belgierinde, der i Vinter var kommen til Paris.

Sainte-Croix smilede. Han var for sin egen Part

ligesaa ærgerrig, som Napoléon kunde være det paa hans Vegne. Han svarede — ganske vist ærbødigt, men ikke overdrevent alvorligt:

— Jeg har set hende, Sire. Hun — han søgte efter Ordene og udbrød derpaa pludselig leende:

— Som min Hustru har jeg ikke videre imod hende. Hun bliver vist bekvem! Jeg tror ikke, jeg faar mange Dueller paa Halsen for hendes Skyld.

Kejseren kneb ham endnu engang ret haardhændet i Øret og smilede uden at svare. Efter at de sammen havde gennemvaaet de farlige Nætter paa Lobau, talte den unge Brigadegeneral mere frit og utvungent med Suverænen, end mange af hans allerældste Venner nu vovede.

I det samme Kejseren vendte sig for at gaa videre, fik han pludselig Øje paa Hr. des Charentes bag ved sin Søsters Stol oppe paa Estraden. De store Diamantknapper i den celebre Husardolman straaled i Lysskæret i alle Regnbuens Farver.

Hans Majestæt blev staaende et Øjeblik og saa' ufravendt paa den brillante Kavalier.

— Det er jo en af dine «smukke Fyre», Berthier — han drejede Hovedet lidt i Retning af Prinsen af Neuchâtel, som pludselig blev nervøs. De trænger snart til at gøre nogen Nytte, gør de! Sig til Junot, tilføjede han nonchalant til Sainte-Croix, men uden længer at se paa ham, at han snart faar en extra Ordonnansofficer. Hr. des Charentes kan have godt af at være en Sæson paa Halvøen!

Ingen kunde forstaa, hvorfor Sainte-Croix pludselig blev ganske mørkerød i Hovedet, medens han hurtigt, alvorligt og underdanigt bukkede endnu en Gang. Og medens de høje Herrer i Suiten ironisk reflekterede over, om ikke

Hans Majestæt paa den Maade blev tvungen til at forvise sin halve Garde til Lejren i Spanien, fortsatte Kejseren sin Runde, mørk og i daarligt Humør.

Den ene af de spillende Herrer gjorde i det samme sit sidste Skaktræk. Kvadrillen opløstes, og de Agerende forlod det tavlede Tæppe.

— Er De her, Madame *la Gouverneuse*? Kejseren vendte sig til en spinkel og graciøs Brunette, som med en dyb Reverens, der paa Grund af den snævre og korte Kjole næsten tog sig komisk ud, saa hurtig som muligt søgte at komme forbi ham. Og Junot har Ordre til at rejse allerede i Nat . . .

Han saa' lidt spodsk paa hende, hvast med sine skarpe Øjne.

— Det var jo Dem selv, der partout vilde med. — Har De fortrudt det?

— Nej, Sire — jeg fortryder aldrig noget. Hertugin-
inden af Abrantes saa' op, ind i Kejserens klare Øjne. Jeg skal hjem nu. Hendes Majestæt har været saa naadig at tillade mig at trække mig tilbage, nu, da jeg har gjort min Pligt.

Hans Majestæt forstod meget godt den ironiske Betoning af det sidste Ord. Han sagde kort:

— Farvel, Madame. Vi ses sandsynligvis ikke i længere Tid.

Hertugin-
inden af Abrantes stampede med Foden i Gulvet, da hun kom ud i Forgemakket. Hun var saa nervøs, at hun maatte bide sig i Læben for ikke at briste i Graad.

Endelig kom hun i Vognen og hjem. Lygterne brændte udenfor Hotellet i Champs Élysées, hvor alle var i Bevægelse. Guvernøren af Paris kom selv ud og hjalp hende af Vognen.

— Hvor du dog er bleven længe borte, Laurette! Klokken er allerede elleve. Og Klokken tolv maa vi rejse.

Hun svøbte den store Pelskaabe tættere om sig, generet af den fantastiske og i hendes Øjne uklædelige Dragt, hun var iført.

— Jeg kan ikke gøre for det, sagde hun utaalmodigt. Kejseren opholdt mig et Øjeblik.

— Kejseren? gentog Junot og saa' spørgende paa hende.

— Aa, bare et Sekund . . . Du véd, han taler ikke længe med nogen nu for Tiden.

De gik sammen op ad den brede Trappe til Lejligheden ovenpaa. I Vestibulen vedblev Tjernerne travlt og støjende at ordne Kufferterne og den øvrige Bagage. Junot aabnede Døren til Biblioteket, hvor man foran Ilden i Kaminen havde anrettet en lille Souper.

— Jeg lod dem sætte det herind. Der er saa koldt i Spisestuen, for Vinden staar paa, og her har vi det mest uforstyrret . . . Vil du spise nu eller først klæde dig om?

— Ganske som du vil, svarede hun ligegyldig.

Han tog Kaaben af hendes Skuldre og saa' flygtigt, halvt smilende ned ad hendes ejendommelige Toilet.

— Aa, se ikke paa mig! hun sank ned ved Bordet og slog utaalmodigt ud med Haanden, det er afskyeligt; Caroline har ikke Spor af Smag . . . Men Børnene! Hun saa' uroligt op. Er de ikke oppe?

— De blev saa søvnige. Vi lovede, at vi skulde vække dem . . .

Uden at bryde sig om nogen Betjening begyndte Hertugen og Hertuginen af Abrantes tavse, hver optagne af

sine egne Tanker, ganske borgerligt at tage for sig af, hvad der fandtes paa Bordet.

— Hvad sagde han — Kejseren? spurgte Junot pludselig; det var ham umuligt at tie længere.

— Ingenting, svarede hun med paatagen Ligegyldighed. Thi ingen vidste bedre end hun, at hvert af Kejsereus Ord havde Betydning eller fik det. Bare Goddag og Farvel.

Han saa' skarpt paa hende — uroligt — men sagde ingenting. Fru Guveruøren af Paris vedblev at spise, tavs og træt.

— Saa' du noget til Sainte-Croix? spurgte Junot atter ligesom for at lede Samtalen hen paa noget andet. —

— Nej . . . Og hun tilføjede nonchalant:

— Man ser ingen anden Herre ved Hoffet nu end des Charentes. Han fordunkler alle. For Resten hørte jeg nogen sige, da jeg gik, at Kejsereu havde sagt ganske højt til en eller anden, at han vilde sende ham til Spanien sammen med dig. Ja, jeg ved ikke rigtig, hvordan det var; jeg hørte kun saadant noget . . .

— Den Galning! han kan heller ikke vente sig bedre, lo Junot tvetydigt. Stakkels Paulette!

— Aa, ti dog stille! afbrød hans Hustru ham nervøst og utaalmødigt. Sig heller: stakkels Madame des Charentes — hun skal jo være et rent Barn. Det er altsammen op-rørende! tilføjede hun indigneret. Men I — hun vendte sig pludselig vredt, fjendtligt mod sin Mand og saa' ham lige ind i Øjnene — I Mænd, I tror ogsaa, at I kan tillade jer alt! Og saa gør I dog den forfærdeligste Staahej, dersom jeres Hustru rækker en smuk Karl, der tilbeder hende, blot saa meget som en Lillefinger.

Junot blev blussende rød og derpaa ligesaa hurtig bleg.

— Ja, sagde Madame Junot hævnerrig, jeg har ikke tilgivet dig det; det skal du dog vide. At sætte Himmel og Jord i Bevægelse, at lave Scener, som hele Paris taler om, altsammen kun for stakkels Monsieur de Cobentzls Skyld, som du véd — ja, for du véd det, og du har altid vidst det — er mig mere ligegyldig end den Stol, du sidder paa.

— Hvorfor er du saa irritabel i Aften, Laurette? Han rejste sig. Jeg kender dig ikke igen. Hvad har Kejseren sagt? Han tog hende haardt i Skulderen og bøjede sig ned over hende.

— Kejseren — aa, Kejseren — og altid Kejseren! sagde hun træt og irriteret. Han lod mig forstaa — nej, det kan være det samme . . . Hun saa' ned og angrede allerede bittert alt, hvad hun havde sagt.

— Skal jeg fortælle dig, hvad Duroc sagde til mig i Formiddags? spurgte Junot efter en Pause og bøjede sig endnu dybere ned over hende.

— Aa, min Ven — hun saa' bedende op, pludselig med Taarer i Øjnene — du og jeg, vi forstaar jo dog altid hinanden og holder altid sammen. Hvad nytter det nu at tænke paa alt muligt andet?

— Han sagde, vedblev Junot mørkt og med Eftertryk — han, der er saa forsigtig, han kom til at sige: Husk, Kejseren er Korsikaner — han hævner sig!

Madame Junot tav. Hun var for stolt og for træt til længere at gaa uden om Sagen. Hun vidste, at man i hele Paris — paa Grund af hendes Mands ufornuftige Heftighed og «dumme Skinsyge» — søgte at forklare hendes Afrejse til Spanien midt i Vintersæsonen som en Slags Tvang, medens Junot paa sin Side satte hendes frivillige,

trodsige Beslutning om at følge ham til Krigsskuepladsen i Forbindelse med hendes Forhold til Kejseren, angaaende hvilket han aldrig var kommen til nogen rigtig Klarhed. Han havde maaske heller ikke saa ganske Uret: i de to sidste Aar havde der ikke altid været lige morsomt i Paris . . .

Hun havde ikke Lyst til at svare sin Mand. Hele hendes Heflighed og Pirrelighed fra før var nu ganske forsvunden, og i Stedet for følte hun sig kun saa trist og vemodig. Hvad nyttede alt dette Kævleri — al denne Rippen op i alle mulige gamle Historier? Var ikke Angsten for Nutiden og Fremtiden nok? Hun havde været fortvivlet over denne nye Kommando, som Kejseren atter, efter Vimeiro og Zaragoza, havde tvunget Junot til at tage imod i Spanien. Og hun havde besluttet, denne Gang — koste, hvad det vilde! — selv at følge ham, raade ham, saa godt hun formaaede, dele Farerne, Ængstelsen, Spændingen med ham. Hun sukkede og saa' op med et veltalende næsten tragisk Udtryk i Blikket under de langt fremtrukne sorte Haarfletninger.

— Tænk ikke paa Kejseren nu, Junot, eller paa hvad Folk siger. Tænk paa, at det maaske er sidste Gang, vi sidder her sammem.

— Fortryder du det, Laurette?

— Du gør det samme Spørgsmaal, som han nylig gjorde. Nej, ikke for alt i Verden blev jeg nu i Frankrig. Hun rejste sig og skød Stolen tilbage. Jeg kan ikke spise mere — jeg gaar op til de Smaa.

Da hun kom ned igen, havde hun en glat, graa Ride-drugt paa og det mørke Haar kortklippet under den polske Pelshue. Guvernøren af Paris ventede hende i Vestibulen,

som var fuld af Tjenere og andet Tyende. Han mønstrede hende hurtig og tavs — det gav et lille Sæt i ham, da han saa', at hun havde ofret sit rige Haar. Derpaa løftede han hende selv ind i Berlinervognen, som var vel forsynet med Pelsværk og Uldtæpper.

— Kør! raabte Hertugen af Abrantes til Kusken, idet han kastede sig ned i Vognen ved Siden af sin Hustru.

Tidlig en Februar Morgen, inden Maanen endnu var forsvunden fra Himlen, og medens den frosne Sne blaanede paa Bjærgene rundt om, drog Hertugen og Hertuginde af Abrantes med Følge over Spaniens Grænse.

— Se, sagde Guvernørens Frue og pegede med Ridepisker frem for sig — over Kløfterne og de taagefyldte Dale. Dette Land ser ud som en stor Grav!

Og en af Herrerne bag hende svarede:

— De har Ret, Frue. Soldaterne plejer ogsaa at sige, at i Spanien er Jorden hul og sluger os alle.

De standsede et Øjeblik, holdt stille, tæt samlede deroppe paa det snævre Bjærgplateau, medens Hestene hvilede sig og prustede tungt, saa at deres Aande stod som en hvid Røg ud i den kolde, stille Morgenluft.

General Junot skyggede med Haanden for Øjnene og saa' ud over Landet.

— Fremad! kommanderede han.

Og medens Solen nu stod op bag ved dem, red den franske Kavalkade langsomt ned gennem den i Zigzag løbende Hulvej.

VIII.

L'Empereur l'accabla sous le poids
de ses faveurs pendant une seule campagne.

Mém. de MME la DSSE d'ABRANTES
(sur SAINTE-CROIX).

Det ottende Hærkorps var paa Vej fra Burgos til Valladolid. Det var nu omtrent midt i Marts, og Kulden var endnu — her oppe paa Kastiliens øde Højslette — uhyggelig skarp. Fortroppen, en Afdeling Dragoner under General de Sainte-Croix' egen Kommando, var nylig veget af fra den store Landevej og red nu videre i Retning af Gaarden Castilloblanco. Den unge General, der sagde, at han kendte Huset nøje, havde nemlig, da der blev Tale om at finde en passende Bolig til Hertuginde af Abrantes, som paa dette Felttog ledsagede sin Mand, foreslaaet, at hun uden videre skulde tage ind dér. Thi efter den anstrængende Rejse i Kulde og Storm trængte den unge Dame i høj Grad til i nogen Tid at hvile sig ud i et nogenlunde civiliseret Hjem. Hun var altfor udmattet, forkølet og utilpas til lige i Øjeblikket at kunne udholde et festligt Indtog i Valladolid og den prægtige officielle Modtagelse, man vidste, at Kom-

mandanten, General Kellermann, havde i Sinde at berede hende og hendes Mand dér.

Martseftermiddagen var bittert kold, og Taagerne begyndte allerede at lejre sig langs Pisuergas Bredder. Sainte-Croix knappede endnu et Par Knapper i Kappen og løftede med en utaalmodig Bevægelse Feltkikkerten, der hang i en Rem over hans venstre Skulder.

Hundrede Gange denne lange Dag, havde han sagt til sig selv, at det var Galskab — en fra hans Standpunkt utilgivelig Dumhed, paa denne Maade atter at kaste sig selv hovedkulds ind i Fristelser og Elendighed. Lige fra det Øjeblik han atter indaandede Spaniens Luft, lige fra det Øjeblik han atter følte Kastiliens haarde Jord under sine Fødder, havde han stadig søgt at bekæmpe en for hver Dag stigende Attraa efter at gense den Kvinde, der for kun et Aar siden havde været den eneste, der var til for ham her i Verden. Men nu formaaede han ikke længer at beherske sin Længsel og greb, ved at paatage sig at anmelde og forberede Madame Junots Ankomst til Castillo Blanco, resolut det første, det bedste Paaskud til paany at besøge dette Sted. Medens han nu nærmede sig Gaarden, gjorde han Forsøg paa at indbilde sig, at et Gensyn mellem dem egentlig intet betød; hun var jo lige saa bunden nu som før, og han paa sin Side havde jo allerede saa godt som taget den Beslutning at ægte den Kvinde, som hans Kejser havde udset til ham for at sikre hans Fremtid og lette ham hans Karriere. Den vanvittige Plan, han for et Aar siden havde fattet, om at befri hende fra hendes barbariske Baand — koste, hvad det vilde — var nu efterhaanden fuldstændig opgivet efter den lange Skilsmisse fra hende og alt, hvad der mindede om hende — under Sommerens Anstrængelser og Triumfer,

Krigens Spænding og fremfor alt under hans egen personlige Berøring med alle dem, som det var lykkedes at komme frem, og som havde Magt i Frankrig. Nu, siden han kendte Napoléon nærmere og vidste, hvorledes han ræsonnerede, indsaa han meget godt, hvilket utilgiveligt Misgreb det vilde være af ham at faa sit Navn indblandet i en Skilsmisseproces. Kejseren selv var en Undtagelse — han kunde gøre, hvad han vilde — men Europa burde ikke faa det Indtryk, at Skilsmisser, der, til Trods for *Code Napoléon* og al sund Fornuft, stred mod god Katolicisme og aristokratisk Tradition, hørte til Dagens Orden ved hans Hof. Sainte-Croix vidste, hvilken haard Kamp Hertugen af Vicenza nu i Aarevis havde kæmpet for at løse den Kvinde, han elskede, fra hendes Mand, og hvor vanskeligt det i denne Sag havde været at faa Kejsерens Samtykke. Og han begreb meget vel, at det fra hans Side — han, Yndlingen fra i Gaar! som ikke kunde pukke paa Caulaincourts mangeaarige Yndest eller henvise til de Tjenester, som denne lige siden Konsulatet havde gjort Bonaparte — var en Dumdristighed uden Lige at ville tvinge en saadan Sag igennem. Saa kunde han ligesaa gerne strax sige Farvel til den straalende Fremtid, som i de sidste Maaneder havde aabnet sig for ham, og frivilligt lade sig opsluge i det Massernes navnløse Mørke, der for ham — saaledes som han nu engang var skabt — var den værste Skæbne, der kunde ramme en Mand.

Men til Trods for sin umættelige Ærgerrighed, til Trods for sit forcerede Arbejde og sin faste Beslutning om fremfor alt at bryde sig en Vej her i Verden, til Trods for den belgiske Arvtagerskes Millioner og indladende blonde Yppighed, tænkte Sainte-Croix — hver Gang han

tænkte paa en Kvinde — altid paa Doña Ysabel og ikke paa nogen anden.

Han havde, lige efter at han blev sendt hjem til Paris, endnu berust af hendes Skønhed og deres lidenskabelige Afsked i Astorga, syg af Længsel efter hende, urolig og skinsyg, skrevet et langt Brev, som han havde sendt til Spanien med første Kurér. Nu ansaa han det ikke for umuligt, at hun slet ikke havde faaet det — i hvert Fald havde han aldrig faaet et Ord til Svar. Senere havde han ikke mere søgt at sætte sig i Forbindelse med hende. Men gennem Bekendte i Hæren havde han hørt, at Doña Francisca, da Ney forrige Nytaar sendtes til Asturien, havde været klog nok til at modtage Kejserens Tilbud om Eskorte for sig og sin Steddatter tilbage til Valladolid, samtidig med at Hans Majestæt paa Hjemrejsen til Frankrig selv begav sig derhen. Han antog, at de to Damer — i Lighed med Størstedelen af den fransksindede kastilianske Adel — dér var traadt i Forbindelse med General Kellermann og stod under hans og hans Troppers Beskyttelse. Først nu nylig havde han rygtevis hørt i Burgos, at Doña Francisca, efter at Marskal Ney som Øverstkommanderende for sjette Korps havde taget Hovedkvarter i Salamanca, var flyttet derhen. Sin Søn havde hun allerede i Forvejen efter Kejserens Ønske sendt til et fransk Lyceum for at opdrages der. Doña Ysabel var altsaa — dersom hun da ikke havde søgt Tilflugt hos sin egen eller sin Mands Slægt, hvad han dog betvivlede — fuldstændig overladt til sig selv og uden Beskyttelse hjemme paa Castillo Blanco.

Dragonerne red nu over den gamle Gaards forfaldne Vindebro — Ekkoet af de mange døende Hestehove kastedes dumpt tilbage fra Murene foran dem. Den store Port stod

paa vid Gab, og Soldaterne, som i Spanien altid var vante til Baghold, saa' sig mistænksomt og forsigtigt om, idet de langsomt, to og to i Række, red ind i selve Borggaarden.

Ikke et Menneske viste sig i Gaarden, ikke en eneste Mantille flagrede fra Balkonerne. Det saa' i første Øjeblik ud, som om Huset var uddød. Sainte-Croix følte sig pludselig urolig, skuffet i sine hemmeligste Forhaabninger. Havde da Rygtet ikke talt sandt? Var hun maaske alligevel, naar alt kom til alt, fulgt med sin Stedmoder til Salamanca? Eller havde hun — ligesom alle de andre — søgt Tilflugt i Valladolid . . .

Han sprang utaalmodig af Hesten, gav hurtigt et Par Ordre til sine Folk og løb alene op ad den brede overbyggede Trappe.

Han gik gennem den store velkendte Vestibule med de mange brogede Fajancefade paa Væggene ind i den tomme Sal, der laa halvmørk og øde i det kolde Eftermiddagslys. Da han stod ved Døren til det næste Værelse og lige vilde til at aabne den uden videre, hørte han pludselig den svage knirkende Lyd af en Kvindes lette Fodtrin. Og i samme Nu vidste han, at han havde fundet hende. Langsomt, halvt tøvende bankede han paa Døren.

— Luk op. Det er mig — Sainte-Croix.

Han hørte en hurtig Bevægelse derinde fra, en Kjoles Raslen — derpaa blev alt igen stille. Men han blev ikke utaalmodig. Han lænede sig kun op mod Dørkarmen og ventede; og ubevidst strøg han Haanden gennem sit fugtige Haar, ligesom for at ordne det.

Saa aabnedes endelig Døren — sagte, meget langsomt — og Doña Ysabel stod for ham med begge Hænder paa Dørgrebet. Uden et Ord, uden at hilse paa ham, veg hun til Side, og han traadte ind. I den dybe Tavshed omkring

dem, hørte han ubehagelig tydeligt sine lange Sporer klinge imod Stengulvet.

Hun havde trukket sig tilbage hen imod Vinduet; slank og en Smule foroverbøjet i sin snævre lange Kjole med de bare hvide Arme hængende hjælpeløst ned langs Siderne og Øjnene dybt nedslagne, stod hun aldeles stille, ubevægelig under hans Blik, som hun i dette første Øjeblik ikke turde møde. Han gik tæt hen til hende med det blonde Hoved halvt sænket, vejrbidt, hærdet gennem et langt Felttogs Strabadser, i mange Henseender en anden Mand, end den, hun havde taget Afsked med for et Aar siden. I Haanden bar han den blinkende Hjælm med den store hvide Hesthaarsbusk, og under Dragonernes hvide med Purpurnore besatte Slængkappe straaede Æreslegionens Stjerne. Han havde forladt hende som en navnløs aristokratisk Frivillig — hun gensaa ham som høj Officer, Ridder og Rigs greve, en Mand af anerkendt Tapperhed og Klogskab, i hvem den skarp-synede Kejser strax, da han første Gang prøvede hans Kræfter, havde anet den fødte Krieger og Chef.

— Doña Ysabel, begyndte han sagte med en Stemme, som, trods al hans Bestræbelse for at tale naturligt, alligevel svigtede ham noget.

Ved den første Lyd af hans Røst rettede hun sig nervøst i Vejret og gjorde en let afværgende Bevægelse med Haanden.

— De er alene, Doña Ysabel? spurgte han med større Sikkerhed og saa' sig hurtigt om i Værelset.

— Nej, svarede hun — Pater Felipe er hos mig. Men han er syg for Øjeblikket, tilføjede hun ligesom undskyldende.

Han mærkede, hvor hun gjorde alt for at tale

naturligt og ligegyldigt. Da hun i sit Svar ikke hentydede til Stedmoderen, turde han heller ikke spørge efter hende.

— Men Deres Folk? . . . forhørte han sig videre med skarp, urolig Stemme, næsten stræng. I den Grad oprørte hendes ensomme og forladte Stilling ham.

— Mine Folk? — Ja, det véd jeg ikke, svarede hun, ikke fuldt saa sikkert som før. Pigerne har vel som sædvanlig gemt sig, da de saa' Soldaterne . . .

Hun satte sig i den lange Sofa ved Væggen og bad ham med en sky, afmaalt Bevægelse om at tage Plads paa Stolen lige overfor. Hun lod ikke til at være det mindste forbavset, sagde ikke et Ord i Anledning af, at hun paa denne Maade saa uventet fik den Mand at se igen, med hvem hun for kun et Aar siden havde taget Afsked under saa bitre Taarer og med saa lidenskabelig Æmhed. Men hendes køligt høflige Optræden — han sagde til sig selv, at hun behandlede ham som en Kavalier fra Valladolid, der var kommen paa en Times Visit — irriterede og forstemte ham mer, end han vilde tilstaa.

— Jeg kommer, Madame, i den Øverstkommanderende, Hertugen af Abrantes' Navn, begyndte han formelt uden at tage mod den Plads, hun anviste ham. Han anmoder om nogle Dages Gæstfrihed paa Castillo blanco for sig og sin Hustru.

— Anmoder? gentog Doña Ysabel ironisk harmfuld, og for første Gang saa' hun helt op. Naturligvis er de velkomne, tilføjede hun derpaa ligesaa værdigt behersket som før.

Sainte-Croix var bittert, ja, meget saaret, rasende og ydmyget over hendes øjensynlige Bestræbelse for at holde ham paa Afstand. Han glemte aldeles, at han, naar han

tog sine egne Planer for Fremtiden i Betragtning, jo egentlig simpelthen maatte være hende taknemmelig for den kølige Maade, hvorpaa hun fandt for godt at optræde over for ham. Han, der kun var en Mand, anede ikke Dybden af Kvindens og særlig af den romanske Kvindes grusomme Forstillelseskunst. Han troede i første Øjeblik — hvad hun ogsaa ønskede, han skulde tro — at han i dette Aar var bleven hende ligegyldig, en blot og bar Fremmed. Og jævnsides med denne Tanke skød i næste Sekund en anden op: Hun havde naturligvis glemt ham for en ny Beundrer! Han vidste jo, hvor forladt hun havde været i den sidste Tid, henvist til sin egen Styrke — og Kvindernes Styrke er ikke stor!

Øjeblikkelig, behersket af en Angst, en lidenskabelig Bitterhed, han aldrig før havde følt, brød han hensynsløst alle de Løfter om Selvbeherskelse og Klogskab, han nyelig havde givet sig selv. Idet han bøjede sig hen imod hende, udbrod han heftigt, næsten brutalt:

— Jeg havde hørt, at De var alene her paa Castillo blanco, men, men . . . Jeg havde troet . . . Han standsede, saa' skarpt, næsten truende paa hende og sagde derpaa langsomt med Eftertryk:

— Hvor tør De være alene her, Doña Ysabel?

Hun saa' op. Og først nu kendte han igen hendes ejendommelige, mørkt farvede Øjne, dybe som en Kilde i Skygge og vexlende som Himlen — og Overlæbens prægtige, barnligt og overmodigt stolte Krusning, da hun næsten foragteligt svarede:

— Tør? Jeg er jo ikke noget umyndigt Barn som min Broder, og heller ikke drives jeg bort af andre Grunde saaledes som Doña Francisca. Pater Felipe er her jo og

de fleste af min Faders Folk. Dette er min Slægts Hus, jeg har altid boet her — hvorfor skulde jeg forlade det, naar ingen tvinger mig til det?

Han bøjede sig endnu dybere ned over hende og sagde usikkert uden at se op:

— Aa, Doña Ysabel, De maa dog kunne forstaa . . . Hvorfor er De saadan imod mig? Hvorfor er De ikke oprigtig som før?

Hun rejste sig ligesom for at gaa, men han lagde hurtigt og bestemt sin Haand paa hendes Haandled.

— De har jo hele deres Liv igennem hørt Tale om Krig, om Mænds Vold imod værgeløse Kvinder. De véd jo, hvorledes det gik i Astorga? Tænk blot — tænk, om det havde været en anden end mig, som havde fundet Dem her alene.

Hun rødmede dybt og gjorde ikke noget Forsøg paa at se op, da hun usikkert svarede:

— Jeg har intet at frygte — intet. Det forsikrede ogsaa Doña Francisca mig. Husk — hun gjorde en heltemodig Anstrængelse for at tale naturligt og med Værdighed — min Mand er Franskmand, mit Navn er fransk!

Han slap hende ikke, drog hende tværtimod endnu nærmere ind til sig.

— Har De nylig hørt fra Hr. des Charentes? spurgte han pludselig.

— Ja, sagde hun roligt. Han plejer altid at skrive til min Navnedag og til Nytaarsdag. Han er meget opmærksom, tilføjede hun umotiveret.

— Ikke oftere? spurgte Sainte-Croix ironisk.

— Nej, svarede Doña Ysabel ligegyldig, halvt forbavset. Vi kender jo hinanden saa lidt. Ellers staar jeg kun i For-

bindelse med hans Intendant, vedblev hun paa samme unød-
vendig forklarende Maade.

— Det er et afskyeligt, unaturligt Forhold! udbrød
Sainte-Croix, pludselig ude af sig selv. Et Barbari imod
Dem! Fatter De det da ikke selv?

— Det har næsten altid været Skik og Brug i vor
Slægt . . . Og det er jo ogsaa Sædvane ellers, mumlede hun
med en rettroende katolsk Dames blinde Underdanighed over
for det, som har Hævd, og som Kirken bifalder.

Sainte-Croix blev, for hvert Øjeblik der gik, mere og
mere fortvivlet over denne apatiske Kulde, som nu til det
Yderste æggede hans egen paany opblussende Lidenskab.

Paa hele Rejsen havde han uvilkaarligt, instinktmæs-
sigt udmalet sig deres Gensyn helt anderledes. Han havde
smigret sig med, at selv om ogsaa han af praktiske Hen-
syn baade for hendes og hans Skyld var tvungen til at vise
sig fornuftig og kold, saa vilde hun dog altid være lige ufor-
andret i Lidenskabelighed og ydmyg Underkastelse som den
sidste Aften i Astorga. Han havde tænkt sig hende som
en ny *Julie* — og saa var hun blot en kastiliansk Provins-
dame, opdraget af Munke og letfærdige Fruentimmer (saa-
ledes kaldte han nu i sine Tanker *Dofia Francisca*), efter
l'ancien régimes allerværste Traditioner — halvt udviklet som
et Barn, et rent Barn i alle Henseender, undtagen . . . Hun
var Spanierinde, hendes Temperament var det samme som
hendes Landmandsinders; ingen Mand kunde tage Fejl af
det Dyb af Lidenskab og Sentimentalitet, som fandtes i
hendes dybe Øjne.

Og derfor — nej, maaske ikke absolut derfor — han
vidste egenlig ikke hvorfor — skøndt han ofte i Løbet af
det sidste Aar havde grundet derover — elskede han hende,

som han aldrig havde tænkt sig at kunne komme til at elske nogen Kvinde; thi han, som ræsonnerede saa klart og i Reglen saa koldt, skjulte ikke for sig selv, at hans Kærlighed fra Begyndelsen af nærmest havde bestaaet i en Slags Forundring over alt det fremmede hos hende i Forbindelse med en ejendommelig stærk fysisk Tiltrækning. Det var hendes Øjne, hendes slanke Bleghed, der var saa usædvanlig i Syden, hendes skælvende Mund, som aldrig lo, Anelsen om en vis Glød i hendes Væsen, som aldrig viste sig — det var dette, som havde fængslet ham, næsten fra det første Øjeblik han saa' hende. Og de usædvanlige, saa at sige ubundne Forhold, under hvilke de — de faa Dage de havde kendt hinanden — havde levet sammen; den næsten øjeblikkelige Fortrolighed, som en gensidig Opdagelse fører med sig; det intime Samliv paa Rejsen, da de ofte Dag og Nat havde delt samme Vogn, spist af samme Fad og drukket af samme Glas; da han maatte beskytte hende som et værgeløst Barn — alt dette havde gjort deres Bekendtskab til noget for dem enestaaende og knyttet Baandet mellem dem fastere, end Maaneders vedholdende Kurtiseren havde kunnet gøre det. Han gik for at være i Besiddelse af et i højeste Grad koldt Hoved og var yderst sober i sit Forhold til Kvinder; han havde kun betragtet dem som en fra Tid til anden ret fornøden Adspredelse efter Arbejdet, en Fornøjelse, som det vilde være en utilgivelig Svaghed at anvende for mange Dage af sit Liv paa. Derfor besad nu hans Kærlighed til hende en vis oprindelig Styrke, en ungdommelig Varme, som sjælden findes hos de Mænd, der har nydt mange Kvinders Gunst og elsket mere end én Gang. Derfor var den i dette Gensynets Øjeblik saa stormende, saa skinsygt fordringsfuld, at den i

et Sekund, ved første Blik sejrende nedbrød de kunstige Skranker, som Maaneders Fravær og Eftertanke havde bygget op mellem ham og hende.

— Har De faaet mit Brev, Doña Ysabel? spurgte han pludselig resolut, idet han saa' hende ind i Øjnene.

— Ja.

— Véd De ikke, eller vil De ikke vide, at jeg . . . Han standsede, men hans Blik afsluttede veltalende Meningen.

Hun lukkede et Øjeblik Øjnene. Blodet steg langsomt op i hendes Kinder, og paa én Gang saa' han atter denne blide Skælven om hendes Læber, der havde betaget ham saa stærkt, den allerførste Gang han saa' hende, og som altid syntes ham saa ejendommelig og forførende.

— Se paa mig, sagde han bønfoldende.

Hun gav efter for Ømheden, den bydende Lidenskab i hans Stemme og saa' langsomt op — et Par Sekunder saa' de hinanden ind i Øjnene, ubevægelige, uden Ord. Han var hende nu saa nær, at han kunde føle hendes hurtige Aandedræt mod sit Ansigt og høre Hjærtet banke under Kjolelivet.

— Jeg vidste det, hviskede han lidenskabeligt — aa, jeg vidste det jo hele Tiden!

Hun rystede paa Hovedet — energisk og afværgende, uden dog endnu at drage sine Hænder ud af hans.

— Husker De? . . . hviskede han igen, næsten uhørligt.

Hun nikkede svagt, uden at løfte Øjnene. Hendes Kinder var nu flammende røde, og han følte, hvor hun rystede. De tav atter begge.

— Elskede . . . Elskede . . . sagde han sagte, inderligt, lidenskabeligt og trykkede heftigt, uden at kunne beherske sig længere, halvt bøjende Knæ, sit Ansigt ned

mod hendes Hænder. Hun stod stille, ubevægelig og hvid som Marmor i det nu forsvindende Dagslys med tilbagebøjet Hoved og smærtelig lukkede Øjne. Han saa' uroligt op paa hende.

— Du, hviskede han endelig; det Ord, med hvilket han saa ofte i sine Tanker havde kaldt hende.

— Jeg vil ikke, jeg vil ikke! udbrød hun fortvivlet, angstfuldt kæmpende for at vinde Sejr over sig selv. Jeg vil ikke elske Dem. Naar De vidste, hvor jeg har bedt, hvor jeg har tigget Vor Hellige Frue . . . Hun hulkede ubehersket, næsten hysterisk, idet hun tungt støttede sig mod Sofaen.

— Et Ægteskab kan opløses! udbrød han heftigt uden længer med en Tanke at tage Hensyn til sin egen Stilling.

— Aldrig uden gennem Synd, siger Pater Felipe. Og jeg . . . Er det da ikke nok, udbrød hun bittert med en voldsom glødende Harm, som pludselig kastede Lys over hendes Bevæggrunde, over hele hendes Tankegang — er det da ikke nok med Doña Franciscas Vanære?

— De forstaar mig ikke, Doña Ysabel! . . .

— Min Ven — hun drog sine Hænder ud af hans og traadte langsomt et Skridt tilbage; mod Væggens mørke Tapet saa' han, hvor bleg hun var. Aa, Sainte-Croix, jeg beder Dem — gaa. Gaa, rejs Deres Vej igen, og lad mig aldrig se Dem mere.

— Det kan jeg ikke, sagde han roligt, meget bestemt. Det er paa Kejserens Befaling, jeg er i Valladolid. Og desuden véd De meget vel — han saa' hende lige ind i Øjnene — at selv om jeg kunde rejse, saa vilde jeg ikke. Ikke nu.

Doña Ysabel havde vendt sig fra ham — hun gik

tavs hen imod Døren. Han lod hende først gaa; men idet hun lagde Haanden paa Laasen, indhentede han hende.

— Her er Deres Amulet — han tog hurtigt den Kæde frem, hun den sidste Aften paa Trappen i Astorga havde hængt om hans Hals, og som nu hvilede løst i hans Vestelomme. Den har bragt mig — om ikke Lykke — saa dog i det mindste Held. Vil De have den tilbage, Doña Ysabel, eller skal jeg beholde den?

Doña Ysabel tog den og vejede den let i Haanden, medens hun saa' ned paa det lille Guld kors. Derpaa gav hun ham den tilbage og — uden at slaa Øjnene op — sagde hun meget sagte:

— Behold den.

IX.

Pauvre Charles! Je l'aimais si bien . . .

La D^{SSE} d'ABRANTÈS
(de SAINTE-CROIX).

Avec de l'audace, de l'esprit et certaines phrases d'un effet sûr on mène le monde.

MME de GENLIS.

Hertuginde af Abrantes sad endnu i Negligé ved sin Morgenchocolade — de var først sent den foregaaende Aften komne til Castilloblanco — da General de Sainte-Croix lod forespørge, om Madame tog imod.

— Men Gud, Sainte-Croix — hun rejste sig op fra det spinkle, forgyldte Bord med gennembrudt Kant, som saa lidet passede ind i Værelsets øvrige tunge Møblement, og rakte ham smilende Haanden — naturligvis tager jeg imod! Mellem gamle Krigskammerater som Dem og mig behøver man da vel ikke at gøre saa mange Ceremonier . . . Og hvad skulde jeg for Resten ellers mere mig med?

Sainte-Croix smilede pligtskyldigst og kyssede hendes Haand. Men han sagde ingenting og satte sig lidt aandsfraværende ved den anden Side af Bordet.

Laure Junot saa' skælnsk paa ham med sine store brune Øjne. Naa? sagde hun pludselig utaalmodig, da han blev ved med at tie.

— Madame, begyndte han usædvanlig højtideligt, halvt genert, jeg véd ikke, om De — om De allerede har haft Lejlighed til at gøre Markise des Charentes' Bekendtskab?

— Hvis? . . . Aa, nu véd jeg, hvem De mener . . . den unge Pige, der tog imod os i Gaar Aftes. Det lød bare saa underligt: «Markise des Charentes» . . . Det stakels Barn!

Sainte-Croix rejste sig lidt nervøst og gik op og ned i Værelset. Hertuginde af Abrantes skød langsomt Koppen bort, og idet hun bøjede sig frem med begge de bare Arme paa Borddugen, saa' hun uafbrudt paa ham.

— Men Sainte-Croix, sagde hun halvt bekymret, halvt maliciøs drillende. Hvorfor er De saa . . . saa . . . distræt?

Han saa' op, mødte hendes Blik og lo højt — en Smule tvungent.

— Jeg — distræt? sagde han ugenert. Nej, ikke det mindste.

— Kære Charles — Madame Junot, som var to Aar yngre end Sainte-Croix, havde leget sammen med ham, da de begge var Børn, og betragtede ham næsten som en Broder — er vi Venner, eller er vi det ikke?

— De véd, Madame — han stod nu bag hendes Stol — at der ikke findes nogen Kvinde i Verden, jeg sætter større Pris paa end Dem.

Hun vendte sig rask om, bøjede Nakken en Smule tilbage og sagde smilende med Øjnene op mod hans:

— Med Undtagelse af en!

— Ja, han smilede ogsaa. De har Ret — med Undtagelse af en.

— Hvis Navn De ikke vil nævne? . . .

— Jeg foretrækker, ikke at nævne det.

— Hør, sig mig — Madame Junot forandrede pludselig Taktik — De har jo været paa Castillo Blanco før?

— Ja, svarede han tøvende, noget usikkert. Jeg var her i Fjor sammen med Hertugen af Elchingen . . .

— Var det for hendes Skyld — hendes, som De ikke vil nævne, tilføjede hun diskret og saa' ned paa sine Hænder, at De var saa kold mod Skønhederne i Burgos? Ikke fordi der egentlig fandtes nogen, det var Umagen værd at gøre sig videre Ulejlighed for! sluttede hun overmodig, nonchalant.

— Ikke ved Siden af visse andre Damer! Den unge General bukkede galant.

Madame Junot rettede sig i Vejret, spæd og rank i Musselinsmorgenkjolen.

— Se saa, nu kan det vel være nok — ikke sandt? . . . Kære Ven, tror De ikke, jeg gætter, hvad al den Høflighed betyder? Sig mig, hvad De har paa Hjerte; De véd, at dersom jeg kan hjælpe Dem, saa gør jeg det.

— Aa, min gode, dyrebare Veninde . . . Han kyssede endnu en Gang hendes Haand og begyndte derpaa tøvende:

— Jeg . . . jeg kom til at tænke paa . . . Jeg vilde blot bede Dem interessere Dem en Smule for Madame des Charentes — om muligt formaa hende til at forlade Castillo Blanco sammen med Dem. Hun kan ikke være alene her! tilføjede han heftigt og bestemt.

— Nej, naturligvis . . . Madame Junot sad og saa' ned og prøvede paa at se ud, som om hun ikke forstod det hele. Naturligvis. Men er det nu med hendes eget og

hendes Mands Samtykke, De saadan *sans façon* kaster hende i Armene paa mig, om jeg tør spørge?

— Aa, Madame, udbrød Sainte-Croix bebrejdende. Naar De vidste, hvor alene hun er, hvor ilde hun er stedt! . . .

— De mener, fordi Moderen . . .?

— Hendes Stedmoder, rettede han hende kort. Ja, De véd, at Doña Francisca i Øjeblikket befinder sig i Salamanca.

— Det er en Skandale, sagde Madame Junot indigneret. Sainte-Croix trak paa Skuldrene.

— Man tager det ikke saa nøje med Formerne her i Landet nu for Tiden, som De nok snart kommer under Vejr med, sagde han tørt.

— Jeg tror, at jeg allerede er kommen under Vejr med det, svarede Hertuginde af Abrantes roligt.

— Men De indser — han vilde ikke bort fra det oprindelige Æmne — at Doña Ysabels Situation er i højeste Grad prekær. Stedmoderen, der hidtil har været hendes naturlige Beskytter, har uden videre forladt hende, og Manden . . . Han standsede.

— De har Ret. Hun er jo egentlig ogsaa nærmest en af vore. Jeg skal spørge hende, om hun vil være hos mig, til des Charentes kommer. Han er jo i alt Fald den nærmeste til at tage sig af sin Hustru.

Sainte-Croix saa' op, hurtigt, hvast, med sine staalblaa Øjne. Men han sagde ingenting. De tav begge et Par Sekunder.

— Naar kommer egentlig Hr. des Charentes? spurgte han i en Tone, som han bestræbte sig for at gøre ligegyldig.

— Naar Hendes Kejserslige Højhed giver ham Lov til at rejse, tænker jeg mig. Der var nogen, som sagde, at

hun plejer at falde paa Knæ for Berthier. Stakkels Berthier! lo hun pludselig overgivent. Jeg kan se ham, hvor han tygger paa sine Negle og ikke véd sine levende Raad.

— Men Kejseren . . . ?

— Kejseren har saa meget at tænke paa netop nu, min Ven, og Paris er stort.

— Ikke i den Henseende.

— Nej, maaske ikke. Men han trænger til sine Søstre — nu efter Skilsmissen . . . Gud véd, om han ikke ogsaa snart begynder at blive træt af at vaage over deres Dyd!

Da Sainte-Croix, for hvert Minut der gik, blev mere og mere aandsfraværende og ikke svarede, tilføjede hun opmuntrende:

— Men han kommer nok. Hans Majestæt lader ingen dø i Synden, og imidlertid skal jeg nok tale med Markisen.

Da Junot en halv Times Tid efter kom ind til sin Hustru, stod hun med en meget betænksom Mine foran Spejlet og holdt med begge Hænder et blaat Silkebaand under Hagen for at se, hvorledes «Farven klædte».

— Jeg begynder at føle mig gammel, Junot, sagde hun pludselig uden nogen som helst Indledning. Man gør mig — ikke just til Fortrolig, det var Synd at sige, men til en Slags Dueña. Mig! — Synes du, at jeg begynder at se ud til det? Hun vendte sig langsomt om imod ham.

— Hvem? . . . Hvad er der nu paa Færde?

— Aa, det er Sainte-Croix. Gud véd, hvad der fejler ham! — Jeg tror alligevel, tilføjede hun med en vis Selvfølelse, at jeg selv er i Stand til at se det. Det er forskrækkeligt! Hun sukkede, pludselig alvorlig.

— Er det en eller anden Kærlighedshistorie? spurgte

Junot nysgerrig. Det er vist bare noget, Du indbilder dig. Sainte-Croix plejer at være som en Iskump — det er han bekendt for! Men I Damer . . . Han rystede paa Hovedet.

Madam Junot svarede ikke paa hans Angreb. Hun sagde tragisk:

— Det ender med, at hele Staben betror mig deres Flammer. Jeg kommer til at rejse omkring med et Harem — saadan som de engelske Aviser sagde om dig.

Junot lo, men ikke rigtig naturligt.

Hans Hustru stod og hidsede sig selv op: hun udbrød pludselig indigneret — ganske umotivet syntes han:

— Det er da ogsaa en Skandale, dette her med Doña Francisca, der er rømmet fra Hus og Hjem — bare for Neys Skyld.

— Ja hvad skal man sige . . . sagde Junot sløvt, filosofisk.

— Hvad man skal man sige? Man skal naturligvis fordømme det, svarede Hertuginen kategorisk. Jeg kan forstaa, tilføjede hun roligere, ligesom eftertænkende, at det er dette evige Feltliv, som ødelægger jer.

— Aa, vi er langt fra saa slemme, som du tror, lo Junot frivolt. Han havde selv i Øjeblikket saa god en Samvittighed, at han nok kunde tillade sig at tage Kammeraten i Forsvar. Det er meget sjældent, at nogen er saa ilde faren, som Ney er det nu.

— Undtagen i Paris, afbrød Hertuginen ironisk.

Junot lod, som om han ikke hørte det.

— Dersom du havde set Doña Francisca, Laurette, vilde du — selv du — tilgive Ney. Hun er bedaarende.

Madame Junot formildedes ikke synderlig ved denne entusiastiske Forsikring.

— Hertuginde af Elchingen har bedt mig skrive hende til. Det bliver virkelig temmelig vanskeligt! Og han, som var saa forelsket i hende! Husker du under Konsulatet?

— Jamen, Laurette — han — jeg er sikker paa, han elsker hende endnu.

— Naturligvis, svarede Madame Junot ironisk. Det er noget, jeg kender til — det lille hellige Rum i Mandens Hjærte, som er reserveret Hustruen. Skade bare, at det i Regelen er saa lille!

— Du taler da ikke om dig selv, Laurette?

— Nej. Og hun tilføjede oprigtigt:

— Jeg tror, at jeg har ret god Plads i dit Hjærte, men du véd meget godt, min Ven, at der alligevel findes et Antichambre, som jeg ikke kan erobre.

— Et Antichambre — ja, for enhver, der bare har Lyst til at aabne Døren, lille Ven! Trøst dig med, at der næsten altid er Trængsel dér, og saa er der ingen Fare.

Madame Junot smilede harmfuldt uden at ville se op. Junot vedblev lidt hurtigt:

— For Resten maa du have Ney undskyldt — hun er ikke pikant, din gode Veninde, Hertuginde af Elchingen.

— Hun er en stor Skønhed, sagde Madame Junot bestemt og højtideligt.

— Ja, for Satan, men det nytter ikke i Længden! raabte Junot utaalmodigt. Naar man kan en Kvinde udenad, saa kan man hende.

— Og du tror maaske ikke, at vi efterhaanden lærer vore Mænd udenad? . . . Jeg forsikrer dig — hun lagde pludselig Armen ømt om hans Hals og saa' ham halvt smilende, halvt sukkende ind i Øjnene — at hvis nogen kender Junot, Hertug af Abrantes, saa gør jeg det. Og

just af den Grund — hun strøg hurtigt, lidenskabeligt sin Haand over hans Ansigt og lagde den over hans Øjne — holder jeg saa meget af ham.

Junot tog hende smilende under Hagen og løftede hendes Ansigt op imod sit.

— Laurette hviskede han, det er underligt nok, men . . . jeg kender ikke dig. Jo, jeg kender dig, men du er alligevel ny for mig — altid.

— Saa meget des bedre, lo hun, mere glad end hun vilde være ved. For det er jo det eneste, du bryder dig om.

De tav begge et Par Minuter. Derpaa drog Laurette sig en Smule tilbage, uden alligevel helt at frigjøre sig fra hans Arme, og sagde pludselig eftertænksomt uden nogen som helst Overgang.

— Du har jo set Madame des Charentes. Hvad synes du egentlig om hende?

— Hun er mig for statelig, for æterisk utilgængelig, ja, hvad skal jeg sige . . . bekendte Hertugen af Abrantes aabenhjertig, der til Trods for sin skæbnesvangre Svaghed for Prinsesser, havde en ret borgerlig Smag. Men for andre, saa . . . sluttede han generøst.

Doña Ysabel havde allerede tidlig om Morgenens meget korrekt ladet høre til Hertuginde's Befindende; men de to Damer saa' ikke hinanden før længere op af Dagen, efter at Herrerne allerede vare redne bort. Junot skyldte Kellermann, der forekommende havde ladet Karl V's gamle Palads indrette til Bolig for ham og Hertuginde, en Visit for personlig at underrette ham om, at hans Hustru, der var udmattet efter Rejsen, foretrak at blive nogle Dage paa

Castilloblanco, indtil hun fuldstændig udhvilet og rask kunde komme til Valladolid.

Dofia Ysabel modtog sin Gæst i den store Salon i Stueetagen. Med den indtagende varme Hjertelighed, som Madame Junot forstod at optræde med, naar hun vilde behage, hilste hun paa den unge Pige, som sky og lidt mistænksom, med gammeldags gratiøs Høflighed gengældte hendes Hilsen.

Hertuginde af Abrantes var en god lagttagerske, naar det gjaldt Kvinder, og Sainte-Croix' besynderlige og uventede Anmodning om Morgenens havde nu gjort hende mere interesseret og skarpsynet end ellers. Medens hun indledede en høflig konventionel Samtale angaaende Rejsen, Egnen, Vejret og deslige, gav hun nøje Agt paa den unge Pige, der let støttet til Stolen bag sig, en Smule kejtet og generet af den Fremmedes Opmærksomhed, som hun instinktmæssig mærkede, var bleven staaende ved det ene Vindu midt i det stærke Foraarslys.

Hun maatte indrømme, at Sainte-Croix, dersom han beundrede Dofia Ysabel, havde en god Smag, selv om hun — naturligvis! — havde set smukkere Kvinder. Madame des Charentes tegnede til at blive en stor Skønhed, men hun var det ikke endnu — i det mindste ikke i den fordringsfulde Pariserhofdames Øjne; men over hele hendes Person var der dette «noget», som er mere værd end al Skønhed, dette umiddelbart og ejendommeligt fængslende, som de konventionelle Dusinskønheder aldrig ejer. Hun havde, som Madame Junot siden sagde, «Blod i Aarerne», oven i Købet meget blaat Blod. Hun var i Besiddelse af den fødte Fyrstindes naturlige og stolte Værdighed i Forbindelse med en blid og indtagende Smidighed, en varm

Abandon, som man kun finder hos Sydens Kvinder. Hun havde saa godt som ingen Verdenserfaring, thi hendes Opdragelse havde været saa som saa, og blot de aller-almindeligste og mest fornødne Kundskaber — det kom den fint dannede, belæste og kloge Madame Junot snart under Vejr med. Men samtidig maatte hun indrømme, at Doña Ysabel, hvor provinsiel hun end var, aldrig sagde en Banalitet, at hun, hvilket Æmne man ogsaa valgte, med fin og sikker Takt undgik alle Skær, hvorpaa hendes begrænsede Viden kunde strandе, at hendes Personlighed — uagtet hun var saa ung — allerede hævdede sin Plads og kunde fylde i en Salon. Hertuginde af Abrantes, som selv var Kvinde ud til Fingerspidserne, forstod strax instinktmæssigt, at den Indflydelse, Doña Ysabel øvede paa Mænd, maatte være umiddelbar og stærk. Der fandtes hos hende noget, der undertiden findes hos Ætlinger af mange krydsede Racer: noget vist blændende, intensivt ejendommeligt, en glødende og mystisk Charme, som uvilkaarlig forvirrede og bedaarede den, som overhovedet var modtagelig for saadant.

Madame Junot med sin store Smidighed var det til en vis Grad — skønt hun jo kun var Kvinde. Jo længere hun talte med Doña Ysabel — og hendes franske Tunge havde ikke Vanskelighed ved at finde Æmner — des mere indtagen i hende blev hun.

I Samtalens Løb kom Hertuginde — i Anledning af en Kurér fra Salamanca, som om Morgenens var kommen til Junot — til at nævne Marskal Neys Navn. Hun havde gjort det halvt med Forsæt — som et Slags Experiment for at prøve sig frem, men hun angrede det bittert, i samme Øjeblik det var kommet over hendes Læber.

Intet Tegn paa Forlegenhed eller Undseelse ytrede sig

hos den unge Pige. Men paa et Sekund blev hun som forvandlet: Trækket om Læberne blev haardt, og i hendes Øjne, som blev mørke og langsomt sænkede sig, kom der et Udtryk af Had, næsten Grusomhed. Madame Junot forstod øjeblikkelig, hvor dybt Stedmoderen havde saaret hende, og hvor bittert hendes Stolthed led under det Skridt, Doña Francisca havde gjort.

Et Øjeblik tænkte den franske Dame paa at fortsætte Samtalen og lade som ingenting, men fintfølende som hun var, indsaa hun strax, at denne barmhjertige og beregnende Diskretion vilde saare den unge Pige mere end et oprigtigt og ærligt Ord.

— Madame, sagde hun og gik hen imod hende, idet hun rakte hende sin Haand med denne vindende, blidt lidenskabelige Varme, som undertiden gjorde hende saa indtagende for dem, hun syntes om. Skæbnen har nu ført os sammen, og vi kommer maaske ikke til at skilles saa snart. De er alene — usædvanlig alene — jeg er fremmed i Deres Land — lad os holde sammen og være Venner!

Aldrig var nogen «Beskyttelse» — om det kunde kaldes saaledes — bleven tilbudt med større Elskværdighed og Varme. Doña Ysabel forstod det, og fra denne Stund af var al Skyhed og Modstand forbi. Den sidste Tids Angst og Ensomhed, den Kamp, hun daglig i sit eget og sin Broders Navn havde haft at bestaa med Stedmoderen, indtil denne til Slut brød med hende for helt at gaa op i Forholdet til sin Elsker, og den stærke Sindsbevægelse, hun nylig havde været i ved saa pludselig at gense Sainte-Croix, alt havde brudt hendes Kraft og slappet hendes Selvbeherskelse, som allerede havde bestaaet saa haarde Prøver. Hun kunde ikke modstaa den franske Hertuginde

ømme Hjærtelighed. Taknemlig, tillidsfuld som et til sig selv overladt Barn, kastede hun sig i de Arme, som saa gratiøs straktes ud imod hende, overgav sig paa Naade og Unaade til denne nye Veninde, der ikke længer syntes hende fremmed. Hun var en Dame af hendes egen Verden, hun var loyal og modig, eftersom hun jo havde vovet at følge sin Mand i denne vilde, ulyksalige Krig, der ikke førtes paa Slagmarken, men i hver Hytte og hvert Pæ; hun var Moder, og hun forstod.

Madame Junot var ogsaa bevæget. Med Kvindernes forunderlige og beundringsværdige Glemsomhed huskede hun slet ikke længer, at denne unge Pige for knapt en Time siden kun havde været Genstand for hendes private Nysgerrighed, hendes mest indiskrete Forundring. Tidens Smag var frem for alt sentimental og patetisk — denne varme næsten højtidelige Venskabspagt, efter at de blot havde set hinanden en eneste Gang, tilfredsstillede dem begge, var ligesom et Afløb for deres kvindelige Sensibilitet, deres medfødte Trang til Scener.

Men da det første Følelsesudbrud havde lagt sig, kunde Madame Junot, der som sagt var Kvinde lige ud til Fingerspidserne, ikke lade være at «sondere» sin unge Veninde en Smule. Hun sagde blidt:

— De véd naturligvis mit Barn, at Hr. des Charentes af Kejseren er beordret til Spanien.

Det gav et Sæt i Doña Ysabel, og hun tog sig uvilkaarligt med Haanden til Hjærtet. Hun blev saa bleg, at selv hendes røde Læber mistede Farven.

— Nej, sagde hun svagt. Jeg véd ingenting. Slet ingenting . . . gentog hun mekanisk.

— Jo, sagde Madame Junot bekræftende og gjorde

samtidig medlidende sig selv det Spørgsmaal, om Doña Ysabel nogensinde havde hørt Tale om Prinsesse Borghese.

— De kender jo knapt Deres Mand, vel? fortsatte Hertuginde sit Forhør, idet hun nu gik lige løs paa Sagen.

— Nej, svarede den unge Pige oprigtigt. Jeg har set ham saa lidt. Hun sad stille et Par Sekunder og saa' lige ud for sig. Jeg husker ham egentlig blot fra vort Bryllup — det var i Sommeren 1805, og jeg var kun tretten Aar. Vi blev viiede her hjemme i Kapellet; saa var der stor Middag — jeg fik en hel Mængde Smykker, Porcelæn og Tøj til mange Kjoler, og om Aftenen kyssede han mig paa Haanden, inden han tog bort . . . Hun talte langsomt, en Smule anstrængt og saa' stadig lige ud for sig uden at dreje Hovedet eller møde Madame Junots medlidende Blik. Det var altid min Faders Mening, at han skulde komme og hente mig, naar jeg var fyldt sexten Aar — han vilde ikke slippe mig før — men saa . . . ja, saa véd De jo, at Krigen brød ud netop det Aar, og min stakkels Fader . . . Hendes Øjne fyldtes med Taarer. Hertuginde af Abrantes trykkede med tavs Sympati hendes Haand, og de sukkede begge dybt, idet de andægtigt løftede Øjnene mod Himlen.

— Hans Intendant udbetaler mig mine Aarspenge, vedblev Doña Ysabel roligere. Det er det eneste, jeg har at gjøre med Hr. des Charentes. Han skriver naturligvis, naar det er min Navnedag, og sender mig meget smukke Foræringer. Hun viste med en vis Stolthed Madame Junot det Halsbaand af Smaragder og Perler, hun bar. Men han er jo i Kejserens Tjeneste og maa naturligvis blive paa sin Post, tilføjede hun naivt, og jeg . . . Ja, De ser jo, Madame, hvor-

dan det staar til her — hun gjorde en fortvivlet haabløs Bevægelse med Haanden. Selv om han forlangte, at jeg skulde rejse til Frankrig — det vilde næsten være mig umuligt, naar jeg ikke havde et helt Regiment til Eskorte!

Madame Junot tænkte ved sig selv, at den smukke Markis nok skulde vogte sig for at kalde sin Brud til Paris. Hun sagde deltagende:

— Det er ikke videre muntert, det, De dér fortæller mig, lille Ven. Men nu kommer Markien jo heldigvis snart, og saa vil vi haabe, at alle deres Sorger og Bekymringer er forbi.

Doña Ysabel svarede ikke — der var dog ogsaa en Grænse for hendes Fortrolighed. Hun bøjede Hovedet, slog sin store Vifte ud og rejste sig træt.

— Ja, sagde hun stille, fuldstændig udtryksløst.

X.

La jeunesse est une ivresse continue; c'est la fièvre de la raison.

De la ROCHEFOUCAULD.

Junot blev tvungen til at blive et Par Dage i Valladolid for at raadføre sig med Kellermann, der kendte Forholdene i Gammel-Kastilien saa godt, angaaende de Foranstaltninger, som Kejseren havde paabudt, at der skulde træffes, inden Kampagnen definitivt begyndte. Desuden havde han jo ogsaa meget Arbejde med at inspicere og fordele Tropperne — det ottende Korps okkuperede nu hele Vest-Kastilien og en Del af Leon og strakte sig i en lang Linie lige op til Asturiens Bjerger.

En Del af Hæren manglede Papir til Forladninger, og den Øverstkommanderende saa sig af den Grund nødsaget til at beslaglægge alt det, man kunde faa fat i dér paa Egnen. Hvad man i den Henseende ejede paa Castillo Blanco, maatte ogsaa ofres. Da Damerne en Morgen efter Frokosten — et Par Dage efter Hertugindens Ankomst — sad sammen og broderede i Salonen, traadte General de Sainte-Croix uventet ind.

— Nej, er De dér, Sainte-Croix, raabte Madame Junot glad. Det var pænt af Dem! Jeg troede saamænd ikke, at nogen havde Tid til at give sig af med os nu.

— Aa, jo — han kyssede hendes Haand og saa' hurtigt, lidt forskende paa hende for muligvis at komme under Vejr med, hvad hun maaske havde gættet angaaende hans Forhold til Doña Ysabel. Er det ikke Dem, der siger, at en Franskmand altid har Tid eller bør have Tid til at være galant. For Resten kommer jeg i Embeds Medfør . . .

Han vendte sig om mod Doña Ysabel og sagde tvungent, med et halvt forlegen, halvt beklagende Skuldertræk:

— Ja, Madame — jeg er fortvivlet; men det er efter Hertugen af Abrantes' udtrykkelige Ordre . . . Arkivet . . . Han standsede genert og tvivlraadig og fortsatte saa:

— Det forekommer mig, at jeg har hørt Pater Felipe sige, at der her paa Castillo blanco skal findes nogle gamle værdifulde Manuskripter . . .

— Hvad vil De med dem? spurgte den unge Dame med uforstilt Forbavselse. Hun havde rødmet flygtigt, da han traadte ind i Værelset, men var nu fuldstændig sig selv igen. Hun mærkede, at Hertuginde af Abrantes, som havde ladet sit Broderi synke, stjaalent iagttog dem begge.

— Jeg vilde kun vide, om De maaske kendte noget til dem, svarede han rask. Der skal blandt andet findes et Fragment af et Manuskript af Alarcon. Dersom De vilde gøre mig den Tjeneste at hjælpe mig, kunde vi muligvis hurtigt sortere det bedste fra og frelse, hvad frelses kan.

Hun rystede haabløst paa Hovedet.

— Nej . . . jeg har hørt tale om det, sagde hun ube-

stemt, men . . . Jeg forstaar for Resten aldeles ikke, hvorfor . . . Hun saa' spørgende paa ham.

— Jeg har Ordre til endnu i Dag at bemægtige mig alt det Papir, som findes her — vi mangler Forladninger, sagde han stift og hurtigt i forretningsmæssig Tone, medens han som civiliseret og velopdragen Franskmand blueades over denne Vandalisme.

Det lod imidlertid ikke til at gøre noget særlig stærkt Indtryk paa Doña Ysabel — hun var bleven mere indigneret, da hun paa Vejen til Astorga hørte, at Englænderne havde sprængt den gamle prægtige Bro over Esla i Luften. Men det berørte hende naturligvis pinligt, at noget, der i Aarhundreder havde tilhørt hendes Slægt, skulde fratages hende paa en Fremmeds Befaling. Hun sagde afmaalt:

— Min Grandonkel, Kardinalen, satte meget Pris paa Bøger og Papirer, og min Fader beskæftigede sig ogsaa ofte dermed. Det gør mig ondt . . .

— Aa, Madame, udbrød han fortvivlet, tror De da ikke, det gør mig ondt. Men jeg kan desværre ikke fabrikere Papir, vore Forraad er slupne op, vi staar kun i den nødtørftigste Forbindelse med Frankrig . . . Ja, De véd jo dette ligesaa godt som jeg — han trak paa Skuldrene og slog beklagende ud med Haanden. Og vi maa have Forladninger, sluttede han bestemt.

Madame Junot, som lidenskabeligt elskede Bøger, var mere indigneret end Doña Ysabel: hun troede ikke, at man i Krigstid behøvede at gaa til Værks paa den Maade. Et Øjeblik havde hun tænkt paa at følge med dem ind i Biblioteket; men da det ikke lod til, at nogen tænkte paa at opfordre hende dertil, blev hun siddende af Frygt for at synes paatrængende og indiskret. Med en ung Pige havde

det efter hendes franske Begreber naturligvis været en hel anden Sag; men Madame des Charentes var jo, naar alt kom til alt, gift — hun maatte virkelig tage Vare paa sig selv . . .

Dofia Ysabel rejste sig og aabnede selv Døren ind til «Biblioteket». Det var ikke stort, men af et Bibliotek paa Landet og i Spanien at være, var det i alt Fald ret betydeligt. Det var for en halvtredsindstyve Aar siden bleven ordnet af en Velasco, som paa Ferdinand VI's Tid havde været Teolog og ivrig Tilhænger af Dogmet om *la Inmaculada Concepcion*, og siden udvidet og beriget af Don Luis, der i sin Egenskab af «Filosof» havde stor Interesse for Literatur.

Sainte-Croix havde, efter at den første stærke Sindsbevægelse ved Gensynet af Dofia Ysabel havde lagt sig noget, alvorlig foresat sig ikke at lade sig besejre af Fristelsen. Naturligvis — han behøvede vel ikke at give Afkald paa den Glæde at se hende — det vilde ogsaa, saaledes som Forholdene i Øjeblikket stillede sig, vække altfor megen Opmærksomhed. Ganske vist havde han ikke ved noget direkte Løfte forskrevet sig til den belgiske Frøken, men han havde heller ikke søgt at hindre eller afbryde de indledende Skridt, som hans Moder efter Kejserens Ønske allerede havde foretaget over for den unge Dames Familie. Han var altfor meget Mand af sin Tid til paa nogen Maade at anse sig for bunden, fordi han én eller to Gange havde sagt til en gift Dame, at han elskede hende; til en ung Pige af samme Stand kunde det naturligvis aldrig være faldet ham ind at sige det, uden tillige at tilbyde hende sin Haand. Denne Opfattelse var den samme i alle romanske Lande, og han risikerede ikke, at Madame des

Charentes misforstod ham. Selvfølgelig havde det været det klogeste, definitivt og strax at gaa af Vejen for den altfor forføreriske Indflydelse, hun udøvede paa ham, men . . . Han var jo altid vant til at stole paa sin Villie og var overtydet om, at han kunde beherske sig, naar det gjaldt — særlig, tilføjede han trodsigt i sine Tanker, da hun jo ikke syntes at tage mindste Hensyn til hans Følelser for hende.

Inde i Biblioteket skred han strax, meget alvorligt og virkelig interesseret, til at undersøge den Hylde fuld af Manuskripter, som Doña Ysabel viste ham. Hun følte sig øjeblikkelig, da hun nu atter befandt sig alene med ham, i høj Grad forvirret, men vilde naturligvis ikke være saa svag at vise det. Hun blev derfor staaende ved Siden af ham under Arbejdet og saa' høfligt ned paa Papirbunkerne, som han lagde fra sig en efter en — for det meste uden at være kommen under Vejr med, hvad det var for noget. Pludselig saa' hun ham fordybe sig i nogle løse Breve, som laa stukne ind mellem de andre Papirer — gamle og gulnede, skrevne paa groft, graaligt Papir.

Hun stod og saa' ned paa ham, fulgte hans vexlende Minespil, medens han læste — det flygtige, lidt vemodige Smil om hans Læber.

— De smiler — hvad smiler De ad? spurgte hun tøvende, nysgerrigt, ude af Stand til længer at kunne tie.

— Aa, han saa' op, lige ind i hendes Øjne, endnu med Papirerne i Haanden. Jeg kom bare til at tænke paa, hvor Folk dog til alle Tider har været lige taabelige, lige fantastisk opfindsomme, lige naive og urimelige i Kærlighed som vi . . . Jeg mener, som Menneskene nu er det.

— Lad mig se . . . Hun strakte Haanden ud efter Brevene — men han holdt fast paa dem.

— Nej, Doña Ysabel! — det er . . . Det er virkelig ikke noget, der passer sig for Dem at læse. De er noget intime de Breve, lidt vel omstændelige — ja, hvordan skal jeg udtrykke mig . . .

Doña Ysabel svarede ikke; hun lagde sig paa Knæ paa Gulvet og begyndte at rode i de andre Papirer med sænket Hoved. Han forstod — og angrede — at han ved sin udtrykksfulde og tvetydige Vægning havde sat hendes Ungpigefantasi altfor stærkt i Bevægelse. Og medens han betragtede hende — hendes bøjede Hoved paa den smalle Hals, Kinden og det lille blegrode Øre, den slanke, smidige Figur, som hun laa dér paa Knæ midt imellem de støvede Porteføljer — forekom det ham paa én Gang, at Papiret, han læste i, brændte ham i Haanden.

Thi der fandtes — som han nys havde givet at forstaa — noget højst æggende, djærvt og udfordrende i disse gamle Breve fra en Mand til en Kvinde — en lykkelig og lovløs Kærligheds insolente, frimodige Sprog, som steg ham til Hovedet, fristede ham til Forvovenhed og Hensynsløshed. Men han beherskede sig og vedblev alvorligt at studere videre.

Disse Epistler var skrevne af en af Filip V's franske Ledsagere under Arvefølgekrigen til en spansk Dame, rimeligvis en Stammoder til Doña Ysabel. Og i den intime og lidenskabelige Beskrivelse, den henrykte Franskmand — for at smigre hende, for at give hende Bevis paa sin gode Hukommelse og maaske for at opfriske hendes — gav af sin Elskerinde, syntes Sainte-Croix at skimte en vis Lighed med den unge Pige lige over for ham. Denne Doña Beatriz, som hans lykkelige og dristige Landsmand saa nøje beskrev, havde sikkert i høj Grad lignet sin fjerne Slægt-

ning: havde som hun været en smidig og bleg Brunette med sælsomt farvede Øjne, og for Resten . . . Sainte-Croix rejste sig, hed i Hovedet, rasende paa sig selv, næsten skamfuld og med stærk Hjertebanken. Han lagde Brevene sammen og gemte dem i sin Lomme.

— Har De noget imod, at jeg beholder disse Breve, Doña Ysabel? spurgte han med en Stemme, som han bestræbte sig for at gøre saa fast og ligegyldig som muligt. De er skrevne for mer end hundrede Aar siden af en Landsmand af mig, en Lykkeridder fra Provence, og de er egentlig Kontrebande i Deres Familiearkiv. Men — han kunde ikke lade være med at smile — Deres Onkel, Kardinalen, har øjensynlig haft Sans for erotisk Lyrik. Imidlertid — nu kan de ikke compromittere nogen. Den, som har skrevet dem, er formodentlig falden paa en eller anden Slagmark, og Damen har rimeligvis for længe siden faaet Absolution. Maa jeg?

Doña Ysabel rejste sig langsomt op og rystede let Støvet af sin Kjole.

— Vær saa god, sagde hun høfligt henkastet uden at se op.

Men hun mindedes ikke, at hun nogensinde før i sit Liv havde haft saa stor Lyst til at læse noget som netop disse gamle Breve, over hvilke Sainte-Croix nu saa omhyggelig knappede sin Uniformsfrakke.

Hertuginde af Abrantes, der, naar hun ikke havde Selskabslivet i Paris og sine Børn at sysselsætte sig med, nødvendigvis maatte have noget andet at tage sig for, havde, da hun havde gjort Pater Felipes Bekendtskab efter hans Sygdom, strax fundet paa, at hun vilde læse spansk med

ham — eller rettere sagt uddanne sig i Sproget, for hun kunde allerede en hel Del. Desuden holdt hun af at tale med Præster; ligesom sine Forfædre, Kejserne i Konstantinopel — maaske ogsaa fordi det efter Konkordatet var højeste Mode — interesserede hun sig lidt for Teologi.

Pater Felipe var imidlertid mere Verdensmand end Teolog. Han nedstammede fra en fornem lombardisk Slægt, der under Krigen og den Cisalpinske Republiks Dannelselse havde taget saa stærkt Parti mod Franskændene, at dens Medlemmer havde gjort sig politisk umulige i Milano. Allerede strax efter Slaget ved Marengo havde han fundet Helvede altfor hedt i Italien og var — skønt Jesuit — udvandret til Spanien, hvor han bestemt haabede at finde et Fristed hos sin Ven paa Castillo Blanco, idet han under et intetsigende spansk Fornavn, skjultit egamles historiske Navn. Han var livlig, holdt som de fleste af sine Landsmænd af at tale, var forbindtlig, høflig galant og interesserede sig meget for Damer. Han havde før været stærkt politisk interesseret og paa Østrigs Side haft mange Intrigetraade mellem sine Fingre under de første Koalitionener mod Frankrig og altid, til Trods for sit Venskab med den anderledes tænkende Don Luis, principielt været Republikens og Kejserdømmets Fjende. Men nu var han en ældre Mand — han havde personlig prøvet saa meget, set og hørt saa meget, at alt, hvad han kaldte «store, abstrakte Meninger», egentlig var blevet ham temmelig ligegyldigt. I Aarenes Løb havde han efterhaanden udviklet sig til en pessimistisk Skeptiker, som kun paa Afstand interesserede sig for Gud og Mennesker, og som for hver Ulykke, der skete, kun overfladisk beklagende trak paa Skuldrene med en Mine, som om han havde væddet med sig selv og

vundet. Men som ægte Italiener var han yderst forsigtig og fandt en Glæde i at forstille sig; det faldt ham f. Ex. aldrig ind over for sit Skriftebarn, Doña Ysabel, at berøre religiøse Spørgsmaal undtagen paa den mest ærbødige og højtidelige Maade. Hun nærede en ubegrænset Tillid til ham, skønt han endnu stadig stod paa den bedste Fod med Doña Francisca, der i hans Øjne — og det gjorde han aldrig nogen Hemmelighed af — var den mest bedaarende Kvinde i Verden. Han havde altid, lige siden han var kommen til Spanien, været meget afholdende, var maaske ogsaa lidt træt af Kvinder; men sin medfødte Smag for kvindelig Skønhed havde han — rent æstetisk — bevaret. Var det kun kommet an paa ham, havde han strax givet Doña Francisca Absolution for hendes Synd, men naturligvis: Formen er en vigtig Ting — og Sakramentet! Sakramentet er ogsaa en vigtig Ting . . .

Han paa sin Side var mindst ligesaa henrykt over at faa Lejlighed til at konversere med Madame Junot som hun med ham. Som de fleste af den katolske Kirkes Præster talte han gerne med Damer, og det var længe siden, han havde truffet paa en saa spirituel og belæst Dame som hun. Thi til Trods for sin Uvillie mod Frankrig talte han fortræffelig fransk.

Samme Dag som Sainte-Croix var kommen tilbage fra Valladolid, havde Hertuginde af Abrantes om Eftermiddagen sin første Time. Hun sad inde ved det store Marmorbord i Salonen og brød af alle Kræfter sit smukke mørke Hoved med en ældgammel spansk-latinsk Grammatik og tog imod subtile Komplimenter af den galante Lærer, da en af Tjenerne traadte ind. Med den underlige Familiaritet mellem Tyende og Herskab, som altid findes paa Landet i Spanien, gik han

hurtigt og konsterneret lige hen til «Señoritaen», som var i Færd med at vinde en Dukke Silke fra Sainte-Croix' Hænder, og meddelte hende højt hviskende, at Doña Paquita lige var kørt ind i Gaarden.

Alle de tre, som befandt sig i Værelset, havde samtidig en fælles Følelse af Ubehag og Angst, da de — uvilkaarlig generte og deltagende — saa' hen til den unge Pige, der strax havde rejst sig op. Hun vendte sig om mod Hertugin den og sagde tvungent, med stor Værdighed:

— Det er Dem, Madame, Doña Franciscas Besøg gælder — ikke mig. Hun er meget opmærksom . . .

— Gaar De? udbrød Madame Junot nervøst og slog hurtig sin Bog i.

— Nej, dersom De ønsker det, bliver jeg naturligvis.

Hun satte sig igen ned, men hendes Hænder rystede da hun atter bøjede sig over Silken. Sainte-Croix tog ikke Øjnene fra hende.

Madame Junot angrede allerede sit uvilkaarlige Udbrud, men hun indsaa, at hun som Fremmed kun gjorde ondt værre, hvis hun selv bad Doña Ysabel om at fjerne sig. Pateren havde strax rejst sig for at tage imod Doña Francisca, og Hertugin den gik nu ogsaa ud i Forstuen for at gaa sin «Gæst» i Møde, thi som saadan maatte hun jo efter den unge Piges bestemte Forklaring anse Slottets Frue.

Paa Trappen stod allerede Pater Felipe, medens gamle Antonio holdt Vogn døren aaben. Hertugin den blev forbavset over at høre Doña Francisca, som fra sit Hjem hensynsløst var flygtet i sin udenlandske Elskers Arme, fromt mumle saa snart hun satte Foden paa Tærskelen:

— *Ave Maria Purissima!* hvortil Præsten med største Alvor ligesaa fromt svarede: *Sin pecado concebida.*

Hertuginde vidste endnu ikke, at dette var den almindelige Form for Hilsen paa Landet.

Derpaa gik Doña Francisca hen over Stengulvet, slog Mantillen tilbage og hilste graciøst med sædvanlig overdreven spansk Høflighed paa Madame Junot.

— Det er mig en behagelig Pligt, Madame, at byde en saa højt anset Dame Velkommen til Castilloblanco. Her gjorde hun en statelig Reverens, som Hertuginde af Abrantes besvarede ligesaa statelig. Desværre er jeg i Øjeblikket, da min Søns øvrige Ejendom i høj Grad kræver Tilsyn, ikke i Stand til selv, som jeg ønskede, at sørge for Deres Bekvemmelighed, men jeg haaber, at min Datter, Madame des Charentes, tilfulde gør det.

Madame Junot indrømmede senere med Græmmelse, at den andens Sikkerhed bragte hende saaledes ud af Fatning, at hun for første Gang i sit Liv ikke rigtig vidste, hvad hun skulde svare. Hun bøjede bare høfligt Hovedet, idet de begge, fulgte af Pateren, gik ind i Salen.

Doña Francisca blev glad over at træffe Sainte-Croix, som hun altid havde syntes godt om. Medens hun med en Beherskelse og Aandsnærværelse, som gjorde hendes franske Blod Ære, flygtigt hilste paa sin Steddatter — som om hun havde set hende i Gaar — gik hun strax hen til den unge General.

— De tillader vel en gammel Veninde at lykønske Dem, kære Sainte-Croix! hendes fortrolige Optræden og den forbindtlige Maade, hvorpaa han fandt sig deri, irriterede Doña Ysabel. Skøndt vi hernede sjældent har Lejlighed til at læse *Le Moniteur*, ved vi jo dog saa nogenlunde, hvad der foregaar ude i Verden.

Sainte-Croix tvivlede ikke om, at hun fik sine Under-

retninger om den franske Hær fra allerbedste Kilde. Han svarede galant:

— Dersom jeg virkelig har haft lidt Held med mig i Østrig, er der ingen Steder, jeg hellere hører det omtale end i Spanien.

Samtalen fortsattes let og utvungent — om Hoffet i Madrid, om Kongens Rejse i Andalusien, om Soult's Almagt i det sydlige og Marskal Victors Triumf ved Sevilla. Men Hertugen af Elchingens Navn nævnedes ikke, og den unge Frue, der ellers lod til at være saa godt underrettet, syntes ikke at vide noget som helst Nyt fra Salamanca.

Kun Doña Ysabel deltog ikke med et Ord i Samtalen, men hendes Øjne fulgte ubarmhjertigt, ufravendt Stedmoderen. Denne var bleven lidt magrere i den sidste Tid, og Ansigtets Linier var mere markerede, samtidig med at der over hele Udtrykket var en vis blid og smægtende Charme, som det ikke før i saa høj Grad havde haft. Men hvad der mest faldt den i Øjnene, der kendte hende saa godt, som Doña Ysabel gjorde det, var den Forandring, der var foregaaet med Doña Franciscas Figur. Den havde altid været i Besiddelse af en vis pragtfuld Modenhed, men Livet og Hofterne under den snævre, løst nedhængende Kjole, syntes nu fyldigere, og hun førte Hovedet og Skuldrene mere tilbage, naar hun gik. Paa én Gang blev den unge Pige blodrød og rejste sig heftigt. Sainte-Croix som altid — hvem han end talte med — havde Halvdelen af sin Opmærksomhed rettet paa hende, følte sig urolig og saa' hurtigt efter hende.

Doña Ysabel gik hen til Vinduet og blev staaende med Armene i Vindueskarmen. Det lod ikke til, at nogen lagde Mærke til hende, og Samtalen henne ved Bordet fortsattes ganske som før. Hun, som var født og opdraget ude paa

Landet, hvor den Slags naturlige Fænomener bestandig havde mødt hende lige fra hendes første Barndom, og som stadig overfor dem følte en ung Piges hele undrende Interesse, hun — hvis Fantasi for Øjeblikket oven i Købet var mer end sædvanlig ophidset — havde pludselig, da hun gensaa Stedmoderen saa forandret, faaet en ny Ide: Hun skal have et Barn . . . Du store Gud, hun faar et Barn . . .

Hendes første Følelse var Indignation, rasende Harme og Skam — bitter Skam. Og alligevel — det var ikke blot paa den letsindige Doña Franciscas Vegne hun rødmede, da hun saa hurtigt rejste sig og vendte sit Ansigt bort — det var . . . ja, hun vidste ikke rigtig, hvorfor det var. Thi samtidig med at denne Tanke foer gennem hende Hjerne, glemte hun i samme Nu Hertugen af Elchingens Elskerinde og tænkte kun paa Sainte-Croix. Havde han ikke været til Stede, siddet ved hendes Side, da hun gjorde denne Opdagelse, havde hun sikkert følt det altsammen paa en hel anden Maade. Men nu . . . Blodet foer som Ild gennem hendes Aarer, det pressede sig sammen i Halsen og hamrede i Tindingerne. Hun rystede og havde lige som en Taage for Øjnene, da hun — som for et undfly — gik bort fra dem hen til Vinduet.

Alene i den anden Ende af Værelset, med Ryggen til de andre og Panden mod den kølige Rude, medens Blikket ikke saa' andet end Havens Virvar af grønt, tænkte hun atter paa Doña Francisca. Hun harmedes og bluedes atter — i hendes Erindring dukkede halvt glemte Skældsord fra det laveste Folkesprog op, hun som Barn, da man ikke generede sig for hende, havde hørt Tjenestefolkene bruge i saadanne Tilfælde, raa, alvorlige, ubarmhærtige og ligefremme; Kirkens haardhændede Fordømmelsesord, som

nu kun har virkeligt Liv paa Bøndernes Læber. Og samtidig med at hele hendes romansk stærke, med kristelige Dogmer og verdslige Traditioner nærede sociale Instinkt rejste sig i Fordømmelse af Doña Franciscas Fejltrin, følte hun sig dog — nu da hun i hende anede Moderen — mægtigt, nysgerrigt, længselsfuldt dragen til Stedmoderen, saaledes som hun aldrig havde følt det før. Det var, som om et nyt hemmelighedsfuldt Baand — et Baand hun ikke vilde anerkende og dog halvt følte sig stolt over — nu knyttede hende til den anden. I Belysning af Doña Franciscas Synd saa' hun for første Gang sig selv som helt fuldvoxen Kvinde, forstod og erkendte — uvilligt og uvilkaarligt, men intensivt klart — de Krav, den Tvang, de Konsekvenser, hendes egen unge Kærlighed vilde medføre for hendes Liv. Med en lidenskabelig Angst, en Smerte, som inderst inde var Salighed, følte hun, som var saa ren og jomfruelig, sig som Kvinde solidarisk med Synderinden ved sin Side, og uvilkaarligt bøjede hun sig, ydmygt ventende og trodsigt fordrende, for Naturens almægtige, uskrevene Lov, for Kærlighedens mystisk hellige Evangelium.

Doña Francisca, der, samtidig med at hun ved at gøre Husets Gæst, den fine franske Hertuginde, sin Visit, hævdede sin Stilling som Castilloblancos retmæssige Herskerinde, var altfor stolt til at bede sin Steddatter om Gæstfrihed under sit eget Tag og blev derfor ikke længe. Efter et Slags Maaltid bestaaende af en let, stærkt safrankrydret Ret, Chokolade, *azucarillas*, Likør og Sukkervand, sagde hun allerede Farvel. Hun havde lovet at tilbringe Aftenen hos en Veninde i Valladolid, forklarede hun meget omstændeligt for Madame Junot, der taktfuldt afholdt sig fra at gøre nogen som helst Kommentarer over, at hun havde rejst den lange

Vej fra Salamanca til Castilloblanco for en saa kort Visit.

Hertuginde af Abrantes fulgte hende ud i Vestibulen. Med en vis Tilfredsstillelse opdagede hun, at man overalt i Spanien betragtede hende som en Suveræn — saa snart hun opholdt sig i et Hus, var Huset efter alle Etikettens Love «hendes» og de virkelige Ejere blot en Slags privilegerede Gæster. Til Trods for sin forudfattede Uvillie og Fordom mod Neys Elskerinde havde Madame Junot ikke i Løbet af denne korte Samtale kunnet værgе sig mod det sympatiske Indtryk, Doña Francisca altid gjorde, naar hun vilde behage. Hun tog høfligt Afsked med hende og komplimenterede hende med alle gængse Fraser for hendes Opmærksomhed.

Doña Ysabel fulgte Stedmoderen helt ud paa den brede overbyggede Trappe. Der var noget i hendes Øjne, som gjorde, at den erfarne og skarpsynede Pater Felipe et Øjeblik diskret trak sig tilbage. Sainte-Croix stod som god Kavalier allerede ved den aabne Vogndør, rede til at hjælpe Damen ind i Ekvipagen.

Doña Francisca havde ogsaa set Udtrykket i Steddatterens Øjne. Hun standsede ubeslutsomt midt paa Trappen — afventende, og drog mekanisk Kniplingssløret dybere ned over Øjnene, idet hun, ligesom for at beskytte Ansigtet, løftede sin Vifte. Doña Ysabel, med det gyldne Baand om Panden — med sine store Ædelstene lignede det en Krone — og den snehvide Mantille skudt tilbage paa Hovedet, stod et Trappetrin oven for hende.

— Er det sandt? spurgte hun hurtigt, haardt, hæst. Og da hun saa Udtrykket i den andens Øjne, der langsomt, halvt bedende vendtes mod hende under det sorte Slør,

gentog hun, idet hun med en hurtig Bevægelse foldede Hænderne:

— Ja, det er sandt. Jeg forstod det strax. Aa, jeg vidste det! . . . Hvordan skal dette gaa? . . .

— Der er langt til den Tid, sagde Doña Francisca dæmpet uden at gøre noget Forsøg paa at undvige eller forsvare sig. Hele syv Maaneder . . .

Doña Ysabel gjorde en fortvivlet afværgende Bevægelse med Hænderne, hendes Øjne, grusomme i deres Udtryk af Vrede og Indignation, slap ikke Stedmoderens Ansigt.

— Og man kan jo dø, sagde Doña Francisca sagte og ydmygt, idet hun bøjede Hovedet.

Doña Ysabel sænkede langsomt Blikket, men Udtrykket om hendes Læber var lige ubarmhærtig haardt. De tav begge et Par Sekunder.

— Beliquita, hviskede Doña Francisca pludselig blidt — det Navn, hvormed hun, strax da hun kom til Castillo-blanco, havde plejet at kalde den lille Pige — og hun lagde Haanden let paa hendes Arm. Jeg ønsker, at Emilio aldrig skal faa dette at vide . . .

Pater Felipe nærmede sig tøvende og hostede let.

Doña Ysabel svarede ikke. Hun saa' op med sine store Øjne, alvorlige og mørke — Doña Francisca kunde længe efter ikke glemme Udtrykket i hendes Blik.

XI.

«On nous dit encore que: quand on connaît le caractère d'un homme, on a la clef de sa conduite; c'est faux . . . C'est que presque jamais l'homme n'agit par l'acte naturel de son caractère mais par une passion secrète du moment, réfugiée, cachée . . .»

NAPOLÉON.

Man var nu i den anden Uge af April, og Madame Junot opholdt sig endnu stadig paa Castilloblanco. Gennem de dybe Nischevinduer inde i Salonen faldt Solen i lange Striber ind over det mørkerøde Teglstengulv, paa hvilket Doña Ysabel nylig havde kastet sit safrangule Langsjal, da hun skulde til at koiffes. Hun sad nu foran det lille ovale Haandspejl, som en Kammerpige stod og holdt, medens Hertuginde af Abrantes bag ved hende forsøgte at sætte hendes Haar efter den sidste, nylig ankomne Modejournal — en *coiffure à la voile* med et Gazeslør, som fra Spidsen af Frisuren gik ned bag om det ene Øre og rundt om Halsen for tilsidst at falde tilbage over den anden Skulder. Hertuginde af Abrantes sang, medens hun erfarent og behændigt lod Kammen gaa gennem det lange Haar.

Døren til Forstuen aabnedes udefra og Hertugen af Abrantes, fulgt af General de Sainte-Croix, traadte ind i Værelset.

Madame Junot drejede Hovedet og nikkede let til sin Mand, Doña Ysabel gjorde forvirret et svagt Forsøg paa at rejse sig.

— Nej, bliv dog siddende, lille Ven! raabte Hertuginde forskrækket. Nu kommer just det vigtigste Øjeblik — jeg skal til at binde Frisuren op . . .

Hertugen af Abrantes bukkede sig og tog Modejournalen op, der var faldet paa Gulvet.

— Er det moderne? Han pegede paa Billedet. Ganske graciøst, maa jeg sige — men I kommer til at ligne Harempigerne i Kairo . . .

— Det er allerhøjeste Mode, svarede Hertuginde overlegent. Jeg véd, at Dronning Hortense bærer den paa sit sidste Portræt. Og hun vedblev dybt interesseret kunsthæderligt at rulle det tykke Haar op fra den bøjede hvide Nakke. Sainte-Croix var standset bag ved dem; han var ikke rigtig sikker paa, om Madame des Charentes vidste, at han var til Stede i Værelset.

Junot kastede Modejournalen fra sig og satte sig i Lænestolen ved Vinduet. Ja — nu er det bestemt! I Overmorgen gaar det ad Astorga til.

Hans Hustru vendte sig om — hun var netop i Færd med at fæste Gazesløret op med Juvelnaalen. Allerede? udbød hun og slap det altsammen, idet hun gik hen imod sin Mand.

Doña Ysabel vinkede til Pigen, at hun kunde gaa. Hun beholdt Spejlet i sit Skød og bøjede sig dybt ned imod det for at gøre Frisuren færdig, men hendes Hænder

rystede, da hun snoede Sløret om Halsen. Sainte-Croix gik hen til hende.

— Jeg tog mig den Frihed at gøre Generalen Selskab, da jeg gerne vilde sige Dem Farvel, Madame, begyndte han høfligt og behørsket.

— De følger altsaa med til Astorga?

— Ja, Madame. Jeg har jo været med til at okkupere det én Gang før for Keiserens Regning . . .

Doña Ysabel sad tavs i samme Stilling med bøjet Hoved. Sainte-Croix bøjede sig dybt ned over hende, og deres Øjne mødtes i Spejlet i hendes Skød.

Sainte-Croix' Haand berørte skælvende Sløret paa hendes Skulder. Hun vendte sig ikke om — bøjede sig kun dybere ned, og hendes Aande gjorde Spejlglasset mat, saa at de ikke længer kunde se hinanden.

Saa — pludselig — førte den unge Pige sin smalle Finger let hen over Glasset. Han fulgte den med Øjnene og læste — skrevet af hendes Haand, langsomt, usikkert, men ganske tydeligt — sit eget Navn paa Spejlfladen.

Sainte-Croix' Haand greb fastere om hendes Skulder; hun rejste sig heftigt — Spejlet gled i det samme ned fra hendes Skød og knustes mod Gulvet.

— Aa, Gud, hvad har jeg dog gjort! raabte Doña Ysabel fortvivlet, idet hun med Hænderne for Øjnene sank tilbage mod den unge Mands Skulder. Det betyder Død . . . En her i Værelset maa dø, og . . .

Han dristede sig til at lægge Armen om hendes Liv, og idet han bøjede sig ned over hende, hviskede han dæmpet:

— Og det bar mit Navn.

Ogsaa Hertuginde af Abrantes trykkede Hænderne

mod Hjertet, og hendes Blik søgte uvilkaarligt hendes Mands.

Men Junot lo højt. Han lagde Armen om sin Hustrus Skulder og tvang hende ned i Lænestolen.

— Det er kun i Spanien, man endnu tror paa saadanne Ammestuehistorier, sagde han muntert. Kan det trøste Dem, Madame, saa skal jeg fortælle Dem, at Dagen før Slaget ved Lonato kom jeg selv til at slaa den usle Stump Spejl itu, som jeg bårberede mig ved . . .

— Men din bedste Ven, Muiron, faldt! raabte Laure ligbleg.

— Ja, for Fanden! Men det var jo mig, der slog Spejlet i Stykker, svarede Junot utaalmodigt, da han for sent mærkede, at han kun havde gjort ondt værre.

Doña Ysabel lod sine Hænder synke — hun saa' op paa Junot med sine store mørke Øjne.

— Og det var Deres bedste Ven, som faldt? . . . Den, De holdt mest af?

I sin Forvirring og Angst mærkede hun ikke, at hun blottede sig, at hun uhjælpeligt gav sin Hemmelighed til Pris — ikke blot over for Sainte-Croix, men ogsaa over for de andre. Madame Junot syntes, det var Synd for hende. Hun rejste sig, trykkede advarende sin Mands Haand, inden hun drog sin ud af den, og gik hen til sin unge Veninde.

— Aa, Ysabel — kære Ysabel — De er dog et stort Barn! Naar De blot vidste, hvor mange skødesløse Kammerjomfruer, der daglig slaar deres Fruers Spejle itu! Tag dog Deres Fornuft fangen — hvad Indflydelse skulde den Stump Glas vel kunne have paa Deres Skæbne?

— Alt har Indflydelse paa vor Skæbne, siger Pater

Felipe, sagde Doña Ysabel sagte, med nedslagne Øjne. Alt...

Madame Junot tog hende i sine Arme, som om hun var et Barn, og kyssede hende paa Kinderne; hun vidste ikke mere, hvad hun skulde sige.

Hun gik tilbage til sin Mand, og med Hovederne bøjede sammen over den lille næsten ulæselige Haandskrivelse, i hvilken Kejseren i et Par energiske, men dagligdags og ikke særlig velvalgte Sætninger kort og godt befalede Hertugen af Abrantes saa snart som muligt at «indtage Astorga», forbyde begge Ægtefællerne sig i hvert Ord, hvert Skrifttræk, som den almægtige Styrer af deres og Hærens Skæbne havde skrevet.

Den unge Pige stod endnu stille paa samme Sted, hvor Hertuginde havde forladt hende, ganske nær ved Sainte-Croix. Men da hun pludselig — ved en Bevægelse, han gjorde — blev sig hans Nærhed og sin egen Uforsigtighed fra før bevidst, vendte hun sig hurtigt bort fra ham og gik ud af Værelset, ud i Solskinnet paa Terrassen. Han fulgte hende strax.

Det var lige i Middagstiden og brændende varmt. Men de to mærkede det ikke. Halvt mekanisk trak Doña Ysabel, i Mangel af Mantille, sit Gazeslør op over Hovedet og Panden. Sainte-Croix gik barhovedet ved Siden af hende i Solen.

— Doña Ysabel, begyndte han dæmpet. Som sædvanlig, naar de vare alene, benyttede han sig ikke af hendes franske Titel, uagtet de altid talte hans Modersmaal, og hun aldrig nogen Sinde kaldte ham «Don Carlos». Inden en Time maa jeg atter være paa Vej til Valladolid. Og siden... Doña Ysabel — vil De ikke sige mig Farvel nu?

Hun svarede ikke, gik kun videre ved Siden af ham med bøjet Hoved. Han blev utaalmodig, næsten vred.

— De forstaar, hvad jeg mener. Aa, nægt det ikke, Doña Ysabel — De forstaar mig særdeles godt. Anser De mig ikke for værdig til et Afskedsord?

De var nu naaet til Husets Gavl, i Skyggen af Taarnbalkonen. Doña Ysabel standsede, og idet hun let slog Sløret tilbage fra sin Pande, lænede hun sig mod den ene af de to vinløvkældte Piller, som bar Altanen.

— Sainte-Croix, sagde hun sagte og løftede sine Øjne op mod hans — for stolt til at hykle og for stolt til længere at undfly ham. De — De . . . Hvorfor forfølger De mig, naar De ser, at . . . De vil tvinge mig, udbrød hun heftigt.

— Og hvorfor skulde jeg ikke tvinge Dem, hviskede han lidenskabeligt, naar jeg kan. Og — hans Blik fortabte sig i hendes, medens han talte, og han greb efter hendes Haand — jeg fordrer jo saa lidet . . . kun et Farvel!

Kastiliens ubarmhjertige Middagshede gjorde Luften glødende under Vinrankerne og de lave storbladede Plataner, som voxede paa begge Sider af Balkonen. Foran dem bredte der sig en tæt Lund af blomstrende Frugttræer, som herfra strakte sig lige ned til Floden — Jorden ved deres Fødder var helt bedækket med hvide og blegrøde Blomsterblade, som duftede sødt i Varmen.

Hun satte sig ned paa Stenbænken mellem Balkonens to Støttepiller. Han blev staaende foran hende, fordrende og bestemt.

— Sig mig kun Farvel, Doña Ysabel, og jeg gaar.

— Og naar nu . . . Men De véd det jo Sainte-Croix! raabte hun ude af sig selv, dreven til det yderste ved hans

bydende Holdning. Naar det nu er det Ord, jeg har allervanskeligst ved at sige Dem.

Derpaa vedblev hun hurtigt — med en fortvivlet Anstrængelse for ikke helt at bukke under for sin egen Stemning, for Øjeblikkets Fortryllelse, for den hede Bøn i hans Øjne:

— Og De kommer jo igen. De kommer jo snart igen . . . Jeg har mere end én Gang hørt Hertugen sige, at Astorga ikke bliver vanskelig at tage efter alle de Forberedelser, der allerede er gjort.

Men han syntes ikke om pludselig at se hende saa tillidsfuld. Han sagde mørkt:

— Let? Med Spaniere kan man aldrig beregne Chancerne. Husk Zaragoza!

Hun gyste og saa' angstfuld op, men endnu overgav hun sig ikke. Der findes kun ét Zaragoza, sagde hun sagte.

— Men Deres Landsmænd, Doña Ysabel, er overalt de samme. I hvert Vindue en Kugle, bag hver Dør en Dolk! Og desuden — selv om vi nu ogsaa med et rask Kup tager Astorga, hvad jeg ikke tvivler om, saa . . . Gud véd, hvorhen Kejseren saa kan faa i Sinde at sende os!

Han havde sat sig ned paa Bænken ved Siden af hende og bøjede sig nu frem med Albuen paa Knæet, medens han med sin Kaarde mekanisk, ligesaa bevæget som hun, tegnede Figurer blandt Blomsterbladene paa Jorden.

Pludselig saa' han op. Hans staaiblå Øjne mødte hendes fast.

— De tror maaske ikke, at jeg har kæmpet mod denne fortvivlede Kærlighed, Doña Ysabel? udbød han næsten brutalt. Aa, mer end De — den er for mig en større Ulykke end for Dem! Og jeg havde lovet — jeg

havde svoret paa . . . Har De ikke set, hvor jeg har behersket mig i disse Uger, hvor jeg næsten har undgaaet Dem? . . . Men nu . . . Jeg kan ikke mere. Han rejste sig heftigt.

Doña Ysabel lænede sig tilbage imod Bænken; hun følte i dette Øjeblik ingen Angst mere, ingen Frygt — blot en dyb, inderlig Tilfredsstillelse. Hun vidste ikke selv, hvor hun havde ventet paa disse Ord, hvor hans stolte, forsigtige Tilbageholdenhed inderst inde havde pint og ydmyget hende. Hun syntes, det var, som om hun længe havde lidt af en brændende Tørst og endelig kom til at drikke.

Da hun ikke svarede noget, men kun sad stille som før med sine Øjne halvt lukkede under Sløret, vedblev han bittert, skinsygt:

— Har De tænkt paa, Madame, at der snart er al mulig Udsigt til, at Markis des Charentes kommer hertil? . . . Han saa' forskende paa hende, og da hun endnu ikke gjorde Mine til at tale, udbrød han atter aldeles ude af sig selv:

— Vil De have, at jeg skal staa uden for Astorga og tro . . . De véd maaske, at jeg allerede én Gang har dræbt et Menneske i Duel! Hører jeg et Ord, som kan tyde paa, at Deres Mand har fordret og faaet sin Ret, saa . . .

Med sit brændende Blik tvang han hende til at se op. Den voldsomme Maade, hvorpaa hans længe tilbageholdte og beherskede Lidenskab nu endelig gav sig Udtryk, skræmmede hende efterhaanden op af den milde, berusende Tilfredsstillelse, hun i første Øjeblik havde følt. Aldeles instinktmæssigt, dreven af kvindelig Selvopholdelsesdrift, rejste hun sig hurtigt for at gaa.

Men nu var det for sent. I samme Sekund hun stod

lige for ham, greb han heftigt hendes Arme oven over Albuerne og drog hende ind til sig. Deres Øjne mødtes hastigt i det plettede, skælvende Sollys under Platanernes Kroner.

Han sagde ikke et Ord, men hans Ansigtstræk ligesom forandrede sig, da han lukkede Øjnene, og idet han bøjede sig ned, trykkede han sit Ansigt mod hendes kølige, spinkle Arm

Det var første Gang han — ja, nogen Mand i det hele taget — havde været hende saa nær. Og pludselig — revet med af hans Voldsomhed, gennemglødet af Solen, beruset af den stærke Blomsterduft og Ensomheden omkring dem, som hun var — vaagnede hos Doña Ysabel under dette hans første paa én Gang brutale og ubehjælpomme Kærtegn hele Kastilianerindens lidenskabelige Natur. Hun sagde ingenting, prøvede ikke paa at svare ham, gjorde ikke en Bevægelse — hverken for at gaa eller for at nærme sig ham. Men om hendes halvt aabne Læber dirrede dette dejlige, uvilkaarlige Smil, som han elskede, da hun med et dybt Suk og lukkede Øjne bøjede Hovedet tilbage mod Træstammen. Endelig! . . . Hun følte — følte gennem hele sit Væsen hans varme Læber mod sin Hud, hans fugtige Haar, som berørte hendes Hals.

Da løftede han atter Hovedet og saa' op. Der laa et Spørgsmaal i hans Blik, saa dristigt og saa ømt, at hun ikke kunde misforstaa det.

— Sainte-Croix, hviskede hun halvt bedende.

Med sit faste Blik endnu befalende sænket i hendes, svarede han — allerede roligere og mere behersket, kun gennem Visheden om, at hun var saa nær, at hun ikke længere kunde undfly ham:

— Husk paa, at jeg nu forlader Dem, at Landet omkring os er fuldt af Fjender, af fejgt Forræderi og aabent Had. I Morgen maaske, Doña Ysabel, ligger jeg allerede med en spansk Kugle i Hjertet paa Vejen til Astorga.

Hun tænkte paa alt det, hun havde set, da de engang kørte denne Vej sammen — hun tænkte ogsaa paa det knuste Spejl. Og med et fortvivlet Udraab af Angst kastede hun sig voldsomt til hans Bryst. Han trykkede hende fast ind til sig.

— Sværg mig til, Ysabel — lov mig, at du aldrig, hører du: aldrig — det er det samme, om jeg lever eller dør — nogensinde vil tilhøre nogen anden Mand end mig.

Hun blegnede i hans Arme, og han følte, hvor hun rystede, idet hun uvilkaarligt trykkede sig endnu tættere ind til ham.

— Jeg har jo givet dette Løfte én Gang før — til en anden. For Gud og hans Kirkes Præster . . . mumlede hun angst.

— Men hvad jeg fordrer, hviskede han sagte, alvorligt og heftigt, er, at du aldrig, ikke med Kniven paa din Strube, holder dette Løfte.

Hans egoistiske Lidenskabelighed, selve hans urimelige, hidsige Skinsyge berusede hende, som en anden Mands maaske varmere og ømmere Tilbedelse aldrig vilde have gjort det. Men et vist kvindeligt Instinkt, som lod hende ane hans inderste, hemmeligste Natur, advarede hende mod at give efter. Hun havde en ureflektet, men aldeles bestemt Følelse af, at for denne Mand havde det, han frygtede for at miste, altid mest Værd. Hun sagde sagte:

— Jeg kan ikke sværge, ikke love . . . Men . . .

Hun fuldendte ikke Sætningen — hun turde ikke, da

hun mødte hans Øjne, og hun glemte det. Men dette ene lille søde, tøvende «men» ophævede — det følte han, og det følte ogsaa hun — uden nogen højtidelig Ed alle de Løfter, hun før i sit Liv havde givet. Med dette ene Ord gav hun — i det mindste i dette Øjeblik — efter for ham. Hun lukkede Øjnene, og med en hensynsløs Ømhed, der gjorde hende ligesom helt ny for ham — hun, som ellers var saa stolt og saa omhyggelig for sin Værdighed — rakte hun ham uopfordret ydmygt sine Læber.

Da hørtes pludselig General Junots Stemme fra Terrassen bag ved Frugttræerne:

— Sainte-Croix! Men for Pokker, Sainte-Croix . . . Hestene staar jo og venter. Hvor bliver du af?

Men med Læberne fast trykkede mod Doña Ysabels skælvende Mund brød Sainte-Croix sig ikke i de første Sekunder om at høre. Først da det utaalmodige Raab endnu en Gang og nærmere ved gentoges, rev han sig heftigt løs fra hende.

Saaledes var den Afsked, hvortil den kloge og forsigtige General Sainte-Croix tvang den fromme og dydige Markise des Charentes, inden han i Spidsen for sine Dragoner fulgte sin Chef til Astorga.

XII.

C'était donc tout ce que notre siècle
avait pu produire d'aimable, de lettré, de
brillant; c'était un des premiers salons de
Paris transporté au milieu d'Espagne . . .
et plus encore qu'une société, c'était une
femme, dont le caractère égalait le mé-
rite . . .

Mém. du Général de THIÉBAULT
(sur la DSSE d'ABRANTES).

I Kejser Karl V's Palads i Valladolid, hvorover Trikoloren
nu vajede, og uden for hvilket franske Soldater stod
Vagt, var man nu — en af de allersidste Dage i April —
i Færd med at gøre Forberedelser til at modtage Hertugen
af Abrantes, som atter ventedes dertil, efter at han i Følge
Kejserens lakoniske Bud lykkelig og vel havde »indtaget
Astorga». Hertuginde havde allerede strax efter Gene-
ralens Afrejse taget imod General Kellermans fornyede ærbø-
dige Indbydelse og og tillige med sin unge Veninde,
Markise des Charentes, slaaet sig ned i Paladset, som
ogsaa Guvernøren selv beboede.

I Anledning af Underretningen om Astorgas Kapitulation og endnu mere i Anledning af den Øverstkommanderendes Hustrus, Madame Junots, Nærværelse beredte man sig i Valladolid til at give de tilbagevendende franske Tropper en højst festlig Modtagelse, som Guvernøren havde i Sinde at sætte Kronen paa ved et stort Bal i Paladset. Det manglede ikke paa fint Selskab dér paa Egnen — hele den «velsindede» og mere forsigtige Del af den i Kastilien bosatte Adel havde nemlig, efterhaanden som Krigen fortsattes, og det menige Folks Raseri voxede, samlet sig enten i Valladolid, hvor Junot havde sit Hovedkvarter og Kellermann kommanderede, eller i Salamanca, hvor Marskal Ney laa med sjette Korps.

Hele Dagen havde man ventet Junot med Følge, men da Time efter Time gik, og Aftenen endelig faldt paa, uden at man havde hørt noget til dem, begyndte alle — ikke mindst den unge Markise des Charentes og Madame Junot selv — at blive urolige og nervøse. Kellermann, som sammen med et Par andre Officerer var indbudne til at supere med Hertuginde, trøstede hende ganske roligt med, at Rytterne var blevne overraskede af den usædvanligt mørke Nat og naturligvis var tagne ind et eller andet Sted paa Vejen, og efterhaanden slog Damerne sig til Taals med denne Forklaring.

Selskabet havde lige rejst sig fra Bordet og samlede sig nu inde i det Gemak, som Hertuginde af Abrantes strax havde døbt sin: «lille Salon». Den lille Salon var en enorm Sal, næsten uforandret siden Kong Filip IV's Tid, behængt med prægtige, om end noget lasede flanderske Tapeter og møblerede med store Møbler i Barokstil. Men nu var Salens Dimensioner formindskede ved en Mængde

malede og forgyldte Skærme, og de faa nye Møbler, der var komne til, var til Trods for deres Faatallighed tilstrækkelige til at give hele Interiøret en lettere og mere moderne Karakter. Henne ved Balkondøren stod saaledes i Hjørnet en Harpe og et indlagt Klaver, omgivne af en Halvkreds magelige indiske Bambusstole; det store runde Bord midt i Værelset var — saaledes som man brugte det i Paris — bedækket med Pragtværker og Aviser og altid forsynet med Papir, Sortkridt og Vandfarver for dem, der havde det Talent at kunne mere Selskabet med Portræt-tegning eller Karikaturer. Hertuginde af Abrantes havde kun ved sin Nærværelse, sit gode Hoved, sin Ligegyldighed for, hvad alting kostede, sit overlegne Arrangementstalent og fine Smag virkelig forstaaet her midt i dette triste og fjendtlige Spanien at skabe en rigtig parisisk Oase — brede en Stemning af Hjem og Hjemmets Hygge over dette dystre gamle Palads, hvis Mure endogsaa ellers syntes at true de dristige Usurpatorer. Her samledes ogsaa i Reglen de højere Officerer næsten hver Aften, diskuterede de ankomne Poster, Hærens Bevægelser og den politiske Situation — thi her, saa langt fra Napoléon, var Franskmændene igen begyndt at politisere — og hørte paa Musik og Deklamation eller talte sammen om Dagens smaa Spørgsmaal. Hertuginde af Abrantes var altid Sjælen i disse Sammenkomster: hendes Skønhed, hendes straalende brune Øjne, hendes smagfuldt udsøgte Toiletter kastede altid en Glans af Luxus, Raffinement og høj Kultur over den Kreds, hun samlede om sig; hendes — efter den Tids Fordringer — meget alsidige Dannelse, hendes altid vaagne Videbegærlighed, Esprit og glimrende Konversationstalent fik Timerne til at gaa hurtigt i hendes Selskab.

Aftenen var varm og usædvanlig stille; skønt begge de store Døre stod vidt aabne ud til Altanen, bevægede ikke et Vindpust de mange Lys, som brændte klart i den lidt tunge, let parfumerede Luft. Madame Junot havde — som hun altid gjorde paa disse smukke Aftener — slaet sig ned i en lille Sofa i Nærheden af den ene Døraabning. Med det olivengrønne Draperi bag ved sig som Baggrund tog hun sig bedaarende ud i sit bleggrøde Toilette.

Markise des Charentes var gaaet ud paa den lange Balkon, som løb langs med hele Façaden. Hun stod med Armen om en af Pillerne og saa' ned paa den øde *Plaza de San Pablo* og Klostret lige overfor, hvis stærkt ornamenterede Façade og mange Statuetter kun svagt skimtedes i Lyset fra et Par af Hovedkvarterets Lanterner. Ved Siden af hende stod General Kellermann, Greven af Valmy, og hviskede sentimentalt, med dæmpet Røst mange vel turnerede Komplimenter, som hun ikke brød sig om at høre paa.

Thi hun kunde ikke saa let som Hertuginde af Abrantes finde sig i, at de saa sikkert ventede Sejrherrer fra Astorga paa denne Maade udeblev. I de fjorten Dage, Sainte-Croix havde været borte, havde hun, til Trods for Flytningen til Valladolid, Kellermanns og de andre Officerers Galanterier og Beundring, ikke et Øjeblik haft ham ude af sine Tanker. Og dog havde hun, skønt Hertuginde saa ofte havde faaet Brev fra Astorga, ikke direkte hørt det mindste fra ham. Dette bebrejdede hun ham imidlertid ikke — hun var selv en saa uøvet Korrespondent, at det snarere vilde have forekommet hende at være en ulidelig Tvang end nogen Tilfredsstillelse at passe sine dybeste Følelser og ømmeste Tanker ind i den gængse skruede Brevform, hun hidtil havde anvendt i de faa Breve, hun havde skrevet. Men

at han ikke, saa snart han kunde, skyndte sig tilbage til hende — det bebrejdede hun ham. Tusind Gange havde hun, uvilkaarligt — thi hun vidste jo, at det var en stor Synd — tænkt sig deres Gensyn, saaledes som hans ømme og farlige Afsked i Castillo blancos Have havde lovet det, men saa . . . Nej, hun turde ikke og vilde ikke gøre sig selv klart, hvad der vilde ske, naar han kom igen. I disse Dage og Nætter, da hun bestandig havde skælvet for hans Liv, havde hun i sin Fortvivelse mere end én Gang lovet Guds hellige Moder hele sit unge skyldfri Liv, blot hans kunde spares. Og saa, i næste Øjeblik — da hun ved sin allerede i Tankerne fuldbyrdede Opofrelse følte sig tryk og bønært — svimlende af Kærlighed, vanvittig af Længsel, havde hun skinsygt og fordringsfuldt bemægtiget sig dette Liv, som hun, nys i Fantasien, paa Bekostning af sin egen Lykke, havde frelst fra Døden. Og hun havde følt — mer end én Gang havde hun klart og tydeligt og angst følt, at om hun end aldrig saa oprigtigt og aldrig saa helligt lovede at forsage hans Kærlighed, saa stod det ikke længer i hendes Magt. Hvor kunde hun det? . . . Nu, da hun tænkte tilbage paa det, forstod hun ikke, at hun havde kunnet lade ham rejse den Vinteraften i Astorga. At hun ikke havde kastet sig ned paa Tærsklen og ladet ham trampe paa sig, hellere end at lade ham gaa . . . Doña Ysabel vidste ikke, at hun den Gang, for et Aar siden, havde været en anden, end hun nu var — saa ulig sit nuværende Jeg, som et kuet Barn, der i Frygt aner Livet, er uligt den voxne Kvinde, som kender sit eget Væsen og sin egen Magt og jublende længes efter at bruge den.

Inde i Salonen gik Samtalen livligt. Trods al sin Beundring blev Kellermann endelig ked af Madame des Charentes'

drømmende Faamælted og sluttede sig umærkeligt til Gruppen omkring Kausøsen, hvor Hertuginde af Abrantes med nogle af de yngste Herrer ivrigt debatterede det planlagte Bal. Netop som de alle var ifærd med at diskutere Listen over de spanske Damer, som burde indbydes, aabnede en Lakaj Døren og mældte med høj Røst:

— Hr. Markis des Charentes.

Og ind traadte — til Gæsternes og ikke mindst Værtinden Forfærdelse — smudsig, ubarberet, med sønderreven Uniform og Haaret i Uorden, den smukke des Charentes, som hun sidst havde set i den altfor famøse Husartøje bag ved Prinsessens Stol i Elysée. Han hilste strax paa Madame Junot ved forpustet at kaste sig paa Knæ for hende og for Guds Barmhjertigheds Skyld bede hende om en Smule Mad.

— Men min kære Markis — hun rejste sig op, idet hun i første Øjeblik aldeles glemte Doña Ysabel, som jo heller ikke saas inde i Værelset — er det virkelig Dem.

— Desværre er det mig, svarede han i den samme paa- tagne tragiske Tone, han fra Begyndelsen havde anslaaet. Jeg ønsker oprigtigt, at det var en anden stakkels Djævel.

Hele Selskabet flokkedes om ham, medens han slapt rejste sig og tungt kastede sig i en af Bambusstolene ved Bordet. Der sad han og stønnede og rullede med Øjnene.

— Se her — han pegede veltalende paa sine Benklæder og Støvler — har De nogensinde set et Menneske, som er redet fra Karruselpladsen til Valladolid paa knapt en Uge og det paa usle Postheste.

Kellermann, der i dette Øjeblik fuldstændig havde glemt sin Dame ude paa Balkonen, greb ham pludseligt i Skulderen og ruskede i ham.

— Hvad er der da paa Færde? raabte han utaalmodigt. Er der sket noget i Paris? er der hændt Kejseren noget?

— Ikke det mindste, svarede Herr des Charentes melankolsk. Nej, men mig! Jeg har nogle stakkels Depescher til Dem og General Junot, som enhver Idiot til Staldkarl kunde have redet herved med lige saa godt som jeg.

Han rejste sig besværligt op med Hænderne mod Knæene og tog Krigsministeriets forseglede Pakke frem under Skjorten.

— Dér, General. Han rakte yderst nonchalant Greyen af Valmy Dokumenterne. Gud ske Lov, at jeg bliver af med det der! Fanden til elendige Heste, de har her i Landet — han følte sig paa Laarene — og alligevel praler de Sataner af dem.

Hr. des Charentes havde i det bedste parisiske Selskab og forkælet af en kejserlig Højhed lagt sig en Tone til, som vilde have chokeret Madame Junot, i Fald hun ikke havde vidst, at dette var højeste Mode for Aar 1810 og uadskilleligt fra den mest fejrede Balkavaller i Tuilerierne. Hun sagde leende halvt medlidende, thi til Trods for al hans Letsindighed syntes hun — som alle Kvinder — ganske godt om dette Pragtexemplar af en af «Berthiers egne smukke Dreng», Kejserens forhadte «*Blondin'er*»!

— Men kæreste Ven det var da vel heller ikke Meningen, at De skulde ride Dem helt fordærvet!

— Var det ikke Meningen? raabte des Charentes og saa' op med sine prægtige sorte Øjne. Naar hun sidder i Paris og tæller Dagene til jeg kommer igen!

— Hun — hvem? var der en, der var uforsigtig nok til at spørge.

— Des Charentes sukkede, saa at han, som Hertuginde senere sagde: «var lige ved at puste Lysene ud».

Saa hørte man en anden lige saa uforsigtig Stemme sige diskret fra den anden Side af Bordet:

— Paulette!

I samme Nu løftede Madame Junot forskrækket advarende Haanden og vexlede et fortvivlet Blik med Kellermann, som bed sig i Læben. Der blev et Sekund ganske stille i Værelset. Doña Ysabel traadte roligt ind gennem Balkondøren, en Smule nysgerrig, endelig lokket til af Larmen.

De kunde have sparet sig deres Forskrækkelse — hun havde slet ikke hørt noget. Lidt tøvende blev hun staaende midt i Døraabningen med den lette Mantille over begge Skuldre og Viften slaaet sammen mod den ene Haand, idet hun forbavset, halvt usikkert saa' paa den nysankomne. Han rettede sig pludselig, rejste sig og bukkede for den fremmede Dame.

Madame Junot indsaa, at dersom Situationen blot nogenlunde skulde reddes, maatte det ske ved et dristigt Kup. Hun udbrød leende:

— Men, kære Venner! Jeg tror virkelig, at De ikke kender hinanden igen . . . Kære Markise — hun tog hende spøgefuldt ceremonielt ved Haanden — tillad mig at præsentere Dem for Hr. Markis des Charentes!

Den unge Markis blev mørkerød i Ansigtet. Han saa' usikkert paa sin Hustru, som ogsaa rødmede dybt, højlig genert af dette Optrin i saa mange fremmede Menneskers Nærværelse. Men hun var Kvinde, og hun havde mange Generationer Hofdamers Blod i Aarerne — hun følte, at alles Blikke hvilede paa hende, og idet hun gik et Skridt

frem imod sin Mand, sagde hun smilende, med stor Sikkerhed, henvendt til Madame Junot:

— Kære Ven — hvor kan De dog forlange, at vi to skal kende hinanden igen? Det er næsten fem Aar siden, jeg har set Markien — han gik ikke med itureven Uniform paa den Tid... Og hvad mig angaar — denne Sætning vandt hende for bestandig Madame Junots Beundring, eftersom hun aldrig havde tiltroet hende en saadan Slagfærdighed — saa haaber jeg, at jeg i det mindste har forandret mig!

Den ridderlige General Clausel, der ligesom Kellermann ikke gjorde nogen Hemmelighed af sin Beundring for Doña Ysabel, hviskede til sin Nabo, at dersom des Charentes ikke strax glemte «Paulette», saa var han en Usling og et Asen.

Markien gjorde paa sin Side ogsaa sin Opdragelse Ære. Han havde, i samme Øjeblik han saa' sin Hustru, fuldstændig forandret sit Væsen. Naar man saa' bort fra Paaklædningen og det uordentlige Udseende, kunde ingen længer mærke paa ham, at han havde redet sig halvt ihjel og var lige ved at styrte af Træthed. Han greb ærbødigt Markisens Haand og kyssede den.

— Min bedste Ysabel, jeg er henrykt over saa snart af faa den Fornøjelse at gense Dem. Jeg havde ellers ikke anset det for muligt før i Morgen. Thi Pligten — Kejserens Tjeneste gaar jo fremfor alt — han hentydede med et beklagende Skuldertræk til den forseglede Pakke, som Kellermann endnu holdt i Haanden. Efter de sidste Meddelelser jeg havde faaet, var jeg virkelig aldeles overbevist om, at De endnu opholdt Dem paa Castillo Blanco.

— Det viste sig desværre, at Castillo Blanco ikke var et ganske sikkert Opholdssted for Markisen, kunde Madame

Junot ikke lade være med at sige, idet hun lidt hvast skosede Doña Ysabels lovlige Beskytter. Han forstod det meget godt, men nøjedes med, forbindtligt og yderst ærbødigt at takke for den Beskyttelse, som Hertuginde under disse Forhold havde ofret hans unge Hustru.

Doña Ysabel var stille sunket ned paa Kausøsen ved Siden af sin Veninde. Nu, da det værste var overstaaet, følte hun, at hun trods al Selvbeherskelse rystede over hele Kroppen. Overraskelsen havde været stor — ogsaa Skuffelsen! Hun havde, da hun hørte den usædvanlige Støj i Salonen og saa' den Fremmede, et Øjeblik indbildt sig, at det var et Bud fra Junot, som forklarede hans og hans Ledsageres Udeblivelse. Det var en usigelig Lettelse for hende, da det omsider meldtes, at der var serveret, og Markien sammen med adskillige yngre Officerer, der brændte af Længsel efter at høre nyt fra Paris, begav sig ind i Spisesalen.

Doña Ysabel blev siddende stille, foroverbøjet, med Albuerne paa Knæerne og slog aandsfraværende sin Vifte op og i. Hertuginde af Abrantes, der fandt det mest taktfuldt at lade hende sidde i Fred, satte sig hen til Klaveret og spillede. Hun var i det hele taget glad over Markiens Ankomst; det tog et stort Ansvar fra hendes Skuldre og — hvorledes end de to Kontrahenters Følelser maatte være — ansaa hun det for en Fordel for den unge Dame at komme under sin Mands Beskyttelse og endelig en Gang, som hun udtrykte sig, at blive «ordentlig gift.» De kunde maaske — det skulde hun nok tale med Junot om — den første Tid, saa længe Hovedkvarteret var forlagt til Valladolid, bo paa Castillo Blanco . . .

Den unge Markise selv lagde imidlertid ingen som helst Fremtidsplaner. Hun blev ubevægelig siddende paa samme

Plads og hørte adspredt paa Musiken og den diskrete Støj fra Skakbordet henne ved Kaminen, hvor to ældre Herrer i al Stilhed spillede et Parti. Et Øjeblik fik hun Lyst til at rejse sig og atter gaa ud paa Balkonen, men turde pludselig ikke — hun vilde ikke være alene, hun vilde ikke gøre sig Rede for sine Tanker, hun frygtede altfor meget for den Opgørelse, hun saa vilde faa med sig selv.

Hvad hun nu følte, var nærmest en dyb Forundring, en Slags from Taknæmmelighed over, at dette Møde med Manden, som hun i den sidste Tid saa ofte havde ængstedes for, nu lykkeligt og vel var overstaaet. Hun sad og tænkte adspredt paa hans Udseende — om han egentlig saa' ud ligesom før, og at han havde kysset hende paa Haanden . . . ganske som den Gang de skiltes efter Bryllupet . . . Hun tænkte ogsaa paa, at de vel maatte tale med Doña Francisca angaaende Arven og Godsets Forvaltning i disse vanskelige Tider. Der laa en vis Tryghed i alle disse det virkelige Livs Detailler og Bekymringer, som hun med Velbehag fordybede sig i. Og hele Tiden vidste hun dog meget godt, at denne underlige Døsighed, hun nu følte efter den stærke Spænding, blot var som et Minuts Vindstille før Stormen. Hun vidste, at foran hende — maaske ikke længere borte end i Morgen — laa Kampen, Valget, Afgørelsen, som skulde bestemme hele hendes Liv og Fremtid.

Trods sin vidt og bredt omtalte Sult og Tørst var Markien sober i Mad og Drikke som en ægte Sydlænding. Han blev snart færdig med de serverede Anretninger, medens han — ikke længer fuldt saa aabenhjertigt — underholdt Kammeraterne med Afskedens Sorg og Rejsens Ubehageligheder.

Han nævnede ikke med et Ord sin Hustru, men mer end én Gang tænkte han paa hende, medens han besvarede utaalmodige Spørgsmaal angaaende Paris og visse navngivne Pariserinder. Naturligvis havde han hele Tiden anet, at det var Hans Majestæts Mening definitivt at blive af med ham, og efter at han i Fortrolighed havde vexlet et Par Ord med Clausel, som mente at vide, at Junot havde faaet Ordre til at optage ham i sin Stab, indsaa han godt, at det ikke var værd at tænke paa at faa den Ære at bringe Svar tilbage paa de Depescher, han havde bragt. Det var selvfølgelig kedeligt, thi han havde saa sikkert lovet en vis kejserlig og kongelig Prinsesse at komme igen inden fjorten Dage; nu havde han kun den Tilfredsstillelse at kunne underrette hende om, at han for saa vidt havde holdt sit Ord, som han havde gjort Turen til Valladolid paa syv. — For Tilbagerejsen raadede desværre en højere Magt end han!

I det hele taget fandt han sig imidlertid ret filosofisk i sin Skæbne. En Uges forceret og farligt Ridt havde allerede en Smule afkølet hans Længsel efter Paris, og han begyndte nu resigneret at sige sig selv, at han jo altid havde vidst, at kom han til Spanien, maatte han forberede sig paa at blive dér. En Hustru er en Klods om Benet, som et Mandfolk ikke gør sig fri for, selv om han er aldrig saa almægtig hos andre Kvinder. Imidlertid — naar man som han var bleven gift saa godt som uden selv at have et Ord med i Laget, kunde man prise sin Lykke, naar den Kvinde, der delte Ens Navn, ikke var værre end Doña Ysabel. Han begyndte allerede, da han hørte de unge Mænd rundt om sig prise hendes Skønhed, at føle en Slags legitim Stolthed over denne unge Markise des Charentes, der for en Time siden

havde været ham omtrent lige saa meget værd som en Perle paa Havbunden.

Madame Junot rejste sig fra Klaveret og traadte hen i Døraabningen. Med Sjalet om Skuldrene stod hun og saa' ud i den mørke Nat. I dette Øjeblik var Doña Ysabel, som hun dog virkelig holdt af, og som — optagen af sine egne Tanker og Bekymringer — sad kun en halv Alen fra hende, saa langt borte fra hendes Tanker og hende saa ligegyldig, som om hun aldrig havde set hende for sine Øjne. Hun traadte et Par Skridt frem paa Balkonen:

— Hvor det er mørkt i Aften . . . Hun strakte Haanden ud.

— Ja, svarede Madame des Charentes stadig lige adspredt.

— Det havde ikke været godt for dem at ride i Nat, sagde Hertuginde af Abrantes og vendte sig atter ind mod Salonen.

I det samme kom Markien og de andre Herrer leende og passierende igen ind fra Spisesalen, og man beredte sig til at sige Damerne Godnat. Doña Ysabel havde rejst sig og stod stiv med knejsende Hoved — i dette Øjeblik, da hendes Mand atter nærmede sig hende, følte hun, hvorledes enhver i Værelset, skønt de alle trak sig diskret en Smule tilbage, iagttog ham og hende. Madame Junot begyndte at tage Afsked med sine Gæster.

Markien tog sin Hustru ved Haanden og førte hende med sig ud paa Balkonen.

— God Nat — ærbødigt, næsten forsigtigt førte han hendes Fingerspidser op mod sine Læber. Han havde gjort det samme, da han kom, men dette Kys var allerede mer

end en blot og bar Høflighed. Det Blik, hvormed han betragtede hende, var imidlertid kun en øm Broders, og syntes ikke at pukke paa nogen Ret, mindede hende om intet. Thi denne Mand, som fra den Dag af han først blev voxen, havde været det andet Køns erklærede Yndling, havde en født Erobrers hele subtile og intuitive Forstaaelse af hver Kvindes særlige Naturel, med hvem han kom i Berøring. Han havde i Øjeblikket ingen som helst Lyst til at bemægtige sig sin Hustru, som jo lovlig tilhørte ham og som en Dag inden kort Tid, lige saa naturligt og uomtvisteligt vilde tilfalde ham som hans Arv og Renter og øvrige verdslige Ejendom. Men just derfor viste han hende, hvad han kaldte «en vis Høflighed». For Resten var det ham komplet umuligt at gaa forbi en smuk Kvinde uden i det mindste at lade hende vide, at han fandt hende smuk. Ysabel rødmede, men hun følte i dette Øjeblik hverken Frygt eller Ubehag.

— I Morgen, Madame — han beholdt endnu hendes Haand i sin — maa vi have en længere Samtale med hinanden. Og — han sænkede diskret Stemmen, blidt, sympatisk, halvt beklagende — jeg maa ogsaa opsøge min Kusine Françoise i Salamanca.

Den unge Pige forstod strax, hvorfor han maatte tale med Stedmoderen: det var naturligvis om Forretninger.

For første Gang — skønt hun selv nylig havde tænkt paa denne Sag — følte hun en vis Skræk for ham; det var, som om Loven, alle hans juridiske og af Kirken stadfæstede Rettigheder over hendes Person og Gods pludselig rykkede hende nærmere ind paa Livet. Hun sagde blot — en Smule køligere, end da hun før talte til ham:

— Vi staar naturligvis alle til Deres Tjeneste, Monsieur.

Hun nejede og vilde atter gaa ind i Salonen. Han holdt hende tilbage — der kom ligesom en Skygge af Mistanke, af Forbavselse og Misfornøjelse i hans sorte Øjne, som nu atter løftedes mod hende.

— Hvorfor taler De i denne Tone til mig, Madame? sagde han bebrejdende, virkelig pikeret, thi han var ikke vant til, at Kvinder viste ham Kulde. Ikke med saa meget som et Ord har De endnu budt mig Velkommen til Deres Fædreland!

Hans Hustru kneb Læberne sammen og saa' ned. Men hun følte en vis Interesse for Situationen — omtrent som hun vilde have gjort det ved en Teaterforestilling — og han skræmmede hende ikke med sine store sorte Øjne. Hun havde ikke for intet i over en Maaned daglig været sammen med Hertuginde af Abrantes — hun sagde smilende, meget overlegent:

— Hr. Markis — tillad mig at vente lige saa længe med at ønske Dem Velkommen til Kastilien, som De har ventet med at komme her. Saa bliver vi kvit!

Madame Junot vendte sig mod Balkonen og hørte Repliken. Hun fik mer og mer Agtelse for den lille Markise.

— Kære Ysabel, kom hun hende nu til Hjælp — Klokken er tolv. Hr. des Charentes maa være færdig at synke i Jorden af Træthed!

Markien lo og rettede sig i Vejret i hele sin Længde. Hans sorte Øjne funklede.

— Aa, hvad det angaar . . . sagde han overlegent.

Men Madames Haardhed — han sukkede ostentativt og lagde Haanden paa Hjertet — forskaffer mig en søvnløs Nat!

— Tak De Gud, naar det kun bliver én! kunde Hertuginde af Abrantes ikke lade være med at sige. Oprigtig talt fortjener De flere.

XIII.

«Et croyez-vous donc, Madame, que nos prisonniers soient mieux traités à bord des pontons de Cadix? . . .»

«Oh!» dis-je alors en levant les mains au ciel — «tous malheureux, nous le sommes tous également,»

Mém. de MME la DSSE d'ABRANTÈS.

Ved Totiden om Natten vaagnede Doña Ysabel ved stærk Hestetrampen og Støj paa Gaden. Det var imidlertid noget saa sædvanligt her i Valladolid, da Byen stadig gennemstrefedes af franske Militærpatrouiller, at hun, halvsøvnig og træt, i Begyndelsen ikke tog nogen videre Notits deraf, indtil hun pludselig hørte Døren ind til Hertugindens Sovekammer gaa op, og hun af det ukunstlede Glædesraab, som fulgte paa, forstod, at Junot var kommen hjem. Saa blev der Liv i Huset: Raab paa Vin og Mad, Raslen af Sporer og Vaaben paa Trapperne, Lygteskin i Borggaarden, Latterudbrud og Lykønskninger. Med bankende Hjerter — al hendes Angst vendte pludselig tilbage — stod hun op, kastede et Sjal over den lange Natkjole og aabnede forsigtigt Døren ud til det store Galeri, som var hendes og

Hertuginde's fælles Antichambre. Hun veg imidlertid strax et Skridt tilbage og blev staaende stille bag Dørsprækken — midt paa Gulvet stod allerede Kommandanten, General Kellermann, i fuld Uniform med Hatten under Armen, og lykønskede officielt, paa Hærens Vegne, Hertugen af Abrantes, som støvet, smudsig, med uordnet Haar og den ene Kravestøvle halvt flaaet fra Benet stod foran ham lænet til Bordet.

— Det er gaaet udmærket, hørte hun Junot sige. Brillant! En smuk Affære, forsikrer jeg dig, og den har ikke kostet os noget videre . . .

— Ikke saa meget som sædvanligt? spurgte Greven af Valmy roligt.

— Nej — knapt nok. Lagrave mente, at de Døde og Saarede beløb sig til . . . Ja, du kan selv faa Rapporten at læse.

Dofia Ysabel pressede Haanden mod Hjertet, der pludselig syntes hende at staa stille. Hun turde ikke høre mere, og dog blev hun staaende som fastnaglet til Gulvet og lyttede.

Kellermann tog imod Papiret, og Junot sank træt ned paa en af Stolene ved Bordet.

— Naa ja — sagde Kellermann og gennemløb flygtigt Rapporten, inden han stak den til sig. Nu er du vel træt, og din Hustru venter dig, kan jeg tænke mig. Jeg skal ikke opholde dig længer. Du har vel heller ikke faaet Mad endnu . . .

— Ja, Gud skal vide, at jeg er træt! Det er Pokkers saa daarlige Veje, de holder her . . . Og saadant et Satans Mørke! Han gik et Par Skridt og vendte sig saa om:

— A propos! Sainte-Croix — sørg fremfor alting for, at Sainte-Croix faar det lidt godt og en dygtig Læge.

Han er forfærdelig medtagen. Et stygt Sabelhug tværs over Panden . . . Jeg foreslog, at han skulde blive i Astorga, men han er saa stædig som en Tyr og vilde med . . .

Madame des Charentes gik et Skridt tilbage og trak lydløst Døren til. Nu vidste hun i det mindste, at han ikke var død. Denne Gang havde Varslet med Spejlet løjet!

Inde i Værelset ved Siden af hørte hun længe den utydelige Larm af Samtale og Klirren af Porcelæn og Glas, medens Junot hurtigt ved sin Hustrus Seng indtog nogle Forfriskninger, inden han gik til Ro. Hun hørte Generalens Stemme, den unge Hertuginde dæmpede Udraab, hendes smukke, lykkelige Latter . . . Doña Ysabel kunde ikke sove længer. Da Morgen gryede, og der atter begyndte at blive roligt i Huset, sad hun allerede ved Vinduet fuldt paaklædt med sit Sjal over Skuldrene træt og mismodig og saa' bedrøvet med mørke Skygger om Øjnene ud over Valladolid, hvis mange Kirker nu farvedes røde i den stille Solopgang.

Da hun op paa Formiddagen traf Madame Junot, var denne i straalende Humør. Hun talte naturligvis om Sainte-Croix' Saar: Min Gud, det er ingenting — ingenting at tale om! Der er ikke noget, der klæder en Mand bedre end et Ar, der er godt placeret.

— Men — men . . . Hertugen sagde dog selv, at det var et «stygt Sabelhug», indvendte Doña Ysabel ængsteligt.

Madame Junot gjorde store Øjne:

— Har De da allerede talt med ham?

— Nej, men jeg . . . jeg hørte tilfældigvis gennem Døren i Nat, da han ude i Galeriet talte med Greven af Valmy, maatte den unge Dame lidt forlegen tilstaa.

Hr. des Charentes havde allerede tidligt om Morgen præsenteret sig hos den Øverstkommanderende og var bleven vel modtagen — lidt ironisk medlidende i Betragtning af Grunden til hans Ankomst. Ingen vidste bedre end Junot, hvad det vilde sige at blive forvist for en Prinsesses Skyld! Samtidig havde han inde i Hertugindeens Salon hilst paa sin Hustru, som i de faa Øjeblikke, de havde Lejlighed til at tale med hinanden, viste sig yderst aandsfraværende og betydelig køligere end den foregaaende Aften.

Siden kørte begge Damerne ud, eskorterede af Junot selv, Kellermann og mange andre Officerer i Galauniformer. Det var deres Mening at lade Fangerne fra Astorga defilere forbi. Hertuginde af Abrantes smilede til sin Mand, som glædede sig til den Rapport, han i Eftermiddag skulde skrive til Kejseren. Hvor inderligt undte hun ham ikke denne Sejr! Hver Vaabendaad i Spanien, som «lykkedes» var jo en Stjerne paa hans Himmel, en ny Fortjeneste i Kejserens Øjne, men . . . Men desuagtet følte hun bittert med hver Nerve og Fiber, med hele sin følsomme Stolthed, sin oprørske Uafhængighedstrang de tunge Lænker, som Aar for Aar mere og mere trykkede deres Tilværelse. Kejsereens Vilkaarlighed, Kejsereens Gunst, Kejsereens Bifald eller Mishag. Hun vidste, at hendes Mands Sjæl var som et Spejlglas, modtagelig for hver Lysreflex, hver Skygge fra Tuilerierne. Men hun var modig, og hun troede sig stærk. Saa ung hun ogsaa var, havde hun dog opdaget, at Livet er Nuet: at hvad det gælder om, er at tage Dagen, som den er — ikke at sørge over det forbigangne, ikke at bekymre sig om Dagen i Morgen, ikke at savne og ikke at haabe, kun at tage imod Øjeblikkets Glæde og Sorg — intet mere. Og i Dag var den Mand, hun elskede, glad;

saa var hun ogsaa glad. Hvorledes det havde sig med den Sag, for hvilken han kæmpede, tænkte hun ikke videre paa: Herskeren havde befalet, han havde adlydt, og den lunefulde Lykke havde denne Gang belønnet hans Nidkærhed, hans Mod og Styrke. Hun havde endnu en Gang holdt ham i sine Arme: frisk og sund og som Sejrherr — det var hende nok. Livet blev jo kun saa fortvivlet indviklet, naar man begyndte at gruble over det.

Og Hertuginde af Abrantes grublede ikke — i det mindste ikke i Dag. I sin modificerede spanske Dragt med Mantillens lette Skygge over de straalende Øjne og den rosenrøde Silketrøje aaben i Halsen, lænede hun sig tilbage mod Vognens Puder, smilende i Solskinnet, mod hvilket hun forgæves søgte at beskytte sig med den sorte Vifte. Ved Siden af hende sad den unge Markise des Charentes, stille, alvorlig og saa underlig fordybet i sig selv, ogsaa hun smilede, men mekanisk — ligesom uden Øjne og Øren for det, som gik for sig omkring hende.

Junot og Kellermann hilste flygtigt og red bort fra Vognen, medens Hertuginde smilende nikkede et «au revoir». Omgiven af Staben og Korpsets højeste Officerer indtog de deres forud bestemte Plads paa en Høj ved Vejen for at se de afvæbnede spanske Soldater drage forbi.

Da hørtes pludseligt et Par Geværssalver. De lave, solbeskinnede Bakker i Horisonten kastede tydeligt Ekkot tilbage.

— Hvem skyder? spurgte Madame Junot, idet hun nysgerrigt, lidt nervøst vendte sig til en af Hertugens Adjudanter, som med Husarkepien i Haanden holdt ved Siden af Damernes Vogn. Han saa' lidt forlegen til Siden og svarede ikke strax. Doña Ysabels Opmærksomhed var nu ogsaa bleven vakt.

Atter hørtes et Skud — denne Gang nærmere.

— Men Gud, hvad kan det dog være? Hvem skyder — her, i Nærheden af Valladolid — og i Dag? Hun vendte sig utaalmødt til den unge Officer.

En nylig ankommen Bataillonschef red i Galop hen til Ekvipagen for at gøre Damerne sin Opvartning. Han hørte Spørgsmaalet og svarede nonchalant, medens han smilende bukkede:

— Jeg haaber ikke, Fru Hertuginde bliver forskrækket. Det er ikke noget. Det er kun nogle af de Slyngler, som paastaar, at de har ondt i Fødderne og ikke kan gaa længere. Saa gør man kort Proces!

— Du store Gud! udbrød Madame Junot med et Blik paa Doña Ysabel, som bleg, med vidtopspærrede Øjne vendte sig mod den høfligt bukkende Rytter. De mener da vel ikke . . . ?

— Der er givet Ordre til, at enhver, som nægter at gaa, strax skal skydes ned uden Pardon, svarede han koldt. Sakker de først bag ud uden Bevogtning, løber de snart allesammen tilbage til Don Julian, og saa skal vi begynde forfra med dem.

Madame Junot vendte sig bort med et Udtryk af Uvilje. Hun turde ikke se paa sin Ledsagerske, da hun ganske kort gav Kusken Ordre til at vende og køre hjem.

Doña Ysabel havde ikke sagt et Ord under hele denne Scene. Ikke heller nu talte hun. Med en Bevægelse, som om hun lukkede sig inde, trak hun Kniplingssløret for Ansigtet og sad stille, stiv, med halvt bortvendt Hoved. Madame Junot forstod, at den største Tjeneste, hun nu kunde vise hende, var ikke at tale til hende.

Da Vognen standsede i Paladsets Gaard, skiltes hun, mere køligt end hun plejede, fra sin Veninde.

Nede i et Kammer i Slottets nederste Etage laa imidlertid den stakkels Sainte-Croix og kæmpede med Saarfeberen, som paa Grund af Overanstængelsen i Gaar nu var lige ved at overmande ham. Han havde allerede hørt Tale om des Charentes' Ankomst, og den detaillerede dramatiske Beskrivelse af denne Scene havde just ikke bidraget til at bedre hans Tilstand. Han havde nu kun én Tanke: saa snart som muligt at komme til at se Ysabel, at tale med hende og af hendes egen Mund at modtage de Forsikringer og Løfter, som han nu mer end nogensinde fordrede. Han havde ladet Oppasseren pynte op saa godt som muligt, vaske Blodet bort og brede det smukkeste Silketæppe, som var at finde, over Sengen. Thi han var sikker paa, at Doña Ysabel — dersom hun da brød sig det mindste om ham — sammen med Madame Junot vilde komme og aflægge ham en Visit.

Endelig, da det allerede var langt ud paa Eftermiddagen, og hans febrilske Utaalmodighed havde naaet sit Højdepunkt, kom virkelig Hertuginde af Abrantes — men kun ledsaget af sin Mand. Junot talte lidt om Defileringen, om Kammeraterne og Modtagelsen i Valladolid — alt det, som han allerede havde hørt gennem andre; Hertuginde var kærlig og venlig, men hun syntes ligesom forlegen og adspredt, og hun nævnede kun Doña Ysabels Navn én eneste Gang i Forbindelse med Markiens Ankomst. I Lægens og Generalens Nærværelse turde han ikke direkte spørge til hende, men Laure burde have forstaaet det stumme, bedende Spørgsmaal i hans Blik. Maaske forstod hun det ogsaa og var netop derfor saa tavs. Langt fra at berolige ham gjorde

Besøget i sin Helhed ham kun mere urolig, og Feberen tog til. Til Slutning gav Doktoren General og Madame Junot ved Tegn til Kende, at de gjorde bedst i at gaa.

— Stakkels Sainte-Croix, sukkede Hertuginde, da hun sammen med sin Mand gik op ad Trappen til deres Bolig. At han nu ogsaa skulde forelske sig netop i hende.

— Ja, jeg synes jo nok, at han hele Tiden var lidt underlig, da vi laa udenfor Astorga, sagde Junot eftertænksomt. Men — tror du alligevel, at det virkelig hænger saadan sammen?

— Om jeg tror! svarede Madame Junot, næsten fornærmet.

— Naa — ja — mumlede han filosofisk; naar man alligevel skal forelske sig, saa er det lige galt, i hvem det saa bliver.

— Men Junot! . . . Og det siger du til mig! udbrød hun bebrejdende. Nej — hun sukkede igen og standsede paa Afsatsen, lænet mod Gelænderet, med Sjalet hængende løst over Armene og et næsten tragisk Udtryk i Øjnene. — Det er bedrøveligt, saa bedrøveligt, som det kan være. Gud ske Lov, at des Charentes nu i det mindste er her, og at jeg kan vaske mine Hænder!

Nu blev Junot indigneret paa sin Brigadegenerals Vegne. Han sagde bebrejdende.

— Kære Laurette — du maa sige, hvad du vil, men dersom Doña Ysabel i sit Hjerte foretrækker saadan en sortsmudset, skvadronerende Trubadur som des Charentes for Sainte-Croix, saa . . . Ja, saa giver jeg ikke en falsk Real for hendes Forstand!

Hertuginde havde allerede løftet Kjolen op for at gaa

videre op ad Trappen — hun vendte sig om og saa' paa sin Mand.

— Hun er gift med ham, Junot, sagde hun højtideligt.

— Elskede Laure . . . Han greb smilende hendes Haand og kyssede den. Imellem os kan du vel svare mig oprigtigt! Hvem vilde du foretrække, dersom du skulde vælge mellem de to?

— Hun har intet Valg, den Stakkel! Madame Junot sukkede. Men hendes Venner maa haabe til Gud, at hun har Principer, tilføjede hun fromt.

— Gud véd, om hendes Ven Sainte-Croix haaber det samme! sagde Junot frivolt, idet de atter gik videre.

Doña Ysabel havde ikke vist sig hele Dagen. For at slippe for Festmiddagen foregav hun Hovedpine og holdt sig hele Dagen indelukket paa sit Værelse. Hun kunde i den Sindsforfatning, hvori hun nu befandt sig, ikke udholde at se sin Mand og kunde ikke taale at høre tale om Sainte-Croix. Der havde været et Øjeblik den Dag, hvor de begge — kun fordi de var Franskmænd — havde været hende lige forhadte. Hun kunde i sine Tanker ikke komme bort fra Episoden i Formiddags — Ekkoet fra de fjerne Skud og den unge Bataillonchefs brutale og nonchalante Svar lød bestandig i hendes Øren. Blot hun lukkede Øjnene, saa' hun atter Scenen for sig: det nøgne, afsvedne kastilianske Landskab — saa kært og hende saa fortroligt — den straalende Stab paa Bakken, hun selv midt iblandt Fjenderne, bærende fransk Navn og Titel, opvartet og komplimenteret af dem alle. Og saa pludselig — midt under Sejrglæden og i Solskinnet — den dystre Lyd af de vilkaarlige, brutalt tyranniske Skud, og ved Vejens Omdrejning bag ved Løven med Kastiliens Vaaben den første Fangekonvoj: hendes egne

besejrede, vaabenløse Landsmænd, udmygede, udmagrede, pjaltede under Slængkapperne. Aa, hun anede, hvorledes de i afmægtigt Raseri knyttede de senestærke, tomme Hænder, hvorledes de i deres Hjerter forbandede de Fremmede, som overmodigt, med List og Vold, havde trængt sig ind i deres Fædreland, skændede deres Kirker, brændte deres Hjem, forførte deres Kvinder og sendte deres Brødre i Fangenskab, dræbte, slog og plyndrede. Og hun — Datteren af en Slægt, som bar Kastiliens ædleste Navn, og af en Fader, som var falden for en fransk Kugle — hun sad nu som en Forræderske her blandt Franskmændene, der jublede over Spaniens Fornedrelse. Hun foragtede sig selv, som en Judith, fangen blandt Fjender, maatte have foragtet sig selv, og hun græd af Fortvivlelse over, at hun ikke blot officielt ved Lov og Kirke var skilt fra Fædrelandet, men endnu mere, fordi hun vidste, at hendes Hjerter, hendes Tanker, alt i hende, som var værd at vinde og eje, ikke længer tilhørte hende selv, men en Fremmed — en, som var hendes Lands og hendes Folks Fjende, som paa sit Legeme bar Saar slagne af Spaniere, og som med selve den Haand, hun længtes efter at kysse, havde dræbt hendes Landsmænd.

Thi til Trods for hendes Ydmygelse, hendes Bitterhed, hendes Selvforagt og hendes Sorg over det hærgede og mishandlede Fædreland rasede inderst inde i hende, ligesom ægget af alle disse Følelser, hendes lidenskabelige Længsel efter Sainte-Croix. Doña Ysabel var stolt og behersket, men hendes spanske Blod var hedt, naar det engang var kommet i Bevægelse, og hun var hverken ubevidst eller uerfaren. De jævne patriarkalske Forhold, den store Familiaritet mellem Tjenestefolk og Herskab, som den Gang var saa almindelig i alle Huse paa Halvøen og tilmed i de fornemmeste;

den utroligt sædelige Fordærvelse, som under Fredsfyrstens Regimente bredte sig over hele Landet og forgiftede alle Samtaler, alle Fortællinger Mand og Mand imellem, alle Anekdoter; Bevidstheden om og Kampen mod Stedmoderens Passion for Ney; hendes egen sidste Samtale med Sainte-Croix; hans brutale Skinsyge lige over for hendes Mand og til Slutning den i den sidste Tid stadige Omgang med Hertuginde af Abrantes, der, stolt over sin Værdighed som legitim Hustru i dette af Krigen opløste og depraverede Samfund, ofte en Smule insolent paraderede med sin Mands Kærlighed — alt dette havde indvirket paa den unge Piges Udvikling. Derfor var nu, selv under hendes Samvittighedsnag og Sorg, hendes Længsel efter den Elskede, som hun vidste laa dérned og vred sig i Saarfeber, saa lidenskabelig bevidst, derfor led hun nu dobbelt, da hun, halvt liggende paa Sofaen med knyttede Hænder og Hovedet boret ned i Silkepuden, fortvivlet sagde til sig selv, at hun maatte — maatte søge at bekæmpe sin Kærlighed til denne Franskmand, som det af mer end én Grund var saa stor en Synd at elske, og aldrig unde hverken ham eller sig selv den Lykke at give efter for hans Ømhed.

Hun bad til den uplettede Maria, sin høje Skytspatron, og til alle de Helgener, hun kendte — bad brændende om Hjælp og Bistand og gjorde i sin Vaande alle mulige Løfter, som hun troede kunde bestikke de Hellige. Til Slutning blev hun ogsaa roligere, hendes Bekymringer antog mindre Dimensioner, og hendes Sjælsoprør gav lidt efter lidt Plads for en vis Slaphed, en træt Resignation, som hun i sin overspændte Alvor tog for Bønhørelse og Sejr over sig selv. Hun havde villet spæge sit Kød, straffe og fornægte sit Legeme og havde derfor ikke spist det mindste

lige siden Morgen; da hun nu omsider rejste sig op fra sin knælende Stilling efter længe at have ligget hensunken i Bøn, var hun ogsaa aldeles udmattet af Sult og Tørst.

Men hun havde vundet Sejr over sit oprørske Hjerte — det troede hun i det mindste selv! — og hun takkede Guds Moder.

Paa sin Mand havde hun ikke tænkt videre. Vel foruroligede det hende lidt, at hun for Fremtiden vidste ham i sin Nærhed, men hun havde nu i saa mange Aar været vant til at betragte ham som en Slags nødvendig Biperson i sit Liv, at hun — ikke engang nu, da Forholdene trængte ham frem i første Række — ofrede ham nogen virkelig Opmærksomhed. I den Sindsstemning, hvori hun denne Aften befandt sig, følte hun tværtimod med en Slags bitter Tilfredsstillelse nærmest hans Nærværelse som en Slags Beskyttelse, en Hindring for den Synd, hun allerede i sit Hjerte havde begaaet, men som hun mere end én Gang helligt havde lovet sig selv aldrig at begaa i Virkeligheden. Thi hun vidste, at naar hun atter traf Saint-Croix, vilde han ikke spare hende; med al den Magt han ejede over hende — og som han nu vidste, at han ejede — vilde han endnu en Gang gøre Fordring paa hende som sin og tvinge hendes Villie ind under sin. Hun rystede af Angst, naar hun forestillede sig dette Møde, og jo mere hendes Angst voxede under Kampen, des oftere udmalede hun sig det — og hver Gang mere detailleret.

Det bankede sagte, tøvende paa Døren fra Madame Junots Lejlighed, og uden at vente paa Svar traadte den unge Frue ind.

Det var nu saa sent paa Aftenen, at det var ganske mørkt — kun gennem Døren, som Hertuginde havde ladet

staa paa Klem, gled en smal Lysstribe ind i det store Værelse. Doña Ysabel, der et Øjeblik havde rejst sig, var atter træt sunket ned paa Sofaen. Laure gik hen til hende.

— Kære Ysabel, sagde hun med en vis frygtsom Venlighed, som ikke rigtig lignede hende, idet hun ømt greb Venindens Haand og satte sig ved Siden af hende. Naar De dog vidste, hvor urolig De har gjort os alle — ikke mindst Deres Mand.

Madame des Charentes svarede mat, at det gjorde hende ondt. Hertuginen af Abrantes hørte paa Stemmen, at hun virkelig maatte lide af et fysisk Ildebefindende og begyndte at føle sig roligere.

Der var saa mørkt i Værelset, at de ikke kunde se hinandens Ansigter — ellers havde Doña Ysabel sikkert ikke turdet spørge; nu sagde hun sagte:

— Jeg haaber, at General de Sainte-Croix har det bedre?

Madame Junot rystede paa Hovedet og svarede bekymret:

— Jeg har været nede hos ham. Desværre . . . hun ledte efter Ord. Det er et stygt Saar i Hovedet — Lægen er bange for Feberen.

I næste Øjeblik angrede hun bittert sin Uforsigtighed. Doña Ysabel, som pludselig, i et Sekund tabte al sin majsommeligt tilkæmpede Selvbeherskelse, kastede sig fortvivlet ned med Hovedet i hendes Skød og raabte lidenskabeligt, ude af sig selv af Angst:

— Han dør . . . han dør . . . Gud straffer mig! Han under mig ikke engang hans Liv . . .

Madame Junot, som visselig holdt baade paa Dyd og Moral

og fremfor alt paa Ægteskabets Ukrænkelighed, var alligevel altid, naar det gjaldt noget, først og fremmest en Kvinde, som elskede, og som bedre end de fleste forstod Kærlighedens Væsen. Hun løftede sin stakkels lille Veninde op i sine Arme, og idet hun rigelig blandede sine Taarer med hendes, forsikrede hun hende Gang paa Gang, at Gud, som er barmhjertig og god, umuligt kunde nænne at tage Charles de Sainte-Croix' Liv — nu.

Doña Ysabel laa og vuggede frem og tilbage med Overkroppen. Blot utydeligt, som i en Drøm, hørte hun de ømme, beroligende Ord, men de trøstede hende i alt Fald, og da Veninden gik efter at have skaffet Lys, efter at have nødet hende til at drikke et Glas Vin og faaet noget Mad bragt ind, hvormed hun selv ømt madede hende, følte hun sig tilsidst lidt bedre til Mode. Og da hun — efter gentagne Gange at have maattet love at være fornuftig og ikke give efter for sine egne mørke Fantasier — omsider dødtræt lagde Hovedet ned paa Hovedpuden, havde hun vel ikke glemt, men i Øjeblikket glemt alle Eftermiddagens Sorger. Kun én stor Bekymring blev tilbage og tyngede paa hendes Sjæl: Saaret i General de Sainte-Croix' Tinding.

XIV.

On raconte que la cour de Rome, scandalisée qu'un pays, renommé pour la pureté de sa foi, n'eût pas proscrit depuis longtemps cette danse profane, résolut d'en prononcer la condamnation solennelle . . . On fait paraître devant elle un couple espagnol qui au son des instruments déploie toutes les grâces du *fandango*. La sévérité des juges ne tient pas à cette épreuve; peu à peu leurs faces austères s'épanouissent; ils se lèvent, leurs genoux et leurs bras retrouvent leur ancienne souplesse. La salle du consistoire est transformée en salle de danse et le *fandango* est absous.

BOURGOING.

Da Doña Ysabel, noget tung i Hovedet, stod op næste Morgen og lod Kammerjomfruen klæde sig paa, havde hun taget sin Beslutning: hun vilde bede Hr. des Charentes om Tilladelse til for nogen Tid at maatte trække sig tilbage til Castilloblanco — alene.

De mødtes om Formiddagen. Inde i det lange Galeri uden for Madame Junots «lille Salon» — det var i al Hast bleven møbleret med nogle faa klodsede, opforyldte Møbler — gik hun frem og tilbage og ventede paa ham. Hun havde med velberaad Hu valgt dette Galeri, som der næsten

altid gik nogen igennem, for at deres tête-à-tête ikke skulde faa en altfor fortrolig Karakter.

Dørene stod aabne: hun saa' ham, da han med Haanden paa Gelænderet gik op ad Trappen — det første Husar-regiments straalende Uniform i Guld og Blaåt, den høje Hue af hvidt Pelsværk, som klædte hans broncefarvede Teint og kulsorte Øjne saa udmærket. I det samme fik han ogsaa Øje paa hende, og idet han traadte ind i Galeriet, blottede han Hovedet.

Nu — i en ny Dags Solskin — var Doña Ysabels mange Sorger og Bekymringer fra i Gaar blevne noget for-mindskede. Ganske vist havde hun endnu stadig, hver Gang hun tænkte paa de ominøse Skud, den samme Følelse af Lede, og følte den samme bitre patriotiske Harme og Ydmygelse; men hun begyndte dog at finde, at det hele ikke angik hende selv personligt saa meget, og at hun i første Øjeblik havde dømt sig selv for strængt. Mange andre spanske Damer havde jo fra deres Vogne overværet Defileringen, og de havde ikke engang den Undskyldning at være bundne med saa stærke Baand til Frankrig som hun. Naturligvis vidste hun meget godt, at det Forslag, hun i Dag agtede at gøre sin Mand, kun var en tom Demonstration, som maaske i Øjeblikket vilde tilfredsstille hendes Stolthed, men som ikke kunde faa den mindste Indflydelse paa hendes Selvstændighed og Handlefrihed i Fremtiden, og dog vilde hun gøre dette Offer. Thi det var et Offer at tage til Castillo Blanco netop nu — en Slags Bod og Pønitense og samtidig, det forstod hun meget godt, en Slags Klogskabsforanstaltning, som vilde skille hende fra Sainte-Croix. I det yderst indviklede Debet og Kredit, hun i den

sidste Tid førte med Helgenerne, haabede hun, at de naadigt vilde regne hende denne Selvoervindelse til Gode.

Da Hr. des Charentes hørte, hvad det drejede sig om, svarede han strax meget bestemt nej. Han fandt det aldeles fantastisk af sin gode Veninde just nu at begrave sig paa Castilloblanco.

De sad lige over for hinanden paa begge Sider af en lille Marmorkonsol. Det var saa tidligt paa Dagen, at Skodder og Jalousier endnu ikke lukkede Solen ude. Hun sad tilbagelænet i sin Stol med nedslagne Øjne, bleg efter den foregaaende Dags Sindsbevægelse og Angst.

— Min kære Ysabel — han bøjede sig frem og lagde let sin Haand over hendes, som slapt hvilede i hendes Skød. Vil De virkelig tilføje Deres Mand den Ydmygelse, at man i hele Hæren skal sige, at det er for mig, De paa den Maade flygter?

Hun tav og saa' ned — for stolt og for ærlig til nu at give et undvigende Svar.

— Desuden — vedblev han, irriteret af hendes Tavshed — det er alt andet end konvenabelt. Da De ikke vil til-lade mig at ledsage Dem, har De jo ingen Beskytter . . .

— Pater Felipe er paa Castilloblanco. Han og Tje-nerne var mine Beskyttere, da Doña Francisca forlod mig, og De, Hr. Markis, ikke lod høre fra Dem, svarede hun bittert.

— Madame, De fornærmer mig, sagde han krænket og saa' ned. De véd, at for en Soldat gaar hans Majestæts Tjeneste fremfor alt.

Doña Ysabel havde ikke hørt det veltalende Navn «Paulette», med hvilket man hilste Markien Velkommen til Valladolid, og havde hun hørt det, havde hun rimeligvis

ikke forstaaet det. Men hun kunde slutte sig til, at der ikke havde været synderlig Brug for hans Tapperhed i en fredelig By som Paris: hun svarede derfor ret køligt:

— Ja, jeg véd naturligvis ikke, hvilket ophøjet og vigtigt Hverv, Kejseren havde tildelt Dem i Paris, men jeg antager — hun saa trodsigt paa ham — at en Officer, som ønskede at forsættes til Spanien, ikke vilde have stødt paa uovervindelige Vanskeligheder.

Den smukke Markis betragtede hende et Øjeblik forbavset. Derpaa sukkede han og slog ud med Haanden:

— De er haard imod mig, Madame — De vil ikke forstaa mig! Og idet han behændigt forandrede Taktik, tilføjede han langsomt, forskende:

— Man skulde virkelig tro, at De havde den dybeste Afsky for mig . . .

Det havde Doña Ysabel imidlertid aldeles ikke — tværtimod. Og hvis han havde været bedre inde i Forholdene, vilde dette maaske have været ham den allerstørste Ydmygelse at vide. Men da han ytrede disse Ord, tænkte hun — og det var sandsynligvis ogsaa den eneste rigtige Fortolkning af hans Frase — at han sigtede til, at der maaske fandtes en anden, som hun satte højere end ham. Hun var saa uforberedt paa dette Angreb, at hun strax slog Øjnene ned og rødmede dybt.

Han saa' ihærdigt paa hende et Par Sekunder, derpaa rejste han sig.

— Jeg véd naturligvis ikke, hvem det er, som under min Fraværelse har taget min Plads, sagde han brutalt — men jeg lover Dem, at det ikke skal vare længe, før jeg opdager det. Og saa — han lagde betydningsfuldt Haanden paa Kaardefæstet.

Doña Ysabel havde nu ægget af hans Udfordring, genvundet hele sin Selvbeherskelse. Hun saa' op — lige ind i hans truende Øjne:

— De har ingen Ret til at tale saaledes til mig, sagde hun koldt. De kender mig jo aldeles ikke.

Des Charentes indsaa, at han var gaaet for vidt. Han sagde mere spagt:

— Deres Ord alene er naturligvis Bevis nok for, at jeg — i min let forstaaelige Sorg over at være Dem saa fuldstændig ligegyldig — har taget fejl. Tilgiv mig, Frue.

Paa den underligt melodramatiske Maade, som karakteriserede alt, hvad han foretog sig, greb han hendes Haand og kyssede den angergivent. Men Mistanken var vakt i hans Sjæl og forlod ham ikke. Hvorledes skulde han vel ellers forklare sig hendes mærkværdige og eksempelløse Kulde? Han, der ved sit Udseende alene var vant til at vinde alle Kvinder for sig!

Ysabel smilede forsonet — let om Hjertet over, at han strax opgav sit truende Forhør. Hun syntes ganske godt om Hr. des Charentes; han var i hendes Øjne som i de fleste Damers — et udmærket smukt og stateligt Menneske, der desuden for hende specielt havde den umiskendelig interessante Egenskab, at han i alt Fald var hendes Mand. Hun sammenlignede ham aldrig med Sainte-Croix, det faldt hende ikke et Øjeblik ind: Sainte-Croix stod uden for og over alle Mænd — thi han var den Mand, hun elskede.

Trods sin momentane Sejr over Markien, kunde Doña Ysabel imidlertid ikke kuldkaste hans Vægning mod at lade hende tage til Castillo Blanco. Han anførte en Mængde Grunde for hende, og for hver af dem maatte hun indrømme,

at han havde Ret. Og da hun endelig, efter i en lang halv Time villigt at have ladet sig overbevise og overtale af ham, skiltes fra ham, var det med en uendelig Lettelse, en hemmelig Tilfredsstillelse og Glæde, hun knapt vovede at tilstaa for sig selv. En anden havde taget Ansvarer fra hendes Skuldre, det var for at rette sig efter sin Mands bestemte Villie — kun derfor — at hun blev i Valladolid. Det var ikke længer hendes egen Skyld — havde hun ikke gjort alt for at undgaa det? — at hun stadig blev i Sainte-Croix' Nærhed og boede under samme Tag som han. Men hun lovede sig selv, at naar han blev rask . . . dersom han blev rask . . . her lukkede hun Øjnene og foldede Hænderne haardt — skulde intet i Verden faa hende til at træffe ham alene. Nu havde hun jo ogsaa — trods alle gode Forsætter drog hun sig dette med et vist Ubehag til Minde — dersom hendes egen Styrke skulde vise sig utilstrækkelig, en aarvaagen Forbundsfaelle i Hertuginde af Abrantes, thi det var jo umuligt, at denne ikke den foregaaende Aften havde gjort adskillige Opdagelser.

Da Doña Ysabel sluttelig — efter at have opgivet alle sine Planer — med frelst Samvittighed og Krigsæren hævdet vendte tilbage fra sin Samtale med Manden, syntes hun selv, ligesom han, at hun havde haft den største Uret i at ville flytte alene til Castillo Blanco. For hende var der i Øjeblikket — det kunde hun indse — ikke andet at gøre end roligt at blive i Karl V's Palads, se Tiden an og trods alle patriotiske Anfægtelser vedblivende dele Skæbne med det ottende Hærkorps.

Og dette Hærkorps' Skæbne var i Øjeblikket alt andet end bedrøvelig. Efter at have indtaget Astorga og ved at adsplitte Don Julian Sanches' Guerillaer have bragt Ro til Veje i

Kongeriget Leon, slog den Øverstkommanderende sig til Ro i Valladolid, afventende Fjendtlighedernes definitive Begyndelse og nye Ordre fra Tuilerierne. Dem, man fik fra Madrid, brød man sig nemlig ikke om; Ney og Junot havde indbyrdes grundigt diskuteret denne Sag og var overmodigt komne til det Resultat, at den eneste Autoritet, de i Egen-skab af Kejsereus Stedfortrædere i Kastilien havde i Sinde at bøje sig for, var Kejsereu selv, at de eneste Ordre, de havde i Sinde at lyde, var dem, som Berthier expederede fra Paris. De to, tillige med Reynier, som laa med sit Korps ved Tajo-floden, var i Virkeligheden — saa vidt fransk Myndighed strakte sig — Herrer over hele det nordvestlige Spanien, og hverken Kong Joseph eller Marskal Soult havde det mindste at sige paa deres Militæromraade. Misfornøjelsen i Madrid var ogsaa stor i denne Anledning, og man gik dér i sit Raseri saa vidt, at man vovede at kalde Michel Ney en «Rebel».

I Valladolid brød man sig imidlertid som sagt kun lidt om, hvad man sagde i Madrid. Guvernøren traf endelig Forberedelser til det store Bal, han allerede længe havde haft i Sinde at gøre for Byens ærede Gæst, Hertugindeu af Abrantes, der, som den eneste franske Dame af Betydning indeu for Hæren, næsten betragtedes som en lille Suveræn og — ærgerrig, stolt og pragtsyg som hun var — uden Vanskelighed forstod at gøre sig gældende i denne Stilling, ja, heller end gærue gik ind paa at holde Hof i Kastiliens ældgamle *Palacio Real*.

Sainte-Croix var nu saa nogenlunde restitueret. Han var bleven betydeligt magrere og gik endnu med et interessant sort Bind over Tindingeu, men nogen videre Meu af sit alvorlige Saar havde han ellers ikke haft. Madame des

Charentes havde han endnu ikke talt med; hun havde rent ud nægtet ham det, da han den første Dag, Lægen gav ham Lov til at gaa ud, anmodede om at maatte gøre hende sin Opvartning. Han havde taget sig det meget nær — spekuleret frem og tilbage over hendes mærkelige Opførsel, der saa lidt stemmede overens med deres Afsked for nylig i Frugthaven paa Castillo blanco. Des Charentes' Nærværelse gav ham ogsaa noget at tænke over og gjorde ham ofte urolig. Imidlertid mente han efter alt, hvad han havde hørt om denne Sag, at kunne være temmelig sikker paa, at Doña Ysabels Forhold til hendes Mand stod paa fuldstændig det samme Punkt, som det altid havde gjort. Markiens efter Sigende voldsomme Passion for Prinsesse Pauline bidrog ogsaa til at berolige ham.

Han havde, efter at hun en Gang havde nægtet at tage imod ham, ikke gjort noget yderligere Forsøg paa at træffe hende, men holdt sig stille paa sit Værelse, hvor han modtog Besøg af sine Kammerater og af Damerne i Valladolid, der ikke havde saa mange Skrupler som Doña Ysabel og gjorde deres Bedste for at forkæle ham. Samtidig forbavsedede han Lægen ved sin blinde Lydighed over for hans Forskrifter. Doktoren anede jo ikke, at hans Patient havde Hastværk med at blive rask, kun for at kunne komme til Guvernørens Bal og gense Madame des Charentes — dér skulde hun ikke kunne undgaa ham.

I de store prægtige Gemakker, hvor én Gang Kejser Karl V som Konge af Spanien havde gjort *les honneurs*, samledes nu, alt eftersom Aftenen led, den franske Guvernørs Gæster. Greven af Valmy havde — af Galanteri mod de forlystelsesyge spanske Damer, der nu alle, selv de, der bar Sorg,

kunde være med — haft den udmærkede Idé at gøre sit Bal til en Maskerade. Madame Junot var ivrigt gaaet ind paa dette Indfald, der gjorde det hele Arrangement saa meget livligere og borttog det højtidelige officielle Præg, det ellers rimeligvis havde faaet. Af Galanteri mod Spanierne, som desværre ikke særligt forstod at vurdere det, havde hun klædt sig som Doña Marina, Fernando Cortes' mejikanske Elskerinde, og bar et yderst kostbart, yderst fantastisk — alt andet end naturtro — exotisk Toilet.

Doña Ysabel forestillede sin Navne, *la Reyna Catolica*. Den tunge Brocadesdragt, overbroderet med Kastiliens Vaaben, heftet op paa Siden under den løst nedhængende juvelbesatte Lomme, saa at de lange bløde spidse Sko saas, og paa Hovedet det femtende Aarhundredes lette «*chaperon*», fæstet under det spidse Diadem — denne Dragt, en temmelig tro Kopi af et Maleri paa Slottet, klædte Doña Ysabel ypperligt og havde desuden den Fordel, at den paa en vis naiv Maade tilfredsstillede hendes patriotiske Stolthed.

Gæsterne stod allerede opstillede til den anden Kontredans, da General Sainte-Croix — der, fordi han absolut vilde overvære Festen, havde haft en haard Kamp at bestaa med sin Læge — forklædt som Korsridder med en Slags fantastisk Hjælm for at skjule Bindet traadte ind i Salen. Det var nu saa længe siden, han havde været med til saa stor en Fest, at han til en Begyndelse blev helt blændet deraf.

Alt, hvad man i hele Valladolid havde kunnet faa opdrevet af Lysekroner og Lampetter, oplyste fra Loft og Vægge de store Sale, der var fyldt til Trængsel af Herrer og Damer i de mest brogede og ejendommelige Maskeradedragter, han nogensinde havde set. Her fandtes franske Officerer klædte som det sextende Aarhundredes Grander og virkelige

spanske Grander kostymerede som franske Operettebønder eller traditionelle engelske Sømænd. Damerne havde dog i ulige højere Grad givet deres Pragtlyst og Fantasi frie Tøjler: den Mængde Odalisker, Sfinxer, tyrolske Bønderpiger, græske Hetærer og italienske Kolumbiner, som her kæmpede med hverandre om Skønhedsprisen, forvirrede ham ganske. Ballet var allerede i fuld Gang: overalt Latter, Passiaren, Spøg og Kurtiseren i alle Hjørner og Kanter. Paa Grund af de mange Kavalerer dominerede det franske Sprog fuldstændig det spanske — havde Sainte-Croix ikke været fuldkommen sikker paa, at han stod i det kongelige Slot i Valladolid, vilde han virkelig denne Aften have troet, at han befandt sig i Élysée eller Tuilerierne.

Han fik næsten strax Øje paa Doña Ysabel. Tilfældigvis stod hun i Nærheden af den Dør, han traadte ind ad, og det var just hendes Tur at danse ud. Til Trods for Kostymet genkendte han hende øjeblikkelig — blot paa hendes Holdning og Profil, som i hans Øjne var enestaaende i Verden.

Hun drejede Hovedet let om, da han trængte sig frem til Pillen, umiddelbart bag ved hende. Hjælmen gjorde ham højere, end han i Virkeligheden var, og hun genkendte ham derfor ikke. Naturligvis havde hun — trods alle Laure Junots Forsikringer om det modsatte — mer end én Gang tænkt sig Muligheden af at møde ham her i Aften, men turde, da det kom til Stykket, hverken frygte eller haabe, at det kunde ske. I sin Sjæls Inderste var hun imidlertid fuldstændig sikker paa, at han til Trods for Lægens Forbud vilde forsøge paa at komme, og denne hemmelige Vished forlenede hendes ellers saa beherskede og køligt værdige Maade at føre sig paa med noget ejendommeligt nervøst, skælvende ujævnt og kapriciøst, som hvert Øjeblik brød frem

under den paatagne Dronningeværdighed og gav hende en vis disharmonisk Charme, der gjorde hende aldeles bedaarende. Sainte-Croix' gode Ven, General Clausel, som i Øjeblikket var hendes Kavalier, var ogsaa op over Ørene forelsket i sin Dame; der var ingen Ende paa alle de sentimentale Komplimenter og paa den muntre og fint turnerede Smiger, han mellem Turene tilhviskede hende. Og hun tog imod det med stor Ynde som en skyldig Tribut til sin unge Skønhed.

Vis-à-vis Doña Ysabel dansede des Charentes — i baskisk Nationaldragt af sort Fløjl med rødt Skærf om Livet under den korte Trøje; paa Hovedet bar han den kække *boina* og paa Fødderne de lette *espadrillas*. Sainte-Croix vidste strax, at det var ham; den, som kun én Gang havde haft den Fornøjelse at se Markiens verdensberømte sorte Øjne, kunde umuligt tage fejl af dem. Han lod ikke til at være synderlig optagen af sin egen Dame; hele hans Opmærksomhed var, saa længe Dansen varede, næsten udelukkende henvendt paa hans Hustru. Sainte-Croix kunde ikke lade være med at lægge Mærke til den ridderlige Varme, han forstod at lægge i sin Adfærd over for hende, den ømme Underdanighed, hvormed han nærmede sig hende, den tydeligt akcentuerede Skinsyge, hvormed han, hver Gang de mødtes i Dansen, bebrejdede hende Clausels Opmærksomhed. Og han saa' det halvt undertrykte Smil, hvormed den unge Markise bøjede sig frem mod sin Mand for under Musiken og Baltumlen at kunne opfatte hans hurtige Ord, han saa', hvorledes hun — ikke et Gran bedre end andre Kvinder! — nød sin Sejr, Bevidstheden om sin Skønhed, Triumfen over at se denne berømte Don Juan, hvis Hyldest hver Kvinde i Salen misundte hende, mere, end de misundte

hende hans Navn, kun have Øje for hende. Sainte-Croix saa' og opfattede alt dette, og det første, han følte, da han nu atter efter saa lang Tids Forløb stod Ansigt til Ansigt med Doña Ysabel, var en heftig Skinsyge.

Spanierne, der i disse bedrøvelige Tider saa sjældent morede sig, forlangte, da Kvadrillen var til Ende, pludselig en Fandango — denne elskede Nationaldans, uden hvilken man ikke kunde tænke sig et Bal. Den dansedes altid som et Slags Solonummer, eller rettere sagt Pantomime, kun af to, medens de andre trak sig tilbage langs Væggene for at se til.

Markise des Charentes, som ved denne sin første egenlige Optræden i Selskabslivet havde vakt en enorm Opsigt, blev nu fra alle Sider af sine henrykte Landsmænd bestormet med Anmodninger om at overtage Damens Parti. Spanierne var stolte af hende, de ønskede, at hun skulde vise Udlændingene, hvor spansk i Temperament og Opdragelse hun trods sit franske Navn var — vise, at hun endnu stadig var en af deres. Og opildnet af Dansens for hende saa usædvanlige Nydelse, af den Smiger og de overdrevne Komplimenter, som alle Vegne fra strømmede ind over hende, af alle Kvinders hemmelige Ønske om en Gang i sit Liv at «vise sig» — lod hun sig, efter en ringe, næppe alvorlig Modstand, overtale dertil. Hun vidste med sig selv, at ingen kunde udføre denne Dans bedre end hun — tusind Gange havde hun lige fra sin Barndom af sammen med sin unge Broder eller en eller anden Kavalier, som i Øjeblikket var til Stede, om Aftenerne danset Fandango paa den flisebelagte Gaard hjemme paa Castillo blanco, medens Antonio klimprede Melodien paa sin Guitar. Den unge Greve af Valloria tilbød at være hendes Kavalier, og hun var allerede

i Begreb med at lægge sin Haand i hans, da Markis des Charentes pludselig præsenterede sig.

— Madame, sagde han med en Myndighed, for hvilken enhver i Salen strax bøjede sig — dersom De virkelig ønsker at danse denne Dans, har jeg intet derimod. Men jeg sætter som en Betingelse, at De kun danser den med mig.

Valloria, som ikke gerne vilde vige Pladsen, svarede høfligt:

— Undskyld, Hr. Markis, men man maa være Spanier for at kunne danse Fandango.

— Jeg er ikke Spanier — han løftede stolt, lidt insolent sit Hoved — men min Moder var, som De uden Tvivl véd, fra Córdoba. Og jeg tror ikke — han greb uden videre sin Hustrus Haand — at Madame skal faa Grund til at skamme sig over sin Kavalier.

Der blev ganske stille i Salen, da Doña Ysabel efter dette Intermezzo, som havde skaffet Markien flere Fjender, end han selv anede, gjorde sine første *pas*. Bly og værdig, en Smule kølig undgik hun i Begyndelsen stolt sin liden-skabelige Kavalier. Spanierne, men dog særlig de franske Herrer, der havde hørt saa meget om denne berømte Dans, følte sig strax skuffede — paa den Maade dansede man vist ikke Fandango.

Men ingen tog sine Øjne fra hende — Mændene bøjede sig frem, Skulder ved Skulder, Kvinderne rejste sig paa Taa for at se. Den æggende Musik, Kavalereus Forfølgelse — han kom alligevel aldrig saa nær, at hans Haand kunde røre ved hendes — og maaske ogsaa en anden Følelse opildnede efterhaanden den unge Kvinde; den kølige Blyhed svandt, uden at hun dog et Øjeblik mistede Herredømmet over sig selv, sin stolte, rolige Overlegenhed. Dansen blev

— udført af disse to — en Roman, en dristig og spændende Fægtning med alle Kytheres skønneste Vaaben, en prægtig Revy over alle Kærlighedens Følelser og Situationer, i hvilke Mandens bevidste, ildfulde Attraa og Kvindens halvt uskyldige, halvt kokette Modstand vekselsvis dominerede. Sainte-Croix bøjede sig frem; han stod i første Række i den kompakte Kreds, der havde dannet sig om de dansende. For hver Bevægelse, de begge gjorde, for hvert Blik, de vexlede, voxede hans afmægtige Skinsyge. Var dette den Ysabel, hvis Haand han en Gang havde kysset paa Trappen i Astorga? — den blege Pige, der havde modtaget ham saa koldt og værdigt, da han for kun nogle Uger siden var kommen til Castilloblanco? Hvilken Forandring var der ikke foregaaet med hende i den korte Tid, han ikke havde set hende! Hvor i Alverden havde hun lært at bruge en Vifte, et Slør saa raffineret behændigt? Hvem havde vel lært hende dette Blik over Skulderen — paa én Gang saa fristende og saa afvisende? . . . Og hvilken lidenskabelig vellystig Abandon i den Maade, hvorpaa hun med Armene løftede over Hovedet og Nakken bagover pludselig kastede sig tilbage for at undgaa Mandens truende Favntag! Han begyndte at ane, hvilken farlig Skole Fandangoen maatte være for den spanske Pige, naar den blev danset paa den Maade . . .

Dansen sluttede brat. Med flammende Øjne og udstrakte Arme, skælvende og varm — men stadig paa Afstand — knælede Markien halvt for sin fortryllende Dame, som skælmsk, pludselig overmodig, næsten haanlig gjorde en dyb Kompliment, idet hun under begejstrede Bifaldsraab trak sig tilbage.

Hertuginde af Abrantes havde med stor Opmærksom-

hed og en Kenders eminente Interesse fulgt denne mærkelige Dans. Hun gjorde ingen som helst Bemærkning, men da Musiken tav, vendte hun sig til Kellermann, som lændede sig til Stolen bag ved hende, og citerede stilfærdig Madame de Tollards bekendte Ord om Philippe-Égalité's Moder:

— *Enfin — on a trouvé le moyen de rendre le mariage indécent!*

Men de spanske Damer havde faaet Blod paa Tanden — der var ikke en af dem, som ikke af hele sit Hjerter misundte Doña Ysabel hendes Triumf. Markisen af Arabacca forlangte øjeblikkelig Seguidillaen — en Slags Kontredans, i hvilken Fandango-Motivet stadig gaar igen. Man plyndrede de forgyldte Kurve med Kastagnetter, som Tjenerne allerede havde baaret ind til Kotillonen, og i næste Øjeblik, medens Kvadrillerne ordnede sig, var den store Balsal et eneste jublende Kaos, hvor de franske Officerers spøgende Beklagelser over ikke at kunne danse som des Charentes og de spanske Damers leende Forsikringer om Bistand i Turene overdøvedes af Benkastagnetternes hidsende, utaalmodige Smæld. Hertuginnen af Abrantes, som dog baade under Republiken og Kejserdømmet havde set ganske løsslupne Fester, begyndte, lidt skandaliseret, at synes, at dette her var noget af det livligste, hun nogensinde havde været med til.

Doña Ysabel nægtede standhaftigt at modtage noget Engagement til denne Dans. Hun stod og forsvarede sig smilende, men yderst haardnakket mod Greven af Valloria, som bestormede hende med Anmodninger og med sædvanlig spansk Overdrivelse lidenskabeligt svor paa, at han vilde give Halvdelen af sit Liv for en Dans med hende. I samme Øjeblik, han efter et sidste definitivt Afslag omsider modløs

trak sig tilbage, lykkedes det endelig Sainte-Croix at trænge sig frem til den feterede unge Dame.

Han turde ikke tiltale hende i saa manges Nærværelse, da han var bange for ikke at være Herre over sin Stemme, og stod derfor i Begyndelsen kun stille ved Siden af hende. Des Charentes var for et Øjeblik siden mod sin Villie, men paa en Maade, der ikke tillod en galant Kavalier at sige nej, bleven engageret af den foretagsomme og emanciperede Markise af Arabacca, og Madame Junot, der ogsaa gerne havde villet tale et Par Ord med Doña Ysabel, var allerede leende, under forgæves Protester, bleven bortført af en Nevø af Hertug del Parque. Hun forsikrede gentagne Gange, at hun ikke kunde, men lod sig dog tilsidst, fornøjet, nysgerrig og i Tillid til sin anerkendte overlegne Dansekunst, slæbe ned til Seguidillaen, da Musiken spillede op.

Doña Ysabel var nu saa godt som alene i Salonen. Træt, forvirret og nervøs gik hun, uden at tage nogen Notits af den ukendte Maske, hen til det dybe Nischevindue i Gavlen og satte sig i den lille Sofa bag ved Gardinerne. Korsridderen fulgte hende resolut, og da han nu vidste sig alene med hende, vendte han sit Ansigt lige imod hende og slog Visiret paa Hjælmen op. Hun saa' op.

— Sainte-Croix . . . sagde hun dæmpet og trykkede Hænderne mod Hjertet, idet hun forsøgte at rejse sig.

Han bøjede sig frem imod hende, forbitret, rasende skinsyg med Haanden paa Sofaens Ryg, bleg under det sorte Bind, med sine store blaa Øje i hendes.

Og saa pludselig — ingen af dem kunde forklare det! var det af Svaghed efter Saaret, eller var det som Svar paa det Blik, hun sendte ham? — laa han paa Knæ ved hendes Fødder med Hovedet i hendes Skød.

— Sainte-Croix, hviskede hun angst og trykkede haardt uden at vide det den Haand, som havde grebet hendes. Min Gud — De er jo syg endnu . . .

— De vilde ikke se mig, hviskede han næsten uhorligt — ikke tale med mig. Hvad skulde jeg tro! . . . Han saa' op: Doña Ysabel — hvad skal jeg tro?

Hun lagde begge Hænder paa hans Skuldre og bøjede sig ned mod ham — hendes Øjne hvilede fast i hans.

— Ingenting, sagde hun og smilede fraværende, idet hun rystede let paa Hovedet. Ingenting. Aa, min Ven, lad mig se paa Dem . . . lad mig dog se paa Dem . . .

Hun lukkede Øjnene og bøjede sig endnu dybere frem. Dette uventede Møde strax efter den lidenskabelige Dans, som paa mer end én Maade havde bragt hendes unge Blod i Oprør, havde fuldstændig berøvet hende al Selvbeherskelse; hun huskede i dette Øjeblik ikke et eneste af de Løfter, hun saa ofte havde givet sig selv, de Forsigtighedsregler, hun havde foreskrevet sig selv — i lidenskabelig Lykke huskede hun kun ét: at hun atter var den Mand nær, som hun tilbad.

— Men du elsker mig jo, hviskede han langsomt, betagen, næsten forbavset. Thi i den Time han havde set hende sammen med des Charentes, havde han mer end én Gang bittert tvivlet om hendes Kærlighed.

Hun smilede med lukkede Øjne, mildt og lyst. I hendes sænkede Ansigt under Diademets skælvede omkring de tynde Næsefløje og den fine Mund dette Udtryk af barnlig, ubevidst Grusomhed, som strax i Sainte-Croix' Øjne havde udmærket hende frem for alle andre Kvinder, og som altid havde betaget ham saa stærkt.

Larmen af Dansen, den skærende, hidsende, lokkende

Lyd fra de Hundreder af Kastagnetter trængte ind fra den store Balsal. Doña Ysabel brast pludselig i heftig Graad med Panden mod Sainte-Croix' Skulder.

— Men Ysabel . . . Han rejste sig, og idet han pludselig mindedes, hvor de var, trak han hurtig det tunge Draperi for Vinduesaabningen. Derpaa satte han sig ved Siden af hende i Kanapéen — hun græd stadig ubehersket med begge Hænder for Ansigtet.

De følte sig i dette Øjeblik saa alene med hinanden, som om der ikke fandtes andre Mennesker paa Jorden. Gennem det tunge Gardin trængte ikke en Lysstraale fra Salen ind til dem, men gennem Vinduet faldt Maaneskinnet stærkt og klart ind i den hvælvede, hvidkalkede Nische.

— Ysabel — han drog med Magt Hænderne fra hendes Ansigt. Er der hændt noget, som . . . Hvorfor græder du? hviskede han dæmpet. Tør du ikke mere se mig ind i Øjnene?

— Der er ikke hændt noget. Hun rystede paa Hovedet. Hvad skulde der være hændt? . . . Men — aa, ingen véd, hvor ulykkelig jeg er.

Han tav og saa' mørkt frem for sig.

— Det bliver ikke bedre hverken for dig eller mig, saa længe du ikke vil tage nogen Beslutning, sagde han kort. Og han tilføjede hensynsløst, udfordrende:

— Det ender med, at des Charentes og jeg ved første Lejlighed søger Anledning til Trætte og uden videre stikker hinanden ihjel. Du kan nok forstaa, at efter det, jeg har set i Aften, kan vi to ikke godt forliges om at indaande den samme Luft.

Og i det samme han sagde dette, slog det ham, at dette jo i Virkeligheden var det allersimpleste — den eneste

mulige Løsning paa Konflikten: duellere med des Charentes og dræbe ham.

Hun rystede let som af Kulde, men svarede ingenting. Den knitrende, smældende, haarde Lyd af Kastagnetterne trængte sig stadig æggende — nu mere dæmpet af Draperiet — gennem Musiken og Larmen. Han drog hende pludselig brutalt ind til sig og, idet han lidenskabeligt trykkede sine Læber mod hendes, brændte hans Blik sig spørgende og fordrende ind i hendes. Kun et Øjeblik lod hun sig rive med af hans Lidenskab, hvorpaa hun — i det samme Musiken sluttede derinde med et langt skærende Strøg paa alle Violinerne — rejste sig heftigt.

— Jeg vil ikke, sagde hun fortvivlet med Opbydelse af al sin Villiekraft og rev Draperiet til Side, som atter tungt faldt i efter hende.

Sainte-Croix blev længe siddende stille i Maaneskinnet, mørk med bøjet Hoved. Ved sin Ære som Mand svor han at tvinge hende, thi saadan som Livet nu var, kunde han ikke bære det.

XV.

Sainte-Croix avait trop d'esprit et de tenue pour abuser de la faveur dont il jouissait auprès de l'Empereur . . .

Mém. du GÉN. MARBOT.

«E'enfant chéri de la Victoire!»

NAPOLÉON
(de MASSÉNA)

Dagen efter Ballet blev Hertuginde af Abrantes længe liggende i Sengen. Hun laa og grundede paa, hvad hun havde set i Gaar — des Charentes' Dans med sin Hustru og Doña Ysabels Blik, da denne efter Seguidillaen traadte ud bag Draperiet foran Nichevinduet. Lidt efter havde hun genkendt og hilst paa Sainte-Croix, og paa hendes Spørgsmaal, om han havde set Madame des Charentes, havde han hurtigt svaret, at han virkelig allerede havde haft den Fornøjelse.

Alt dette laa Laure Junot nu og grundede paa. Og hun tænkte paa sin Barndomsven Charles' brillante Karriere og glimrende Udsigter, paa Kejserens usædvanlige Omsorg for hans Fremtid, paa hans Moder, som hun lige siden sin Barndom satte stor Pris paa og holdt af, paa den unge

belgiske Dame, som man allerede — takket være Hans Majestæts paabudte Indiskretioner! — overalt i Paris nævnede som den vordende Grevinde d'Escorches de Sainte-Croix . . . Alt dette laa hun og tænkte frem og tilbage paa, indtil hun tilsidst resolut rejste sig op og bad sin Kammerjomfru lade General de Sainte-Croix vide, at Hertuginde af Abrantes gerne ønskede at tale med ham, hvis han havde Tid til at holde hende med Selskab, medens hun drak sin Chokolade.

Lever'ernes Tid var endnu langt fra forbi, og det var den naturligste Ting af Verden, at en Dame — særlig efter et Bal — modtog sine intimere Venner, inden hun stod op om Morgen. Da Sainte-Croix kom ind, kyssede han galant den Haand, hun rakte ham, og slog sig strax ugenert ned i Lænestolen ved Siden af den enorme Seng, som var saa gammel, at Madame Junot med en indre Gysen altid mistænkte den for at være blevet benyttet af den stakkels Elisabeth af Valois eller af hendes afskyelige Mand. Den gamle Joséphine, som havde paaklædt og friseret sin Frue, lige siden denne var en lille Pige paa ti Aar, og som i sit graasprængte Hoved ubrødelig tavs gemte alle de mer eller mindre vigtige Hemmeligheder, hun i disse sexten Aar ikke havde kunnet undgaa at høre, ordnede stille Chokoladeserveringen paa Bordet ved Hovedgærdet.

Hertuginde rejste sig op paa Albuen, og idet hun støttede Hovedet mod Haanden, fæstede hun sine store brune Øjne paa Barndomsvennen.

— Kære Sainte-Croix, jeg har ligget og tænkt paa Dem hele Morgen . . .

Generalen blev urolig; han vidste, hvor skarpsynet hun var, og huskede pludselig hendes prøvende, underligt spørgende

Blik den foregaaende Aften, da hun havde nævnet Doña Ysabel.

— Hvordan tror De egentlig, dette ender? vedblev Laure ubevægelig. Hvad er Deres Mening? De — hun saa' bekymret bebrejdende paa ham — De véd jo lige saa godt som jeg, at Markisen af Charentes aldrig kan blive Deres Hustru. Hvad tænker De paa, siden De bliver ved med stadig at søge hende paa denne Maade?

— Skilsmisse! sagde Sainte-Croix lakonisk og saa' Hertuginde lige ind i Ansigtet med sine klare blaa Øjne. Hun satte sig heftigt op i Sengen og mødte skarpt hans Blik.

— Skilsmisse! gentog hun indigneret, næsten forfærdet. Og det taler De om — Deres Moders Søn — en Sainte-Croix!

— En Sainte-Croix, svarede han koldt, har vel ikke større Forpligtelser over for Kirken og Sakramentet end en Caulaincourt. For ikke at tale om Hans Majestæt Kejseren selv . . .

— Kejseren! — Kære Charles, jeg troede ikke, De var saa naiv. Kan De ikke forstaa, at just af den Grund . . . Aa, det véd De jo lige saa godt som jeg! Kejseren har sine egne Love; de gælder kun for ham. De, der kender ham, De véd, hvor konservativ han er, naar det gælder andre.

— Jeg véd det altsammen, jeg har netop tænkt paa det samme, og det mer end én Gang. Men — det, Lasalle og Caulaincourt har opnaaet, kan jeg vel ogsaa opnaa. Han lænede sig tilbage i Stolen og gyngede let med Foden. Min gode Veninde: paa Lobau og ved Wagram forstod ikke blot Kejseren, men ogsaa jeg selv, at jeg . . . han standsede lidt, ledte ligesom efter Ordene, og Madame Junot saa' det

stolte, selvbevidste Smil om hans fine Mund — at jeg er en af dem, der har Ret til at stille Fordringer.

Laurette sukkede. Trods alle illustre Exempler fandt hun Skilsmisse «vulgært», og af aristokratisk Vane — maaske ogsaa paa Trods — var hun god Katolik. Hun greb til sin sidste og vigtigste Indvending:

— Og Doña Ysabel selv! Tror De da, at hun — en Kastilianerinde — gaar ind paa det? Ak, min Ven! . . .

Sainte-Croix gjorde en stolt og utaalmodig Bevægelse med Haanden.

— Madame, jeg beder Dem, der kender Kvinderne, svare mig ærligt: tror De virkelig ikke, at Doña Ysabel i dette vil, hvad jeg alvorligt vil?

— Jo, svarede Madame Junot uvilligt, men ærligt og saa' alvorligt op. Nu. Men . . . aa, Sainte-Croix, jeg kender hende — jeg kender hende bedre end De! Naar De har kuert hendes Villie, bundet og tvunget hende med Deres hensynsløse Kærlighed, saa vil hun rejse sig mod Dem. Og hver Draabe Blod i hendes Aarer er spansk. De skulde blot have set hende den Dag, da Fangerne fra Astorga blev skudt. Hun tilgiver Dem aldrig Deres Nationalitet — det, at De er Landsmand med Ney og hendes Mand, Deres Deltagelse i og deres Tjeneste under dette Felttog. Naar denne Passion er gaaet over, vil hun græmme sig ihjel.

— Men den gaar ikke over, svarede Sainte-Croix blidt, sagtmodigt og saa' smilende ned paa hende med Hovedet en Smule tilbage og Øjnene halvt lukkede.

Madame Junot rystede let paa Hovedet uden at vende Blikket bort.

— Min Ven — naar De første Gang begynder at

sammenligne en anden Kvinde med hende, saa . . . saa . . . begynder hun at reflektere.

— Men jeg begynder aldrig paa at sammenligne nogen anden med hende, indvendte Sainte-Croix paa samme sagtomodige og overlegne Maade.

— Min kære Charles, hun lagde pludselig frimodigt, kammeratligt sin Haand paa hans — De er en Mand — kun en Mand!

Sainte-Croix tav og strøg sagte sin Haand hen over Hesthaarsdusken paa sin Hjælm. Men han smilede, sikker paa sig selv og endnu mere sikker paa, at der ikke i hele den vide Verden fandtes en Kvinde, som blot tilnærmelsesvis kunde komme til at eje den Magt over ham som Doña Ysabel.

Hertuginde af Abrantes sukkede utaalmodigt og slap hans Haand.

— Du gode Gud, Sainte-Croix! Jeg vil jo kun Deres Bedste — det vil baade Junot og jeg, det véd De jo. Luk dog Øjnene op og sig Dem selv, at dette ikke kan gaa. Og — hun standsede lidt og betragtede ham forskende, thi hun vidste, at hun nu berørte et farligt Æmne — hvad tror De egentlig, Hr. des Charentes vil sige? Siden i Gaar indser De da vist, at De ogsaa maa regne med ham.

Sainte-Croix kunde særdeles godt beherske sig, naar han vilde. Men der var en skarp, fin Rynke paa hans Pande mellem Øjnene, da han uden at møde hendes Blik langsomt svarede:

— Der findes altid én Udvej til at komme overens med Hr. des Charentes.

Hertuginde af Abrantes slog Hænderne sammen og løftede dem med en fortvivlet Gestus:

— Aa, Charles! . . . Og De, som allerede én Gang har sat Deres Karriere paa Spil i en Duel!

Han angrede allerede, at han saa uforsigtigt paa denne Maade havde ladet hende gætte sine inderste Tanker, og sagde nu leende:

— Derfor er jeg jo ogsaa bleven advaret! . . . Det var heller ikke det, jeg tænkte paa. Men lad os nu først tage Lissabon, og lad os saa tale med Hans Majestæt. For den, der vinder Sejr og har ham paa sin Side, er alt muligt!

Madame Junot svarede ikke strax; hun stak sine smaa ringbesatte Hænder ind under den hvide Natkappe og laa og saa' ud for sig.

— Ja, for den, der vinder Sejr . . . sagde hun bare.

Og da Sainte-Croix, der jo kendte Spanien kun altfor godt, ikke svarede, tilføjede hun sukkende:

— Men vi maa vel haabe det bedste!

Sainte-Croix havde rejst sig. Han stod og legede med sit Kaardefæste.

— Er det ikke muligt, begyndte han sagte, tøvende — jeg vil ikke tale med Junot om det, men tror De ikke, det var muligt at bestemme Kejseren til selv at komme herved endnu en Gang?

Madame Junot slog utaalmodigt ud med Haanden.

— Hvor kan De dog tro det! . . . Nu, lige efter den nye Kejserindes Indtog! Laurette sagde altid den «nye» Kejserinde om Marie-Louise. Ak, nej, min Ven!

Sainte-Croix vidste, at Hertuginde af Abrantes stod i stadig Brevvexling med Stormarskal Duroc, som var hendes særlig intime Ven, og altsaa, naar det drejede sig om Tuilerierne, var en af de bedst underrettede i hele Hæren.

Men han, ligesom Napoléons andre Generaler paa Halvøen, havde en Tid sikkert haabet, at Kejseren efter Formælingen vilde beslutte sig til endnu en Gang personlig at tilsé sine spanske Anliggender — det var for dem alle en bitter Skuffelse, at det ikke skete.

— Og desuden, fortsatte den smukke Politiker i Sengen, som pludselig lod til at have glemt alt det Hovedbrud, Sainte-Croix' Kærlighedshistorie voldte hende — om han ogsaa maaske kan erobre Spanien, saa véd jo baade De og jeg og vi allesammen, som ser det paa nært Hold, at han aldrig i Verden kan tvinge det til Underkastelse . . . Men gaa nu, kæreste Ven — hun rejste sig halvt op og vinkede utaalmodigt med Haanden — det er naturligvis grumme interessant at ligge her og tale om Politik og Kærlighed, men gaa nu alligevel . . .

Om Aftenen var Sainte-Croix som sædvanlig hos Junots sammen med den øvrige Kreds af Officerer. Han havde ventet i det mindste et Øjeblik at træffe Doña Ysabel, men fik at vide, at hun ikke havde ladet sig se hele Dagen.

— Den Fandango var ogsaa lidt anstrængende, sagde Clausel, som meddelte ham dette Faktum, idet han smilede lidt impertinent. Hun skal yderst rigoristisk have nægtet vor Ven des Charentes en Samtale, som han hele Dagen meget ivrigt har ansøgt om . . .

— Jeg vidste ikke, kære Clausel, udbød Sainte-Croix haanligt, at du i den sidste Tid var bleven Chef for Spionkorpsset.

— Bare i Paladset og som Amatør! svarede den anden koldt. Jeg er for Resten, som du maaske véd, en af

Madames ivrigste Tilbedere, og hendes extraordinære Forhold til Manden interesserer mig.

— Mig ogsaa, sagde Sainte-Croix tørt og vendte sig kort om.

Det var den dejligste Aften i Begyndelsen af Maj — mild, en Smule fugtig og ikke altfor varm. Som sædvanlig stod Dørene i den lille Salon aabne, og ude paa Balkonen var der paa Grund af det stærke Maaneskin næsten lige saa lyst som inde i Værelset. Madame Junot var den eneste Dame i Selskabet, uagtet dette i Aften var en hel Del større end ellers. General Reynier havde nemlig for en Dags Tid forladt sit Hovedkvarter ved Tajo, og Marskal Ney var taget hele den lange Vej fra Salamanca for at gøre Hertuginde af Abrantes sin Opvartning.

Marskalen var først kommen for et Kvarter siden og sad i Øjeblikket ved Siden af Værtinden i hendes lille Sofa lige ved den ene Balkondør. Konversationen mellem dem var ikke særlig livlig. Laurette havde, som hun selv sagde, «aldrig været indtaget i ham», og det Venskab, hun nærrede saavel for hans Hustru som for hans Elskerindes forurettede Steddatter, gjorde i Øjeblikket hendes Forhold til Hertugen af Elchingen temmelig tvungent. Samtalen gik kun trægt og drejede sig om Gaarsdagens Bal, som han meget beklagede, at han ikke havde kunnet tage Del i — Madame Junot blev naturligvis strax overtydet om, at Doña Francisca med Forsæt havde hindret ham deri — om Kejserens Formæling, om Modtagelsen og Festerne i Paris o. s. v., o. s. v. Ney forsøgte høfligt at gøre sig interessant for den pragtelkende og ødsle Hertuginde af Abrantes ved udførligt at fortælle hende om nogle sjældne mauriske Smykker, han havde fundet hos en Jøde i Salamanca, men han havde

ikke Held med at beskrive dem og havde øjensynlig hele Tiden sine Tanker andetsteds henne.

Junot, som spillede Whist med Reynier og et Par andre Herrer, var for et Øjeblik siden kaldt ud for at modtage en Stafet fra Paris. Han kom nu ind igen — endnu med Depescherne i Haanden — og vendte sig strax med et ejendommeligt tvungent, bedsk Smil til Ney.

— Kære Ney — han talte med Flid saa højt, at alle i Værelset nødvendigvis maatte høre det; og uden at tage Hensyn til sine Medspillere, som endnu sad og ventede med Kortene i Haanden, gik han lige hen til sin Hustru og Hertugen af Elchingen. Kære Ney — jeg har faaet en Efterretning, som ogsaa angaar dig og for Resten os alle sammen — han vendte sig halvt mod Reynier. Hvad siger du til, at Kejseren med det allerførste sender den portugisiske Hær en Øverstkommanderende?

Det var altsaa det, Budskabet fra Paris drejede sig om! Madame Junot forstod nu Udtrykket i sin Mands Ansigt. Hun blinkede uroligt advarende til ham og rejste sig halvt op fra sin Plads. I dette Øjeblik lykønskede hun sig til, at i det mindste ingen Spanier var til Stede.

Ney var pludselig bleven mørkerød i Ansigtet — han gik et Skridt hen imod Junot. Ja saa — sagde han kun. Hans Majestæt tror altsaa ikke, at du og jeg selv kan føre vore Tropper! Hvem Satan er det? — Han forglemte nu ganske sig selv, i den Grad følte han sig krænket. Bessières eller Davoust maaske?

— Nej, saa . . . Junot havde ogsaa et Par skarpe Ord paa Tungen, men mødte i det samme sin Hustrus Blik og tilføjede roligere, med næsten officielt Anstrøg, som om han læste det op af «Monitøren»:

— Det er Marskal Masséna.

Der var efterhaanden blevet ganske stille i Værelset. Officererne, som et Øjeblik i Forvejen i spredte Grupper havde talt livligt med hverandre, havde nu alle som én samlet sig om de to Generaler, urolige og nysgerrige efter at se, «hvordan de tog det». Da Junot nævnede Prinsen af Esslingens Navn, var der mer end en blandt Kammeraterne, som drog et Lettelsens Suk. Madame Junot mødte Sainte-Croix' Øjne og, næsten uden at vide af det, nikkede hun langsomt, meget sigende.

— Vi kommer til at rømme det halve Palads, begyndte Kellermann roligt, taktfuldt ledende Samtalen bort fra dette Æmne. Det er kedeligt, Madame — han vendte sig til Hertuginde — for mig, for jeg kommer vel ikke længer til at nyde godt af Naboskabet med Dem.

— Aa, indskød Junot uforsigtigt, lad os bare alle sammen blive, hvor vi er! Den gamle maa saa tage ind et andet Sted.

Hertuginde af Abrantes lod, som om hun ikke hørte sin Mand. Hun vendte sig smilende til Kellermann:

— Naturligvis er det kedeligt. Men De véd ikke, hvor gode Venner Masséna og jeg er. Jeg véd ikke, hvor mange Gange han har svoret paa, at han tilbeder mig...

— Jeg tror heller ikke, at De véd, hvor mange Gange han har været Dem utro, afbrød Kellermann leende.

— Han er virkelig, naar man tager hans Alder og de Strabadser, han har gennemgaaet i Betragtning, en rask og rørig gammel Herre, bekræftede Clausel anerkendende.

— Mine Herrer — Madame Junot holdt spøgefuldt begge Hænderne for Ørerne, glad ved at kunne aflede Opmærksomheden fra sin Mand — De maa endelig skaane mine

Følelser! De har jo nylig alle hørt, at jeg sværmer for Masséna . . .

— Som «Genuas gamle Soldat» — Kellermann parodierede uærbødigt den Hæderstitel, Hæren havde givet Masséna — eller . . .

— Som «eller», nikkede Hertuginen af Abrantes højtideligt.

Men det hjalp ikke, at Madame Junot og den kloge Greve af Valmy ved Skæmt søgte at fordrive den forbitrede Stemning, som Meddelelsen om Massénas Udnævnelse havde vakt. Junot, hvem hans Hustru havde advaret og passede paa, lagde ganske vist i Øjeblikket Baand paa sig og talte i Aftenens Løb vidt og bredt om, hvilket fortræffeligt Valg Hans Majestæt havde gjort, da han til denne Post valgte just Masséna, der i Alder og Erfaring var saa langt forud for dem, at enhver, selv Hærens allerførste Officerer uden Ydmygelse kunde tjene under ham. Men de, som kendte ham — f. Eks. Sainte-Croix og Kellermann — saa' tydeligt, hvor dybt denne Handling af hans Afgud Kejseren saarede ham; og hvad Ney angik, gjorde han knap et Forsøg paa at lægge Baand paa sin Harme over «Formynder-skabet». Han, som aldrig havde bøjet sig for nogen anden Autoritet end Napoléon selv; som mer end én Gang aabent havde sat sig ud over Kong Josephs og Marskal Jourdans Befalinger; som man ikke havde vovet at lade komme i Nærheden af Soult, den Gang Kejseren, uvidende om Forholdene, fra Schönbrunn havde lagt hans Hærkorps under Hertugen af Dalmatiens — han skulde nu rette sig efter en «Øverstkommanderende»! Kellermann, der siden ude paa Balkonen vexlede et Par Ord med Hertuginen af Abrantes,

sagde rent ud, at han virkelig ikke kunde begribe, hvad Kejseren «havde tænkt paa». At lade Junot, der selv engang havde været Chef for den portugisiske Hær, havde erobret Portugal og hersket som en Konge i Lissabon, være afhængig af en anden — selv om denne anden ogsaa var en Masséna — var allerede noget vovet. Men det kunde dog maaske gaa an, thi til Trods for sit forfærdelige, opbrusende Naturel og sin ømfindtlige Stolthed var han baade intelligent, smidig og ikke uimodtagelig for Grunde. Men Ney! — Ney med sin urokkelige Stædighed, sit hensynsløse Hovmod, sin Mistillid til alle andre end Kejseren selv! Det var komplet umuligt, at det kunde gaa godt — særlig her, under disse lovløse spanske Forhold.

Allerede denne Aften blev det ogsaa aldeles øjensynligt for de mere skarpsindige, at hverken Junot eller Ney — for Reynier vilde det naturligvis blive mindre vanskeligt at læmpe sig efter Omstændighederne — i hvad der angik Ledelsen af deres respektive Korps, havde i Sinde at vige en Haandsbred fra de Planer, de en Gang havde lagt, og de Meninger, de en Gang havde akcepteret. Hver Gang deres Øjne i Aftenens Løb mødtes, laa der altid i Blikket en tavs Aftale om at holde sammen lige over for den ukaldede Formynder, som Kejserens Villie satte over dem.

Først den Aften blev Sainte-Croix og Hr. des Charentes officielt præsenterede for hinanden. Den unge General havde jo efter det Saar, han havde faaet uden for Astorga, næsten hele Tiden maattet holde sig paa sit Værelse, og paa Ballet i Gaar havde de selvfølgelig ikke truffet sammen.

Det var Clausel, som præsenterede dem for hinanden. De hilste og udvexlede høfligt et Par Fraser om Tjenesten, Kammeraterne, Udsigterne for den kommende Kampagne o. s. v. — altsammen ret køligt, men meget forbindtligt.

Markien var ikke i godt Humør i Aften. Han var — rasende over Doña Ysabels bestemte Vægning ved at tage imod ham — nu kommen herhen ene og alene for at træffe hende og tale med hende; det var for ham saavel som for Sainte-Croix en Skuffelse ikke at træffe hende i Selskabet hos Madame Junot. Da han nu stod Ansigt til Ansigt med den unge, i hele Hæren allerede berømte General, voxede hans Irritabilitet. Efter at han var begyndt at interessere sig for sin Hustru, havde han naturligvis ogsaa faaet at høre, at Sainte-Croix, i den Tid Hertuginen havde opholdt sig paa Castilloblanco, havde været næsten daglig Gæst i Huset og i Almindelighed ansaas for en af hendes og Fru des Charentes' intimeste Venner. Mere havde man ikke sagt, og kunde man heller ikke sige. Doña Ysabels Ligegyldighed ved ikke at besøge Sainte-Croix hele den Tid, han havde ligget syg i Valladolid, havde bevirket, at de, der muligvis havde næret nogen Mistanke angaaende Forholdet mellem hende og den unge Mand — man vidste jo ogsaa, at han i sin Tid havde ledsaget hende til Astorga — øjeblikkelig havde ladet den fare. Ellers havde jo de spanske Damer ikke det bedste Rygte inden for Hæren: de fleste var næppe komne ud af Børnestuen, paastodes der, før de holdt sig en «cortejo».

Men bortset fra alt andet var de to Mænds store Ulighed med hinanden, deres himmelvidt forskellige Livs-

opfattelse og Temperament, deres respektive Egenskab af Nord- og Sydfranskmænd allerede fuldkommen tilstrækkeligt til, at den ene strax maatte komme til at afsky den anden. Og desuden: naar et Menneske af hele sin Sjæl hader en anden, er det da muligt, at denne anden, selv om han bliver aldrig saa høfligt behandlet, kan være ganske uvidende derom? Med den udviklede, nervøst skarpe Sporsans, der ofte er særegen for Bjærgboere, og som i alle Livets Forhold i yderste Grad udmærkede des Charentes, anede han instinktmæssigt — i samme Sekund han mødte Sainte-Croix' haarde, graablaa Øjne — at han i ham havde mødt sin Fjende.

Ingen af dem nævnede Markisens Navn, og dette bidrog ogsaa til at forøge des Charentes' svage, mistænksomme Uvillie mod en Mand, som han vidste kendte hende saa godt. Ellers var der ikke en eneste af de Herrer, han havde talt med i Dag, som ikke i de mest smigrende Vendinger havde komplimenteret ham angaaende hans Hustru. Sainte-Croix besvarede kun Markiens Spørgsmaal, om han havde deltaget i Festen, med et kort Ja, men hentydede ikke med en Stavelse til Gaarsdagens Begivenheder eller til Ballets erklærede Dronning. Efter et Par Minuters tilsyneladende aldeles indholdsløse Konversation skiltes de høfligt ad.

Hr. des Charentes stod et Øjeblik stille og saa' efter den unge General, som med sit sorte Bind om det blonde Hoved var let kendelig blandt de øvrige Gæster. Derpaa vendte han sig eftertænksomt spørgende til Clausel:

— Jeg syntes ikke, jeg saa' Deres celebre Ven paa Ballet i Gaar. Hvad havde han paa?

— Sainte-Croix? — Jeg tror, han var i en Slags Korsridderdragt med Hjælm.

— Ja, saa, svarede blot des Charentes ligegyldigt. Men han huskede i samme Øjeblik meget tydeligt, at han ofte i Aftenens Løb havde lagt Mærke til saadan en Maske, og at denne altid var dukket op i Nærheden af Dronning Ysabel.

XVI.

«Que son celos? pregunta
Un hombre sabio,
Y un rustico le dice:
«Ama, y sabraslo.»

Sp. Ordsprog.

«Le général Clausel comprend le
monde comme il est...»

MME la D^{SSE} d'ABRANTES

Næste Aften — heller ikke den Dag havde hun forladt sine Værelser og ikke modtaget nogen anden end Hertuginde af Abrantes — besøgte Doña Ysabel Karmeliternonnerne ved Campo Grande. Hun gav de fromme Søstre alle de Penge, hun i Øjeblikket var i Besiddelse af, og hun tiggede ydmygt enhver af dem om at ville bede for hende hos Guds hellige Moder. De troede, at hun som god Kastilianerinde og Kirkens lydige Datter var ulykkelig over, at hun ved sit Giftermaal var bleven lænket til en Franskmand, et Djævelens Barn og Kejser Napoléons Soldat; derfor lovede de alt, hvad hun bad om, roste og trøstede hende med mange smukke og højtidelige Ord.

De forrige Afteners herlige Maaneskin holdt sig endnu og var den Aften tilmed klarere end før. Fuldmaanen stod rund og straalende over det højeste og nærmeste af Campo Grandes tretten Kirketaarne, da Doña Ysabel fulgt af sin Kammerjomfru traadte ud af den buede Klosterport. Hun standsede uvilkaarlig et Øjeblik udenfor og saa' sig beundrende om, inden hun atter drog Mantillen ned over Panden.

Hun sad allerede i sin aabne Vogn og Kusken skulde til at køre, da Hr. des Charentes, som havde staaet skjult i Portalens Skygge, pludselig traadte hen til Ekvipagen.

— Kære Ysabel — roligt, med en Ægtemands uomtvistelige Ret aabnede han uden videre Vogn døren og steg hurtig ind til hende — da det er sent, haaber jeg, at De ikke kan have noget imod, at jeg følger Dem hjem.

Doña Ysabel knyttede den Haand, hvormed hun holdt Mantillen sammen over Barmen, fastere til. Hun var meget bleg, da hun svarede:

— Min Kammerjomfru ledsager mig, som De ser — hun gjorde med Hovedet en Bevægelse i Retning af denne Person, der sad paa Bagsædet og nu, krænket og værdig, nejede for Markien.

— Jeg foreslaar, at Mademoiselle flytter op til Kusken, svarede des Charentes lige saa roligt og tog Plads ved Siden af sin Hustru.

— Du bliver, Catalina, udbrød Markisen heftigt. Jeg forbyder dig at forlade din Plads.

— Som De vil — dersom De absolut ønsker Vidner til vor Samtale, saa . . . Han trak paa Skuldrene. Jeg kan jo ogsaa undgaa at besvære Dem her, da jeg haaber, at det staar i min Magt at forlænge vort Samvær til saa sent paa Aftenen, som jeg vil.

Doña Ysabel vendte trodsigt Ansigtet imod ham, men Blikket fra hans dristige Øjne jog i næste Sekund Blodet op i hendes Kinder.

De kørte tavse hen ad den brede Allé — vexlede ikke et Ord mere paa hele Vejen til Paladset.

Da Vognen standsede i den indre Borggaard, stod der inden for de hvælvede Arkader en slank ung Officer med hvid Dragonkappe over Skuldrene og talte med nogle Kammerater. Det var Sainte-Croix. Da han saa' Markis og Markises Charentes, hilste han tavst ligesom de andre, men ingen gjorde noget Forsøg paa at nærme sig dem.

Markien sprang rask ud og hjalp selv sin Hustru ud af Vognen.

— De tillader vel nok, at jeg ledsager Dem til Deres Værelser, Madame? sagde han højt, mere som en Befaling end som et Spørgsmaal. Sainte-Croix saa' op, men han gjorde ikke en Bevægelse.

Doña Ysabel svarede ikke. Hun gik hurtig foran sin Mand op ad Trappen. Da hun kom ind i sin egen Salon, standsede hun ikke dér, men gik lige gennem Værelset ud paa den brede Balkon, som vendte ud imod Haven og uden Afbrydelse strakte sig langs hele Husets Façade med Døre ind til de forskellige Værelser.

— Du bliver her, Catalina, sagde hun paa spansk med dæmpet, men tydelig og aldeles ikke hemmelighedsfuld Stemme, idet hun med Haanden bydende anviste Kammerjomfruen Plads inde i Salonen.

Markien traadte ogsaa ud paa Balkonen. Han stillede sig ved Siden af Doña Ysabel, som strax, uden at tage den mindste Notits af ham, havde sat sig helt fremme ved Balustraden.

Markisen lod stadig, som om hun ikke mærkede sin Mand. Hun støttede begge Arme mod Stenbalustraden, vendte Ryggen til Værelset og saa' ud over Haven, som laa badet i Maaneskinnet, ganske hvid med korte, sorte Skygger under Træerne. Han holdt sig bag ved hende med den ene Haand støttet mod Stolens Ryg.

— Ysabel! udbrød han pludselig, med lavere, mere naturlig Stemme, end han før havde anvendt, og bøjede sig ned over hende. Hvad vil De dog have, jeg skal gøre? De tvinger mig jo selv til at bære mig ad, som jeg gør! I hele to Dage har De haardnakket nægtet at se mig, at høre et Ord fra min Mund.

Han bøjede sig endnu dybere ned over hende og forsøgte bønfoldende at gribe hendes Haand. Hun rørte sig ikke ud af Stedet, vendte ikke engang Hovedet om.

— Jeg elsker dig, hviskede han pludselig ubehersket med Læberne mod hendes Nakke. Jeg elsker dig til Raseri — og du véd det!

— Ti — aa, ti dog! . . . Hun vendte sig heftigt om og trykkede sig forskrækket længere ind mod Balustraden.

— Jeg lader mig ikke bringe til Tavshed af en Kvinde, hviskede han brutalt, idet han saa' hende lige ind i Øjnene, og jeg finder mig ikke i længere at være til Latter for hele Hæren. Jeg elsker dig. Du véd det — det er derfor, du nægter at se mig. Du er bange for mig, fordi du véd, at jeg har Ret til at tvinge dig . . . Aa, min lille Due — hvor længe troede du egentlig, at du kunde holde mig for Nar?

I sin hvide Dragonkappe løst hængende over Skuldrene og med en Cigaret mellem Læberne spadserede Sainte-Croix langsomt — nu ganske alene — frem mellem Havens Buske.

Han saa' ikke op til Balkonen, men lige neden for den satte han sig paa Fontænenes høje Stenkant, og idet han lænede sig mod den klodsede Nereide, som prydede den, slog han det ene Ben over det andet.

— Det lader til, sagde Markien efter en Pavse, under hvilke han nøje betragtede ham, at General de Sainte-Croix véd meget god Besked om Deres Sædvaner, Madame. Plejer de maaske at underrette ham om, hvor De kan træffes paa denne Tid?

Hans Hustru lænede sig tilbage i Stolen og lagde Armene over Kors paa Brystet. Visheden om, at Sainte-Croix var i Nærheden, gav hende nyt Mod. Bleg, næsten hvid i Maaneskinnet under den sorte Mantille, som hun nu slog tilbage fra den juvelprydede Pande, saa' hun stolt op paa sin Mand.

— Det er anden Gang, De taler til mig paa den Maade, Hr. Markis. Jeg forbyder Dem det. Jeg indrømmer, at jeg har gjort alt og vedblivende agter at gøre alt, for at Forholdet mellem os altid skal vedblive at være, som det hidtil har været; men Deres Navn bærer jeg med lige saa stor Ære som De selv.

— De elsker altsaa ikke Hr. de Sainte-Croix?

Hun tav. Hun sad ubevægelig i samme Stilling med nedslagne Øjne — overlegen, trodsig og haanlig.

— De foretrækker maaske, Madame, at jeg stiller ham dette Spørgsmaal?

Nu saa' hun op — stolt, foragteligt:

— Jeg beder Dem mindes, Hr. Markis, at General de Sainte-Croix allerede har dræbt én Mand i Duel.

— Ysabel! — De tror altsaa, at jeg er feig? Hans sorte Øjne borede sig truende ind i hendes. Hvor tør De

fornærme mig paa denne Maade? Har jeg nogensinde givet Dem eller nogen anden Ret dertil?

Han talte nu med en Værdighed, en rolig Bevidsthed om sin egen Styrke, som næsten afvæbnede Doña Ysabel. Hun bøjede Hovedet og sagde med ikke fuldt saa stor Sikkerhed:

— Jeg ønsker ingen Duel mellem Dem og ham. Jeg tillader det ikke. Og jeg giver Dem mit Ord paa — hun talte hurtigt, dæmpet, men saa' frimodigt op — at der ikke er nogen Grund dertil.

— Ikke endnu altsaa? svarede Markien lakonisk.

Markisen værdigede ham ikke et Svar. Hun vendte sig atter mod Haven og lagde Armene paa Balustraden ligesom før. Sainte-Croix saa' ikke derop, lod ikke til at lægge Mærke til dem. Men Doña Ysabel vidste meget godt — saa sikkert, som om han havde sagt hende det — at om hun fjernede sig fra Balkonen, vilde han i næste Minut staa uden for hendes Dør og sprænge den, hvis det var nødvendigt.

— Kom, Ysabel, sagde pludselig des Charentes efter en Pavse og i en helt anden Tone — fortroligt, indsmigrende og lidt utaalmodigt fordrende. Dette er jo den rene Galskab. Naar du ikke bryder dig om nogen anden, saa . . . Han lagde indsmigrende Armen om hendes Liv og bøjede sig ind mod hendes Øre.

— Hun er jo dum, den lille — en dum, uerfaren lille Pige, som ikke véd, hvad det vil sige at elske . . . Og i det samme følte hun hans hede Læber mod sin Hals under Øret.

Den unge Kvinde blev rød som Blod under Mantillen, og Hjertet bankede stærkt mod Stenbalustraden. Men

hun turde ikke skrige, knapt gøre en Bevægelse af Frygt for Sainte-Croix.

— Ysabel, hviskede han igen, endnu ømmere og mere overtalende end før. Tror du ikke, at jeg vil kunne lære dig, hvad det er — at elske . . .

Hun mærkede, hvorledes hans Arme sluttede sig fastere om hendes Liv, hvor varm hans Aande var, og hvor hurtigt han trak Vejret. Hun kunde ikke mere, hun turde ikke mere være alene med ham — det maatte briste eller bære, men hun maatte gøre en Ende paa denne Scene.

— Catalina! raabte hun pludselig gennemtrængende og skærende. Kammerjomfruen styrtede ud paa Balkonen.

— Aa — hun mødte forvirret, skamfuld Kammerjomfruens spørgende, meget sigende Blik. Aa, jeg finder mig ikke vel, sagde hun svagt, og det var hende i dette Øjeblik, som om hun skulde besvime, i den Grad var hun medtagen af de foregaaende Dages Kamp, af Sindsbevægelser, Harme, Ydmygelser og Angst. Med halvt tillukkede Øjne sank hun tungt tilbage mod Stolens Ryg.

Sainte-Croix, der, i samme Øjeblik hun raabte, havde kastet den for længst slukkede Cigaret og lynsnart rejst sig, blev staaende stille, da han saa' Kammerjomfruen komme ud fra Salonen. Hvor forpint og skinsyg han endogsaa følte sig denne Aften, mistede han dog endnu ikke sin Selvbeherskelse. Kun i yderste Nødsfald, naar han ikke saa' anden Udvej, vilde han trænge ind i Huset. Thi han vilde — saa længe det blot var muligt — undgaa aabenlys Skandale, det havde han lovet sig selv.

Des Charentes, som kendte Kvinder tilstrækkeligt til at kunne se, at hun i dette Øjeblik ikke spillede Komædie,

men virkelig var overanstrengt og utilpas, gjorde dog et sidste Forsøg paa at kue hendes Villie.

— Lad mig følge dig ind, min Ven — han gjorde en Bevægelse som for at løfte hende op fra Stolen. Natteluftens eller det stærke Maaneskin angriber dig . . . Kom . . . Vi taler bedre med hinanden dérinde. Og da hun haardnakket blev siddende stille uden engang at lade, som om hun hørte ham, hviskede han — smilende, som om han talte til et Barn:

— Saadan en lille Taabe! Du er da vel ikke bange for mig, Elskede? Jeg er jo din Mand — og jeg tilbeder dig. Se saa, Ysabel — jeg lover dig, at dersom du virkelig vil være af med mig, og du befaler mig det, saa skal jeg gaa, uden saa meget som at kysse din Haand, hvis du ikke selv giver mig Lov til det. Lad mig blot følge dig ind, du lille . . .

Doña Ysabel saa' op og med begge Hænder trykkede hun sig næsten krampagtigt ind til Stenbalustradens Kant.

— Jeg rører mig ikke ud af Pletten, saa længe De er i Huset, sagde hun med dæmpet, men fast Stemme. Hvis De ikke gaar nu, bliver jeg herude hele Natten. Og idet han forbitret, rasende over denne sejge, fortvivlede Modstand, som han ikke havde ventet, og som han var alt andet end vant til, truende gik et Skridt frem imod hende, tilføjede hun hurtigt, endnu mere dæmpet:

— Bruger De Vold, saa skriger jeg.

Han indsaa, at han for denne Gang maatte opgive Kampen.

— Jeg tvivler ikke om, Madame, at General de Sainte-Croix nok kan høre Dem. Jeg tvivler heller ikke

om, at han allerede kender Vejen saa godt, at han strax véd, hvordan han skal komme herop. Men da jeg ønsker at undgaa Slagsmaal i min Hustrus Sovekammer, gaar jeg nu. Det skal være mig en Fornøjelse at lade Deres Ven, Hr. de Sainte-Croix høre nærmere fra mig.

— Jeg gentager endnu en Gang, sagde hun energisk med Opbydelse af sine sidste Kræfter, og jeg sværger ved min Ære: De har ingen Grund til at søge Trætte med General de Sainte-Croix.

— Jeg foretrækker nu selv at afgøre den Sag, svarede han koldt. I alt Fald kan De være sikker paa, at jeg ligesaa lidt taber ham af Sigte, som det lader til han mig.

Da Markien et Øjeblik efter gik gennem Salonen og haardt slog Døren i efter sig, gav den unge Piges Nerver omsider fuldstændig efter, og hun brast i en heftig Krampegraad. Neden for Balkonen kunde Sainte-Croix i Nattens Stilhed tydeligt høre hendes fortvivlede Hulken.

Den tolvte Maj ventede man i Valladolid Masséna. Marskal Ney, der ligesom Junot havde faaet næsten faderlige Ordre fra den betænksomme Prins af Neuchâtel, havde i fuld Gala, fulgt af sin Stab, begivet sig fra Salamanca for at være med til den Øverstkommanderendes Modtagelse. Ud fra San Pablopladsen og gennem *Calle de San Gregorio* red nu for at møde ham den prægtige Kortege paa to hundrede Ryttere, med Hertugerne af Abrantes og Elchingen, Greven af Valmy og General Reynier i Spidsen. Vejret var saa straalende, som det kan være i Spanien i Maj, og alt syntes at forene sig om at gøre den berømte gamle

Krigers Indtog i Karl V's Hovedstad saa festligt og pragtfuldt som muligt.

En god halv Mil uden for Valladolid mødte man endelig Prinsen af Esslingen med Følge. Han var ikke til Hest, men sad i en bekvem Ekvipage sammen med en ganske ung Dragonofficer, smukt uniformeret og til Trods for sin store Ungdom behængt med Ordener. Overgeneralerne og de højeste Stabsofficerer red strax hen paa begge Sider af Vognen og komplimenterede den Øverstkommanderende. Masséna bukkede til alle Sider med den trekantede Hat i Haanden — underlig generet og højrød i Ansigtet.

— Min kære Marskal, sagde Hertugen af Abrantes kordialt, med en hæderlig Bestræbelse for at være rigtig elskværdig, min Hustru sender igennem mig sin allerbedste Hilsen, og — her lod Junot, som om han fuldstændig havde glemt de tydelige Vink, som en af Massénas taktfulde Adjutanter allerede havde givet ham om, at dette af visse Grunde ikke gik an — hun glæder sig til under sit Ophold i Karl V's Palads at faa den Ære at dele det med Masséna.

— Hvad siger du? raabte Marskalen forskrækket, og om muligt endnu rødere i Hovedet: den lille Dragonofficer ved Siden af ham, som ikke var bleven præsenteret, blev ogsaa rød og sad og saa' ned for sig. Kære Junot, jeg anede ikke, at Hertuginde var fulgt med dig lige til Valladolid. Jeg . . . Han saa' sig forvirret om og udbrød pludselig, meget energisk:

— Det gaar aldrig an!

— Hvad mener De, Hr. Marskal? Junot spillede sine store Øjne op, og hans Røst var ikke længer saa venlig. De ønsker da vel ikke, at min Hustru skal rømme Paladset?

Men bag Masséna's Ryg vexlede han, skælsk som en Skoledreng, et smilende Blik med Kellermann, som ogsaa havde al optænkelig Møje med at undertrykke sin Lyst til at le. Ney, paa den anden Side af Vognen, bed sig i Læberne og holdt Blikket ubarmhjertigt stift fæstet paa den ulykkelige Masséna.

Junot fik endelig Medlidenhed med den stakkels Øverstkommanderende. Han havde været Husar alle sine Dage, og rent privat var han alt andet end rigorøs, naar det gjaldt en Soldats Moral. Han sagde godmodigt, nonchalant, ligesom opmuntrende:

— Der er for Resten god Plads til os allesammen i det gamle Rottehul. De . . . han var lige ved at sige: skal ikke genere Dem; men han huskede i Tide paa Hærens Værdighed og tog sig i det.

Bag ved ham hviskede imidlertid General Clausel til sin Ven Sainte-Croix:

— Skal vi vædde noget om, at den kønne Dragon dér ikke bliver præsenteret hverken for Hertuginde eller Madame des Charentes? Skal vi?

— Nej, jeg vædder ikke en Døjt, lo Sainte-Croix. Jeg er nemlig ganske af samme Mening som du. Og han, som for næppe et Aar siden havde været Marskalens Adjutant og ved Esslingen, Lobau og Wagram havde delt saa mange Farer med sin Chef, tilføjede derpaa langsomt og med Uvillie:

— Hvem skulde for Resten tro det om saadan en Mand som Masséna!

— Nu er du uretfærdig og altfor stræng mod ham, sagde Clausel. De havde begge vendt deres Heste, og Ekvipagen med den berømte Marskal og den ukendte spinkle

Dragon naaede i rask Trav Valladolid, eskorteret af den portugisiske Hærs højeste Officerer. Hvorfor skulde dog ikke han, der har døjet mere ondt end nogen anden i hele Hæren, der har sultet som en Tigger i Genua og alle Vegne kæmpet som en Panter, som er bleven gammel og graa før Tiden af Sorger, Ansvar, Kampagner og Anstrængelser, som hver Dag vover sit Liv som den simpleste Soldat — hvorfor skulde vi nu ikke kunne unde ham alle de Livets Glæder og smaa Tilløkkelser, han muligvis endnu kan have nogen Tilfredsstillelse af?

Sainte-Croix smilede ironisk af Kammeratens velvilligt filosofiske Opfattelse af Skandalen og svarede kun med et Skuldertræk. Clausel saa' lige ud for sig og sukkede saa, ostentativt beklagende:

— Stakkels Masséna!

— Hvorfor «stakkels»? spurgte Sainte-Croix tørt. Han staar højere — ja, jeg mener nu ikke blot i rent ydre Henseende — end nogen af os andre nogensinde naar.

— Stakkels gamle Masséna, siger jeg — som for Resten ikke er saa forfærdelig gammel, som han ser ud til at være! Hvad Glæde har han nu af Genua og Rivoli, Esslingen og Wagram, Hærens Taknemmelighed og Kejsereus Naade, naar han dog, trods alt er reduceret til at søge Lykken, den Smule Lykke, han endnu kan nyde, hos en købt Kurtisane, han i den Grad skammer sig over, at han lader hende klæde sig ud som Dragonofficer!

— Jeg synes, du begynder at blive fælt sentimental, kære Clausel, bebrejdede Sainte-Croix ham alvorligt, og saa har du oven i Købet Uret! Lykken, og mindst en Massénas Lykke — han saa' lige ud for sig uden at møde Kamme-

ratens Blik — findes ikke hos en Kvinde, hverken som Køb eller Gave.

General Clausel holdt pludselig sin Hest an og gjorde Front imod Vennen.

— Se mig ind i Øjnene, Sainte-Croix! Tør du sige dette — nu?

Sainte-Croix blev blodrød helt op under Hjælmen. Han sagde skarpt, bestemt afværgende:

— Vi taler ikke her om mig. Og — han maalte den anden fra Isse til Fod — hvem har for Resten bedt dig om at blande dig i mine Affærer.

— Naa, naa, Sainte-Croix — godt Ord igen! Jeg mener dig det godt, og det gør vi alle. Var det et sædvanligt Æventyr, vilde naturligvis ingen tale til dig om det. Men dette her er en alvorlig Sag; det gælder enten dit Liv eller din Karriere.

— Ud med Sproget! raabte Sainte-Croix rasende. Hvad véd du? og hvad taler du egentlig om?

— Du er da ikke saa naiv, at du tror, at din Riddervagt ved Fontænen i Gaar ikke blev observeret?

Sainte-Croix tav.

— Vil du virkelig gøre dine Kammerater den Uret at tro, at de er dummere end alle andre Mennesker i Verden? vedblev Clausel uforfærdet med blid Stemme.

— Naa, hvad er det da, I har lavet sammen i Jer store Visdom? spurgte Sainte-Croix fortørnet haanende, næsten foragteligt. Ud med Sproget, siger jeg endnu en Gang!

— Jeg vil kun som din bedste Ven lade dig vide, svarede Clausel alvorligt, at du med saadanne Paafund ikke gavner en Moders Sjæl, men blot opnaar at ødelægge en Dames

Rygte, der — det antager jeg — er dig ligesaa dyrebart som hende selv.

Sainte-Croix svarede ikke strax. Da han den foregaaende Nat sad ved Fontænen uden for hendes Vindue, vidste han hele Tiden meget godt, at man fra alle Paladsets Vinduer tydeligt kunde se ham, og at hans lange Ophold dér nødvendigvis maatte vække Opsigt. Men han havde under saadanne Omstændigheder ikke haft andet Valg, sagde han fortvivlet til sig selv.

— Jeg véd ikke, hvordan det skulde kunne skade Doña Ysabels Rygte, at jeg en smuk Sommeraften ryger en *Cigarrillo* uden for hendes Vinduer, ytrede han endelig dæmpet.

— Jeg heller ikke. Men at du en hel Nat — eller næsten en hel Nat i det mindste — ikke viger ud af Pletten, ikke vil eller ikke tør slippe hendes Balkon af Syne . . . Husk paa — vi havde alle set hende komme hjem sammen med des Charentes. Alle Markisens Beundrere véd, at man fra Fontænen kan se lige op paa hendes Balkon. Og din Nervøsitet — for at bruge et mildt Udtryk . . .

— Jeg taaler ikke at høre mere, afbrød Sainte-Croix ude af sig selv. Ikke engang af dig. Lad des Charentes udfordre mig, dersom han vil. Hvad har I andre med den Sag at gøre?

— Hvad vi har med den Sag at gøre? Vi vil naturligvis hindre Jer i at slaas. Junot har svoret paa, at det ikke skal ske, saa længe I begge gør Tjeneste ved hans Korps. Og nu, da Masséna er kommen, og den store Kampagne endelig staar for Døren! Hvad tror du, Kejseren vil sige?

— Kejseren véd meget godt, at der gives de Omstæn-

digheder, for hvilke alle andre Hensyn maa vige, svarede Sainte-Croix bestemt.

— Nej — det er netop det, Kejseren ikke véd. For det kunde ganske simpelt ikke falde ham selv ind at sætte Liv og Fremtid paa Spil for en Kvindes Skyld. Og oprigtig talt, tilføjede han langsomt, næst efter ham er du den sidste, jeg vilde tiltro en saadan Daarskab.

— Du taler om det, du ikke forstaar, kære Clausel, afbrød Sainte-Croix ham kort.

— Jeg forstaar saa meget, at jeg ædelmodigt tilgiver dig dine mindre velvalgte Udtryk! Naa, imidlertid: nu har jeg sagt, hvad jeg vilde.

— Er det efter højere Ordre? spurgte Sainte-Croix ironisk.

— Næsten. Jeg vilde kunne sige dig lidt mere, men det tør jeg ikke med Bestemthed, for nu har vi jo ogsaa Masséna at regne med. Alligevel raader jeg dig til at holde dig rede til inden kort Tid at forlade Valladolid.

— Og des Charentes? spurgte Sainte-Croix med samme Tonefald som før.

— Gud véd, om det ikke ogsaa befindes nødvendigt, for Spaniens Fremtid og Hærens Æres Skyld, at han faar en Mission i lige modsat Retning.

Sainte-Croix gav sig pludselig til at le højt. Clausel sagde alvorligt:

— Man maa indrømme, at Junot er en Hædersmand. «Fair play!» som Englænderne sagde ved Vimeiro. Han kan ikke bære det over sit Hjerte, saa du kan være ganske rolig — men fra et kristeligt og moralsk Synspunkt burde han nu lade Manden blive og derved gøre en Ende paa Historien.

— Det kan han ikke, svarede Sainte-Croix lakonisk, for han véd meget godt, at saa fik han heller ikke mig ud af Stedet. Og hvis det er for at konstatere dette, du har udviklet din Behændighed som Diplomat, kan du være fuldkommen tilfreds med Resultatet.

XVII.

La nature l'avait créé général; son courage et sa ténacité firent le reste . . . Il avait le coup d'oeil juste, la décision prompte et ne se laissait jamais abattre par les revers . . . Sous sa rude écorce, Masséna était un rusé courtisan . . .

Mém. du Gén. MARBOT.

Det var ikke med sin gode Villie, at Prinsen af Esslingen havde modtaget Overkommandoen i Spanien. For at formaa ham dertil havde Napoléon maattet anvende hele sin paa én Gang indsmigrende og befalende Overtalelses-ævine og overvælde ham med al den fine Smiger, al den forførende ligefremme Fortrolighed, han, naar det gjaldt, saa godt forstod at anvende. Men det holdt haardt! Ligesom Napoléons andre Generaler frygtede Masséna Spanien — frygtede mere end Døden for dér at tilsætte sit under tyve Aars Krige dyrt erhvervede Feltherrery.

Men naar han nu engang havde paataget sig at beklæde denne ansvarsfulde Post, vilde han ogsaa som sædvanlig gøre sin Skyldighed til det yderste. Og næppe havde han sat

Foden i sit Hovedkvarter i Valladolid, før han strax resolut begyndte paa det Arbejde at organisere og sammensmælte denne af tre forskellige Afdelinger bestaaende Hær, der alle saa uvilligt anerkendte ham som Chef. Men han opdagede snart, at dette var en Opgave, som endogsaa oversteg hans prøvede Kæmpekræfter. Neys, Junots og Reyniers Korpser vilde ikke sammensmeltes; de var allerede for vante til at operere paa egen Haand, og Cheferne ansaa sig selv, hver for sig, for næsten lige saa gode som den gamle Masséna — om ikke bedre. For at faa et Overblik maatte han altsaa begynde med at reorganisere hele Styrken. Der fandtes, saaledes som Forholdene nu var, egentlig hverken Generalstab, Militærintendantur eller Artilleripark; heller ikke var man i Besiddelse af tilstrækkelige Midler til Troppernes Transport lige saa lidt som af noget Lasaret for de Saarede. Under den lange Uvirksomhed i Kastilien og den med hver Dag voxende Vanskelighed ved at opdrive det nødvendigste, var Tilstanden i Hæren efterhaanden blevet næsten anarkisk. Med Undtagelse af de Byer og faste Pladser, hvor fransk Militær laa garnisoneret, domineredes hele Landet af utallige, næsten usynlige, overalt slaaede og overalt paany opdukkende Guerillaskarer, hvis Frækhed og fortvivlede Modstand voxede med hver Dag, i samme Maalestok som de utaalmelige, snart til det yderste drevne Usurpatorers Voldsomhed og Haardhed tiltog. Napoléon sendte af Princip ingen Penge til Spanien: han vilde tvinge Kong Joseph, Generalerne og Guvernørerne i de respektive Provinser til at opkræve de forlangte Skatter. Da nu dette, saaledes som Forholdene efterhaanden udviklede sig, viste sig fuldstændig umuligt, tog Soldaterne, drevne af Nøden, efter eget Godtbefindende Kvæg og Sæd fra Bønderne og indsmuglede selv paa den ulovligste Maade alle mulige

Kolonialvarer; nogle tog endogsaa for at opholde Livet Stikpenge af deres spanske Fanger og hjalp dem med at undkomme. Cheferne var fortvivlede, men i den Stilling, de befandt sig: uden tilstrækkelige Midler til Troppernes Underhold og — paa Grund af Guerillaskarerne, der regelmæssigt overfaldt alle Transportkonvojer fra Frankrig, Passenes Ufarbarhed og Vejenes skrækkelige Tilstand — næsten uden Forbindelse med Fædrelandet, havde de efterhaanden maattet vænne sig til at se gennem Fingre med alle disse Misgreb og stiltiende akceptere Tilstanden, som den nu engang var.

Foruden al denne Elendighed, som Kejseren paa sin sædvanlige imperatoriske Maade gjorde Regning paa, at den Øverstkommanderende vilde «finde Midler» til at afhjælpe, viste det sig ogsaa næsten umuligt for den stakkels Masséna at faa et nogenlunde endrægtigt Samarbejde i Stand med sine Generaler. Junot og Ney lod baade ham og alle andre hvert Øjeblik forstaa, at de paa Grund af deres personlige Betydning inden for Hæren og deres nære Forbindelse med Kejseren i Virkeligheden aldeles ikke kunde betragtes som almindelige underordnede Generaler; de tilkendegav tydeligt nok, at Prinsen af Esslingen, hvis han kun havde Spor af Takt, burde indskrænke sig til at lede Operationerne i deres Helhed og for Resten overlade dem den øverste Ledelse af deres respektive Korps. Naar det kom til Stykket, sagde de saa omtrent rent ud, at de ikke agtede at akceptere nogen anden Kommando end Kejserens egen. Og hvor uenige og misundelige de ellers kunde være paa hinanden, i ét var de nu fuldkommen enige: saa meget som muligt at kritisere Massénas Dispositioner. Kejseren, som ellers var saa uforlignelig en Taktiker, og som med saa stor Snu-
hed forstod at regne med enhvers individuelle Svagheder,

respekterede — trods al sin Tale derom — aldrig tilstrækkeligt Franskmændenes enorme Forfængelighed. Han opfattede den mere som Ærgerrighed — positiv, solid Ærgerrighed — og handlede derefter, straffede og belønnede. Derfor tog han sig ikke altid i Agt for at trampe paa Skyggen.

Og desuden — det gentoges ofte indtil Overdrivelse inden for Staben, baade i Valladolid og Salamanca: Masséna var ikke mere, hvad han engang havde været? Man fortalte skadefro løjerlige Historier om hans senile Passion for den forklædte Kurtisane — der for Resten taktfuldt skjultes, saa snart hun kom til at bo under Tag med Hertuginde af Abrantes — om hans senile Ærgerrighed og Vankelmødighed o. s. v., o. s. v. Kejserdømmets guldkrammererede og ordensbehængte Marskal, Hertugen af Rivoli, Prinsen af Esslingen, var ikke mere den samme som Genuas stolte «gamle Soldat», Sejrrherren fra Schweiz og Italien. Og det var ikke blot de højeste Officerer, som f. Ex. Ney og Junot, der syntes, at Masséna nu, mæt af Aar og Berømmelse, burde vise sine yngre Kammerater den Tjeneste, ligesom den ældre Kellermann, Hertugen af Valmy, at trække sig tilbage fra aktiv Tjeneste og endelig vige Pladsen for andre.

Masséna var fortvivlet. Han havde selv ikke nogen Engels Taalmodighed, men dog betydeligt mere Herredømme over sig selv end baade Junot og Ney. Han var barsk og temmelig usleben i sit Væsen, men klog og i Besiddelse af stor naturlig Takt. Til Trods for sin noget paatagne bondske, ligefremme Soldatermanér manøvrerede han udmærket, ofte listigt, ikke blot paa Slagmarken, men ogsaa i Krigsraadet og opnaaede paa Grund af sin store Ihærdighed i Reglen, hvad han vilde. Men her var han stadig alene imod to, der oven i Købet irriterede ham ved uophørligt at

betone, at de betydeligt bedre end han, som aldrig før havde ført Krig paa Halvøen, kendte til Forholdene baade i Spanien og Portugal, og som altid, naar han kom med et Projekt, havde et Modforslag fix og færdigt. Naar nu dertil kom, at Kellermann irriterede ham ved ostentativt at kurtisere hans Mætresse, som paa sin Side koketterede med Clausel, og at hans egne Adjudanter, hver Gang der var Lejlighed dertil, respektfuldt holdt opbyggelige Prækener om Stabens Ære og om, hvad han som Øverstkommanderende var sig selv og Hæren skyldig, kan man ikke undres over, at han begyndte at finde Opholdet i Spanien mindre behageligt. Den eneste, med hvem han nogenlunde kunde komme til Rette, var Hertuginen af Abrantes. Hun havde, som hun selv sagde, «altid syntes godt om Masséna», og skønt hun havde hørt om den forklædte Dame — hvis Existens hun for Resten naturligvis fornemt ignorerede — var hun ikke bange for at vise ham sit Venskab.

En Eftermiddag — det var en af de første Dage, efter at han var kommen til Valladolid — da han som sædvanlig efter Frokosten sad inde i hendes Salon og galant hjalp hende at holde en Dukke Silke, medens hun vandt, begyndte han, efter længe vidt og bredt at have beklaget sig over «denne Michel Ney», som han altid kaldte Hertugen af Elchingen, pludselig at tale om Sainte-Croix.

— Hvad Pokker er der egentlig i Vejen med Sainte-Croix? spurgte han hurtigt uden al Indledning. Han ligner jo ikke sig selv, siden han er kommen til dette forbandede Land!

— Aa . . . sagde Madame Junot. Med sin juvelstraalende Haand forsøgte hun paa at rede en Kurre ud paa Silken. Jeg véd virkelig ikke rigtig . . .

— Naturligvis Fruentimmer! brummede Masséna, som gerne saa' Skæven i andres Øjne.

Madame Junot bøjede sig endnu dybere ned over sit Nøgle. Hun var bange for ikke rigtigt at kunne beherske Udtrykket i sit Ansigt.

Masséna saa' forskende paa hende, og det gik pludselig op for ham, at han havde blottet sig. Han vedblev med stor Værdighed:

— Junot talte med mig om, at vi burde sende ham med Avantgarden til Salamanca. Det vilde maaske ogsaa være det bedste . . .

— Ja, jeg tror ogsaa, det vilde være det bedste, svarede Madame Junot ganske ligefrem.

Masséna tav lidt; derpaa udbrød han pludselig irritabel, paa den noget vulgære og højst banale Maade, hvorpaa han altid udtrykte sig, naar han var ganske naturlig og ikke behøvede at lægge Baand paa sig:

— Det er ogsaa Satans til Post, man har faaet! Ikke alene skal man sørge for alt muligt, ligefra Flæsk og Skindbuxer til Kanoner, men saa skal man oven i Købet agere Mama for hele Hæren og diplomatisk, uden at træde de Sukkerprinser paa Tærne, tage sig af alle de Fyres private Anliggender. Nu hører jeg, at det er umuligt at have des Charentes og Sainte-Croix ved samme Korps. Jeg véd, Fanden tage mig, snart ikke, hvad jeg skal gøre . . .

— Jeg troede, man var bleven enig om at sende dem bort, hver i sin Retning! . . . Madame Junot saa' spørgende op.

— Jah . . . Masséna trak lidt paa det. Derpaa tilføjede han ærligt:

— Men Sagen er den, at jeg helst vil have Sainte-Croix her i Nærheden. Han er, naar det gælder om at

lægge en Plan, det bedste Hoved i Hæren og har en Pokkers fin Næse. Desuden véd jeg jo, tilføjede han eftertænksomt, at Kejseren ønsker, at han skal faa Lejlighed til at udmærke sig . . .

— Men des Charentes da? Send i det mindste ham bort.

— Madame Junot! sagde Masséna alvorligt, mildt bebrejdende. Generalstaben kan ikke favorisere Elskeren paa Mandens Bekostning. Vi maa ogsaa tænke paa Moralen.

Denne Gang tænkte Hertuginde af Abrantes ikke paa at le. Hun svarede med stor Overbevisning:

— Ja, De har Ret . . . naturligvis! Men Kejseren bliver misfornøjet, hvis han ser, at Sainte-Croix udsætter sig for en eklatant og skandaløs Duel til . . .

— Jeg skal tale med Fyren, afbrød Masséna hende afgørende. Man har da været hans gamle Chef, og han har vel endnu en Smule Respekt for En. — Skønt Gud skal vide, at med den Ting er det skidt bevendt hos Ens gamle Adjudanter . . .

Madame Junot lod, som om hun slet ikke hørte det. Dette var naturligvis en Skose til Junot, som ogsaa i sin første Ungdom havde tjent under Masséna.

Tidlig næste Morgen lod Sainte-Croix sig melde, ligesom Hertuginde af Abrantes var bleven færdig med sit Toilet og stod i Begreb med at foretage sin sædvanlige Køretur sammen med Madame des Charentes, som nu kun i hendes Selskab viste sig paa Gaden.

Doña Ysabel, der stod ved Siden af hende, allerede paaklædt til Udflugten, rødmede dybt, da hun hørte hans Navn, og gik uvilkaarligt et Skridt tilbage hen imod Døren.

Hun havde ikke truffet Sainte-Croix siden den Nat, da han ved Fontænen holdt Vagt over hende — havde næppe nok set ham. I det hele taget havde hun for ikke at irritere sin Mand og stille Sagen paa Spidsen levet indestængt som en Nonne i disse fire, fem Dage, indtaget sine Maaltider paa sit Værelse og kun vist sig ude sammen med Hertugindeinden af Abrantes. Man troede i Paladset, at hun var syg.

— Ja, sagde Madame Junot lidt nervøst, thi ogsaa hun begyndte at finde sin Stilling over for Hr. des Charentes lidt prekær, det er maaske bedst, De gaar et Øjeblik, kære Ysabel.

Markisen gik; men hun kunde ikke beslutte sig til at lukke Døren rigtig efter sig, men lod den umærkelig staa lidt paa Klem. Hun sagde til sig selv, at hun i det mindste vilde høre hans Stemme.

Sainte-Croix traadte ind. Han havde i de sidste Dage siden Massénas Ankomst været overlæst med Arbejde for Generalstaben. Varmen begyndte nu ogsaa at blive trykkende, og han saa' noget forvaaget og overanstrengt ud.

Madame Junot anede, hvad Visiten drejede sig om, og følte sig højst ilde til Mode. Med en hurtig Haandbevægelse anviste hun ham Plads og satte sig selv lige overfor.

— Ja, De véd naturligvis, at jeg kommer for at tage Afsked, begyndte Sainte-Croix uden nogen som helst Indledning.

— Det bliver vist ikke nogen lang Afsked, sagde Hertugindeinden, idet hun gjorde et Forsøg paa at spøge. Hele Hovedkvarteret bliver jo om kort Tid forlagt til Salamanca.

Det lod ikke til, at han hørte paa hende. Gennem Jalousierne faldt Dagslyset dæmpet ind paa hans smukke, ung-

dommelige Ansigt, fint og aristokratisk, nordisk blondt, hvert Træk kraftigt mejslet og nobelt behersket.

— Ja, det véd jeg ikke, svarede Sainte-Croix let henkastet. Men i saa Fald er jeg sandsynligvis endnu en Dagsrejse længere borte.

Madame Junot, som ellers altid var saa sikker paa sig selv, sad med nedslagne Øjne og legede med sine mange Ringe. Hun anede ikke, hvad han nu havde i Sinde at tale om.

— Jeg vil kun sige Dem, min Veninde, for — ikke sandt? — han rejste sig og gik pludselig hen til hende: Laure Junot kan ikke høre op med at være min gode Veninde! Jeg vilde blot sige Dem, at naar jeg rejser, betror jeg min tilkommende Hustru til Dem.

— Men Gud, Charles, udbrød Hertuginde af Abrantes, halvt rørt, halvt chokeret og yderst fortvivlet, hvad er det, De siger? Der er jo ikke sund Fornuft i det. Hvor kan De forlange, at jeg mod Kirke og Lov skal kunne beskytte en gift Kone mod hendes Mand? Det er indecent! Hun rejste sig og gjorde med begge Hænder en energisk afværgende Bevægelse. Jeg vil ikke have noget med dette at gøre.

— De er altsaa ikke længer min Forbunds-fælle?

— Ikke længer! gentog hun indigneret. Sainte-Croix, hvor kan De tro, at jeg nogensinde har været det i dette Tilfælde? Jeg har fra Begyndelsen af sagt Dem, at denne Passion var Galskab; jeg siger det endnu, om det saa skulde være det sidste Ord, jeg taler til Dem.

— Altsaa — dersom des Charentes kom og sagde til Dem: anvend Deres Indflydelse hos min Hustru i min Interesse, vilde De da gøre det?

Madame Junot betænkte sig lidt. Hun var ærlig og loyal, og hun havde en Kvindes Svaghed for en stor og altbeherskende Lidenskab — tilmed da denne Lidenskab ikke gjaldt hende selv. Til Slutning saa' hun op paa ham med sine udtryksfulde brune Øjne:

— Nej. Jeg vilde sige det samme til ham, som jeg siger til Dem: jeg vil ikke have noget som helst med den Sag at gøre.

Han tav lidt.

— Følger Doña Ysabel Dem til Salamanca? spurgte han.

— Det véd jeg ikke. Jeg antager, at Markise des Charentes følger sin Mand.

— Des Charentes bliver sendt med Depescher til Marskal Suchet i Lerida. Han rejser allerede i Dag.

Madame Junot slog Hænderne sammen — halvt lettet, halvt indigneret.

— Aa, Gud, de Mænd! udbrød hun. Som de holder sammen! Masséna og Junot nænner ikke — de nænner bogstavelig ikke — at give des Charentes nogle Chancer forud for Dem! Og hun tilføjede alvorligere, med dyb, harmfuld Overbevisning: Det er oprørende!

— For Dem er det nu ganske godt, sagde Sainte-Croix smilende. Indrøm De kun, at De i mere end en Uge har været uhyggeligt nervøs paa vore Vegne! Lad mig se — han strøg drilsk fortroligt sin Finger ned over hendes Kinder — jeg tror sandelig, at De ligefrem er bleven mager . . .

— Og De da! Hun værgede leende for sig med begge Hænder. Og Deres ulykkelige Kammerater! . . . Clausel fortæller mig hver Dag, hvordan han i denne Tid uddanner sig til fuldendt Spionchef, og i hvilket Væv af Intriger han

allerede har indspundet Dem og des Charentes, for at hindre denne ulykkelige Duel, som vi alle ryster for.

— Det er overmaade venligt af Dem — altfor venligt. Sainte-Croix bukkede ironisk taknemmelig. Han havde atter pludselig mistet sit gode Humør.

Han tog sit Ur frem og saa flygtigt paa det.

— Er det muligt, at jeg kan komme til at tale et Øjeblik med Doña Ysabel? spurgte han uforkammet roligt.

Madame Junot havde allerede et bestemt Nej paa Læberne, da Madame des Charentes til hendes ubeskrivelige Forfærdelse stille og værdigt traadte ind ad Kabinetsdøren, endnu paaklædt til Køreturen med den lette sorte Mantille over Skulder og Hals, langt ned over Ærmerne paa sin safrangule Kjole, og med Viften sammenslaet i Haanden.

Madame Junot lovede sig selv, at intet i Verden skulde formaa hende til at forlade Værelset. Hun satte sig fornærmet i sin lille Kausøse lige inden for Balkondørene og lagde resolut Armene over Kors paa Brystet, idet hun ufravendt — halvt ironisk, halvt bekymret — betragtede dem.

Sainte-Croix havde saa godt som ikke set det mindste til Doña Ysabel siden den Aften paa Balkonen og ikke siden den Tid vexlet et Ord med hende. Da hun nu saa uventet traadte ind i Værelset, blev han staaende aldeles stille, betaget, med Hjælmen ærbødigt sænket og Hovedet let bøjet — i en Stilling saa naturlig respektfuld og veltalende beundrende, at Madame Junot mod sin Villie maatte indrømme, at hun aldrig nogensinde havde set en Mand hilse mere ridderligt paa den Kvinde, han elskede, end Sainte-Croix nu paa denne jævne, ligefremme Maade gjorde det.

Doña Ysabel gik stille hen over Gulvet. Hun havde i høj Grad Spanierindernes sjældent smukke, lette og svæ-

vende Gang. Langtfra at forvirre hende, lod det til, at Madame Junots Nærværelse kun forøgede hendes Sikkerhed. Ingen af dem kunde i første Øjeblik sige noget. Men i det varme, gullige Lys, som faldt gennem de sammentrukne Draperier blev de staaende lige over for hinanden, og uden at se op følte de intensivt hinandens Nærhed. Han greb hendes fremstrakte Haand og kyssede den.

— Farvel, Doña Ysabel. Jeg rejser i Aften til Salamanca.

Hun var altfor stolt til at forstille sig og gjorde derfor ikke nogen Bevægelse, der røbede Overraskelse. Hun sagde ingenting. Hun havde jo intet at sige, og hun var ikke sikker paa sin Stemme.

Sainte-Croix saa' op. Han havde et sjældent smukt Blik, og hans Øjne ejede denne ejendommelig dybe, mørke Skygge under Øjenhvelvingen, som hos en Mand — i Særdeleshed naar han er blond — altid virker saa højst indtagende.

— Kan jeg være sikker paa, at De vil huske mig? spurgte han sagte.

— Ja, svarede hun klart og tydeligt, fuldkomment behersket.

Madame Junot vidste ikke, hvad hun skulde gøre. Foreløbig havde han ikke stødt an mod Formen, ikke sagt et Ord, som ikke enhver Kavalier kan sige en Dame, og dog havde hun hele Tiden en stærk Følelse af, at hun her var Vidne til den ømmeste, mest lidenskabelig fortrolige Kærlighedsscene, at der i disse ligefremme Ord gaves og toges de dyreste Løfter af en Mand og en Kvinde, hvem alle guddommelige og verdslige Love adskilte. Hun skammede sig i dette Øjeblik ved at blive: det være ogsaa saa

galt, som det være vilde, men Sainte-Croix havde Ret til nu at føle sig alene med den, han elskede! . . . Og dog vidste hun, at hun i sin Stilling umuligt kunde fjerne sig. Hun sukkede, og idet hun støttede Kinden mod Haanden, sænkede hun alvorligt Blikket.

Sainte-Croix greb begge Doña Ysabels Hænder; han saa' hende fast, lidenskabeligt ind i Øjnene.

— Men hvis nu des Charentes kommer tilbage før jeg? sagde han dæmpet.

Hun smilede — aa, det vidunderligt skælvende, sørgmodige Smil, som han elskede! — og mødte hans Blik.

— De kan være fuldkommen rolig. Og hun tilføjede ligefrem, som om hun talte om den naturligste Ting af Verden:

— Jeg skal for Fremtiden altid bære Vaaben hos mig.

Han vidste, hvad hun mente: hellere end at føje sig efter den Mands Villie, hvem Loven gav Ret til hendes Kærlighed, vilde hun dræbe sig. Han forstod det, og i lidenskabelig Taknemmelighed bøjede han sig ned og trykkede sit Ansigt mod hendes Hænder.

Madame Junot rejste sig. Hun sukkede dybt med nedslagne Øjne.

Sainte-Croix forstod, at dette var Tegn til, at han burde gaa. Han saa' endnu en Gang op paa Doña Ysabel, som, hvis han havde fordret det, i dette Øjeblik havde lagt sin Haand i hans og fulgt ham til Verdens Ende. Deres Øjne hvilede fast i hverandre — hun lukkede sine som i Smerte, og han følte, hvorledes hendes smaa Negle trykkede sig ind i hans Hænder, da han drog dem ud af hendes.

— Min Elskede, hviskede han saa sagte, at kun hun

og knapt hun kunde høre det. For Guds Skyld gør mig ikke saa svag nu!

Madame Junot sukkede endnu en Gang — mere tydeligt. Hun følte sig som i en Skærsild.

Sainte-Croix bukkede hurtigt for hende uden at se op og forlod Værelset.

Doña Ysabel blev staaende stille midt paa Gulvet med slapt nedhængende Arme og bøjet Hoved. Madame Junot vendte sig om og saa' paa hende over Skulderen. Med sin Takt som Kvinde forstod hun, at den unge Pige nu maatte være alene, og hun gik uden at sige et Ord ud af Stuen.

Hen paa Eftermiddagen den samme Dag forestod der Doña Ysabel endnu en Afsked. Efter Hr. des Charentes' dristige Overrumpling af hendes Vogn paa Campo Grande og den derpaa følgende stormende Scene mellem dem, havde hun nægtet blot saa meget som at se ham. Nu da han højtideligt bad om Tilladelse til at maatte sige hende Farvel inden Afrejsen til Lerida, forstod hun, at hun umuligt kunde sige nej, og gik nødtvungent ind paa at tage imod ham et Par Øjeblikke alene.

Han kom ind, som sædvanligt overmodigt smilende, men trods alt ikke fuldt saa sikker paa sig selv. Det mærkede hun instinktmæssigt, og det gav hende strax Overtaget. Han kyssede galant hendes Haand og blev staaende foran hende.

— Madame — han beholdt et Par Sekunder hendes Haand i sin og saa' paa hende, idet han sørgmodig og tvivlraadig rystede paa Hovedet. Om jeg kunde begribe! . . . Hvorfor i Alverden afskyr De mig?

Hun drog sagte sin Haand til sig og bød ham med en Gestus tage Plads.

— Jeg afskyr Dem virkelig ikke, sagde hun dæmpet, en Smule forvirret. Og derpaa tilføjede hun næsten naivt oprigtigt, da han endnu uden at forandre Stilling eller Udryk blev staaende stille foran hende:

— De tror det maaske ikke nu, men i Begyndelsen syntes jeg rigtig godt om Dem. Naturligvis — hun saa' ned og slog nervøst Viften op og i — ikke ganske, som De havde tænkt Dem det . . .

I samme Øjeblik angrede hun, hvad hun havde sagt, og vedblev køligere, halvt udfordrende:

— Det er ene og alene Deres Skyld, at vi ikke er Venner.

Han bøjede sig ned over hende og sagde bebrejdende:

— Andre Kvinder — min Ysabel — har ikke været saa haarde som du . . .

Hun bøjede Nakken lidt tilbage, og idet hun med et rask Tag slog hele Viften ud, saa Elfenbenet raslede, saa' hun over dens Rand haanligt paa ham, da hun svarede:

— Vejen til mit Hjerte, Hr. Markis, gaar ikke gennem andre Kvinders Gunst!

Naar hun var saaledes som nu, fandt han hende altid mer end sædvanlig henrivende. Han udbrød fyrigt:

— Vis mig blot, hvor Vejen gaar, kæreste, og jeg skal vide at naa frem til dit Hjerte!

Doña Ysabel vendte sig om uden at svare, og med Ryggen til ham stillede hun sig henne ved Vinduet. Denne evindelige Købslaaen om hendes Følelser pinte hende i dette Øjeblik ubeskriveligt, nervøs som hun var efter den Samtale, hun om Formiddagen havde haft med Sainte-Croix.

Han saa', hvilket Indtryk han gjorde paa hende, og det irriterede ham:

— Det behager Dem ikke at svare mig! Nuvel, min Fru Gemalinde — saa skal jeg nok selv vide at bane mig Vej til Deres Yndest, om det ogsaa skal ske gennem en Blodpøl.

— Altid samme Trusel! raabte hun hidsigt og vendte sig utaalmødig om. Jeg har jo allerede mer end én Gang svoret paa, at De i denne Sag har Uret.

Han saa' hende lige ind i Øjnene.

— En Spanierinde i Deres Alder, Madame, kan ikke leve uden en Elsker, svarede han kynisk.

Med flammende Øjne, ude af sig selv af Vrede og Skamfuldhed, gik hun et Skridt hen imod ham. I næste Øjeblik slog hun ham med sin Vifte i Ansigtet, saa det fint udskaarne Elfenben splintredes, og Blodet sprang frem under Øjet.

Hr. des Charentes blev ligbleg og løftede et Sekund sin knyttede Haand. Derpaa lod han den atter strax synke og sagde langsomt med en Kulde, som skræmmede hende mere end det vildeste Vredesudbrud:

— Dette Slag, det sværger jeg Dem til, skal en Dag komme til at koste et Liv — hans eller mit.

XVIII.

Moi seule, je connaissais la manière
de répondre à sa parole souffrante et je
savais des mots pour endormir ses cha-
grins . . .

Mém. de la DSSE d'ABRANTÈS.

I Begyndelsen af Juni brød det ottende Korps op fra Valladolid for at tage til Salamanca, hvortil den Øverstkommanderende allerede havde forlagt sit Hovedkvarter. Kejseren havde befaleet, at man skulde anvende de hedeste Sommermaaneder til en «metodisk» Belejring af alle de faste Pladser, som endnu var i Spaniernes Besiddelse, og først om Efteraaret, naar Hæren maatte anses for at være akklimatiseret, definitivt angribe Englænderne i Portugal. Junot havde allerede i April indtaget Astorga, og Ney havde omtrent samtidig gjort et svagt Forsøg mod Ciudad-Rodrigo, men af Mangel paa tilstrækkeligt Materiale snart opgivet det. Den Øverstkommanderende lod nu det sjette og ottende Korps i Forening atter begynde Belejringen af denne vigtige Grænsefæstning. Sammen med de respektive

Hærafdelingens to Chefer agtede han selv personlig at lede Operationerne.

Forholdet mellem de tre Øverstkommanderende var under Raadslagningen angaaende denne Belejring og Koncentrationen af Tropperne mellem Ledesma, Salamanca og Rodrigo ikke bleven bedre. Ney og Junot, der brændte af Utaalmodighed efter endelig en Gang at faa Lejlighed til at møde Fjenden i aaben Mark og ved en eklatant Sejr forjage Englænderne fra Halvøen, gjorde hidsigt Paastand paa strax at komme til at marschere mod Wellington, som med en underlegen Styrke stod ved Viseu, kun et Par Dagsmarscher fra Grænsen. Paa deres gentagne Forestillinger havde Masséna ikke andet Svar end Kejserens bestemte Instruktioner, der forbød at gaa offensivt til Værks, førend man havde indtaget Ciudad-Rodrigo og Almeida. Undertiden begik Prinsen af Esslingen, irriteret af deres stadige Modstand og forglemmende den Klogskab, han ellers altid plejede at lægge for Dagen under vanskelige Forhold, adskillige Vilkaarligheder og egenmægtige Handlinger med Hensyn til Troppernes Fordeling og Kantonering, som atter og atter bragte de to andre i Harnisk.

Markise des Charentes havde ikke fulgt Madame Junot lige til Salamanca. Dels ønskede hun at undgaa at møde sin Stedmoder, dels frygtede hun for at give sin Mands Mistanke Næring ved at opholde sig i samme By som Sainte-Croix. Thi hans sidste rasende Trusel havde skræmmet hende, og hun skælvede for den Elskedes Liv. Derfor blev hun indtil videre i et Nonnekloster i Ledesma — Abbedisen var en Slægtning af hendes afdøde Moder — og her, næsten uden for Salamancas Porte, kunde hun indtil videre i Fred og Ro afvente Begivenhedernes Gang. Hertuginde af Abrantes holdt umaadelig meget af Doña

Ysabel, men hun tilstod aabent og ærligt for alle, som vilde høre det, at hun betragtede det som en stor Lettelse. Ikke mere at huse den unge Dame under sit Tag.

Sin gode Ven, Sainte-Croix, havde Hertuginde truffet igen i Salamanca, frisk og sund. De stod paa ligesaa fortrolig Fod med hinanden som nogensinde før, men ved en Slags stiltiende Overenskomst undgik de begge at tale om deres sidste Møde i Valladolid. Den unge General lod forøvrigt til at være i den Grad optagen af Arbejdet med Belejringsoperationerne og med at mægle mellem Cheferne, i hvis intimeste Raadslagninger han altid deltog, at Madame Junot ofte næsten tvivlede paa, at han virkelig havde Tid til overs til at beskæftige sig med sine ulykkelige Hjerteanliggender.

Masséna havde en Dag — det var midt i Juni, medens Forberedelserne til Belejringen var i fuld Gang — meget egenmægtigt og uden engang i Forvejen at underrette Hertugen af Abrantes derom, befalet, at en Afdeling Artilleri, der hørte ind under ottende Korps, skulde bryde op fra sit Kantonnement og strax marschere mod Ciudad-Rodrigo. Junot fik det først at vide gennem sin Stabschef, General Boyer, og blev — hvad han efter alles Mening havde god Grund til — ude af sig selv af Raseri.

Sainte-Croix, som tilfældigvis var til Stede, da denne Opdagelse blev gjort, følte sig ligesaa krænkede paa det ottende Korps' Vegne, men, altid behersket i saadanne Tilfælde, forsøgte han, saa godt han formaaede, at berolige sin koleriske Chef.

— Ti, Dreng! skreg Junot, aldeles ude af sig selv, medens han som en Vanvittig foer med Stormskridt fra den ene Ende af sit Arbejdsværelse til den anden. Hvad tror

du vel, al din Snak nytter? Masséna skal, hvor gammel og hvor meget Øverstkommanderende han saa end er — her knyttede Hertugen af Abrantes Haanden og slog den i sit Skrivebord, saa Papirerne hoppede op derfra — tvinges til at give mig Satisfaktion. Jeg fordrer det med Sablen i Haand. Han stirrede med sine store, nu blodsprængte Øjne paa Sainte-Croix og gik ham et Par Skridt nærmere ind paa Livet. I modsat Fald sender jeg Kejseren min Demission — og det endnu i Dag!

Sainte-Croix vexlede et fortvivlet Blik med den forstandige Boyer, som i mange Aar havde tjent under Guvernøren af Paris. Disse Anfald af næsten vanvittigt Raseri var i de sidste Aar — efter at det var blevet en fix Idé hos ham, at Kejseren ikke holdt saa meget af ham som før — mer og mer almindelige hos Junot. De, der stod ham nærmest i Tjenesten, vidste, at under saadanne Forhold kunde ingen andre end hans Hustru tale ham til Rette.

— Bliv her og pas paa, at han ikke strax styrter afsted til Masséna, hviskede Sainte-Croix hurtigt til Boyer, medens Hertugen af Abrantes med Ryggen til dem rev alle Papirerne op af sin Pult for at finde et stemplet Ark, paa hvilket han strax kunde skrive til Kejseren. Jeg gaar øjeblikkelig til Hertuginde.

Madame Junot stod foran Spejlet i sin Salon — ikke saa prægtig som den, hun havde haft i Karl V's Palads — og prøvede en løs Trøje af tyndt Musselin. Hun havde for nogen Tid siden opdaget, at hun igen skulde have en Lille, og skønt det nu var sjette Gang hun befandt sig i de Omstændigheder og altsaa burde være vant til det, ængstede det hende ikke saa lidt endda under disse Forhold. Varmen begyndte naturligvis ogsaa at genere hende meget.

Da Sainte-Croix, uden at lade sig melde, heftigt aabnede Døren, gav det et Sæt i hende, og hun vendte sig om imod ham, nervøs og lidt forlegen.

— Aa, Charles — hvor De dog gjorde mig forskrækket! Og hun greb efter Lugtedaasen, som i Form af et Røgelskar hang i Guldkæden om hendes Hals.

— Tilgiv mig, Madame; han greb hendes Haand og saa' hende alvorligt ind i Øjnene. Jeg vilde ikke tage mig en saadan Frihed, dersom det ikke var nødvendigt. Deres Mand — han ledte efter Ord — ja, vi véd jo alle, at ingen har Indflydelse paa Junot uden De . . .

Hertuginde blev meget bleg. Hun støttede sig til Spejlets Konsol og saa' uroligt spørgende op paa Sainte-Croix, men hun sagde ikke et Ord. Han vedblev hastigt — ligesom bange for ikke at faa sagt det hurtigt nok:

— Der er kommet en ny Kurre paa Traaden mellem ham og Prinsen af Esslingen. De — han gjorde en fortvivlet Bevægelse med Haanden — kender jo ligesaa godt som jeg til alle disse sørgelige Kævlerier, som uundgaeligt styrter os alle i Ulykke. Junot er nu rasende og fast bestemt paa at udfordre Masséna.

Hun tav endnu, bleg og stille, med den ene Haand trykket mod Øjnene. Sainte-Croix gik et Skridt nærmere hen mod hende og sagde sagte, næsten bønfoldende:

— Frels ham, Madame — tal med ham. Frels ham fra at begaa noget, som Kejseren i højeste Grad vil misbillige, og hans Fjender ganske sikkert . . . juble over.

Den unge Hertuginde af Abrantes lod Haanden synke og saa' paa Sainte-Croix. Han glemte aldrig dette Blik fra de store, prægtige Øjne — saa tragisk i sin stolte Fortvivlelse og sin rørende stumme Bøn om Skaansel. Og

han forstod, hvad den Kvinde, der elsker en Mand som Junot — «Stormen», den uberegnelige, Manden uden Lige-vægt og uden Frygt — maatte lide.

— Jeg skal strax gaa til min Mand, sagde hun kun.

Han sad endnu ivrigt skrivende ved sit Arbejdsbord, da han kom ind. Boyer hilste tavst paa hende og trak sig strax diskret tilbage til Værelset ved Siden af.

— Er det dig? udbrød Hertugen af Abrantes forbavset og saa' op.

— Ja, min Ven . . . Hun gik hen og stillede sig bag ved ham med Haanden paa Stoleryggen.

Han bøjede Nakken tilbage, og deres Øjne mødtes. Saa tog hun pludselig hans Hoved mellem begge sine Hænder og lagde det ind til sit Bryst — heftigt, lidenskabeligt, med en Elskerindes Ømhed og en Moders fortvivlede Inderlighed. Han følte hendes hede Taarer paa sin Pande.

— Stakkels Ven, sagde hun sagte. Stakkels, stakkels Ven . . .

— Laurette, han tog hende med begge Hænder om Livet og forsøgte paa at skyde hende fra sig. Hvad mener du? Hvor kan du gætte? . . . Har nogen sagt dig? . . .

Hun nikkede og satte sig endnu grædende paa hans Knæ. Hendes stærke Sindsbevægelse virkede beroligende paa ham.

— Se saa . . . Elskede . . . Han kyssede hende og strøg hende ømt over det kortklippede lokkede Haar. Du véd jo, at du ikke har godt af det . . . Se saa . . .

— Aa, Junot, hviskede hun fortvivlet — for min Skyld, for Barnets Skyld — læg Baand paa dig over for Masséna. Hun trykkede sig uvilkaarligt tættere ind til ham, da hun nævnede Navnet, thi hun vidste, at dette virkede

paa ham som Ild i et Krudtkammer, og frygtede for, at han strax skulde fare op. Du tager ikke Hensyn nok til dine Fjender — stadig giver du dem nye Vaaben i Hænde mod dig. Du véd jo, at Savary har Spioner i hele Hæren, at han evig og altid søger at skade dig hos Napoléon. Du har undertiden kaldt mig din Skytsengel — lad mig nu faa Lov til at beskytte dig mod dig selv!

Hendes saa usædvanlig patetiske Væsen, hendes foldede Hænder og hendes lidende Blik greb den let bevægelige Junot stærkt. Hans i den sidste Tid saa overanstrengte Nerver gav pludselig fuldstændig efter, og med Hovedet mod hendes Skulder gav han sig til at hulke voldsomt.

Hun vidste, hvilken uheldig Indflydelse den stærke Sommervarme i Syden altid havde paa de farlige Saar i Hovedet, som han havde faaet under sin første Kampagne i Italien, og som aldrig rigtig kunde læges. Nu blev hun ængstelig for, at hendes Mellemkomst kun havde forøget hans Ophidselse.

— Aa, Laurette, hviskede han fortvivlet — jeg er ikke mig selv mere! Der er de Øjeblikke, hvor jeg rent ud sagt tror, at jeg bliver gal. Dette forbandede Spanien! Han knyttede afsindig Hænderne. Og saa at vide, at det kun er, fordi han ikke kan taale mig i Paris, at han sender mig til dette Helvede!

— Junot, du er uretfærdig... forsøgte hun ømt at berolige ham. Alle sine dygtige Generaler har jo Kejseren sendt herved: Ney og Soult, Suchet, Victor og Saint-Cyr — og nu for nylig Bessières og Masséna.

— Masséna — han saa' truende op. Taler du nu ogsaa til mig om Masséna? . . . Han kommer herved og tror, at han kan spille Herre over mig, han tager mit

Artilleri uden at spørge mig om Forlov . . . Men jeg skal — Øjnene var nu atter blodsprængte, og han skød hende heftigt til Side, utaalmodig efter at rejse sig og komme ud.

Men hans Hustru klyngede sig til ham og holdt ham næsten med Magt nede i Stolen. Prinsen af Esslingen boede ikke halvtredsindstyve Skridt derfra, og hun kendte Masséna tilstrækkeligt til at vide, at han efter en Udfordring af Junot øjeblikkelig vilde kaste Frakken og gribe til sin Kaarde.

— Men Junot! . . . Hvis du ikke vil tænke paa mig, saa tænk dog paa Napoléon! Hvad tror du, han vil sige?

— Napoléon, gentog Junot haardt og underlig tonløst. Napoléon — det har jeg jo sagt dig — bryder sig ikke mere om mig.

— Saa bryder du dig heller ikke om ham, sagde hun bestemt. Gør dig fri!

— Fri! — han rystede paa Hovedet, og der kom noget saa haabløst fortvivlet og tungsindigt i hans Blik, at det gjorde hende ganske bange. Fri — det siger du altid, Laurette. Hvorfor skulde jeg være stærkere end de andre? . . . Véd du ikke, at da Lannes døde, han, som dog aldrig har staaet ham saa nær som jeg, saa klyngede han sig endnu i Døden ind til ham som til sit eneste Værn, glemte Hustru og Børn for ham! Desaix, véd jeg, faldt med hans Navn paa sine Læber, og har han ikke gjort Duroc til sin villieløse Skygge — en Stakkel, som paa et Ord af ham opgiver og forlader den Kvinde, han elsker! og Berthier — tør han tænke en Tanke, skrive en Linie, han ikke i Forvejen har læst i Kejserens Blik? Ak, nej, min stakkels Laure, han smilede pludselig, bittert og ironisk, næsten med Selvforagt, fra ham gør man sig ikke fri!

Særlig ikke — han sænkede Stemmen som med en Slags Undseelse, saaledes som Mænd ofte gør, naar de taler om deres stærkeste Følelser — særlig ikke, naar man elsker ham som jeg.

Madame Junot sukkede. Hun vidste, at paa dette: den blinde, lidenskabelige Hengivenhed for Napoléons Person strandede al sund Fornuft, al Overtalelse.

— Du tror mig ikke, Laurette — han saa' hende ind i Øjnene. Du tror ikke, at nogen kan elske en anden Mand, saadan som jeg elsker ham. Har jeg da ikke sultet for hans Skyld i Paris — har jeg ikke duelleret for ham i Ægypten, som man kun duellerer for en Elskerinde? Har jeg ikke, fra den første Stund vi mødtes, troet paa ham saadan som en anden kun tror paa Gud selv? Laurette, min egen Ven — han blev, jo længere han talte, mer og mer exalteret, og hans store fyrige og inderlige Øjne søgte hendes: Du véd, hvor jeg tilbeder dig, min Hustru, min elskede Veninde. Men i hans Blik, som endnu ufravendt hvilede i hendes, kom der et Glimt af stærk, hemmelighedsfuld Angst, næsten Fortvivlelse — du maa tro mig, naar jeg siger, at jeg sætter Napoléon over dig. Han er min Herre, forstaar du. Jeg er — det nytter jo ikke at søge at nægte det længer! — jeg er hans Slave — kun hans Slave . . .

Hans Hoved sank atter ned mod hendes Skuldre. Hun vidste slet ikke mere, hvad hun skulde gøre — saa over-spændt og ophidset som i Dag havde hun aldrig nogensinde set ham.

— Junot, begyndte hun roligt og alvorligt — du maa beherske dig. Det gaar ikke an, at du paa denne Maade giver efter for dine Stemninger. Tænk paa, at du nu staar

ved Begyndelsen af et vigtigt Felttog, at hele den store Hær har sine Øjne rettet paa Jer, at det gælder Sejr over England, Freden til Søs, som hele Verden længes efter . . .

Han lo — haardt, næsten haanligt. Og du tror, at vi opnaar dette i Portugal! Husk Vimeiro! Husk Cintra! Husk Oporto!

— Men Junot — du er ikke dig selv længere! raabte hun højt og myndigt. Det var, som om hun med sin Stemme vilde skræmme ham bort fra en Afgrund. Selv om to Hære er komne til kort, kan den tredje jo godt have Held med sig . . .

— Tror du? sagde han kun, ironisk. Jeg tror det ikke. Du behøver ikke at sige det til nogen, men jeg tror det ikke. Og med en Fortvivlelse, som han ikke længer formaaede at lægge Baand paa, som ikke længer tog noget Hensyn, begyndte han, kun for at lette sit Hjerte, at fortælle hende vidt og bredt om, hvor ringe Udsigterne til Fremgang var i hans Øjne, hvor usselt Sagerne i Virkeligheden stod, hvor elendig Tilstanden blandt de store franske Hære paa den pyrenæiske Halvø for Øjeblikket var. Hensynsløst, uden at veje sine Ord, sikker paa hendes trofaste, ubrydelige Tavshed, naar det gjaldt ham, gav han endelig efter for sin sydlandske, nu næsten sygelige Lyst til at tale, til at meddele sig; og beruset af sine egne Ord og paa Grund af den foregaaende Sindsbevægelse ikke sig selv fuldstændig mægtig, gik han langt videre, end han egentlig havde haft i Sinde eller havde villet.

Han talte om de ulykkelige Soldaters Lidelser, om den overalt følelige Mangel paa Levnedsmidler, Klæder og Krigsmateriel, det uhyggelige Klima, som udmattede Tropperne. Han skildrede hende disse Sydens forfærdelige

Valpladser, brændende hede, blodige og lydløst stille, hvor Solen sløver Mennesker og Dyr, og hvor ikke en Gang den Saarede længer formaar at tigge om den stakkels Vanddraabe, som dog ikke kan opdrives. Han fortalte om de unge, næppe fuldvoxne Rekruter, som Kejseren i Tusindvis sendte over Pyrenæerne, og som under Overgangen saa godt som regelmæssigt overraskedes af Guerillaer, ubarmhjertigt nedsabledes paa Stedet og grusomt forblødte sig i Passerne eller i heldigste Tilfælde, af Mangel paa alt, ynkeligt omkom i de usle Klosterlasaretter. Han mindede — hvad hun allerede saa godt kendte til — om de store Generalers Magtsyge og indbyrdes Misundelse, som lammede alt Samarbejde mellem Hærens forskellige Afdelinger; om de oprindelig fortræffelige Soldaters Demoralisation ved den barbariske Maade at føre Krig paa, de Plyndringer, man gav Tilladelse til, og den fortvivlede Mangel paa Maadehold, hvormed de — med Døden for Øje — nød de Øjeblikkets Glæder, der bødes dem: Vin og Kvinder, løsagtige spanske Kvinder, som i deres forræderiske Favntag skænkede dem som en uhyggelig Gave den modbydelige Sygdom, ved hvilken Amerika i sin Tid hævnede sig paa Spanien. Han rev de tilsyneladende Sejres gyldne Spindelvæv fra det stygge Kræftsaar, som under Navn af «det spanske Spørgsmaal» først havde aabnet sig ved den med List og Vold fremtvungne Traktat i Bayonne og nu bredte sig ud over hele Kejserdømmets Organisme. Han viste — næsten med Haan — til hvilket Resultat Spaniens Erobring allerede havde ført Frankrig: fortvivlede Finansoperationer, Uorden i Forvaltningen, ulovlig Udskrivning af mange Aargange af Værnepligtige, Fortvivlelse — Fortvivlelse i Millioner af Hjem og Millioner af Hjerter . . . Han fremdrog Detailler: Soult

Optræden i Oporto, hans Forsøg paa bag Kejserens Ryg at tilrane sig en Krone; Kaptajn Argentons forræderiske Underhandling med Englænderne i Coimbra; Neys fortvivlede Opsætsighed mod Kabinettet i Madrid; Kong Josephs ynkelige Afhængighed af sin Broder; Provinsguvernørernes og Generalernes Egenmægtighed og Egennytte; og tilsidst — hvad der var det værste af det hele — Hærens hemmelige, bitre Kritiseren af den Chef, som den forgudede og nu i femten Aar havde fulgt fra den ene Ende af Europa til den anden. Naar han var hos dem — naar de hørte hans klare, stærke Stemme, og hver eneste Soldat i Hæren følte hans jærnblaa Øjne hvile netop paa sig, naar — som saa ofte før — deres «lille Korporal» varmede sig ved samme Vagtild som sin Garde, naar han, midt iblandt dem, sorgmodig og rolig under Kugleregnen, løftede paa sin Hat med den gamle Kokarde for de Saarede og Faldne, da . . . Ja, da var der ingen Nød! Den tilstedeværende Kejser turde ingen, vilde ingen, kunde ingen kritisere, men — han var nu over tusind Mil borte! Og pludselig brød Junot i sin Fortvivlelse ud i dette Raab, som alle de ulykkelige, til Undergang viede franske Hære havde paa Læben:

— Aa, Gud — blot Kejseren — blot Kejseren selv vilde beslutte sig til endnu en Gang at komme til os!

Hertuginde af Abrantes sad stille, tavs, med sænket Hoved under denne Ordstrøm, som hun ikke søgte at standse; hun saa', at det lettede ham at tale ud, at det befriede hans Hjerne fra det ulidelige Tryk. Tilsidst rejste han sig op, skød sagte sin Hustru fra sig og begyndte at gaa langsomt frem og tilbage i Værelset med Tommelfingrene i Vestelommerne. Aftenen nærmede sig, og det begyndte at blive mørkt.

De tav begge nogle Minuter, hver fordybet i sine egne Tanker. Derpaa saa' hun op og — som det sidste Led i en lang Tankerække, som han i samme Nu kunde følge lige fra dens Begyndelse — sagde hun langsomt:

— Er det da muligt, at én eneste Fejl — eller rettere: blot den Fristelse at begaa en Fejl — virkelig kan drage saadanne Følger efter sig?

Han standsede foran hende, smilende, endnu med Fingrene i Vestelommerne — Anfaldet var nu forbi for denne Gang, og han var atter sig selv.

— Aa, ja . . . Selv en saa overlegen Matematiker som Kejseren kan ikke altid beregne Konsekvenserne. Det kunde Vorherre sandsynligvis heller ikke, da han i sin Tid skabte Jorden.

Hun svarede ikke; hun var træt og havde ikke Lyst til at tale mere. Hvad hans Mellemværende med Masséna angik, var hun nu ikke ængstelig mere: hun vidste, at naar det blot var lykkedes Junot at blive Herre over sin første heftige Opbrusning, behøvede hun aldrig at frygte for, at han skulde forløbe sig. Hun vogtede sig alligevel for igen at berøre dette Æmne; men han kom selv tilbage til det:

— Det er bedst, du gaar, min Ven — han satte sig atter ned ved Skrivebordet. Naar du ikke vil have, at jeg skal køle min Sabel i Prinsen af Esslingens fyrstelige Blod — han smilede ironisk — saa . . . Nu har jeg i hvert Fald i Sinde at skrive til ham og fordre en Forklaring. Vi har ogsaa en hel Del andet udestaaende med hinanden . . .

— Pas blot paa, hvordan du udtrykker dig! Hun bøjede sig over ham og løftede advarende Pegefingeren,

medens han tændte Lysene. Husk paa, at hvad der staar skrevet, det staar skrevet!

Han trak overmodigt paa Skuldrene:

— Vær kun rolig, du min Mentor! Naar man har den Ære at føre Hans Majestæts Armeer, véd man, hvad man skylder sig selv og hans andre Generaler.

Madame Junot kunde have svaret en hel Del paa dette, men hun nøjedes med lidt ironisk at gentage:

— «Kejserens Armeer, Kejserens Generaler» — Kejserens — altid Kejserens! Det er mærkeligt, saa Sproget efterhaanden har forandret sig: man hører aldrig nogen tale om Frankrig nu.

— Aa, Laurette! udbrød han utaalmodigt og vendte sig misfornøjet om mod hende. Han har sandelig Ret, naar han siger, at du er en af «Frondens Hertuginde» . . .

— Han har ikke Ret, afbrød Hertuginde af Abrantes ham skarpt. Og heller ikke i noget som helst andet. Han har stor Uret i alting nu for Tiden. Du ser det jo ligesaa godt som jeg — I ser det allesammen. Og ingen tør sige ham det!

— Tør du? spurgte Junot sarkastisk.

— Nej.

Han skød sin Skrivebordsskuffe saa heftigt ind, at Nøglerne klirrende faldt paa Gulvet.

— Aa, bare han vilde befale, saa man kunde adlyde! sagde han.

XIX.

Naturelle — elle l'était dans sa démarche, dans ses mouvemens, dans ses gestes, dans ses pensées, dans ses expressions, dans son style, et ce naturel avait en même temps quelque chose d'élégant, de noble, de doux, d'animé . . .

ÉLOGE d'«ÉLIZA»

(A la mort de Mlle. de LESPINASSE

1776).

Lige siden Hertuginde af Abrantes var kommen til Salamanca, havde det staaet meget klart for hende, at det — hvorledes hun end vendte og drejede Sagen — var hendes uafviselige Pligt at aflægge Fruen til Castillo blanco et Besøg. Doña Franciscas Forhold til Marskal Ney var ganske vist almindelig kendt inden for Hæren, men det var langt fra «officielt». Hun boede i sit eget Hus og modtog Besøg af hele det gode Selskab i Salamanca. Ligesaa meget for Marskalens som for hendes Skyld vogtede Folk sig for at tale for højt om «Skandalen».

Madame Junot havde hidtil som Grund til, at hun ikke strax efter sin Ankomst havde opsøgt hende, skudt Skylden paa sin Helbredstilstand, der i denne Tid, efter den an-

strængende Rejse fra Valladolid i stadigt Regnvejr, virkelig havde været alt andet end tilfredsstillende. Imidlertid indsaa hun meget godt, at hun umuligt, naar hun da ikke paa en opsigtvækkende Maade vilde bryde med alle Høflighedens simpleste Regler, kunde opsætte Besøget længere, og da Doña Ysabel, urolig for sin Venindes Tilstand, i Begyndelsen af Juli kom fra Ledesma til Salamanca, foreslog hun, at de i Forening skulde besøge Doña Francisca. Madame Junot, der som ægte fransk Dame naturligt og blindt underkastede sig Formen, forestillede livligt Markisen, at «det ikke vilde se godt ud», dersom hun ikke gjorde sin Stedmoder en formel Visit — det vilde saare Ney, der saa let blev stødt, og fremfor alt Hr. des Charentes, der i Doña Francisca altid respekterede sin egen Slægts Blod. Om ikke for andet, saa burde hun i det mindste gøre det for sin unge Broders Skyld. Og efter megen Snakken frem og tilbage, Indvendinger og Taarer gav Doña Ysabel, hvem Livet maaske allerede havde berøvet en Del af den første Ungdommens Strængighed, efter for Venindens Overtalelser og lovede at følge med hende.

Det var om Eftermiddagen den tolvte Juli og uhyggeligt varmt. Paa Vejen til Doña Franciscas «Palads» — som det temmelig fordringsløse Hus paa høflig spansk Vis benævnedes — sad Madame Junot hele Tiden og tænkte paa sin gode Veninde, Hertuginde af Elchingen, den glade og milde Eglée Auguier. Hun havde den daarligste Samvittighed af Verden ved paa denne Maade af konventionelle Forhold at lade sig tvinge til — som hun sagde — at «forraade en Hustru», thi idet hun forsvarede Marskalinde Neys Sag, forsvarede hun jo ogsaa sin egen. Lidt ironisk bittert trøstede hun sig imidlertid med, at naar hun i Aarevis i

al Venskabelighed havde kunnet omgaas Caroline Murat, kunde hun vel ogsaa nu finde sig i at aflægge Fruen til Castillo Blanco et Besøg. Naar alt kom til alt, stod Ney hende vel i alt Fald ikke nærmere end Junot!

Dofia Francisca modtog Hertuginde af Abrantes meget høfligt, men ikke hjerteligt. Det havde saaret hende dybt, at denne den franske Hærs betydeligste Dame, som oven i Købet havde nydt saa stor Gæstfrihed paa Castillo Blanco, havde opholdt sig en hel Maaned i Salamanca uden at gøre noget Forsøg paa at nærme sig hende. Hun havde været for stolt til at beklage sig over for sin Elsker, som hun desuden frygtede for i hendes Klage skulde føle en Bebrejdelse mod sig selv, men Ney havde ligesaa vel som hun opfattet Fornærmelsen. Og skønt han i sit stille Sind loyalt indrømmede, at hans egen Hustru, hvis hun havde staaet over for Hertuginde af Abrantes, sandsynligvis under lignende Forhold vilde have handlet ganske paa samme Maade, følte han, der var pirrelig i alt, alligevel bittert den Smerte og den Haan, som derigennem tilføjedes den Kvinde, han elskede.

Dofia Francisca hilste derimod kærligt paa sin Steddatter. Hun havde selv, særlig i den sidste Tid, en meget klar Opfattelse af den Forurettelse, hun havde tilføjet sine nærmeste, og nærede intet Nag til Ysabel — snarere en vis ydmyg Ærbødighed.

Samtalen gik til en Begyndelse lidt trægt mellem de tre Damer og vedligeholdtes mest ved Fraser. Madame Junot følte sig aldeles ikke i sit Es; de fleste Samtaleæmner, som det havde været naturligt at berøre, var forbudne; Madame des Charentes var sørgmodig og adspredt, og Konversationens

Byrde kom næsten helt og holdent til at hvile paa Værtinden.

Doña Francisca var ikke særlig begavet eller original, hendes aandelige Kapacitet gik ikke synderlig videre, end de fleste Damers inden for hendes Stand; men hun var i højeste Grad i Besiddelse af den højbaarne romanske Kvindes naturlige Forfinelse og sikre Takt, som gennem Aarhundreder var nedarvet fra Forfædre, der hver for sig alle havde været delagtige i sin Tids, i det mindste i ydre Henseende, højeste Kultur. Thi den romanske Dame er den vesterlandske Civilisations ældste Datter, og i sin Maade at tale og føre sig paa stempler hun bestandigt af sin Races Adelsmærke. Doña Francisca kunde forse sig mod alle Kirkens Forskrifter og alle Kongens Love — personlig stødte hun aldrig nogen, og naar man var i Værelse sammen med hende, fandt man hende næsten altid udadleg.

Ikke heller Hertuginde af Abrantes kunde længe modstaa den varmt kvindelige og frimodige Ynde, som saa uimodstaaeligt udstraalede fra hele hendes Person, og begyndte efterhaanden at tøj op, trods alle sine Fordomme mod Neys Elskerinde. Doña Francisca viste sig næsten aldrig ude i Sommer, spaserede blot i sin Have og levede for Resten inden for Paladsets tillukkede Skodder i dette evige Halvmørke, som Sydens Klima gør nødvendig. Paa denne Maade havde det hidtil været hende muligt over for Fremmede at skjule sin Tilstand. Hun rystede nemlig af Angst for, at nogen skulde underrette hendes halvvoxne Søn derom og skyede ikke nogen Opofrelse for at kunne bevare sin Hemmelighed. Selv den trods sin Nærsynethed ret skarpsynede Madame Junot kunde — som hun senere sagde — «ikke se noget mærkeligt paa hende». Selv da

hun et Par Gange i Samtalens Løb kom til at hentyde til sit eget Svangerskab, holdt Doña Francisca modigt Kontenancen. Men hun undgik i alt Fald saa meget som muligt dette Æmne. Derimod nærede hun, der — naturligt nok under disse Forhold — ikke havde haft mindste Lejlighed til at følge med Begivenhederne i Valladolid, og hvis Kreds jo var en hel anden end den, som omgav Hertuginde af Abrantes, umaadelig megen Interesse for sin Fætter, Markis des Charentes, og spurgte stadig til ham. Hans Ankomst havde i høj Grad glædet hende og ligesom taget en Byrde fra hendes Samvittighed, da hun gennem den forudsaa en Ende paa den pinlige Situation, hvori hendes egen hurtige og pludselige Flytning til Salamanca, havde bragt Steddatteren.

Saaledes kom Konversationen til at føres udelukkende mellem de to jævndrende Damer, medens Doña Ysabel, træt og sørgmodig, pint og plaget af sin evige Frygt for des Charentes' Trusler mod den Mand, hun elskede — en Frygt, som Livet i Klostret og stadige ulykkespaaende Varsler daglig gjorde større — ikke lod til længere at høre paa, hvad der taltes om. Hun havde denne Gang ikke følt nogen som helst Sindsbevægelse ved at gense sin Stedmoder. Hendes egne Bekymringer, hendes egen Lidenskab, Længsel, Samvittighedsnag og Angst optog hende nu fuldstændig, saa at alle andre Sager, der før havde beskæftiget hende, forekom hende ligegyldige og komplet interesseløse.

Madame Junot havde rejst sig op for at gaa — Visiten havde efter hendes Mening varet længe nok — da hun pludselig forbavset standsede midt i sin omstændelige Afskedstagen ved at se Pater Felipe træde ind.

— Er De her, min Fader? udbrød hun glad, thi siden

de spanske Timer paa Castillo blanco nærede hun stor Forkærlighed for den belevne, kloge og galante Jesuit. Og jeg, som troede, at De sad og vogtede Doña Franciscas Faar ved Pisuerga!

Pateren nærmede sig og hilste med overstrømmende Hjertelighed paa Damerne.

— Min Datter, Doña Francisca, trængte til mig, sagde han myndigt forklarende. Hun véd, at hun kun behøver at kalde paa sin gamle Ven, og han kommer.

Madame Junot smilede uden i mindste Maade at føle sig skandaliseret over Paterens Tolerans. Hun havde for længe siden opdaget hans store Forkærlighed for den indtagende unge Dame.

Der blev et Øjebliks forventningsfuld Pause. Alle havde en Følelse af, at Pater Felipe, da han saa hurtigt traadte ind, havde en eller anden Sag af Vigtighed at meddele Doña Francisca. Han mærkede, hvilket Indtryk han havde gjort, og heller end at lade som ingenting, hvad der ikke vilde tage sig naturligt ud, besluttede han strax uden alle Omsvøb at udføre sit Hverv.

— Se her, min Datter — han tog et Papir op af Lommen og rakte Doña Francisca det roligt — det er et Brev til Dem fra Ciudad-Rodrigo. Sandsynligvis fra vor gode Ven, Marskalen . . . Han gned sig med beundringsværdig Aplomb i Hænderne, og idet han med en stor Nyhed dækkede over sin dristige Manøvre, vendte han sig smilende til Madame Junot:

— Jeg mødte tilfældigvis Kureren uden for Porten — han meddeler, at Ciudad-Rodrigo endelig er faldet.

Doña Francisca, der først var bleven bleg og saa rød, havde med en hastig Undskyldning strax aabnet sit Brev,

idet hun gik hen til Vinduet. Madame Junot vidste ikke, hvis Holdning hun mest skulde beundre — hendes eller Paterens.

— Ja, Ciudad-Rodrigo er faldet, bekræftede Doña Francisca, idet hun glad saa' op og omhyggeligt, uden at skynde sig for paafaldende, gemte Brevet paa sig. Hertugen af Elchingen har været saa venlig at skrive et Par Ord om det . . .

Doña Ysabel havde skiftet Farve, da hun hørte Ciudad-Rodrigo nævne. Hun kæmpede et Øjeblik med sig selv og gik derpaa nølende et Par Skridt hen imod sin Stedmoder:

— Og der staar ellers ikke noget i dit Brev, Doña Paquita? . . . Ingen Detailler? . . . Jeg mener . . . Hun stammede, ængstlig, forvirret og turde ikke fortsætte.

— Nej, svarede Doña Francisca med ukunstlet og stor Forbavselse. Det lignede hendes Steddatter saa lidt, paa denne Maade at forhøre sig om, hvad Marskalens Brev muligvis kunde indeholde, at hun knapt kunde tro sine egne Øren. Kun, at han er rask . . . at de alle, mener jeg, er raske og uskadte. Hun blev selv pludselig ligesaa forvirret som Madame des Charentes. Det vil sige, vor Ven Sainte-Croix . . .

Hertuginde af Abrantes løb til og greb Doña Ysabels Arm. Havde hun ikke gjort det, var den unge Pige faldet om paa Gulvet.

— Gud, Madame — Madame Junot vendte sig heftig indigneret til Doña Francisca, som forskrækket, med store Øjne blev staaende foran Steddatteren. Hvor kan De dog være saa uforsigtig?

— Jeg? . . . Men hvor kan jeg vide? . . . sagde Doña Francisca uskyldigt. Og hun tilføjede undskyldende, paa

en Maade, der viste, at hun med sydlandsk hurtig Opfattelse af den Slags Sager, øjeblikkelig havde forstaaet, at det drejede sig om en Kærlighedshistorie:

— Jeg anede ingenting. Hvor kunde jeg dog tro! Da jeg saa' dem sammen, var hun et rent Barn. Desuden, tilføjede hun med en vis Strængthed — er hun jo gift.

Hertuginde af Abrantes vendte et Par flammende brune Øjne mod Neys Elskerinde:

— Madame! sagde hun kun.

Men Doña Francisca havde forstaaet. Hun bøjede Hovedet.

Den unge Pige kom atter langsomt til sig selv efter det lette Anfald af Svimmelhed, som Sindsbevægelsen og Angsten i Forbindelse med den trykkende Varme saa pludselig havde fremkaldt. Doña Francisca bøjede sig over hende og sagde trøstende med en forstaaende Ømhed, som i dette Øjeblik hverken ydmygede eller saarede hendes Steddatter:

— Han er kun saaret, min egen Beliquita. Han lever . . .

— Aa, Gud, jeg takker dig! hviskede Ysabel lidenskabeligt og ydmygt.

Bistaaet af Pater Felipe erklærede Doña Francisca bestemt, at hendes Steddatter endnu var altfor angreben til at kunne begive sig ud i den ulidelige Eftermiddagshede, og bad om at faa Lov til at beholde hende hos sig indtil videre. Til Madame Junots Forundring gjorde den unge Pige ingen Modstand. Det lod endogsaa til, at hun, om hun end ikke sagde det rent ud, havde mest Lyst til at blive, hvor hun var.

Lidt stødt, thi hun havde virkelig gjort mere Regning paa Ysabels Hengivenhed, tog Hertuginde af Abrantes Af-

sked, fulgt lige til Vognen af Doña Francisca og Pater Felipe. Inde paa den brede Sofa i Salonen blev Doña Ysabel liggende.

Hun søgte ikke at gøre sig selv klart, hvorfor hun saa bestemt og uvilkaarligt — strax da det blev foreslaaet — havde foretrukket heller at blive hos sin Stedmoder, under hvis Tag hun saa ofte, harmfuld og krænket, havde lovet aldrig mere at sætte sin Fod, end at følge sin ædelmodige og elskværdige Veninde. Hun tænkte ikke nærmere over, at hun nu, da hun var stedt i Vaande, over for Stedmoderen, der engang havde været hende i Moders Sted, og med hvem hun allerede havde delt saa mange Sorger, havde en hel anden Følelse af hjemlig Tryghed og Fortrolighed, end hun nogensinde kunde finde gennem Fremmedes Sympati. Alt det, som i det sidste Aar var kommet hende og Doña Francisca imellem og brutalt havde skilt dem ad, syntes hende nu saa smaat og betydningsløst. I sin egen altbeherskende Angst og Smerte, i sit utaalmodige Had til de grusomme Baand, som i Samfundets og Kirkens Navn ubarmhjertigt bandt hende til en anden Mand end den, hun af hele sin Sjel elskede, vendte hun sig nu i Nødens og Smertens Stund instinktmæssigt fra den stolte, lovlig viede og pletfri Hustru til den stakkels, halvt forstødte, usikkert og tvetydigt stillede Synderinde, som, i samme Øjeblik hun satte det Barn i Verden, hun nu i Angst og Skam bar under sit Hjerte, for stedse — da hun ikke havde nogen Mand til at beskytte sig — uhjælpeligt havde mistet sin Plads i den Verden, hun i Følge sin sociale Stilling tilhørte.

Da nu Doña Ysabel, træt efter den voldsomme Krise, hun havde gennemgaaet, laa dér saa stille som et sygt Barn paa sin Sofa, og Stedmoderen ligesaa stille, bøjet frem i

Lænestolen med Albuen mod Knæet og Hovedet støttet i Haanden, sad ved Siden af hende, kunde den unge Pige i sine Tanker ikke længer føle Harme mod sin Faders Enke eller fordømme hende. Det eneste, hun følte over for hende, var kun den gamle, beundrende Æmhed for den Kvinde, som hun i sine tidligste Pigeaar havde syntes, var den herligste og mest overlegne af alle, og saa en inderlig, halvt medlidende, halvt misundelig Sympati. Doña Francisca havde, da Kærlighedens store Gud endelig kom og bankede paa hendes Hjertes Dør, haft Mod til strax at aabne den paa vid Gab og ydmygt, stolt og uden Frygt tage mod sin Dom af hans Hænder. Hun havde elsket . . . Hun havde elsket — levet i Virkeligheden Livets store Drøm, varmet sin Sjæl ved Lidenskabens stærke og klare Flamme. Hun havde elsket, og hun havde tilhørt den Mand, hun elskede. Dersom han faldt, dersom Døden rev ham bort, saa kunde han dog aldrig dø for hende, thi i sit eget Liv bar hun i sit Barn Minde om ham . . .

Ysabel rejste sig. Hun trykkede Hænderne mod sit Hjerte og vuggede langsomt frem og tilbage med Kroppen som under en heftig fysisk Smerte. I dette Øjeblik følte hun ikke andet end en forfærdelig Angst for, at Sainte-Croix skulde dø, før hun havde faaet Tid til at give sig hen til ham. Med hele sin voldsomme og lidenskabelige Naturs Intensitet følte hun, at hendes Liv vilde være forspildt, fortabt og værdiløst, dersom hun ikke fik Lov til at ofre det til ham, som hun elskede.

— Doña Paquita — Moder — hun bøjede sig frem mod hende, og med Armen om hendes Hals lagde hun sin Kind mod hendes. Jeg kan ikke leve uden Sainte-Croix.

Doña Francisca havde — som vel de fleste — hørt disse Ord siges af mange Mennesker, baade af Mænd og af Kvinder, men aldrig før saa bedrøvet alvorligt, saa tillidsfuldt oprigtigt, saa lidenskabeligt fordrende. Hun fik selv Øjnene fulde af Taarer, da hun omfavnede Doña Ysabel.

— Aa, Beliquita — jeg er ikke din Moder mere . . . Jeg har ingen Ret til at indvirke paa dit Liv. Hvor kan jeg vide, hvad der bliver til din Lykke?

Men den unge Pige hørte hende ikke. Hun sagde utaalmodigt:

— Allerede i Aften maa jeg til Rodrigo — jeg kan ikke længer udholde denne forfærdelige Uvished. Ingen kan nægte mig i det mindste at se ham . . . «Farligt saaret», skriver Marskalken . . . Hun lukkede Øjnene, og Trækkene i hendes Ansigt stivnede, thi pludselig — aldeles tydeligt — huskede hun, at det var de Ord, man havde benyttet for at underrette dem om, at hendes Fader var falden. Moder — gode Moder — hun kastede sig fortvivlet ind til Doña Francisca, og uden selv at vide det gav hun hende atter uvilkaarligt det Navn, hun for længe siden havde vænnet sig af med at bruge. Følg mig!

— Ysabel, sagde Doña Francisca dæmpet og rødmede dybt. Jeg kan ikke. Du bør jo selv kunne forstaa . . . Og desuden, tilføjede hun hurtigt, paa Forhaand sikker paa sin Elskers Misbilligelse — han vil ikke synes om det . . .

— Saa bed i det mindste Pater Felipe om at følge mig, tiggede Doña Ysabel, glemmende al Stolthed, bøjet til Jorden under sin Smerte. Han gør altid, hvad du beder ham om. Vil ingen følge med mig, rejser jeg alene. Hun satte heftigt Fødderne mod Gulvet og rejste sig pludselig

op. Hvis du ikke hjælper mig, gaar jeg paa mine Fødder til Ciudad-Rodrigo eller beder Don Julian, som i hvert Fald er min Landsmand, føre mig derhen . . .

— Aa, min Beliquita — Doña Francisca havde ogsaa rejst sig og lagde beroligende Armen om hendes Skuldre. Vær nu fornuftig. Jeg troede, du var voxet fra din Heftighed . . . Tal med Hertuginde. Hun har ganske sikkert nu faaet Brev fra sin Mænd — maaske vil hun selv tage til Rodrigo . . .

— Jeg har ikke Tid til at vente, ikke Tid til at tale med nogen, sagde Ysabel, medens hendes Blik paany formørkedes af Angst.

— Men din Tante i Ledesma — alle Søstre i Klostret — hvad vil de tro?

— Og det taler du om? Doña Ysabel vendte sig stolt, næsten haanligt om mod sin Stedmoder. Tror du, at jeg bryder mig om, hvad noget Menneske i Verden siger om mig, naar jeg véd, at hans Liv er i Fare!

Doña Francisca forstod endelig sin Steddatter. Hun tog hendes Haand og lagde den mod sit Hjerte.

— Jeg skal tale med Pater Felipe, sagde hun sagte, næsten højtideligt. Jeg vil søge at formaa ham til alt, hvad du vil.

Og da Doña Ysabel kun nikkede adspredt uden at vise Tegn paa Taknemmelighed, som om hun kun fandt det i sin Orden, at Stedmoderen strax hjalp hende, tilføjede Doña Francisca bekymret og dog halvt smilende — thi saaledes var nu engang hendes sydfranske Natur:

— Gud hjælpe mig til at bære det Ansvar, jeg nu paa-tager mig, min Beliquita! Thi hvordan vil jeg vel nogensinde over for min egen Slægt kunne forsvare, at jeg nu sende

en Markise des Charentes til . . . til . . . Ciudad-Rodrigo.
Derpaa tilføjede hun moderligt formanende:

— Vi Kvinder er saa svage, Ysabel. Du lover mig
nok . . .

Doña Ysabel var ikke i Humør til at le. Men hun
rødmede og lagde hurtigt sin Haand over Stedmoderens
Læber.

— Hvad skulde jeg vel love? hviskede hun tvungent.
Han er jo saaret og syg. Og hun sukkede dybt, atter paa
Nippet til at briste i Graad.

XX.

«A quoi bon parler à un insensé dans le fort de la fièvre chaude? Ce sont des remèdes qu'il lui faut, de grandes mesures et non des arguments. Mentor quand il veut garantir Télémaque, le précipite dans la mer . . .»

NAPOLÉON.

En Sending Levnedsmidler, konvoieret af Soldater, skulde samme Nat afgaa til Ciudad-Rodrigo. Paa den afsvedne, øde og forladte Slette omkring Fæstningen var der nemlig ikke saa meget som et Faar eller et Brød at opdrive — alt maatte føres derhen af Franskmændene selv. Doña Ysabel og Pater Felipe fik paa den Maade en vel-fornøden Eskorte, uden hvilken det næppe havde været raadeligt at vove sig ud paa en Vej, hvor man endnu mere end noget andet Sted i Kastilien risikerede at blive overfaldet af Don Julians Skarer.

Hertuginde af Abrantes havde allerede gennem en Billet fra Doña Francisca erfaret, at Madame des Charentes vilde rejse til Ciudad-Rodrigo og ikke paa nogen som helst Maade kunde overtales til at afstaa fra sin Plan. Da der-

for Doña Ysabel lige inden Afrejsen i al Hast kørte hen for at sige Farvel til sin Veninde, tog denne imod hende med en yderst alvorlig Mine.

Hertuginde sad ved sit Skrivebord og rejste sig op med det løst sammenlagte Brev i Haanden.

— Min kære Ysabel, sagde hun lidt tvungent og trykkede uden at se paa hende sit Segl mod den fugtede Oblat. Jeg kan ikke raade Dem — jeg kan ikke blande mig mere i denne Sag, end jeg allerede har gjort, jeg vil ikke . . . Men indser De ikke selv, at det, som De nu gør, vil faa uberegnelige Følger for hele Deres Liv?

Doña Ysabel stod endnu ved Døren med Sjal over Skuldrene og Mantille paa Hovedet. I Haanden med den gennembrudte Halvhandske holdt hun sin lille broderede Taske. Hun saa' i dette Øjeblik saa ung, næsten barnlig ud.

— Ja, det gør det vel, sagde hun stille.

Madame Junot gik hen til hende og greb hendes Hænder.

— Sainte-Croix, begyndte hun tøvende, har sandsynligvis talt til Dem som til mig om Skilsmisse. Det kan naturligvis lade sig gøre, men jeg er bange for . . . Ja, Ysabel, det er jo bedst, jeg siger det ærligt! — jeg er bange for, at det vil ødelægge hele hans Fremtid, hans Forhold til Kejseren, alting . . . For ikke at tale om, at det er stor Synd at bryde Sakramentet . . .

— Ja, jeg véd . . . svarede den unge Pige paa samme Maade — saa underlig køligt og uinteresseret. Hun længtes blot efter at komme bort; alt andet var hende i dette Øjeblik ligegyldigt.

Madame Junot blev utaalmodig. Hun havde ment det

godt og var ikke vant til, at man lagde saa lidt Vægt paa hendes Ord.

— Og hvad tror De, at hele Lejren vil tænke! udbrød hun pludselig skarpt, næsten haardt.

Doña Ysabel smilede uden at løfte Øjnene. I dette næppe synlige, trodsige Smil laa hele hendes Nations utæmmelige, stolte Stivsindethed.

— Vilde De tage Hensyn til andre, hvis det nu var Hertugen af Abrantes, som laa farligt saaret i en elendig Barak i det nedskudte, solstegte Rodrigo? spurgte hun næsten fjendtligt.

— Han er min Mand, svarede Hertuginen sagte, thi hun forudsaa instinktmæssigt den andens næste Ord.

— Han er den Mand, De elsker, sagde Ysabel roligt. Hvorfor vilde De vel ellers have fulgt ham helt hertil?

Madame Junot tav. Hun omfavnede ømt sin unge Veninde, sukkede og rystede paa Hovedet med Taarer i Øjnene.

— Se her, sagde hun pludselig med sin sædvanlige Stemme — her er et Brev til Junot. Eller vil De maaske heller have, at jeg skal betro det til Pater Felipe? Ysabel rystede paa Hovedet og lagde det skødesløst ned i Tasken, medens Madame Junot ængstelig fulgte hende med Øjnene. De kan være sikker paa, at han søger at gøre alt, hvad han kan, for Sainte-Croix — ogsaa for Dem, naturligvis. Og her — hun tog en stor Pakke, der laa i en Kurv, som stod midt paa Bordet — her er lidt fransk Konfekt, som Joséphine lige har lavet til mig. Det . . . det er saadan som vi plejede at faa, da vi var smaa, og det vil maaske smage stakkels Charles . . .

Ysabel fik pludselig Taarer i Øjnene — denne ømme,

næsten barnlige Opmærksomhed rørte hende dybt. Hun bøjede sig ned og kyssede Haanden, som endnu holdt Kurven.

Joséphine aabnede hurtigt Døren og meldte, at Vognen holdt udenfor og ventede paa Fru Markisen.

— Sig Junot — Hertuginde fulgte sin Gæst lige ud paa Trappen — at jeg har faaet hans Brev, at jeg takker Gud, at Ciudad-Rodrigo er indtaget, og at . . . Ja, alt det andet staar i Brevet . . .

Det var en mørk Nat med Stjerner paa Himlen; Husene paa den anden Side af den smalle Gade lignede Fæstninger — saa store, utilgængelige og dystre stod de dér med deres lukkede Skodder, tomme Balkoner og Miradorer. I det usikre Skin fra Lygterne omkring Vognen tog det i Sten hugne Vaabenskjold over Porten lige for dem sig næsten spøgelseagtigt truende og stort ud, som om det vilde til at falde ned over de Rejsende.

Den Officer, som skulde anføre Konvoien, holdt ved Siden af Vognen. Han red nu hen til Trappen og hilste høfligt paa Hertuginde af Abrantes.

— De kan være ganske rolig for Markise des Charentes, Madame, sagde han opmuntrende. Nu, da Rodrigo er faldet, er Don Julian nok bleven skræmmet fra at gøre flere Spilopper!

— Det bliver ikke let at finde Vognen i Nat, sagde Madame Junot og saa' lidt ængsteligt op paa Himlen.

— Lige efter Midnat staar Maanen op, og allerede i Overmorgen er vi maaske i Rodrigo. Han gjorde smilende Honnør for Hertuginde og indtog atter sin Plads ved Vognøren.

Postillonen gav et gennemtrængende Skrig fra sig, og

Mulæslerne satte sig i Bevægelse. Pater Felipe strakte endnu engang sin Haand ud gennem Vinduet og vinkede.

Madame Junot, som holdt sin Musselinstroje sammen over Barmen, stod endnu et Par Sekunder paa Trappen og saa' efter dem. En fransk Patrouille trampede med klirrende Sporer og Sabler over den ujævne Stenbro ude paa Gaden.

Det var henad Morgengry den tredie Dag. Maanen var allerede ved at blegne hen i Morgenrøden, og i den prægtigt frembrydende Julidag saa' de Rejsende allerede Klippen ved Ciudad-Rodrigo, Aguedas klare Vand og de sønderskudte Huse i Forstaden San Francisco. Doña Ysabel rejste sig op i Vognen og saa' ud over de mange Mulæsler, som møjsommeligt slæbte sig frem paa den besværlige Vej.

— Se, min Fader, sagde hun og pegede ud for sig med Haanden — dér er Rodrigo!

Hun sagde det venligt og opmuntrende, skønt Hjertet, nu da de nærmede sig Maalet, og hun snart skulde faa Vished om den Elskedes Skæbne, bankede af Angst i hendes Bryst. Thi Pater Felipe havde ikke været i godt Humør paa Rejsen. Han var en gammel Mand, som havde været med til meget i sine Dage og nu syntes, at hans kære Datter Ysabel havde gjort bedre i at blive i den gode By Salamanca end paa denne Maade at give sig til at farte omkring paa usikre Landeveje. Han havde oven i Købet et Par Gange, da Vognen blev siddende fast i de dybe Huller i Vejen, medens Eskorten kun Fod for Fod, med Pistolen i Haand, vovede sig frem gennem Skovene ved Matilla, ikke generet sig for at sige det.

— Aa, Fader — bebrejdede Doña Ysabel ham da —
De véd jo, at det gælder Livet.

— Livet? gentog den gamle Italiener næsten haanligt.
Og han vedblev, bittært filosoferende:

— Som om Livet havde noget Værd, naar man først
har opdaget Døden! Ak nej, min Datter . . . Han tog en
Pris og vedblev uden Medlidenhed med det angstfulde Blik
i hendes unge Øjne:

— Jeg skal sige Dem en Ting, min kære Datter —
Bevidstheden om Døden, om, at den før eller senere maa
træffe os, gør efterhaanden Livet meningsløst og uden Værd;
det lammer hele vor Energi og omskaber Verden til et
ligeegyldigt Kaos, et underligt Skuespil uden Begyndelse og
uden Ende — han smilede vemodigt, kynisk — i hvilket
man ikke længer formaar at tage sin egen Rolle alvorligt.

— Fader! Fader! hviskede Doña Ysabel fortvivlet og
indigneret. Er det al den Trøst, De har at give en
ulykkelig?

— Kære Barn, De trænger jo endnu ikke til nogen
Trøst. Lad os haabe, at det varer længe, inden De op-
dager Døden. Naturligvis — vedblev han paa samme
ubarmhjertige Maade og strakte de stivnede Ben saa langt
ud fra sig i Vognen, som han kunde — naturligvis: siden
De var Barn, har De vidst, at Døden var til — omtrent
som Deres Forfædre før Kolumbus anede, at der paa den
anden Side af det store Hav fandtes en anden Strand —
men . . . Hvem tænker vel paa det? Ak, nej! . . . Ikke
før Døden rammer den, vi elsker højest, som for os er det
mest levende, mest virkelige i Livet, ikke før da véd vi,
hvad Død vil sige, om vi saa har været med til aldrig saa
mange Begravelser og set aldrig saa mange Lig.

Doña Ysabel sad og stirrede ud for sig. Hun sagde ikke Præsten imod, thi hun troede, hun følte med sig selv, at han havde Ret.

Men da Morgenens gryede, blev Pater Felipe stadig mere livlig; han var en gammel Mand uden meget Blod i Aarerne, og Varmen generede ham ikke. Derfor blev hans Rejsekammerat glad, da hun saa' Solen bryde frem.

Pater Felipe anbragte en stor saxformet Lorgnet for Øjnene og saa' ud i den Retning, i hvilken Doña Ysabel havde peget.

— Ja, sagde han fornøjet og svøbte sin vide Kappe tættere om sig for at beskytte sig mod den øjeblikkelige, skarpe Kulde, som altid gaar umiddelbart forud for Solopgangen. Det maa være Ciudad-Rodrigo. Det er nok ilde tilredt, om jeg kender de Herrer ret, men en Kop varm Kaffe kan man dog vel faa i det gamle Hul!

Den unge Kaptajn, som førte Konvoien, red nu hen til Vognen og raadede diskret Doña Ysabel til at lade Kaleschen slaa op. Dels for Solen, sagde han delikat og saa' op mod Himlen for at slippe for at se paa hende, og dels . . . Ja, jeg behøver vel ikke at sige Dem, Madame, at en ung Dame, og en Dame af Deres Rang, vil vække en umaadelig Opsigt i Rodrigo.

Doña Ysabel rødmede ydmyget, men fulgte Raadet.

Efter en Del Besvær og mange Forespørgsler fik de at vide, hvor Hertugen af Abrantes havde opslaaet sit Kvarter. Klokken var næsten syv om Morgenens, da Vognen kørte op for hans Dør.

Kaptajnen var atter, med Hatten i Haand, tjenstvillig ved Vogn døren.

— Ønsker De, at jeg skal melde Dem, Madame? spurgte han paany paa samme galant diskrete Maade.

— Nej, tak! svarede Doña Ysabel hurtigt og nervøst. Hun havde ikke i Forvejen — optagen af andre Tanker — gjort sig det klart, hvilken Opsigt hendes Ankomst vilde fremkalde i Fæstningen. Jeg har Brev med mig fra Hertuginde til hendes Mand — pludselig haabede hun, at dette Brev skulde forklare Junot alt, saa at hun selv slap for at sige det. Hvis De uden at nævne mit Navn blot vil være saa venlig at sige, at en Dame fra Salamanca ønsker at tale med Hans Excellence.

— Fru Markisen burde trække Mantillen ned over Ansigtet, raadede hendes Kammerjomfru paa Bagsædet hende til med den samme medlidende, diskret ærbødige Venlighed, som ydmygede den unge Kvindes Stolthed saa usigeligt. Men hun indsaa, at det var rigtigt, og idet hun harmfuldt bed sig i Læben, trak hun lydigt Mantillen ned, saa at den dannede et tæt Slør for Ansigtet.

Pater Felipe gav hende Haanden, Kaptajnen gik i Forvejen, de passerede Skildvagterne og gik ind i Huset, der var meget medtaget af Bomberne og saa' næsten faldefærdigt ud med store Dynger Grus og Murbrokker inde i Gaarden.

— En Dame fra Salamanca, hørte hun Junot sige yderst forbavset, i det samme hun lige i Hælene paa Kaptajnen traadte ind i et Slags provisorisk Arbejdsværelse. Solen faldt gennem det buede, fængselsagtige Vindue skarpt og skraat ned paa et med et stort Kort bedækket Bord, fra hvilket Hertugen af Abrantes og hans Stabschef, General Boyer, nu rejste sig. En Dame fra Salamanca? Hvem Pokker . . .

Ikke før hun hørte hans Stemme og stod blandt alle de fremmede Mennesker inde i det tomme Værelse — hun

syntes, at hun aldrig havde set noget paa én Gang saa hverdagsagtigt nøgternt og saa fantastisk — forstod Ysabel rigtig tydeligt, hvor uhørt dumdristig hendes Rejse hertil maatte forekomme alle andre. Hun drog resolut, trodsigt Mantillen fra sit Ansigt.

— Det er Markise des Charentes! udbrød Boyer ganske højt, ude af sig selv af Forbavselse.

Kaptajnen lukkede diskret Døren.

— Er det Dem, Madame? sagde Hertugen af Abrantes og gik et Skridt hen mod hende. Inde i Forholdene som han var, begyndte det nu at gaa op for ham, hvorledes det hele hang sammen. Og med en Aandsnærværelse, som virkelig gjorde ham Ære, og for hvilken den unge Dame hele sit Liv igennem var ham taknemmelig, tilføjede han:

— De er rimeligvis paa Gennemrejse — ikke, Madame?

Doña Ysabel bøjede Hovedet lidt uden at svare. Der fandtes ikke nogen som helst Grund for en fransk Undersaat til under disse Forhold at rejse gennem Ciudad-Rodrigo, eftersom man ikke kunde komme paa den anden Side Agueda uden strax at støde paa Englændere eller Portugisere, men hun var saa ydmyget af deres uforstilte Forbavselse, at hun strax ved sin Taushed bekræftede denne æventyrlige Formodning.

— Det er sandsynligvis for Eskortens Skyld, De er taget denne Vej? Junot blev, stolt over sin Opfindelsesæвне, ved med at digte videre. Det er ganske klogt, Madame — men jeg er bange for, at De foreløbig ikke kan komme længere end hertil.

Pater Felipe havde virkelig faaet Agtelse for de franske Generaler. Han sagde med stor Alvor:

— Fru Markisen forlanger sandelig ikke bedre end at komme til at raadføre sig med Dem angaaende sin Rejse.

Efter min Mening, tilføjede han med præstelig Myndighed, bør hun blive et Par Dage i Ciudad-Rodrigo og under Hærens Beskyttelse hvile ud efter Rejsens Anstrængelser.

Doña Ysabel saa' ned; hun havde Øjnene fulde af Taarer. Som et villieløst Bytte for disse Mænds vilkaarlige og barmhjertige Medlidenhed syntes hun, at hun sank dybt i sin egen Agtelse.

Junot, der, takket være sin Hustru — og takket være ogsaa andre Damer! — forstod sig ret godt paa Kvinder, begyndte endelig at fatte, at denne Samtale pinte hende. Han sagde galant:

— De har naturligvis en Kammerjomfru med Dem? Vi skal strax se at faa arrangeret . . . ja, De ser jo — han gjorde en stor, beklagende Haandbevægelse — at vi ikke har meget at byde paa! Men vi skal nu faa bragt et Par Værelser i Orden til Dem og Pater Felipe hos en af de spanske Familier, som er blevne her i Byen. De vil sikkert anse det for en stor Ære at modtage Dem, Fru Markise . . .

Doña Ysabel fremstammede en Slags Tak og leverede Junot Brevet fra hans Hustru, som han strax brød, medens General Boyer høfligt konverserede Madame des Charentes angaaende hendes Rejse og Tilstanden i Rodrigo. Det værste var, at Soldaterne nu i Varmen var begyndt at lide af Dyssenteri og en epidemisk, næsten sygelig Hjemve . . .

Den unge Kaptajn, som paa hele Rejsen havde tænkt sig at skulle komme til at overvære et interessant Drama, spillet af Hærens fornemste Personer, følte sig meget skuffet under denne uromantiske Konversation.

Lidt længere op paa Dagen, da man turde antage, at Doña Ysabel havde spist Frokost og hvilet sig noget ud

efter Rejsen — Gud skal vide, at hun ikke havde hvilet! — modtog hun Besøg af General Junot i de Værelser, man havde anvist hende.

Hun havde efter den Modtagelse, hun havde faaet, ikke vidst, til hvem hun skulde henvende sig for at spørge efter Sainte-Croix. Nu, da hun stod ved Maalet for sin Rejse, var hun, som før havde været saa hensynsløs modig, paa én Gang bleven feig og lyssky. Hun turde ikke gøre et Spørgsmaal af Frygt for, hvad Svaret vilde blive; derfor foretrak hun Minut efter Minut Uvishedens Angst.

Catalina førte Hertugen af Abrantes ind. Han kom i fuld Uniform — høflig og konventionel, som om han skulde gøre Opvartning ved Hove. Doña Ysabel vendte sig bleg om fra Vinduet, hvor hun trods det nu brændende Solskin havde staaet og stirret ud paa Gaden. Han blev forskrækket over hendes medtagne Udseende og forbarmede sig endelig nu, da de var alene, over den pinlige Angst, han læste i hendes Blik.

— Madame, sagde han med denne aabne, soldatermæssige Ligefremhed, der klædte ham saa godt og altid uvilkaarligt vakte Tillid. Deres Stilling her er en saadan, at jeg efter min Hustrus Fremstilling af Sagen — han saa hende lige ind i Øjnene, frimodigt, men med Ærbødighed — umuligt længere kan lade, som om jeg er uvidende om den Grund, der har ført Dem herhen. Sainte-Croix har det — Gud være lovet og takket! — bedre.

Junot var ikke religiøs, men naar han talte om Saar — og ingen havde en bedre Erfaring end han i de Dele — udtalte han sig altid med stor Andagt.

Ysabel trykkede begge Hænder, som hun i sin Spæn-

ding, da han begyndte at tale, havde knuget haardt sammen, mod sit Hjærte. Hun stod og kæmpede med Graaden.

— Nu da Lægen har faaet Kuglen ud af Skulderen, vedblev Junot, som fintfølende lod, som om han ikke mærkede hendes voldsomme Sindsbevægelse, er der ingen Grund til at ængstes. Men havde man maattet amputere Armen, som vi først troede, havde det naturligvis i denne forbistrede Varme set noget kritisk ud. De har jo hørt — han prøvede ligesom paa at lede hendes Tanker hen paa noget andet — at det var paa den Maade, stakkels Lannes døde i Fjor Sommer?

Doña Ysabel nikkede. Hun havde ikke hørt det, og hun brød sig ikke om at vide det. Hun ønskede kun at høre mere om Sainte-Croix. Lannes, hans Liv og Død, alle Kejserdømmets Helte og Marskaler til Hobe, var hende i dette Øjeblik saa ligegyldige som Stenene paa Gaden.

— Jeg har, Madame — Junot sænkede diskret Stemmen — taget mig den Frihed at underrette vor stakkels Ven om, at De er her. Det var jo Deres Mening, at han skulde have det at vide?

Atter bøjede Ysabel Hovedet — taknemmeligt og stumt.

— Men De — han rejste sig — maa ikke vente Dem at finde ham som sædvanlig. Han . . . han har naturligvis gennemgaaet alle Helvedes Kvaler, da Lægerne ledte efter Kuglen og endelig tog den ud. Varmen midt paa Dagen angriber ogsaa altid de saarede, og Luften — han trak paa Skuldrene. Vi har jo endnu ikke faaet Tid til at begrave de faldne . . .

Doña Ysabel skælvede lidt. Hun blev endnu blegere, end hun før havde været.

— Kan jeg faa ham at se? spurgte hun sagte og kort.

— Dersom De ønsker det, svarede Junot tøvende. Han tav lidt og sagde derpaa med en vis Resoluthed:

— Tilgiv mig min Dristighed, Madame, men De har her i Rodrigo ingen bedre Ven end mig, og jeg haaber, at De tillader mig et Øjeblik at erstatte min Hustru . . .

Han saa' spørgende paa hende, og med denne urbane Sikkerhed, som ofte tillader en Franskmand, uden at støde, at afhandle alle Æmner, selv de mest intime, vedblev han:

— Jeg tror ikke, at det bliver Deres Venner muligt at skjule Deres Nærværelse i Rodrigo og heller ikke Grunden dertil. De kender allerede Forholdet mellem Deres Mand og Sainte-Croix . . . Har De betænkt det? . . . Jeg frygter for . . . Han standsede tøvende.

Den unge Kvinde fik pludselig atter sin hensynsløse Resoluthed tilbage. Hun sagde roligt, med en Fasthed, næsten Højhed, som imponerede Junot:

— Jeg har allerede i Salamanca hørt samme Advarsel af min Stedmoder og af Hertuginde af Abrantes. Men som Kvinder bøjede de sig begge for den Grund, som alene har faaet mig til at tage til Ciudad-Rodrigo . . . Hun sænkede Stemmen og ledte efter Ordene, pludselig for bly til over for denne fremmede Mand at sige: jeg elsker. Hun sagde det heller ikke, men sluttede mere ubestemt:

— Jeg maatte rejse — jeg kunde ikke lade være.

Og hun tilføjede hurtigt med en ukunstlet Ligeformhed, som var saa lidet fransk, at den forbavsede Junot, og en Slags naiv, egoistisk Grusomhed:

— Jeg véd nok, at dersom Hr. des Charentes faar dette at vide, er en Duel aldeles uundgaaelig. Men . . . han maa da i alt Fald først blive rask, og han — han fører jo en Kaarde ligesaa godt som Markien.

Junot saa' ned, da han svarede:

— Vi maa gøre vort Bedste — det er kun enhver Kavalers Pligt at skjule for des Charentes, at De har været i Ciudad-Rodrigo, til Sainte-Croix bliver saa rask, at han selv kan tage Affære.

— Kan jeg faa ham' at se? spurgte Doña Ysabel atter, mere bestemt end før — næsten fordrende.

— Ja. Men ikke før i Aften. Nu i de hedeste Timer paa Dagen maa han have Ro.

— Hvor kan han have Ro, naar han véd... hviskede hun og vendte sig bort uden at slutte Sætningen.

«Hvor kan han have Ro, naar han véd, at jeg er her, og at jeg længes til Døden efter at se ham», var hendes Tanke.

Det var om Aftenen efter Solnedgang og allerede mørkt, da Doña Ysabel fulgt af Pater Felipe fik Lægens Tilladelse til at besøge General de Sainte-Croix.

Han laa i et Værelse til Gaarden i det samme Hus, hvor Chefen for det ottende Hærkorps havde sit Hovedkvarter, i en stor gammeldags Seng med Himmel og Forhæng. Bag ved ham paa Bordet stod en Lygte med Lys, og ved Sengens Fodende et halvt Dusin røde *bucaros*, som, da Vandet fordampede gennem det porøse Ler, udbredte en fugtig Kælderlugt i hele Værelset — velgørende i Juliheden.

Doña Ysabel havde trukket Mantillen for Ansigtet; hun standsede ved Døren uden at turde gaa længere ind i Værelset. Doktor Blancheton rejste sig fra sin Plads ved den Saaredes Hovedgærde — han havde faaet Instruktioner af Hertugen af Abrantes — og bukkede galant for den Fremmede.

— Hr. General — han bøjede sig opmuntrende ned over Sainte-Croix — De faar Besøg af Venner. Og han rettede Lyset i Lygten mod den unge Dame, som i det samme slog sit Slør til Side.

Pateren trak sig tilbage. Han indsaa, at nu da han havde ledsaget sin Protegé herhen, var han indtil videre overflødig. Doktoren gik hen til ham, og de to Herrer begyndte med dæmpet Røst en høflig, ligegyldig Samtale.

Da Doña Ysabel nu endelig stod ved Sainte-Croix' Seng og bøjede sig over hans blege Ansigt, som Lygte-skinnet nu klart belyste, glemte hun i sin Sindsbevægelse og Angst, at de ikke var alene. Hun faldt paa Knæ ved Sengen og lagde sit Ansigt mod hans Haand.

— Du! hviskede han kun — ikke forbavset, thi han var jo forberedt paa hendes Komme, og i dette Øjeblik forekom det ligesaa vel ham som hende fuldkomment naturligt og i sin Orden, at hun var ham saa nær.

— Ja, hviskede hun ligesaa kort. Og hun kyssede lidenskabeligt, ydmygt som en Slavinde, hans Haand, der laa paa Tæppet.

Deres Blikke hvilede i hinanden — hendes taarefyldt, fortvivlet, henrykt, uimodstaaligt i sin Angst og Ømhed, hans uroligt og feberskinnende.

— Hr. General! lød pludselig Doktorens rolige, lidt drævende Røst fra den mørke Ende af Værelset. Husk paa, hvad jeg har sagt: ingen Sindsbevægelse!

Sainte-Croix smilede; det var hans gamle muntre og ironiske Smil.

— Jeg vidste, at det vilde ske, hviskede hun dæmpet uden engang at høre den fremmede Stemme — jeg vidste det. Ligesom i Foraaret uden for Astorga... Jeg vidste

det, da Spejlet den Gang gik i tre Stykker. Nu har Gud sparet dig to Gange — hun trykkede sig skælvende ind til Sengekanten.

— Fordi jeg — ligesom flere andre af mine Kammerater — lader til at have det ret almindelige Uheld at faa en lille Rift i hver Affære . . . begyndte han svagt smilende som for at berolige hende.

Det faldt ham ikke et Øjeblik ind at takke hende, fordi hun var kommen til ham, for den uhørte Maade, hvorpaa hun havde opofret sig for ham. I deres Kærlighed fandtes der allerede ikke længer Plads for en saadan Følelse som Taknemmelighed.

— Hvad bryder jeg mig om andre! Aa, du kan ikke forstaa . . . Hun lukkede krampagtigt Øjnene, medens et Udtryk af næsten fysisk Smerte veltalende gled over hendes blege Ansigt. Sainte-Croix laa stille paa Pudene og saa' lige ud for sig.

— Denne Gang troede jeg ogsaa først selv, at det var forbi, sagde han sagte, langsomt.

Og da hun ikke svarede — kun saa' paa ham med et Blik, som i sin intensive Angst ligesom tiggede om hans Liv, vedblev han, idet hans Øjne nu hvilede dybt i hendes:

— Jeg troede, jeg skulde dø, uden at have ejet dig.

— Men nu har du mig, hviskede hun ømt og lidenskabeligt, idet hun bøjede sig endnu dybere ned over hans Ansigt. De talte begge saa dæmpet, at de mere anede end hørte hinandens Ord.

Sainte-Croix saa' op i hendes Øjne — saa mørke i Skumringen under Mantillen, men saa udtryksfulde. Med sin raske Arm drog han hende saa tæt ind til sig, at

hendes Læber kom til at hvile mod hans. Derpaa skød han hende atter — næsten brutalt fra sig.

— Det er ikke nok, sagde han haardt, bestemt og kort.

Doña Ysabel svarede ikke og saa' ikke op. Sagte trak hun atter Mantillen ned over sit Ansigt, som nu ikke var blegt længere.

XXI.

« Depuis que je commande les armées, je n'ai pas rencontré d'officier plus capable, qui comprit mieux mes pensées et les fit mieux exécuter; il (*Sainte-Croix*) me rappelle le maréchal Lannes et le général Desaix. Aussi, à moins que la foudre ne l'emporte, la France et l'Europe seront étonnées du chemin que je lui ferai faire. »

NAPOLÉON

(A L'ENVOYÉ de RUSSIE, MONSIEUR
de CZERNITCHEFF, 1809).

Efter at Ciudad-Rodrigo var faldet, koncentreredes det ottende Korps atter om Ledesma. Junot hentede selv sin Hustru i Salamanca, og Sainte-Croix, som nu var næsten restitueret, førtes lige til Korpsets Hovedkvarter — paa de værste Stykker af Vejen baaren af sine trofaste Dragoner paa en overdækket Baare.

Doña Ysabel var samtidig uden at raadføre sig med nogen, uden saa meget som engang at besøge sin Stedmoder i Salamanca, atter draget tilbage til sit tidligere Tilflugtssted i Ledesma. Det var et adeligt Nonnekloster, som en Gang havde haft stort Ry for Fromhed og Hellighed, men som i de sidste Aar var blevet forladt og mer og mer havde

mistet sin tidligere Betydning. Nu var de fleste af dets patriotisk sindede Beboere efter den franske Okkupation flygtet enten til Valladolid eller til det nærliggende Salamanca. Begge disse Byer var jo ganske vist af Navn i Fransk-mændenes Besiddelse, men frembød dog en helt anden Sikkerhed og helt andre Hjælpekilder end det ensomme, forfaldne og kun af Fattigfolk beboede Ledesma. Kun Abbedisen, der allerede som ung Hofdame ved Dronning Ysabel Farneses triste Hof havde vænnet sig til Selvfornægtelse og for Resten nu var saa gammel, at hun næsten gik i Barndom, var bleven tilbage med nogle faa af Søstrene, som ogsaa var gamle og fattige og ikke havde andre Steder at tage hen. De havde alle under denne Opløsningstilstand, hvori Klosteret under de nuværende Forhold befandt sig, med aabne Arme taget mod Doña Ysabel, som de, paa Grund af hendes Forbindelser i den franske Hær, næsten betragtede som en Slags Beskytterinde. De stakkels gamle Damer tilbragte deres Dag med stupide, højst indviklede Andagtsøvelser afvexlende med Kortspil og Skænderi, med at tage sig en Siesta, som ofte varede den halve Dag, eller med at smage paa Klosters endnu rigelige Forraad af Knas og Syltetøj. Betjeningen røgtes af et Par gamle knarvorne, udslidte Søstre samt af Doña Ysabels Kammerjomfruer, som herskede næsten enevældigt i den gamle Rede.

Til Trods for disse alt andet end respektindgydende Forhold i Klosteret, var dog alle den unge Dames Venner enige om, at et «Kloster» i alt Fald var det mest passende Opholdssted, der kunde vælges, indtil «Tingene kom i Orden» — det vil sige, indtil des Charentes var kommen tilbage og paa en eller anden Maade definitivt havde grebet ind i Sagernes Gang.

Og her i Ledesmas brændende Ørken, hvor de unge franske Rekruter, vanvittige af febrilsk Hjemve, fortvivlede og utrøstelige, med Blikket vendt mod Nord, redningsløst omkom lige for Anførernes Øjne, i de lange, hede og stille Augustnætter, da den gennemglødede Jord i Mørket ligesom syntes at udaande al den Varme, den om Dagen havde suget i sig, mødtes Sainte-Croix og Doña Ysabel. I Klosters gamle overgroede Have, indhegnet af mandshøje hvide Mure, over-skygget af Viftepalmer og slanke Cypresser, stod han hver Aften, indsvøbt i sin Kappe, endnu med Armen i Bind, og ventede paa hende, naar hun, saa snart det var blevet stille inde i Huset, traadte ud gennem den smalle buede Dør, som fra de Værelser, hun selv havde valgt sig, direkte førte ud i det fri. Og ikke et Minut i den Nat, som fulgte, lige til Dagen atter gryede, og Solen, forfærdelig i sin brændende Glød, paany stod op over Kastiliens golve Højslette, veg de fra hinanden. De mødtes altid i fri Luft — blev undertiden hele Nætter ude, uden at kunne beslutte sig til at gøre det gamle affældige Kloster, som dog i sit Forfald var saa let tilgængeligt, til Bolig for deres frie, stolte og lovløse Kærlighed. Men her i den ældgamle Klosterhave, som Nonnernes kyndige Hænder havde beplantet og røgtet i Aarhundreder, til den var bleven som en Oase paa den afsvedne Slette, under den mørke Himmel, paa den hede, sommertørre Jord, her mellem Rosenbuskadser og Palmer — her følte de, at de havde fundet et Fristed, næsten et Hjem. Og her, i extatisk Lidenskab — thi hun anede altid overtroisk, at hendes Favntag vilde blive Døden for den Mand, hun elskede — gav Doña Ysabel sig hen til Sainte-Croix.

Der fandtes ikke et Menneske i hele Ledesma, som længer tvivlede om, at Madame des Charentes var den unge Dragongenerals Elskerinde. Men man talte ikke højt derom. Ingen, ikke engang Hærens letsindigste Officerer følte Trang til at spøge eller komme med et tveydigt Ord, naar Doña Ysabel — bleg i den glødende Varme, med dyb Skygge under de sælsomme, mørke Øjne, altid i hvidt, med hvid Mantille, som en tilsløret Brud — alvorlig og stille, ligesom større, myndigere og fornemmere end før, om Morgenens gik forbi dem til Messe. Og naar hun undertiden efter Solnedgang, naar alle for at trække en Smule frisk Luft spadserede langs de gamle mauriske og romerske Fæstningsværker omkring Ledesma, red op paa Volden paa sin fine sorte Hoppe ved Siden af Sainte-Croix, var der over hele hendes Holdning udbredt en saa bevidst Højhed, en saa overmodig og udfordrende Stolthed, at Mændene, naar hun red forbi, ofte uvilkaarligt blottede Hovedet, som om hun havde været selve dette fortvivlede hærgede Lands, selve Lidenskabens og Smertens tilbedte Dronning.

— Jeg véd ikke, sagde en Gang General Clausel i et fortroligt Øjeblik til Madame Junot — man undgik ellers nu i den nærmeste Kreds at tale om Sainte-Croix og Markisen, thi alle, der stod dem nær, ventede hvert Øjeblik med Spænding Markiens Tilbagekomst og den nu aldeles uundgaaelige Katastrofe — jeg véd ikke, men Doña Ysabel næsten skræmmer mig. Hun minder mig, han smilede, men Smilet var tvungent, om en genopstanden romersk Kejserinde, naar hun om Aftenen rider omkring Voldene paa sin sorte Cizaña. Og da Madame Junot ikke svarede, tilføjede han drømmende:

— Saadan maa den Placidia have været, som elskede Ataulf.

— For Guds Skyld, Clausel, udbød Hertuginde af Abrantes forfærdet — begynd nu ikke ogsaa De at drømme om hende!

Den smukke General lo og rystede paa Hovedet, men han saa' ikke paa Hertuginde, da han svarede:

— Det vilde være det mest haabløse her i Verden... Jeg véd ikke, men det falder vist ingen ind. Hun har jo tydeligt nok, saa længe vi har kendt hende, kun haft Øje for én i Verden. Og han tilføjede spøgende, i en lettere Tone, men halvt bittert:

— Gud véd, hvad Sainte-Croix egentlig har gjort mer end nogen anden for at fortjene en saa enestaaende Lykke!

— Kalder De virkelig det Lykke? sagde Madame Junot skeptisk og sørgmodig.

— Ja, sagde Clausel med Overbevisningens Varme. Ingen Mand — det sværger jeg Dem til — vilde i dette Øjeblik betænke sig paa at bytte Skæbne med Sainte-Croix, selv om hans Liv — som nu — hang paa des Charentes' Kaardespids.

— Aa, ja, svarede Madame Junot træt og stoisk, jeg kan nok forstaa, hvordan De tænker: dø skal man jo alligevel en Gang! Og i det Blik, hun nu betragtede ham med, læste Clausel pludselig med Forfærdelse den samme grusomme, fortærende Længsel efter Hjemmet, efter Frankrigs kolige Luft — denne hemmelighedsfuldt fortærende Hjemve, som saa ubarmhærtigt dræbte de unge Soldater omkring dem.

Det var netop paa den Tid, Solen gik ned over Sletten; og for at indaande Køligheden fra den svage Aftenbrise, spadserede de nu frem og tilbage i den lange Allé,

som paa den ene Side begrænsede Junots Bolig, mellem to Rækker underlige Buskvæxter med krogede og forvredne Stammer og blegt Løv, sort forneden, som de franske kun uvilligt fandt sig i at give Navn af «Træer». For at lede hendes Tanker hen paa noget andet, vedblev Clausel i halvt filosoferende Tone, uden at ville tage Hensyn til hendes sidste Ord:

— De véd ikke — De kan umuligt vide, Madame, for det kan ingen af Deres Køn, hvor vi Mænd i Tider som disse tørster efter Kvinders Selskab og Ømhed. Saa erstatter I os alt — Hjem, Civilisation, Menneskelighed og Barmhjertighed. Hvorfor tror De vel, at den gamle Masséna har slæbt et købt Fruentimmer fra Paris helt herved? Hvorfor tror De, at General Junot tillader Dem — sine Børns Moder — at følge sig helt ud paa Slagmarken? Hvorfor tror De, at den stolte og barske Ney har sluttet sig saa heftigt til Doña Francisca? . . . Det skal jeg sige Dem — det er, fordi de, Ansigt til Ansigt med Krigens mange uhyggelige Rædsler, tyngede af Chefernes grænseløse Ansvar, tvungne til Blodsudgydelse, ofte til Grusomhed, ikke kan undvære en Kvindes Kærtegn, hendes ømme Ord, hendes Smil og Latter . . . I er os naturligvis altid dyrebare, han smilede til hende; nu, Madame, erstatter I os alt.

— Ja, sagde den unge, allerede saa verdenserfarne Hertuginde af Abrantes — hendes Haand hvilede paa Kavalereusens Arm, og de vendte langsomt tilbage, medens Mørket, efter at Solen var gaaet ned, næsten paa én Gang blev tæt omkring dem. I Huset, hvis Døre og Vinduer pludselig aabnedes paa vid Gab, hørte de Junot nynne en langtrukken og sentimental Serenade til et svagt Akkompagnement paa Guitaren.

— Ja, sagde hun, jeg har altid haft ligesom en Slags Forstaaelse af det, De dér siger, og derfor . . . hun ledte efter Ord, bange for at lade en fremmed Mand altfor tydeligt læse sine Tanker — derfor tror jeg . . . Jeg mener, at det er vist haabløst for Kvinder, som bliver tilbage hjemme, at gøre Regning paa Mænds Troskab under en Krig.

— Bare alle vore Damer var saa kloge som De, Madame! Clausel lagde med dybtfølt Beundring Haanden paa Hjertet.

— Aa, hun smilede og rystede oprigtigt paa Hovedet. Sig ikke, at jeg er klog! Det er kun, naar jeg gaar saadan her og taler med fornuftige Mennesker, og intet i Øjeblikket irriterer eller piner mig, at jeg undertiden kan se Tingene fra et overlegent Synspunkt og selv blive «fornuftig» . . .

Clausel gik ikke videre ind paa Æmnet; han vidste meget godt, hvad Hertuginen mente, og han undgik fintfølelse at tvinge hende til at udtrykke sig tydeligere. De gik begge tavse et Par Sekunder; Lyden af Sangen hørtes nærmere og nærmere.

— Det er imidlertid mærkværdigt, sagde Generalen, idet han pludselig genoptog sine mer og mer filosofiske Betragtninger, at vi her ude i Ørkenen, hvor vi ellers har kastet næsten alting over Bord — snart ogsaa Haabet om at komme herfra! — i alt, hvad vi tager os for, skal forfølges til det yderste af Samfundets konventionelle Fordringer. Man synes, at det maatte være den første Ballast, man frigjorde sig for, og saa er det den allersidste. Vi Franskmænd i det mindste — vi ofrer heller vor sidste Blodsdraabe, end vi beslutter os til at bedrage Cæsar for det, som tilkommer Cæsar. Derfor, nærmest derfor, skræmmer Doña Ysabel os

nu med sin lidenskabelige Resoluthed, sit hensynsløse Mod til at udfordre og sætte sig ud over alles Dom.

— Hør, Clausel, sagde Hertuginen af Abrantes uroligt — de stod nu uden for Husets Trappe, og Lysskæret strømmede i den stille Nat klart ud gennem de vidtaabne Døre. De taler da vel aldrig saa højt med nogen anden om . . . om dette . . . ?

— Vor Herre bevares! udbrød Generalen indigneret. Til Trods for min bitre Misundelse, som jeg desværre ikke kan skjule, vilde jeg dog med mit eget Liv beskytte Sainte-Croix', dersom jeg kunde.

Junot kom ud paa Trappen — endnu med Guitaren i Haanden.

— Naa, der er du, Laurette — han tog hende glad i sine Arme og bar hende, som om det kunde have været en Dukke, ind i Værelset. Jeg begyndte virkelig at tro, at enten Clausel eller Don Julian havde bortført dig!

Man vidste i Hæren, at Don Julian Sanchez, den frygtede Guerillahøvding, Leons og Kastiliens hemmelige, men næsten almægtige Hersker, havde svoret paa at bemægtige sig Hertuginen af Abrantes, for — som han sagde — gennem hende at tvinge Kejseren til at udvexle sine fornemste spanske Fanger, og denne Trusel gav altid Anledning til lige saa megen Spøg som virkelig Angst. Han havde ogsaa en Gang uden for selve Salamancas Porte gjort et dristigt Forsøg paa at tage hende til Fange i hendes egen Ekvipage. Og skønt Hertuginen ironisk trak paa Skuldrene ad Spaniernes Naivitet, der lod dem basere deres Plan paa Hans Majestæts Ridderlighed, havde dette Attentat dog — i den Tilstand, hvori hun nu befandt sig — trods alt hendes uforfærdede Mod, gjort hende meget forskrækket.

Hun forlod nu aldrig Husets nærmeste Omgivelser uden Militæreskorte.

— Nej, i Aften har Don Julian heldigvis slaaet sig paa andre Æventyr! Madame Junot viftede sig mat og nippede til det Glas Limonade, som hendes Mand omsorgsfuldt rakte hende. Men — afbrød hun pludselig sig selv og strakte sig frem efter et aabent Brev paa Bordet — Du har haft Kurér i Aften? . . . Fra Masséna? . . .

— Nej, det er fra des Charentes — Hertuginde gjorde en forfærdet Bevægelse og spærrede sine store Øjne op — han er i Salamanca og skriver til mig angaaende Ordre, da Masséna har været klog nok til at nægte ham at indfinde sig personlig i Ledsma.

— Gud ske Lov og Tak! sagde Madame Junot fromt, idet hun alligevel i næste Øjeblik, da den første Skræk var overstaaet, ironisk tilføjede:

— Saa er du da for en Gangs Skyld enig med Masséna!

— Naturligvis, svarede Hertugen af Abrantes værdigt. Men det er i alt Fald fuldkomment korrekt af des Charentes, strax efter at han er kommen tilbage, at henvende sig til mig. Som min Ordonnans staar han kun under min Kommando, og Prinsen af Esslingen, selv om han er nok saa meget Prins, har ikke det mindste at sige over mine Folk.

Madame Junot begyndte næsten at frygte for, at hendes Mand, kun for at vise sin suveræne Uafhængighed af den Øverstkommanderende, kunde faa i Sinde at beordre des Charentes til sit Hovedkvarter. Hun sagde undvigende:

— Naturligvis . . . Han har ikke for intet tjent under Berthier og véd, hvad han er sin Chef skyldig. Men kunde

du ikke under et eller andet Paaskud faa ham til at blive i Salamanca?

Det var selvfølgelig aldrig med en Tanke faldet Junot ind at kalde Markien til Ledesma. Men han sagde overlegent uden at indlade sig paa videre Diskussion:

— Det følger af sig selv, at jeg viser Prinsen af Esslingen den Høflighed at lade hans Ordre staa ved Magt. For Resten antager jeg, at Masséna for at blive af med ham strax sender ham til Almeida.

— For at skaffe ham af Vejen! udbrød Hertuginde indigneret. Min Gud — det kunde jo næsten se ud som Mord!

— Du forstaar dig ikke paa, hvad du taler om, udbrød Junot kort og heftig. I Krig er det en Ære at blive anvendt, og ved Almeida, tilføjede han lidt bittert, faar han jo Lejlighed til at udmærke sig.

Hertugen af Abrantes kunde ikke tilgive Masséna, at denne havde overladt Belejringen af Almeida til sjette Korps og ikke til hans Folk.

— Jeg begynder næsten at tage des Charentes' Parti, sagde Madame Junot pludselig oprørsk. I rotter Jer sammen mod ham — alle. Egentlig tror jeg — hun saa' trodsigt op — at I allesammen har en vis Tilfredsstillelse af at se Sainte-Croix saa hensynsløst benytte sig af hans Fraværelse.

Junot gik et Skridt tilbage og gjorde en Haandbevægelse, som om han vilde tage Himlen til Vidne paa, at han nu fuldstændig opgav al Diskussion.

— Forstaar du Kvinderne, Clausel? . . . Han vendte sig til den anden. Hvem er det, som fra Begyndelsen af har taget Sainte-Croix under sin Beskyttelse, som

stadig har beklaget ham og grædt mange Taarer for hans Skyld?

— Jeg syntes naturligvis, at det var Synd for ham, da det saa' saa haabløst ud, forsvarede Madame Junot sig værdigt.

— Min kære Laurette — Junot greb pludselig hendes Hænder og saa' hende med et drilsk Smil ind i Øjnene — indrøm, at det var kun, medens hans Kærlighed var «ulykkelig», at du havde saa megen Sympati for ham! Nu . . .

Madame Junot trak heftigt sine Hænder tilbage.

— Du kan da egentlig ikke vide, hvor «lykkelig» den nu er, sagde hun kort. Thi jeg haaber da i det mindste, at han er saa diskret og hensynsfuld, at han tier . . .

— Nej — naturligvis véd jeg ingenting, svarede Junot tamt og saa' ned i Gulvet.

Men i Klosters Have oppe paa den brede forfaldne Marmortrappe, som en Gang havde udgjort en Del af Terrassen, sad Doña Ysabel og hendes Elsker.

Sainte-Croix var nu helt restitueret. Hans Konstitution var hærdet og stærk som Staal, Hvilen her i Ledesma og den fuldstændige Besiddelse af den Kvinde, han saa længe og lidenskabelig havde attraaet, havde nu atter ganske givet ham hans Kræfter.

Over Marmoret havde han udbredt sin Kappe — en af disse sædvanlige kastaniebrune kastilianske Slængkapper, som han plejede at anvende om Aftenen som en Slags fordringsløs Forklædning i Stedet for den altfor iøjnefaldende hvide Dragonkappe — og de sad begge paa denne improviserede Maatte, han et Trappetrin længere nede end hun med begge Arme om hendes Liv. Det var lige efter Midnat,

og den sene Maane var ved at bryde gennem Aftenens dybe Mørke. Inden de begge for Alvor søgte Hvile, vilde Sainte-Croix, som han en Gang i sværmerisk Overmod smilende havde sagt: «føle sig som Naturens og Paradisets Herre», indaande Slettens og Ensomhedens rene Luft og under Guds frie Himmel i Nattens usikre og mystiske Lys beskue og tilbede den Kvindes Skønhed, som han elskede med en saa umættelig Lidenskab. Det Sjal, han paa Grund af Varmen paa spansk Vis havde baaret over Hovedet ned over Halsen, havde han lagt ved Siden af sig; hun sad med Hænderne foldede om hans Nakke, og hendes dejlige Ansigt, hvidt som Perlemor, med dyb Skygge over de brede, fast og fint hvælvede Øjenhuler, var lige over hans.

De havde længe ikke talt — glemt, at der gaves Ord, kun for at betragte hinanden. I dette Øjeblik, som fulgte paa Aftenens ømme og hensynsløst fortrolige Samtale, som gik forud for Nattens herlige og uforstyrrede Ro, følte de begge dette anelsesfulde, angstfulde Vemod, som paa én Gang skærper og forbitrer al fyrig attraaet og endelig vunden Lykke. Hun, som nu saa resolut og lidenskabeligt hengav sig til en Følelse, hun saa længe havde kæmpet imod og endnu bestandig ansaa for en dødelig Synd, troede altid i sin Sjæls Inderste — ligesaa urokkeligt som hun troede paa Gud og hans hellige katolske Kirke — at han i sin Vrede vilde hævne sig paa hende, fordi hun saa trodsigt havde sat sig op mod hans Lov og Villie. Og denne hendes evige, tragisk overtroiske Frygt for, at hendes Elsker skulde dø — thi hvilken anden Straf var vel haard nok for hendes Synd! — havde efterhaanden, her i Ledesmas glødende, melankolske Ørken, ogsaa smittet Sainte-Croix. Og skønt han alt for længe siden var paa det rene med

sig selv om, at intet, som han kunde ofre, var for høj en Pris for hendes Kærligheds uvurderlige Gave, saa følte han dog — han, som for kun et Aar siden i Sommernætterne ved Donau, varme og indholdsrige som disse, af Kejseren selv var funden værdig til, sammen med ham, alene med ham, i sidste Instans at vaage over den næsten indesluttede franske Hærs Sikkerhed — han følte, at Døden er bitter for den ærgerrige og den stærke. Hidtil havde han altid, naar han havde tænkt derover, dybest af alle beklaget dem, som, inden de havde naaet til at nyde godt af Livet, havde mistet det. Og Liv var for ham Virksomhed og Magt, gradvis Erobring af Samtiden — Samtiden, som fremfor alt kun var et Middel til at beherske Efterverdenen! Da Kejseren saa ofte, Gang paa Gang, aabent og ærligt havde ladet ham forstaa, at han, trods sin Ungdom, blandt alle hans Generaler var den, der bedst havde Evne til at fatte og udføre hans mægtige Planer, havde han, stolt og sikker paa sig selv, svoret, at Navnet Sainte-Croix engang skulde blive nævnt ved Siden af Napoléons. Thi Udødelighed — saaledes som han opfattede dette Begreb — var først og fremmest at blive ihukommet i Menneskenes Tanker, endnu efter Aarhundreders Forløb ved sit blotte Navn, at kunne herske over Folkenes Fantasi, herske som en Cæsar endnu hersker . . .

Alt dette havde han nu i Aften sagt sin Elskerinde, talt med hende, som han endnu aldrig havde talt med nogen, fortalt hende mere om sit inderste Jeg, end han nogensinde før havde vidst, at der fandtes at sige. Og han havde ogsaa sagt hende det, som han fremfor alt vilde, at hun skulde vide: at hvad der end hændtes ham, om det ogsaa skulde komme til at koste ham det, som i hans Øjne var

den højeste Pris, han kunde betale — Livet, saa havde Besiddelsen af hende tilfredsstillet den største og stærkeste Attraa, han nogensinde havde følt. Hun alene blandt alle de Kvinder, han havde mødt — kun hun, saaledes som hun nu engang var — havde haft det i sin Magt at krone hans Ungdom med denne rige og enestaaende Lykke, som han nu følte.

Doña Ysabel sad med Hænderne foldede om hans Nakke, hun saa' ham ind i Øjnene, hun hørte hans Stemme — dæmpet, brudt og bevæget — med hvert af sine Aandedrag følte hun hans elskede Nærhed. Og hun forstod dunkelt, ogsaa hun, at efter dette var Livet dem intet mere skyldigt.

De havde længe tiet. Endnu var alt ligesaa stille omkring dem — det var, som om alt Liv var gaaet til Hvile i den hede Nat. Over de i Maaneskinnet blege Roser, over Terrassen og Marmortrappen svandt Cypressernes smalle sorte Skygger ind, langsomt og krybende. Da brød Sainte-Croix endelig Tavsheden.

Doña Ysabel sukkede uvilkaarligt — denne Stunds veltalende, extatisk salige Fortryllelse var uigenkaldelig forbi.

Men der var noget, som Sainte-Croix var kommen til at tænke paa, og som han syntes, at han — kun han — maatte sige hende. Han begyndte, tøvende, med et Par intetsigende ligegyldige Ord — ligesom for at forberede hende; derpaa opgav han det og udbrød kort, idet han gik lige til Sagen:

— Des Charentes er kommen tilbage. Han er i Salamanca . . .

Hun svarede ikke — kom ikke engang med et Udbrud af Forundring eller Frygt. Men de store straalende Øjne

lukkede sig et Øjeblik krampagtigt, og Hænderne om hans Nakke sluttedes fastere sammen. Han vedblev, idet han alvorligt saa' op i hendes Ansigt:

— Naturligvis — du forstaaer nok — det er nu noget andet end i Valladolid. Som Mand af Ære kan jeg ikke mere gøre noget for at undgaa hans Udfordring. Hvis han nu overhovedet gør mig den Ære, tilføjede han bittert — for egentlig kunde han vel næsten, efter alle retsindige Menneskers Dom, uden videre Formaliteter dræbe mig naar som helst her for dine Fødder.

— Aa, ti — hviskede hun heftigt, skælvende og bevæget.

— Men, Ysabel — du, som ellers er saa modig! . . . sagde han bebrejdende, idet han halvt angrede sine Ord.

Hun gjorde en voldsom Anstrængelse for at beherske sig og sagde derpaa roligere:

— Jeg kan forstaa, at du maa duellere . . . For hende, Ætlingen af en krigersk og aristokratisk Race, var denne Løsning af et saadant Spørgsmaal egentlig den eneste mulige, og hun — saavel som alle andre — havde hele Tiden klart forstaaet, at denne Affære kun kunde trækkes ud, aldrig undgaas. Men at han, som du siger, at han, dersom han fandt dig her hos mig . . . Aa, Gud, afbrød hun sig selv i Fortvivlelse, og Kvinden i hende rejste sig i Oprør mod et saadant Barbari. Jeg véd jo — efter hvad du siger og efter alle andre Mænds Æresbegreb — at du under disse Forhold er saa godt som vaabenløs lige over for hans Hævn, og jeg véd jo — hun bøjede sit Hoved ned mod hans, og Stemmen sank til en Hvisken — jeg véd jo, at snart . . . Hver Nat du gaar fra mig, Elskede, tænker jeg altid: det er sidste — sidste Gang . . . Gud under mig ikke en saa-

dan Lykke. For hvis der er nogen Mening i hans Sakrament, maatte han jo dræbe os . . .

Hendes voldsomme Heflighed ængstede ham. Han havde i Aften haft i Sinde at tale rigtigt ud med hende om deres Forhold til des Charentes og fornuftigt raadføre sig med hende om deres Fremtid, som hun i fatalistisk Angst aldrig vovede at tro paa.

— Min Ysabel, sagde han fast og tvang med Haanden atter hendes Hoved opad. Din Gud er ikke vor Fjende, og han er ikke saa haard, som du tror . . . Aa, mit stakkels, uskyldige Barn — han smilede og trykkede hende ømt beroligende ind til sig — der aldrig har gjort andet ondt end at elske en Mand, som ikke kunde give Afkald paa dig, som tvang dig og tiggede og plagede dig og aldrig lod dig være i Fred . . . Her gled et svagt Smil over Doña Ysabels Læber, og glad over dette Tegn paa, at hun ikke længer var saa fortvivlet, vedblev han næsten overgivent:

— Nej, Gud lader dig nok beholde din Skat! — For Øjeblikket, da det ser saa indviklet ud her i Verden, har han minsandten andet at tænke paa end paa en stakkels Djævel som mig . . . Han kyssede smilende hendes Hænder, som hun, forfærdet over hans Gudsbespottelse, strakte ud imod ham. Den eneste, du har at frygte, er Markis des Charentes; men han har, paa min Ære, ogsaa al god Grund til at intervenere!

Hans overmodige Smil, hans lidt frivole Tone stødte hende et Sekund. Hun kunde aldrig forsone sig med det, hun ubestemt plejede at kalde for det «franske» i hans Væsen, og som hvert Øjeblik — paa én Gang frastødende og tiltrækkende for hendes modsatte Natur — kunde aabnebære sig i et Ord, et Blik, en Bevægelse.

Hun trak sig lidt bort fra ham, bøjede Hovedet dybt tilbage, og uden at se paa ham sagde hun dvælende:

— Jeg vilde ønske . . .

Hendes Tanke var: Jeg vilde ønske, at Jean des Charentes var død! — men pludselig kunde hun ikke bekvemme sig til at udtale disse Ord. Thi hun hverken hadede eller afskyede ham — ingen Kvinde, naar hun er ganske ærlig mod sig selv, hader og afskyr en Mand, som oprigtigt og frygt, om end aldrig saa flygtigt, har elsket og attraaet hende.

Han hørte Ordene og gættede hendes ikke udtalte Ønske; men selv om han havde tænkt over det, vilde han dog aldrig i Verden have anet, hvorfor hun holdt saa pludselig inde. Han troede kun, at det var en Kvindes naturlige Uvillie mod at synes grusom, som nu standsede Ordet paa hendes Tunge. Han rejste sig op paa Knæ for at komme hende nærmere, og gennem den lyse Nats lette Slør saa' han hendes Ansigt bøjet tilbage, Halsens rene og fyldige Buelinie, den fine, lidt spidse Hage, Næseborene og den skælvende Mund — og ædelmodig i Bevidstheden om sin kongelige Rigdom, sagde han dæmpet:

— Hvorfor misunde ham Livet, min Ysabel? Kunde vel Snese af Aar erstatte nogen-en Nat som denne?

Med Armene om hendes Liv, hvilende paa sine Knæ, bøjede han sig frem. Over den Elskedes tilbagebøjede Hoved saa' han Kastiliens øde Højslette, bag hvilken man i det fjerne anede Leons Bjerger, Ledesmas ældgamle romerske Bastioner, Ruinerne af Arabernes Mure og rundt omkring Byen de lave Barakker, i hvilke den franske Hær sov, Pyramidepalmerne ved Siden af Trappen og de lige Cypresser, stive og ubevægelige pegende mod Himlen, som vidt-

strakt hvælvede sig over denne Jord, i hvilken saa mange kæmpende Folkeslag, saa mange tapre Mænd, saa mange ildfulde og fagre Kvinder allerede hvilede. Han var ung og sund, hans smidige og stærke Legeme bar allerede mange Ar fra ærefulde Kampe, hans Navn var, til Trods for hans korte Krigerbane, allerede kendt og hædret i hele den franske Hær, han var den store Kejsers haabefulde Yndling, han havde her i sine Arme den eneste Kvinde i Verden, han nogensinde af hele sin Sjæl havde elsket . . . Og i et eneste Sekund, lidenskabeligt varmt og intensivt klart, følte Sainte-Croix, at efter denne Sommers hede, dejlige og stille Nætter i Ledesmas Klosterhave havde Livet intet mere at byde ham.

XXII.

Resuelto
vengo a morir y a matar.

«El TEXEDOR de SEGOVIA.»

... Y en Villafranca mató el fuego
de una cañonera al general frances Sainte-
Croix.

EL CONDE de TORENO
(Historia del Levantamiento, Guerra y
Revolucion de España).

Midt i September, efter at Almeida var faldet og Generalstaben endelig var færdig med sine vidtløftige forberedende Arbejder, brød den store portugisiske Hær op. Neys gamle stolte Veteraner, Reyniers halvnøgne, hærdede Rhinsoldater, Junots skægløse Rekruter, sværtede og brændte af Spaniens Sol — alle glade over, at den lange Uvirksomhed foran Fæstningerne endelig hørte op, og over Udsigten til snart at kæmpe Ansigt til Ansigt med en rigtig Fjende, og ikke som Kammeraterne at maatte bukke under for Guerillaer, Tyfus og Solstik — fulgte trofast deres Chefer. Trygge i Bevidstheden om, at Kejserens aarvaagne Tanke fulgte dem, at Masséna førte dem, modige ved Mindet om

de store Sejre, hvis Navne i gyldne Bogstaver straaledede fra de krudtsværtede Silkefaner, bar de med Musik i Spidsen, Regiment efter Regiment, Ørnene over Portugals Grænse. Ved Kysten ventede der dem de rige portugisiske Byers Overflod og Forfinelse, Skatte fra Brasilien, Englændernes opsparede Forraad, Efteraarets Vin og Frugter, Sydens skønne og føjelige Kvinder, Oceanets rene, kølende og friske Luft. Der fandtes Folk, som havde kæmpet under Masséna i Italien og Schweiz, som havde staaet ved «den røde Løves» Side, da han for Kejserens Øjne stormede Friedland og drev Russerne over Eylaus Sletter, som havde fulgt Junot, da han ved Nazareth atter vædede Korsfarernes hellige Jord med gallisk Blod, eller da han, ubetvingelig tapper og overmodig dristig, med kun nogle faa tusind Franskmænd ved sin Side, i Spidsen for Portugals egen Hær, drog fra Abrantes til Lissabon, styrtede Huset Braganza og gjorde sig til Herre i Landet. Denne sidste Vaabendaad bidrog under de nærværende Forhold i høj Grad til at opildne Soldaternes Mod og styrke deres Tillid til Anførernes Dygtighed og Fjendens Underlegenhed, og var nu mere end nogensinde før populær i Hæren. I det hele taget var den letsindige, gavmilde, raske og uforfærdede Junot fremfor alle andre den menige Soldats Yndling; mange huskede ham jo endnu, da han som ung Sergent for sytten Aar siden paa Sansculotte-Batteriet i Toulon, midt under Englændernes morderiske Ild, overstænket af Grus og Blod, havde grebet Oberstløjtnant Bonapartes Haand og siden den Tid altid staaet ved Napoléons Side. De var alle stolte over at anføres af Chefer, der saaledes som han, André Masséna og Michel Ney, fra simple Soldater ligesom de selv, havde tjent sig op til verdens-

berømte Generaler, Fyrsters Jævninge og Kejserdømmets Støtter.

Og længere og længere, Korps efter Korps, Division efter Division, Brigade efter Brigade, trængte den franske Hær gennem de besværlige Pas, paa de usle Veje ind i Portugal. Overalt fandt de Byerne forladte, Magasinerne brændte, Kvæget drevet bort — ingen Mennesker, ingen Dyr. Wellington havde under Dødsstraf befalet Portugals Folk selv at hærge og ødelægge deres Land — heller end at overlade det til Franskmændene. Men Soldaterne spiste Beskøjterne i deres Tornystre, hvilede, indsvøbte i deres Kapper, paa den bare, stenede Mark og trøstede sig overmodigt med, at naar de blot var naaede ud til Kysten, vilde Hævnen over Englænderne — der var indesluttede mellem Havet og Franskmændene — være dem saa meget des sikrere.

Uden Vejviser, næsten uden Kort, besværligt orienterende sig saa godt som paa maa og faa og efter de Erintringer, som Junot og hans Ledsagere fra Toget i 1807 endnu havde om Terrænet, trængte Hæren frem langs Mondegofloden, lige til Højderne ved Busaco som en Mur pludselig syntes at stænge Vejen for dem. Thi dér, beherskende Sierraen med deres store Artilleri og solide Linietropper, mødte Englænderne deres Fjender.

Slaget ved Busaco kostede Blod, men det var langt fra noget afgørende Nederlag. Og i Spidsen for sine Dragoner, fulgt af hele den øvrige Hær, omgik Sainte-Croix paa en Vej, han selv havde opdaget om Natten, Englændernes Position. Ligesom paa Lobau, idet Øjeblik da Faren var mest overhængende, var den unge General ved sin koldblodige Dristighed, sin Aandsnærværelse, sin mærkelige tak-

tiske Begavelse, atter blevet Massénas højre Haand og havde i Kraft af dennes urokkelige Tillid, faaet det ansvarsfulde Hverv at anføre Hærens Fortrop. Ved Nattens Frembrud opgav den franske Hær sin Stilling ved Busaco og udmattet, belæmret med Bagage og Saarede, men frelst — frelst fra at skydes ned af Englændernes Kanoner, som fra Højderne skaanselsløst fejede de snævre Dale, marscherede den over trange Bjergstier ud af denne Fælde ned paa den rige, lyse Slette ved Coimbra.

Det var denne Nat — Natten mellem den 28. og 29. September — at des Charentes under det uordnede Tilbage-tog for første Gang siden den Aften paa Balkonen i Valladolid atter traf Sainte-Croix.

Han havde i Salamanca hørt Tale om Doña Ysabels hurtige og pludselige Rejse til Ciudad-Rodrigo. Han vidste, at hun, i hele den Maaned det ottende Korps havde ligget i Ledesma, havde opholdt sig dér. Derimod vidste han ikke med Bestemthed — men med sin Verdenserfaring ansaa han det for givet — om han efter dette havde mere Grund til at anse sig selv for forurettet, end han havde haft det i Valladolid.

Det var ud paa Morgenens, da Dragonerne i Zigzag drog ned ad den Hulvej, som fra Boïalva fører ned til Byen Avelans de Camino, hvorfra Passagen til Coimbra nu laa aaben. Sainte-Croix i sin hvide Kappe med den guldstraalende Hjælm paa Hovedet holdt i Solopgangen ubevægeligt stille ved Siden af Vejen og saa' sine Folk drage forbi.

Han følte sig denne Morgen saa stolt som en Gud — stoltere, end da han med Napoléons Arm i sin plejede at spasere omkring Forskansningerne paa Lobau. Ved sin Dristighed, sin Raadsnarhed, sin Ævne til at beregne og

benytte sig af de Midler, som stod til hans Raadighed, var det lykkedes ham at frelse Hæren ud af en yderst kritisk Situation. Da han nu saa' op mod Brinkerne, og hans Blik mødte dette Virvar af Hoveder, Heste og Uniformer, følte han denne dybe, inderlige og stolte Tilfredshed med sig selv, som en Mand altid føler efter et vel udført Arbejde, som han har vist sig voxen. Undertiden, naar en eller anden, som han kendte godt, i Forbifarten hilste ham ved at gøre Honnør eller hurtigt skuldre med sin lange Toledosabel, nikkede han smilende paa denne graciøse, fornemme og velvilligt forbindtlige Maade, som saa tydeligt røbede den forhenværende højadelige Diplomat og i hele Hæren havde skaffet ham Kælenavnet «den lille Prins».

Pludselig trængte en høj Husar med sønderreven Pelisse, og Ansigt og Uniform sværtede af Krudtrøg igennem Dragernes Række og red lige hen til Chefen.

— Monsieur de Sainte-Croix — hans store, sorte Øjne mønstrede nærgaaende og skarpt den unge General, der uden med en Bevægelse at vise, at han, i samme Øjeblik den anden saa uventet dukkede op, havde genkendt sin Dødsfjende, med en nonchalant Hilsen førte Haanden op til Hjælmen.

Des Charentes blev ved denne Koldblodighed bragt en Smule ud af Fatning. Han sagde høfligere, halvt spørgende:

— Jeg haaber, at jeg har den Ære at være kendt af Dem?

— Naturligvis, svarede Sainte-Croix roligt — Hr. Markis des Charentes.

— Forbavser det Dem maaske at se mig? spurgte den anden med Haanden mod Hoften, mere udfordrende.

— Oprigtig talt, troede jeg virkelig ikke, at jeg skulde

faa Dem at se her — Sainte-Croix viste med en Haandbevægelse paa sin egen Brigade — heller ikke saa snart.

— Fordi jeg ikke opsøgte Dem i Ledesma, mener De? . . . Og med en Tone, som i og for sig var en Fornærmelse og drev Blodet op i Sainte-Croix' Ansigt, vedblev han haanende:

— Man siger, at De efter Lobau og Wagram kan sno den gamle Masséna om Deres Lillefinger. Jeg véd ikke, om jeg kan takke Deres Indblanding for, at den Øverstkommanderende i Salamanca gjorde, hvad han kunde for at spare mig Vejen til Ledesma . . .

Sainte-Croix knyttede Haanden haardere om Tøjlerne men hans Stemme lød ligesom før ganske rolig, da han svarede:

— Hr. Markis des Charentes — tillad mig at gøre Dem opmærksom paa, at med vulgære Fornærmelser mod min Ære som Adelsmand og Officer kommer De ingen Vegne. Ikke en Sjæl i hele Hæren vilde tro et Ord af Deres Insinuation, som jeg ikke engang nedlader mig til at svare paa. Det, vi har udestaaende med hinanden, afgør man ikke paa en Landevej med et Par Ørefigener. Er det muligt, at jeg skal behøve at minde Dem om, Hr. Markis, at det her ligesaa vel gælder Deres eget Navns Ære som en Dames Fremtid og Rygte?

Jean des Charentes bukkede ironisk i Sadlen, uden i første Øjeblik at kunne finde paa noget at svare, thi til Trods for alt følte han sig baade forvirret og ydmyget af sin Modstanders stateligt urbane Kulde og fuldkomne Selvbeherskelse. Desuden havde han aldrig ventet, at denne saa resolut vilde berøre det delikate Æmne.

— Lad mig gøre Dem et Forslag, Hr. Markis, sagde

Sainte-Croix, idet han dristigt og behændigt benyttede sig af den Fordel, han allerede havde vundet. De ser, at Marskal Masséna i Samraad med General Junot, Deres Chef saavel som min, har betroet mig at anføre Avantgarden og saaledes hele Hæren paa denne ikke ganske ufarlige Marsch. Om ti, senest tolv Dage, staar vi — om alt gaar vel — uden for Lissabon. Jeg skal da — han bukkede overlegent for des Charentes, som paa sin Side ligesaa koldt og formelt bøjede Hovedet — naar De ønsker det, være til Deres Disposition enten med en Forklaring eller med Vaaben i Haand.

Des Charentes maatte mod sin Villie imponeret indrømme, at Sainte-Croix gjorde sin Slægt Ære. I Aarhundreder havde Frankrigs Konger benyttet hans Forfædre som deres Repræsentanter ved fremmede Hoffer, han havde selv engang gaaet i Talleyrands Skole. Uden at give saa meget som en Fingersbred efter, uden at slaa det mindste af paa sin Værdighed som Mand og høj Officer havde han for Øjeblikket fuldstændig afvæbnet sin Fjende og overlegent vist ham deres fælles Pligt som Kejserens og Fædrelandets Soldater. Da Hr. des Charentes, trængt til Side af de forbidragende Eskadroner, trak sig tilbage og saa' «den lille Prins» i sin hvide Kappe med Purpurnorene og det fine, nu mørkt solbrændte Ansigt ubevægeligt under den gyldne Hjelms Skygge, opmærksomt, agtpaagivende, urokkelig taalmodig i den allerede brændende Solhede — altid først og fremmest den ansvarshavende Chef! — følge og lede Brigadens besværlige Nedstigning fra Bjergplateauet, følte han uvilkaarlig mere Agtelse for denne Mand, som han hadede, end han før havde følt for nogen anden.

Den første Oktober drog Hæren samlet ind i Coimbra

og den niende besatte en Del af Junots Korps under Clausel Landsbyen Sobral lige uden for Lissabon.

Og først nu, da de efter uhørte Anstrængelser endelig stod saa nær ved Maalet, opdagede Fransk mændene skrækslagne og forfærdede, at hele Landet mellem Zizambro og Tajofloden, som omfatter Cintras Bjerge, var blevet forvandlet til én eneste Kæmpefæstning. Her — med det underkuede Lissabon og den britiske Flaade i Ryggen, med det hærgede Portugal foran sig, med Forraad af Ammunition og Levnetsmidler, som var blevne ophobede i Løbet af et helt langt Aar, med syv hundrede ladte Kanoner, med en Besætning paa halvfjersindstyve tusind Mand Linietropper og hundred tusind fortvivlede Portugisere, som fra deres ødelagte Hjem var flygtede bag Torres-Vedras' Volde og Redouter — ventede Wellington Masséna.

Ingen i hele den franske Hær, ikke engang Kejseren i Paris, som ellers var saa godt underrettet, havde haft Anelse om dette enorme Forskansningsarbejde, som det var lykkedes den kloge Englænder med Jærnerenergi at gennemføre her i denne afspærrede Krog af Verden. I den stormende Raadslagning mellem Prinsen af Esslingen og hans Generaler, som nu fulgte efter, herskede der — efter at man nøje havde overvejet Sagen — kun én Mening: Hæren, som hidtil saa modigt havde besejret alle Hindringer, opofret Tusinder af Liv paa Spaniens stenede Højsletter og i Portugals snævre Passer, som Maaneder igennem havde trodset Sult, Tørst og Sydens farlige Sommer — Hæren maatte trække sig tilbage! Disse Forskansninger var ikke halvtredsindstyve tusind Fransk mænd — de være saa tapre, som de være vilde, og anførte af de dueligste og modigste Feltherrer — i Stand til at gennembyrde. Over for denne uigennemtrængelige Mur

af Grus og Sten, Kanoner og Soldater, stod selv den dristigste magtesløs.

Wellington rørte sig ikke; han gjorde intet Udfald, intet Forsøg paa at komme i Kamp med sine Fjender. Men her paa det vesterlandske Kontinents yderste Spids, bag Torres-Vedras' uindtagelige tredobbelte Linier, med den ene Fod paa Landjorden og den anden i Havet, besluttede England — det uforsonlige, utrættelige England! — taalmodigt og stærkt, at vente paa det Øjeblik, da Napoléons Stjerne endelig vilde blegne, naar Europas underkuede Folkeslag, omsider bragt til det yderste, rejste sig under det tunge Aag, hans Villie havde lagt paa dem.

Dagen efter at Hæren fra Sobral havde gjort denne fortvivlede Opdagelse, foretog Sainte-Croix, som ikke, før han havde forsøgt alle Midler, fuldstændig vilde opgive Haabet, sammen med General Montbrun og sin Ven Clausel en Rekognoscering i Retning af Byen Alhandra.

At storme Torres-Vedras' Skanser var der naturligvis ikke Tale om — det vidste han saa godt som alle andre — men han tænkte sig Muligheden af, at Feltoget dog kunde faa et heldigt Resultat, dersom Englænderne blot kunde lokkes til Kamp i aaben Mark. Under saadanne Forhold vilde de krigsvante franske Tropper nemlig altid være de overlegne. Han havde set det i 1808, og han havde set det for nogle Dage siden, da han selv med sine Dragoner paa Marschen til Coimbra ved Fornos sprængte og kastede hele den engelske Arrieregarde tilbage. Efter denne Affære og Tilbagetoget fra Busaco var Sainte-Croix — som Massénas højt betroede, villiestærke Raadgiver og den uerstattelige Mægler mellem

ham, Junot og Ney — hele den store Hærs egentlige Leder.

Den fugtige Oktobermorgen var allerede efteraarsagtig kølig, Taagen over Havet laa tæt over Tajofloden, da de unge Officerer, indhyllede i brune kastilianske Kapper for at undgaa de engelske Forposters Opmærksomhed, i ivrig Samtale nærmede sig Villafranca. De havde længe hørt Hestetrampen bag ved sig, men ikke skænket det nogen videre Opmærksomhed, da pludselig Markis des Charentes, fulgt af to andre unge Husarofficerer, indhentede dem.

Clausel var den første, der genkendte Markien — han var ikke et Øjeblik i Tvivl om, hvad dette fra dennes Side tydeligt planlagte Sammentræf betød. Han strakte Armen ud og berørte advarende Sainte-Croix'. Generalen vendte sig strax noget forbavset om fra sin Samtale med Montbrun.

— Monsieur des Charentes! sagde Sainte-Croix højt og holdt i samme Sekund sin Hest an, saa han gjorde Front mod de kommende.

Markien holdt ogsaa stille. Hans to Venner fulgte tæt efter ham.

Taagen var i dette Øjeblik meget tæt; de hørte de smaa portugisiske Kanonbaade stadig give Ild mod de franske Forposter, som af og til trægt svarede med Bøsseskud.

— General de Sainte-Croix, sagde des Charentes højt og tydeligt, idet han standsede lige over for den unge General. Jeg genoptager her — efter Deres Forslag — den Samtale, jeg for tolv Dage siden begyndte paa Vejen til Coimbra. Vi staar nu uden for Lissabon. Jeg har ikke Lyst til at vente længere — ikke en Time. Er De rede til at staa mig til Ansvar?

Sainte-Croix bukkede koldt og løftede næsten befalende

Haanden mod Clausel, som allerede beredte sig til at lægge sig imellem.

— Længe nok har jeg nu været til Latter for hele Hæren, raabte des Charentes skummende af Raseri, nu da han endelig gav sin med Møje tilbageholdte Vrede Luft. Enhver af disse Herrer véd, hvad Sagen drejer sig om — Diskretion vilde i dette Tilfælde kun være en tom Form, et elendigt Komadiespil. Nu spørger jeg Dem, General de Sainte-Croix — han red saa tæt hen til ham, at Hestenes Hoveder næsten rørte ved hinanden — jeg spørger Dem ved Deres Ære som Adelsmand, om jeg ikke er i min gode Ret til at dræbe Dem lige her paa Stedet?

Sainte-Croix svarede ikke et Ord. Han sad stille, ubevægelig, med fast tillukket Mund og saa' langt ud for sig uden at møde des Charentes' Blik.

— Forsvar Dem! raabte Markien aldeles ude af sig selv og trak sin Pistol frem. Forsvar Dem, for Satan! De, som hver Nat i Ledesma har været Doña Ysabels Elsker . . .

Sainte-Croix tav og rørte sig ikke ud af Stedet. Men hans mørke Ansigt ligesom lysnede et Sekund i et stolt, overmodigt og lykkeligt Smil. Lyden af den Elskedes Navn var det sidste, han hørte, Mindet om hende, om Nætterne i Ledesma var hans sidste bevidste, klare Tanke.

Thi i næste Øjeblik, saa hurtigt, at ingen engang kunde gøre en Bevægelse for at hindre ham deri, havde des Charentes, ophidset til det yderste af sin Fjendes Tavshed og af dette Smil, som saa veltalende bekræftede hans Ord, affyret sin Pistol. Kuglen traf Sainte-Croix i Hjertet; med udstrakte Arme, død paa Stedet, styrtede han i samme Nu bag over Hestens Ryg.

Ingen hævnede hans Død; alle vidste jo, at Doña Ysabels Mand havde været i sin Ret til at handle, som han gjorde. I Hæren gik det Rygte, at General de Sainte-Croix var faldet for en af de portugisiske Kanonbaades Kugler. Skuddet fra des Charentes' Pistol, var i Taagen kun bleven hørt svagt mellem saa mange andre. Thi Forposterne paa Stranden blev stadig ved med at skyde.

